

СТИВЪН КИНГ ВЪЗКРЕСЯВАНЕ

Превод от английски: Даня Доганова, Павел Боянов, Весела Прошкова,
2015

chitanka.info

*Посвещавам тази книга на някои от хората, които
съградиха моя дом:*

*Мери Шели
Брам Стокър
Х. Ф. Лъвкрафт
Кларк Аштън Смит
Доналд Уондрей
Фриц Лайбър
Огъст Дърлет
Шърли Джаксън
Робърт Блох
Питър Строб*

*и АРТЪР МАКЪН, чийто роман „Великият бог Пан“ не
ми дава покой през целия ми живот.*

*Не е мъртво онова, що лежи във
вечността;
в небивали еони ще умре дори
смъртта.*

*Хауард
Филипс
Лъвкрафт —
„Безимен
ният град“*

I

ПЕТИЯТ ПЕРСОНАЖ. ЧЕРЕП ПЛАНИНА. ЕЗЕРОТО НА МИРА

Поне в едно животът ни наистина прилича на филм. Главните роли се изпълняват от роднините и приятелите ни. Поддържащите са отредени на съседни, колеги, учители, познати. Сред епизодичните герои са например касиерката с чаровната усмивка в супермаркета, отзивчивият барман в местната кръчма, момчетата, с които три пъти седмично тренираш във фитнесклуба. Има и хиляди статисти, преминаващи през живота ти като вода през сито — срещаш ги веднъж и никога повече. Тийнейджърът, разлистващ комиксите в книжарницата „Барнс & Ноубъл“, покрай когото се шмугваш (като промърморваш „Извинете“), за да стигнеш до списанията. Жената от колата, спряла редом с твоята на светофара, която използва краткия престой, за да освежи червилото си. Майката, която бърше сладоледа от лицето на отрочето си в крайпътния ресторант, където си се отбил да хапнеш нещо. Продавачът, от когото си купи пакетче фъстъци на един бейзболен мач.

Понякога обаче в живота ти се появява някой, който не се вписва в нито една от изброените четири категории. Този някой е жокерът, неочаквано изскачащ от колодата — често в кризисни моменти. В киното този герой е известен като Петата категория или Петия персонаж^[1], който е катализатор на промяната. Знаеш, че появата му във филма е по волята на сценариста. Но кой пише сценария на нашия живот? Съдбата или случайността? Искам да вярвам, че е случайността. Искам го с цялото си сърце. Отказвам да приема мисълта, че Чарлс Джейкъбс — моят Пети, моят катализатор на промяната и моето възмездие — се появи в живота ми по волята на съдбата. Би означавало, че всички смразяващи събития — всички ужаси — са били предопределени. Ако е така, значи няма Бог и

светлина, а вярата ни е само глупава илюзия. Ако е така, ние живеем в мрак като животни в своите дупки, като мравки в своя мравуняк.

И не сме сами.

* * *

За шестия ми рожден ден Клеър ми подари армия войници и една събота през октомври 1962 година аз се подготвих за сериозна битка.

Семейството ми беше голямо — бяхме четири момчета и едно момиче — и като най-малкия винаги получавах много подаръци. Най-хубавите бяха от Клеър — не знам дали защото беше най-голямата, дали защото беше единственото момиче, или и двете. Сред страхотните подаръци, които ми беше давала през годините, армията със сигурност беше на първо място. Състоеше се от двеста пластмасови войничета — някои с пушки, други с автомати, а една дузина бяха прикрепени към някакви тръбообразни джаджи, които според Клеър били минохвъргачки. Имаше и осем камиона, и дванайсет джипа. Но най-велика беше кутията за комплекта: картонено сандъче в маскировъчни зелено-кафяви цветове с надпис: „СОБСТВЕНОСТ НА АМЕРИКАНСКАТА АРМИЯ“. Отдолу Клеър бе добавила: „ГЛАВНОКОМАНДВАЩ: ДЖЕЙМИ МОРТЪН“.

Джейми Мортън бях аз.

— Видях рекламата на гърба на една от книжките с комикси на Тери — каза тя, когато престанах да пищя от радост. — Не ми позволи да я изрежа, защото е лигав сополивец...

— Точно така — прекъсна я Тери, който беше осемгодишен. — Аз съм по-големият ти брат, сополивецът. — Опъна показалеца и средния си пръст като двузъба вилица и ги пъкна в ноздрите си.

— Престанете! — викна мама. — Няма да се карате на рождените си дни. Много моля и благодаря! Тери, извади си пръстите от носа.

— ... но аз копирах купона и го изпратих — довърши мисълта си Клеър. — Притеснявах се, че няма да пристигне навреме, но ето че дойде. Радвам се, че ти харесва. — И тя ме целуна по слепоочието.

Винаги ме целуваше там. И сега, след толкова години, все още чувствам нежните ѝ устни.

— Супер е! — възкликнах и притиснах сандъчето към гърдите си. — Ще го обичам вечно!

Беше малко след закуската — любимите ми палачинки с боровинково сладко и бекон. На рождените ни дни мама винаги приготвяше любимата храна на празнуващия, а след закуска се поднасяха подаръците — там в кухнята, с готварската печка на дърва, с дългата маса за хранене и с голямата неугледна пералня, която непрекъснато се повреждаше.

— За Джейми вечността е около пет дни — обади се Кон. Беше десетгодишен, слабичък (макар че после наедря) и още тогава проявяваше интерес към науката.

— Много умно, Конрад — намеси се татко. Беше с чист гащеризон, готов за работа. На левия му преден джоб със златист конец беше избродирано името му „РИЧАРД“, а на десния пишеше „ТЕЧНИ ГОРИВА «МОРТЪН»“. — Впечатлен съм.

— Благодаря, татко.

— Като си такъв тарикат, печелиш награда: да помогнеш на майка си да измие съдовете от закуската.

— Ама днес е ред на Анди!

— Беше ред на Анди — каза татко, поливайки със сироп последната палачинка. — Грабвай гъбата, сладкодумецо. И гледай да не счупиш нещо.

— Много го глезиш — промърмори Кон, но се подчини.

Кони не беше далеч от истината относно моята представа за вечността. След пет дни комплектът „Хирургична операция“ — подаръкът от Анди — вече събираше прах под леглото ми (някои телесни части липсваха, защото той беше купил играта от благотворителен базар в Юрика Грейндж за двайсет и пет цента). Същото се случи с пъзелите от Тери. Подаръкът от Кон — стереоскоп „Вю мастър“ — се задържа малко по-дълго, но в крайна сметка също се озова в килера и повече не го погледнах.

От мама и татко получих нови дрехи, защото рожденият ми ден е в края на август, а през есента щях да бъда в първи клас. Ризите и панталоните ме вълнуваха колкото таблицата за настройка на телевизора, но се постарях въодушевено да благодаря на нашите.

Предполагам, веднага са разбрали, че се преструвам — шестгодишните деца не умеят да се правят на въодушевени... макар че за съжаление повечето хора доста бързо усвояват това умение. Така или иначе мама изпра новите ми дрехи в неугледната пералня, просна ги на въжето в двора, после ги сгъна и ги прибра в скрина. Там (надали е необходимо да добавям) престояха далеч от погледа и от ума ми, докато дойде септември и стана време да ги облека. Спомням си, че сред подаръците имаше пуловер, който всъщност беше доста як — кафяв на жълти райета. Когато го обличах, си представях, че съм супергерой, наречен Човекът-оса: злодеи, пазете се от острото ми жило!

* * *

Кон обаче не позна за картоненото сандъче с войничетата. Играех си с тях всеки божи ден, обикновено в края на двора, на една отъпкана пътека между нашата морава и Методист Роуд — улица, която по онова време беше черен път. С изключение на шосе №9 и едно двулентово платно към Козя планина, където имаше курорт за богаташи, всички пътища в Харлоу по онова време бяха черни. Спомням си, че майка ми на няколко пъти стигаше до сълзи заради праха, който проникваше в къщата ни през летните суши.

Много следобеди Били Пакет и Ал Ноулс — най-добрите ми приятели — играеха на войници с мен, но в деня, в който Чарлс Джейкъбс се появи в живота ми за първи път, бях сам. Забравил съм защо ги нямаше Били и Ал, но помня, че бях доволен, задето поне веднъж съм без компания. Първо, не се налагаше да разделям армията на три дивизии. Второ — и по-важно — нямаше да има препирни за това на кого е ред да победи. Откровено казано, виждаше ми се нечестно, че ми се пада понякога да губя, защото това бяха *моите* войници и *мое* сандъче.

Споделих тази мисъл с мама през един горещ августовски ден малко след рождения ми ден. Тя сложи ръце на раменете ми и ме погледна в очите — сигурен знак, че следва поредният Житейски Урок.

— Това „Мое, мое, мое“ е причина за половината беди на този свят, Джейми. Когато играеш с приятелчетата си, войниците

принадлежат на всички.

— Дори когато сме противници ли?

— Дори тогава. Когато Били и Ал си отидат вкъщи за вечеря и ти прибереш войниците в кутията...

— В *сандъчето*!

— Добре, в сандъчето. След като ги прибереш, тогава пак са твои. Хората често се държат зле и взаимно си вгорчават живота — като пораснеш, ще го разбереш, — но според мен злобата се дължи на най-обикновен егоизъм. Обещай ми никога да не бъдеш егоист, детето ми.

Аз ѝ обещах, но продължавах да се дразня, когато Били и Ал побеждаваха.

* * *

През този октомврийски ден на 1962, когато съдбата на света висеше на косъм над малко тропическо островче, наречено Куба, аз командвах и двете враждуващи армии, което означаваше, че няма как да не изляза победител. Малко преди това по Методист Роуд беше минал градският грейдер („Да размести камънака“ — мърмореше баща ми) и беше разорал земята. Събрах пръст и оформих първо хълм, после голям хълм, а накрая *много* голям хълм, който ми стигаше почти до коленете. Първо мислех да го кръстя Козя планина, но ми се видя тъпо и неоригинално (все пак истинската Козя планина беше само на деветнайсет километра от двора ни). Поразмислих и се спрях на Череп планина. Дори се опитах да пробия с пръсти дупки като празните очни кухни на череп, но пръстта беше твърде суха и ги зариваше.

— Е, нищо — казах на пластмасовите войници, скупчени в сандъчето. — Животът е суров и човек не може да има всичко. — Беше една от любимите фрази на баща ми и предполагам, че с пет деца, които да изхранва, е имал основание да вярва в тази мъдрост. — Ще си представяме, че има дупки.

Сложих половината войници на върха на Череп планина — беше страховита рота. Най ми хареса как изглеждат тези с минохвъргачките. Те щяха да са швабите, а покрай моравата подредих американците. Оставих им камионите и джиповете, защото щяха да са супергледка

при настъплението по стръмния склон на планината. Бях сигурен, че някои ще се преобърнат, но поне няколко щяха да стигнат до върха и да премажат момчетата с минохвъргачките, които щяха да пицят и да молят за милост. Обаче нямаше да има милост за тях.

— Смърт на враговете! — извиках, подреждайки последните храбри американци. — Хитсмер, ти си следващият!

Придвижвах ги напред редица по редица и имитирах пукот от стрелба с „па-па-па“... Изведнъж върху бойното поле падна сянка. Вдигнах поглед и видях до мен някакъв човек. Закриваше следобедното слънце и силуетът му беше обграден от златиста светлина — човешко затъмнение.

Както винаги в събота следобед в къщата ни беше оживено и всеки се занимаваше с нещо. Анди и Кон бяха в големия заден двор и сред смях и викове упражняваха бейзболни удари с приятелите си. Клеър беше в стаята си със *своите* приятелки и им пускаше плочи на евтиния грамофон: „Локо-моушън“, „Солджър бой“, „Палисейдс парк“^[2]. Тери и баща ми майсторяха нещо по вехтия ни форд, модел 1951, и от гаража се чуваше яко чукане. Татко наричаше колата „Ракета на колела“. Или „Проектът“. Веднъж го чух да я нарича „рядко лайно“ — фраза, която много харесах и използвам до днес. Ако ви е криво, наречете нещо „рядко лайно“ и ще ви олекне. Обикновено действа.

И така, у нас цареше оживление, но изведнъж сякаш настъпи мъртвешка тишина. Знам, че паметта ми погажда номера (като и мрачните спомени, които извираат отвсякъде), обаче много добре помня този миг. Внезапно замлъкнаха и глъчта от задния двор, и музиката от грамофона, и чукането от гаража. Дори птиците престанаха да чуруликат.

Човекът се наведе и лъчите на залязващото слънце ме заслепиха. Вдигнах ръка и с длан засенчих очите си.

— Извинявай, извинявай — каза той и се отмести, за да го виждам, без слънцето да ми блести в очите. Беше с дълго черно сако (от онези, които се носят в църква), черна риза със свещеническа якичка, джинси и протрити мокасини... сякаш целеше да изглежда като двама различни човека. Като шестгодишен хлапак разделях по-големите от мен на три категории: млади възрастни, възрастни и старци. Непознатият беше от първите. Опря ръце на коленете си и се загледа във враждуващите армии.

— Кой сте вие? — попитах го.

— Чарлс Джейкъбс. — Името ми се стори познато, но не се сещах откъде. Той ми подаде ръка. Побързах да се здрависам с него, защото макар и само на шест, бях възпитано хлапе. Всички деца в нашия дом имахме добри обноски. Мама и татко ни бяха възпитали добре.

— Защо яката ви е с дупка по средата?

— Защото съм пастор. Отсега нататък всяка неделя ще ме виждаш в църквата. Ако в четвъртък вечер идваш на сбирките на Братството на младите методисти, ще ме виждаш и тогава.

— Нашият пастор беше господин Латур — отбелязах, — обаче умря.

— Знам. Съжалявам.

— Няма защо. Мама каза, че не се е мъчил, а е отишъл право в рая. Ама той не носеше яка като вашата.

— Защото беше неръкоположен църковен служител — нещо като доброволец. Поддържаше храма отворен за миряните, докато нямаше свещеник. Много благородно от негова страна.

— Сигурно баща ми ви познава — казах. — Той е от настоятелството. Събира даренията за църквата. Редува се с останалите настоятели.

— Хубаво е да даваш на другите — отбеляза Джейкъбс и коленичи до мен.

— Ще се молите ли? — ококорих се аз. Мястото за молитви беше в църквата или на сбирките на Братството на младите методисти в четвъртък, които братята ми и сестра ми наричаха „вечерното училище“. Щом наесен господин Джейкъбс подновеше заниманията, аз също щях да ги посещавам — за първа година, както и редовното училище. — Ако искате да говорите с татко — казах, — той е в гаража с Тери. Сменят съединителя на „Ракетата на колела“. Всъщност татко го сменя. Тери най-вече наблюдава и му подава инструментите. Той е на осем. Аз пък съм на шест. Мама сигурно е на задната веранда и гледа как другите момчета играят на „хващанка“ — упражняват бейзболни удари.

— По мое време й викахме „удрянка“ — каза той и се усмихна. Имаше мила усмивка. Веднага го харесах.

— Така ли?

— Тъхъ. Защото като хванеш топката, трябва да я хвърлиш към бухалката и да я уцелиш. Как се казваш, синко?

— Джейми Мортън. На шест години съм.

— Да, вече ми каза.

— Мисля, че никой не се е молил на предния ни двор.

— И аз няма да се моля. Само искам да разгледам войниците ти отблизо. Кой са руснаците и кои — американците?

— Американците са тези долу, то е ясно, а тези на Череп планина са швабите. Американците трябва да превземат хълма.

— За да продължат напред — съгласи се Джейкъбс. — Зад Череп планина е пътят за Германия.

— Точно така! Там е главният шваба! Хитсмер!

— Причинителят на толкова злини — добави той.

— Какво?

— Нищо. Ако не възразяваш, ще ги наричам немци, може ли? Шваби ми се струва злобарско.

— Хубаво, става, швабите са немци, немците са шваби. Татко е участвал във войната. Но само през последната година. Поправял е камиони в Тексас. Вие били ли сте на фронта, господин Джейкъбс?

— Не, бях твърде млад тогава. Както и за Корейската война. Как американците ще превземат този хълм, генерал Мортън?

— Ще го щурмуват! — извиках. — Ще стрелят с картечниците! Бум! Па-па-па-па-па! — А след това добавих с нисък гърлен глас: — Та-ка-та-ка-та-ка-та-ка!

— Рисковано е да се щурмува възвишение фронтално, генерале. На твое място бих разделил войските... ето така. — Премести половината американци вляво, а другата половина — вдясно. — Виждаш ли? Така ще хванеш врага като в клещи. — Той приближи един до друг палеца и показалеца си. — Ще атакуваш по два фланга.

— Може — промърморих. Бях привърженик на фронталната атака, която щеше да доведе до кръвопролитие, но идеята на господин Джейкъбс също ми хареса. Изглеждаше коварна, а коварството е яко. — Опитах се да издълбая пещери, но пръстта е много суха.

— Виждам. — Той мушна показалеца си в Череп планина и се увери, че дупката веднага се засипва. Изправи се и изтупа праха от джинсите си. — Имам малък син, който след година-две ще хареса твоите войници.

— Ако иска, може да си поиграе и сега. — Стараех се да не бъда егоист. — Къде е той?

— Още е в Бостън с майка си. Стягат багажа. Предполагам, че ще пристигнат в сряда. Най-късно в четвъртък. Но Мори е още малък за войници. Само ще ги разпилява.

— На колко е години?

— Само на две.

— Басирам се, че още се напишква! — извиках и пригнах. Сигурно беше нелюбезно, но не можах да се сдържа. Хлапета, които пишкат в гащите, са голяма смешка.

— Да, така е — усмихна се Джейкъбс, — но съм сигурен, че скоро ще се отучи. Та казваш, баща ти е в гаража, така ли?

— Да. — Чак сега си спомних къде бях чул името на този човек. На вечеря нашите говореха за пастора, който щял да пристигне от Бостън.

— Не е ли твърде млад? — попита майка ми, а татко се ухили и отговори:

— Да, и това ще се отрази на заплатата му.

Мисля, че продължиха да говорят за него, но вниманието ми беше вече другаде: Анди се тъпчеше с картофено пюре и щеше да го омете цялото. Все така правеше.

— Опитай с флангова маневра — подхвърли Джейкъбс на тръгване.

— Какво?

— Клеци — ми напомни той и отново доближи палеца и показалеца си.

— А, да. Добре.

Наистина опитах. Получи се добре. Всички шваби загинаха. За мен обаче битката не беше достатъчно ефективна, затова отново нападناх фронтално. Камионите и джиповете се преобръщаха по стръмния склон на Череп планина, а от другия падаха ранени шваби, които надаваха отчаяни предсмъртни викове: „Йа-а-а-а-а!“

Докато битката беше в разгара си, нашите седяха с господин Джейкъбс на предната веранда, пиеха чай с лед и си говореха за църковни работи — както казах, татко беше в църковното настоятелство, а мама — в Женското методистко дружество. Не беше председателка, но имаше голямо влияние. Да знаете какви страхотни

шапки носеше по онова време! Имаше поне дванайсет. Тогава бяхме щастливи.

Мама извика братята ми, сестра ми и приятелите им да се запознаят с новия пастор. Запътих се и аз, но господин Джейкъбс ме отпрати с ръка и обясни, че вече сме се запознали, после се провикна:

— Продължавай битката, генерале!

Послушах го. Кон и Анди с приятелите си се върнаха на двора и продължиха да тренират удари за бейзбол. Клеър и нейните приятелки се върнаха в стаята ѝ и продължиха да танцуват (макар че мама ги помоли да намалят музиката: „Ако обичате, намалете, благодаря.“) С татко продължиха да разговарят с преподобния Джейкъбс и откараха така още доста време. Спомням си, че като малък често се учудвах на уменията на възрастните да дрънкат безконечно. Беше ужасно досадно.

Но през този ден бързо ги забравих, защото отново и отново провеждах битката за Череп планина, но в различни варианти. Най-задоволителният беше адаптация на плана на господин Джейкъбс: част от американската армия беше предприела фронтално нападение, а останалите войници бяха заобиколили планината и им бяха устроили засада.

— *Ват ист дас?* — изкрещя един шваба, преди да го прострелят в главата.

Тъкмо взе да ми доскучава (питах се дали да не отида да си взема от сладкиша, ако Кон и Анди не го бяха излапали, разбира се), върху мен и бойното поле отново падна сянка. Вдигнах поглед и видях господин Джейкъбс, който държеше чаша с вода.

— Майка ти ми послужи. Искаш ли да ти покажа нещо?

— Да.

Той отново коленичи и изля водата върху Череп планина.

— Буря! — извиках и заръмжах, все едно боботеха гръмотевици.

— Щом казваш. Има и мълнии. Виж какво ще стане сега. — Изпъна показалците си като дяволски рога и ги пъкна в мокрия пясък. Този път дупките останаха. — Готово! Ето ти пещери. — Взе два немски войника и ги пъкна в отворите. — Трудно ще бъдат извадени от убежището им, генерале, но съм сигурен, че храбрите американски бойци ще се справят.

— Яко! Благодаря!

— Ако започне да се рони, пак полей с вода.

— Добре.

— И не забравяй да върнеш чашата в кухнята, когато приключиш с битката. Не искам да си имам неприятности с майка ти през първия си ден в Харлоу.

Обещах му и подадох ръка:

— Дайте лапа, господин Джейкъбс.

Той се засмя, ръкува се с мен и тръгна по Методист Роуд към пасторската къща, където щеше да живее със семейството си три години, преди да го уволнят. Проследих го с поглед, после отново се обърнах към Череп планина.

Преди да подхвана нова битка, над бойното поле отново падна сянка. Този път беше на баща ми. Той клекна и се подпря на едно коляно, като внимаваше да не смачка някой американски войник.

— Е, Джейми, какво мислиш за новия пастор?

— Харесва ми.

— И на мен. Майка ти също го хареса. Започва много млад и ние сме първата му енория, но мисля, че ще се справи. Особено с Младежката задруга. Младежта се разбира с младежта.

— Виж, татко, Джейкъбс ми показа как да правя пещери. Само трябва да поля с вода и пръстта става като кал.

— Разбирам. — Той разроши косата ми. — Хубаво да се измиеш преди вечеря, чу ли? — Вдигна чашата и добави: — Да я занеса ли в кухнята?

— Да, моля, много благодаря.

Татко я взе и тръгна към къщи. Аз пак се обърнах към Череп планина и видях, че пръстта е изсъхнала и пещерите отново са се срутили. Войниците в тях бяха погребани живи. Голямо чудо — нали бяха от лошите?

* * *

В днешно време дотолкова сме се наплашили от сексуалните извращения, че никой разумен родител не би оставил шестгодишния си син при почти непознат мъж, който живее сам (макар и само за

няколко дни), но майка ми направи тъкмо това, и то без капчица колебание.

В понеделник в три без четвърт следобед преподобният Джейкъбс (мама каза, че това е правилното обръщение) — дойде в дома ни на Методисткия хълм и почука на рамката на вратата с комарника. Седях на пода в хола и оцветявах книжка, мама гледаше „Позвъни и спечели“ по Дабъл Ю Си Ес Ейч. Беше изпратила заявка за участие и се надяваше този месец да спечели голямата награда — прахосмукачка „Електролукс“. Знаеше, че шансовете ѝ не са големи, но често се шегуваше, че надеждата крепи глупака.

— Ще разрешите ли да ви отнема най-малкия ви син за половин час? — попита преподобният Джейкъбс. — Държа в гаража нещо, което може да му е интересно.

— Какво е? — извиках и скочих на крака.

— Изненада. После ще разкажеш на майка си.

— Мамо, ще ме пуснеш ли?

— Разбира се, но първо се преоблечи, Джейми. Докато той се пригответи, ще пиете ли чаша чай с лед?

— С удоволствие. И аз ще ви питам нещо. Може ли да ме наричат Чарли?

Тя се позамисли, после отговори:

— Не, обаче ще се опитам да ви наричам Чарлс.

Смених с тениска и с джинси дрехите, с които ходех на училище, слязох при мама и преподобния и понеже те си говореха за някакви неща за възрастни, излязох на улицата да чакам училищния автобус. С Кон и Тери посещавахме малкото училище на шосе №9, което беше на четиристотин метра от нас, но Анди учеше в окръжната прогимназия, а Клеър беше първокурсничка в гимназията в Гейтс Фолс. („Важното е да си първа в курса“ — казваше ѝ мама. Това също беше шега.) Автобусът ги оставяше на пресечката на шосе №9 и Методист Роуд в подножието на Методисткия хълм.

Стоях до пощенската кутия и ги видях, като слязоха от буса. Докато се тътреха нагоре, аз ги слушах как се джавкат както винаги, преподобният Джейкъбс излезе от нас, попита дали съм готов и ме хвана за ръка, все едно ми беше баща.

— Да, сър — отговорих и заслизахме по хълма. По средата на пътя се засякохме с Анди и с Клеър. Анди попита къде отивам.

— В къщата на преподобния Джейкъбс — отговорих. — Щял да ми покаже нещо. Изненада е.

— Не се бави — предупреди ме Клеър. — Твой ред е да слагаш масата. — Погледна Джейкъбс, но бързо извърна очи, сякаш ѝ беше трудно да го гледа. До края на годината също като всичките си приятелки се влюби до уши в него.

— Ще ви го върна скоро — обеща Джейкъбс.

Хванати ръка за ръка, продължихме надолу по склона и излязохме на шосе №9. Наляво то водеше към Портланд, надясно — към Гейтс Фолс, Касъл Рок и Луистън. Спряхме и се огледахме, което беше смехотворно, защото по това шосе минаваха коли само през лятото. После тръгнахме край ливади и ниви с царевица, чиито изсъхнали стебла шумоляха под лекия есенен вятър. След десет минути стигнахме до пасторския дом — бяла, спретната къща с черни кепенци. Зад нея беше Първа методистка църква, което също беше смехотворно, защото в Харлоу нямаше друга методистка църква.

Единственото друго място за богослужение в градчето ни беше Църквата на Силом. Според баща ми нейните последователи бяха от умерени до пълни откачалки. Те не се придвижваха с каручки с коне, мъжете и момчетата винаги носеха широкополи черни шапки, а жените и момичетата — дълги бели рокли и бели бонета. Според татко хората от тази общност претендирани, че знаят кога ще дойде краят на света. Пишело го в някаква специална книга. Майка казваше, че всеки в Америка има право да вярва в каквото си иска, стига да не вреди на другите, но не и че татко не е прав. Нашата църква беше по-голяма от тази на Силом, обаче много семпла. Освен това нямаше висока кула. Имало преди години, но през двацетте години на миналия век била съборена от ураган.

С преподобния Джейкъбс тръгнахме по алеята към входа на дома му. Забелязах с интерес, че има син плимут „Белведере“ — много готина кола.

— Как става превключването? С лост или с бутон? — попитах.

Той изненадано ме погледна и се усмихна:

— С бутон. Колата е сватбен подарък от моите родители по сватовство.

— Сватовството като светотатство ли е?

— В моя случай — да. — Преподобният се разсмя. — Обичаш ли коли?

— Всички обичаме коли! — възкликнах. Имах предвид всички в моето семейство, въпреки че не беше съвсем вярно. Клеър и мама, и въобще жените, не си даваха сметка колко яко нещо са колите. — Когато татко стегне „Ракетата на колела“, ще участва в автомобилните състезания в Касъл Рок.

— Сериозно?

— Е, няма той да кара. Мама не му дава, защото било опасно, затова ще даде колата на друг шофьор. Може би на Дуюйн Робишо — този, дето държи магазина „Брауни“ с родителите си. Той участва в миналогодишния крос, обаче двигателят му се подпали. Сега търсел кола, с която да се състезава.

— Семейство Робишо идват ли на църква?

— Ами...

— Ще го приема като не. Да отидем в гаража, Джейми.

Вътре беше тъмно и миришеше на мухъл. От тъмнината и от миризмата малко ме достраша, но Джейкъбс изглеждаше спокоен. Заведе ме още по-навътре в мрака, после спря и ми посочи нещо. Като го видях, зяпнах.

Той тихо се засмя — като човек, който е горд от себе си.

— Добре дошъл при Езерото на мира, Джейми.

— Леле!

— Измайсторих го, докато чаках Патси и Мори да пристигнат. По план трябваше да се занимавам с къщата — и наистина отхвърлих доста работа, поправих помпата за изваждане на вода от кладенеца например, но докато Патси не пристигне с мебелите, ръцете ми са вързани. Майка ти и дамите от Женското дружество са почистили идеално, моето момче. Господин Латур е пътувал всеки ден от остров Ор, където е живял, така че всъщност никой не е обитавал този дом от Втората световна насам. Благодарих на майка ти, но ще се радвам, ако и ти й благодариш от мое име.

— Непременно — казах, но не мисля, че предадох благодарностите му, защото почти не чувах думите му. Цялото ми внимание беше приковано в масата, която заемаше почти половината гараж. Върху нея имаше панорамен макет на местност, пред който моята Череп планина бледнееше. Оттогава съм виждал доста подобни

макети (предимно на витрините на магазини за играчки), но по тях се движат електрически влакчета. На масата на Джейкъбс нямаше влакче. Всъщност не беше маса, а шперплатов плот с размери около три метра и половина на един и петдесет, поставен върху няколко стойки за рязане на дърва. Върху плота Джейкъбс беше пресъздал миниатюрна пасторална местност. По диагонал се издигаха електрически стълбове, високи към четирийсет сантиметра, а по средата имаше езеро с истинска вода, която блестеше в яркосиньо дори в тъмнината.

— Налага се скоро да го преместя — промърмори Джейкъбс, — иначе няма как да вкарам колата в гаража. Не ми се ще да си имам неприятности с Пати. — Приведе се, подпря ръце на бедрата си и огледа хълмовете, долините, тънките като конец електрически проводници и голямото езеро. Близко до водата „пасяха“ пластмасови овце и крави (бяха несъразмерни с другите елементи от пейзажа, но тогава не обърнах внимание на тази подробност, а и да бях, тя нямаше да развали ефекта). Забелязах обаче много улични лампи, което беше малко странно, тъй като това не беше град и нямаше улици. — Обзалагам се, че тук можеш да разиграеш страхотна битка с твоите войници, а?

— Да — отвърнах. Каква ти битка, можех да разиграя цяла война!

Той кимна:

— Обаче няма да се случи, защото край Езерото на мира всички живеят в мир и сговор. Не се допускат вражди. По това прилича на небесния рай. Ще го сложа в сутерена на църквата, където ще провеждаме занятията на вечерното училище. Ще ми помогнете с братята ти да го пренеса? Мисля, че ще хареса на децата.

— Ще им хареса, как иначе! — И прибавих нещо, което бях чувал от баща си: — Гаранция — Франция!

Джейкъбс се засмя и ме потупа по рамото.

— А сега искаш ли да видиш едно чудо?

— Ами... може — отвърнах колебливо. Не бях сигурен, че искам. Стори ми се страшничко. Изведнъж си дадох сметка, че сме сами в тъмен гараж, потънал в прах и вонящ на мухъл. Вратата към външния свят още беше отворена, но ми се струваше, че се намира на почти два километра разстояние. Преподобният Джейкъбс ми беше симпатичен, обаче изведнъж съжалих, че не останах вкъщи, за да си

оцветявам книжките и да гледам по телевизията дали мама ще спечели прахосмукачката „Електролукс“, с която най-сетне вземе превес в безкрайния двубой с летния прахоляк.

Преподаваният Джейкъбс бавно прокара ръка над Езерото на мира и аз забравих тревогите си. Изпод импровизираната маса се разнесе глух вибриращ звук — като на телевизора ни „Филко“, докато загряваше — и уличните лампи светнаха. Светлината беше ярка, почти ослепителна, и обливаше с вълшебно, сякаш лунно сияние зелените хълмове и синята вода. Дори пластмасовите крави и овце изглеждаха по-реалистични, може би защото сега хвърляха сенки.

— Иха! Как го направихте? — възкликнах.

Той широко се усмихна:

— Хубав номер, нали? „Рече Бог: да бъде светлина. И биде светлина. И Бог видя, че светлината беше добро.“^[3] Само че аз не съм Бог и разчитам на електричеството. То е божи дар, който те кара да се чувстваш като господ всеки път, когато щракнеш електрическия ключ, не мислиш ли?

— Сигурно — отвърнах. — Моят дядо Еймъс помни как е било преди да измислят електрическите крушки.

— Много хора си спомнят това време, но не след дълго ще си отидат от този свят... и тогава никой няма дори да се замисля какво чудо е електричеството. И каква мистерия. Имаме представа как работи, но да знаеш как работи нещо не е като да знаеш какво представлява.

— Как запалихте лампите? — попитах.

Той посочи един рафт зад масата:

— Виждаш ли малката червена крушка?

— Аха.

— Това е фотоелектрична клетка. Можеш да си я купиш, но аз си я направих. От нея излиза невидим лъч. Когато ръката ми прекъсне лъча, уличните лампи около езерото светват. А ако повторя това движение... ето така... — Прокара длан над макета и светлината от уличните лампи помръкна, заместиха я мъждукащи искрици, които накрая угаснаха. — Видя ли?

— Жестоко! — ахнах.

— Опитай.

Протегнах ръка. Нищо! Обаче като се повдигнах на пръсти, сигурно прекъснах невидимия лъч. Вибриращият звук изпод масата отново се чу и лампите светнаха.

— Стана!

— Ами как, гаранция — Франция! — Той дружелюбно разроши косата ми.

— А какъв е този звук? Бръмчи като телевизора ни.

— Погледни под масата. Чакай, ще включа осветлението, за да виждаш по-добре.

Натисна ключа на стената и двете прашни крушки на тавана светнаха. Мракът се поразсея, но не и мирисът на мухъл (и на още нещо, което долавях — миризмата на горещо машинно масло може би).

Наведох се — не много, защото още бях нисичък — и надникнах под масата. Видях два-три предмета, подобни на кутии, закрепени отдолу на плота. Те бръмчаха и от тях идваше миризмата на машинно масло.

— Батерии — обяви Джейкъбс. — И тях си направих. Електричеството ми е хоби. И направата на разни джаджи. — Той се ухили. — Обожавам ги, а жена ми много се нервира.

— А моето хоби е да се бия с швабите — обях аз. После се сетих, че според него думата „шваби“ е зловарска, и добавих: — Тъй де, с немците.

— Всекиму е необходимо хоби. И едно-две чудеса като доказателство, че животът е нещо повече от дълъг, тежък поход от люлката до гроба. Искаш ли да видиш още едно чудо, Джейми?

— И още как!

В ъгъла имаше друга маса, отрупана с инструменти, парчета от жици, три-четири разглобени радиоапарата (като тези на Клеър и Анди), както и купешки батерии С и D. Имаше някаква дървена кутийка. Джейкъбс я взе, приклепна на коляно, за да се изравни с мен, отвори я и извади фигурка с бяла роба.

— Знаеш ли кой е това? — попита.

Знаех, защото нощната ми лампа представляваше почти същия човек.

— Исус. Исус с кош на гърба.

— Вътре са батериите. — Джейкъбс отвори капачето, прикрепено на панта, тънка като шевна игла. Видях две кръгли пластинки, подобни на лъскави монети, обсипани с капчици тинол. — И тези ги направих сам, защото в магазина не се намират толкова малки и мощни батерии. Сигурно мога да ги патентовам и може би някой ден ще го направя, но... — Той поклати глава. — Няма значение. — Затвори капака на кошчето и постави Исус до Езерото на мира — Надявам се, че забележа колко яркосиня е водата.

— Да! Най-синьото езеро, което съм виждал!

Той кимна:

— Човек би казал, че и това е чудо... докато не се вгледа по-внимателно.

— А?

— Всъщност всичко е от боята. Понякога, когато сънят ми бяга, размишлявам как с мъничко боя може да се създаде илюзия за дълбочина...

Стори ми се тъпо да размишляваш за някаква си боя, но си замълчах. Той тръсна глава, сякаш се изтръгна от размислите си, и постави Исус до езерото.

— Смятам да използвам макета като помагало във вечерното училище, но за теб ще направя предварителна демонстрация, става ли?

— Добре.

— Ето какво е казано в четиринайсета глава на Евангелието от Матей. Готов ли си да научиш нещо от Светото Божие слово, Джейми?

— Ами... да — смотолевих и пак почувствах безпокойство.

— Така и трябва, защото знанията, които получаваме като деца, са най-трайни. Хайде, слушай. „И веднага Исус наложи на учениците Си («наложи» означава, че ги е накарал) да се качат в лодката и им каза да отидат на другия бряг на Галилейското езеро, а той остана, за да отпрати хората. След като се сбогува с тях, Исус се качи на хълма сам да се моли...“ Ти молиш ли се, Джейми?

— Да, всяка вечер.

— Браво. Но да се върнем към историята. „С настъпването на вечерта Той все още беше там сам. По това време лодката вече се бе отдалечила от брега, люшкана от силни вълни и насрещен вятър. Между три и шест часа сутринта Исус дойде при учениците си, като ходеше по водата. Когато го видяха да върви по водата, те се ужасиха и

казваха: «Призрак!», викайки от страх. Но Исус веднага им продума и рече: «Смело! Аз съм! Не се страхувайте!»^[4]“.

Това е историята. Да е благословено Божието слово. Интересна е, нали?

— Ами да. „Веднага им продума“ означава, че им е казал, нали?

— Точно така. Искаш ли да видиш как Исус ходи по Езерото на мира?

— О, да!

Той натисна нещо под бялата роба и фигурката се задвижи. Стигна до водата, но не потъна, а продължи да се плъзга по повърхността. Прекоси езерото за двайсетина секунди. Опита се да се изкачи по хълма на отсрещния бряг, но беше ясно, че ще се прекатури. Преподобният Джейкъбс го грабна, преди да падне, пак натисна нещо под робата му и го изключи.

— Направи го! — възкликнах. — Ходеше по водата!

— Ами... — Джейкъбс се усмихна, но някак невесело и усмивката му сякаш застина в едното ъгълче на устните му. — И да, и не.

— Как така?

— Забеляза ли точно къде стъпи в езерото?

— Да...

— Бръкни във водата и ще напипаш нещо. Внимавай да не пипнеш електрическите жици, защото по тях тече ток. Не е силен, но ако ги докоснеш, ще те разтърси. Особено ако ръката ти е мокра.

Предпазливо протегнах ръка. Не вярвах Джейкъбс да ми изиграе гаден номер като онези, които Кон и Тери понякога ми погаждаха, обаче бях на непознато място с непознат човек и мъничко се страхувах. Езерото изглеждаше дълбоко, обаче разбирах, че това е илюзия, създавана от синята боя и от светлините, отразени от гладката повърхност. Потопих пръст и водата стигна само до първото ми кокалче.

— Не е там — каза преподобният Джейкъбс. — Малко по-надясно. Знаеш ли накъде е дясно и накъде — ляво?

Знаех. Мама ме беше научила: „*Дясното е от страната на ръката, с която пишеш.*“ Разбира се, това правило не важеше за Клеър и Кон, които бяха левичари или „южни лапи“^[5], както ги наричаше татко.

Преместих ръката си и напипах нещо във водата. Нещо метално с жлеб в средата.

— Май го открих.

— И аз така мисля. Откри релсата, по която се движи Исус.

— Ааа, това е фокус! — възкликнах. Бях гледал фокусници в шоуто на Ед Съливан, а Кон притежаваше комплект за илюзионисти, подарък за рождения му ден, макар че от всички пособия за фокуси бяха останали само плаващите топки и изчезващото яйце.

— Точно така.

— И когато Исус е вървял към лодката по водата, също е направил фокус, нали?

— Понякога — въздъхна Джейкъбс — се страхувам да не би наистина да е било трик.

Изглеждаше толкова тъжен и отнесен, че пак ме достраша, но и ми дожаля за него. Не разбирах как може да е тъжен човек, който държи в гаража си такъв чистичък и подреден въображаем свят като Езерото на мира.

— Това е суперфокус — казах и го потупах по ръката.

Той излезе от унеса и се усмихна:

— Прав си. Липсват ми жена ми и момченцето ми. Сигурно затова те поканих да ми гостуващ, но е време да те заведе обратно у вас, Джейми.

Преди да пресечем шосе №9, отново ме хвана за ръката, макар че отникъде не се задаваха коли, и не я пусна по целия път до вкъщи. Нямах нищо против, дори ми харесваше. Знаех, че ме пази.

* * *

След няколко дни госпожа Джейкъбс и Морис пристигнаха в Харлоу. Малкият беше смотан дребосък с памперс, но тя беше красива. В съботата преди преподобния Джейкъбс да застане за първи път на амвона в нашата църква, с Кон и Тери му помогнахме да пренесе Езерото на мира в сутерена на църквата, където всеки четвъртък щяха да се провеждат занятията на вечерното училище. След като водата беше източена, релсата на дъното се виждаше много добре.

Преподобният Джейкъбс закле Тери и Кон да пазят тайна, за да не развалят илюзията за малките деца (което създаде в мен приятното усещане, че съм голям). Те обещаха тържествено и май удържаха на думата си, но осветлението в църковния сутерен беше много по-силно, отколкото в гаража, и ако човек застанеше по-близо и се вгледаше, щеше да види, че Езерото на мира е само локва. Виждаше се и релсата с жлеба. До Коледа всички знаеха за трика.

— Чиста проба шашмалогия — каза ми Били Пакет един четвъртък следобед. С брат му Рони мразеха вечерното училище, но майка им ги принуждаваше да го посещават. — Ако пак ми излезе с този номер и вземе да разказва за ходенето по водата, ще повърна.

Идваше ми да му забия един, обаче беше по-як от мен. И ми беше приятел. Пък и беше прав.

---

[1] Стивън Кинг използва фразата *the fifth business*. Няма спор относно термина — всеки може да го намери в Гугъл. „Изкован“ е от канадския автор Робъртсън Дейвис в романа му от 1970 „Петия в карето“ и се отнася за важен персонаж извън обичайната рамка, който не е нито главен герой или героиня, нито най-добрият приятел, нито злодеят. Липсва информация дали терминът действително съществува в театъра, операта и в киното. — Б.пр. ↑

[2] Популярни сингли от началото на шейсетте в стил рокендрол и ритъм-енд-блус. — Б.пр. ↑

[3] Библия, Битие, 1:3-4. — Б.пр. ↑

[4] Библия, Евангелие от Матей, 14:22-27, съвременен превод 2004. — Б.пр. ↑

[5] От английски — *southpaws* — наименование за боксьори с доминираща лява ръка. — Б.пр. ↑

II

ТРИ ГОДИНИ. ГЛАСЪТ НА КОНРАД. ЧУДОТО

Уволниха преподобния Джейкъбс заради проповедта, която изнесе в неделя, 21 ноември 1965. Лесно уточних датата в интернет, защото имах ориентир: беше точно седмица преди Деня на благодарността. Седем дни по-късно той напусна нашия живот. Напусна го сам — Патси и Морис, наричан от хлапетата от църковното училище Мори Лепката, вече ги нямаше. Нямаше я и колата „Плимут Белведере“, автоматик с бутон.

Спомените ми за трите години между деня, в който за първи път видях Езерото на мира, до деня на Потресаващата проповед, са учудващо ясни, макар че преди да подхвана този разказ, щях да ви кажа, че почти съм забравил случката. Та и кой ли си спомня подробности от живота си между шестата и деветата си година? Писането е прекрасно, но и ужасно занимание. То отприщва извори от спомени, които са били затлачени.

Възнамерявах да изложа събитията накратко, но ми се струва, че мога да напиша цял роман, и то обемист, за онези години и за онзи свят, толкова различен от настоящия. Спомням си как мама гладеше по комбинезон и изглеждаше неземно красива под светлината на утринното слънце. Помня провисналите си, мръснозелени бански гащета и как се къпехме с братята ми в езерото Харис. Лъжехме се един друг, че на дъното има кравешки лайна, а то беше покрито с тиня (вероятно с тиня). Помня сънливите следобеди в малкото училище, когато седях върху зимните палта, натрупани на пейката в Къта по правопис, и се мъчех да накарам горкия малоумник Дики Озгуд да напише правилно „жираф“. Почти го чувам как заеква: „Зъ-зъ-защо да го пъ-пъ-пиша, като нъ-нъ-никога не съм въ-въ-виждал жираф?“

Помня плетеницата от черни пътища, пресичащи града ни; помня как в мразовитите априлски дни играех на топчета в училищния

двор през междучасията. Помня как вятърът свистеше в боровите клони, докато лежах и чаках сънят да ме споходи, след като бях казал молитвата си. Сякаш виждам как татко излиза от гаража с нахлупената си шапка с надпис „ТЕЧНИ ГОРИВА «Мортън»“: държи гаечен ключ и от кокалчетата на пръстите му, изцапани с грес, струи кръв. Помня шоуто на Кен Маккензи: пускаше от серийките за Попай Моряка, но понякога бях принуден да отстъпя телевизора на Клеър и нейните приятелки, които умираха да гледат „Американ бандстанд“^[1] и да обсъждат тоалетите на участничките. Помня залези, червени като кръвта по пръстите на баща ми. От тези спомени се разтрепервам.

Имам още хиляди спомени (повечето са хубави), но не съм седнал с розови очила пред компютъра, за да подсмърчам с носталгия по миналото. Избирателната памет е сред най-големите недостатъци на хората на възраст и е доста дразнеща. Не всичко беше хубаво. Живеехме на село и по онова време животът там беше труден. Предполагам, че още е така.

Ръката на приятеля ми Ал Ноулс попадна в сортировачката за картофи и той остана без три пръста, преди господин Ноулс да изключи проклетата машина. Бях там и помня как конвейерът се обля в кръв. Помня как пицеше Ал.

Баща ми (заедно със своя верен, но нефелен помощник Тери) стегна „Ракетата на колела“ — божичко, как ръмжеше и трещеше, когато той форсираше мотора! Татко я пребоядиса, изрисува отстрани номер 19 и я даде на Дуейн Робишо да се състезава на ралито в Касъл Рок. Още на първата обиколка кретенът се преобърна и смачка колата. Самият той се отърва без драскотина.

— Педалът за газта блокира — обяви, хилейки се като ненормален, само дето не каза „газта“, а „гъза“, при което баща ми му отвърна, че единственият гъз е бил зад волана.

— Чавка ли ти е изпила ума, че да дадеш толкова ценно нещо на някой от фамилия Робишо? Това да ти е за урок — сопна му се мама, а той така тикна ръце в джобовете си, че чак ластикът на гащите му се показа. Може би се страхуваше ръцете му да не му се изплъзнат и да й посегне.

Лени Макинтош, синът на пощальона, остана без око, когато се наведе да провери защо пиратката, която беше сложил в празната консервена кутия, още не е гръмнала.

Брат ми Конрад си загуби гласа.
Да, не всичките ми спомени са хубави.

* * *

За първата проповед на преподобния Джейкъбс в църквата се бяха събрали много повече хора, отколкото по времето, когато шишкавият, белокос, добродушен господин Латур изнасяше своите добронамерени, но неразбираеми проповеди, а в Деня на майката (или в Неделята на майката, както я наричаше той) задължително се просълзяваше. (Тези подробности ми разказа след години мама — аз почти не помня господин Латур). Присъстваха не само двайсетина души като при Латур, а поне четири пъти повече. Помня как гласовете им се извисяваха при Славословието:

— *Слава Теб, Царю небесний, за богатата, слава Теб от всички твари на земята.*

Като ги слушах, тръпки ме побиваха. Госпожа Джейкъбс не пестеше сили на хармониума и русата ѝ коса, привързана със семпла черна панделка, блестеше с всички цветове на дъгата от светлината, проникваща през прозореца със стъклопис.

Тръгнахме обратно към къщи *en famille*, официалните ни неделни обувки вдигаха облачета прах; понеже бях зад гърба на нашите, чух как мама изрази своето одобрение.

— Опасявах се, че като е такъв младок, ще ни дръпне лекция я за човешките права, я за отмяна на военната повинност или нещо подобно — каза с облекчение. — Обаче чухме чудесна проповед с пасажи от Библията. Предполагам, че хората ще се завърнат в църквата, не мислиш ли?

— За известно време — промърмори татко.

— Ах, ти, петролният магнат! Великият скептик! — шеговито го смъмри тя и го щипна по ръката.

Всъщност и двамата се оказаха прави. Посещаемостта не спадна до нивото при господин Латур (едва дванайсетина души през зимния период, сгущени един до друг, за да се топлят, защото в мразовитата църква имаше само една печка на дърва), но броят падна на шейсет, после на петдесет и накрая на четирийсет, където се задържа,

потрепвайки като стрелка на барометър в променлив летен ден. Никой не обвиняваше за този отлив господин Джейкъбс, чийто проповеди бяха винаги ясни, приятни и подкрепени с текстове от Библията (и никога не засягаха смущаващи въпроси като атомните бомби или протестните Маршове на свободата). Хората бяха престанали да ходят на църква — това беше причината.

— В днешно време почти всички се отдръпнаха от Бога — каза майка ми веднъж, когато в църквата имаше само шепа хора. — Но ще дойде ден горчиво да съжаляват.

* * *

През тези три години Братството на младите методисти също претърпя скромнен ренесанс. В епохата Латур на заниманията на вечерното училище рядко присъстваха повече от дузина деца, като четири от тях носеха фамилното име Мортън: Клеър, Анди, Кон и Тери. Тогава бях твърде малък, за да ходя на тези занимания, затова Анди понякога ми биеше чимбери и ме наричаше щастливото овчарче. Веднъж попитах Тери какво са правили навремето в това училище, той сви рамене и с досада отговори:

— Пеехме, четяхме от Библията, обещахме никога да не пием алкохол и да не пушим цигари. Пасторът ни учеше да обичаме майките си. Каза ни, че котколиците ще отидат в ада, защото боготворят идоли, и че евреите обичат парите. И ако някой ни разказва мръсни вицове, да си представим, че Исус слуша.

При пастор Джейкъбс обаче на занятията идваха почти четирийсет деца на възраст между шест и седемнайсет, така че се наложи настоятелите да купят още сгъваеми столове. Причината за повишения интерес не беше механичният Исус, ходещ по водата — номерът бързо омръзна на другите, даже и на мен. Не вярвам да са повлияли и фотосите от Светите земи, които Джейкъбс беше закачил на стените.

Запалиха ни неговата младост и ентузиазъм. Да, имаше проповеди, но също игри и занимания на открито, защото (както той изтъкваше редовно) Исус е проповядвал най-вече на открито, което означаваше, че християнството е нещо повече от ходене на църква. Пак

четяхме Библията, обаче по време на игра — например на музикални столове — и често някой падаше на пода, докато търсеше Второзаконие, глава 14, стих 9 или Тимотей 2:12. Голям смях падаше. Освен това в задния двор имаше бейзболно игрище, което пасторът оформи с помощта на Кон и Анди. Единия четвъртък момчетата играехме бейзбол и момичетата ни окуражаваха; следващия път момичетата играеха софтбоул, а ние (надявайки се някои да са забравили, че ще играят софтбоул, и да са с поли) ги окуражавахме.

Интересът на преподавания Джейкъбс към електричеството намираще приложение в неговите „беседи с младежта“. Един четвъртък се обади у нас и заръча Анди да отиде с пуловер на заниманията. Вечерта го помоли да излезе пред класа. Искал да демонстрира върху него бремето на греховете.

— Макар да съм сигурен, Андрю, че нямаш грехове — добави.

Брат ми смутено се усмихна и не продума.

— Не искам да ви плаша, деца, а да ви убедя — продължи Джейкъбс. — Някои пастори вярват в сплашването, но аз не съм от тях.

(От опит знаех, че хората казват тъкмо това, преди да ти смразят кръвчицата от страх.)

Той наду няколко балона и ни каза да си представим, че всеки тежи десет килограма. Вдигна първия:

— Този е лъжата. — Силно го потърка в ризата си и го допря до пуловера на Анди — балонът се закрепил, сякаш беше залепен. — Този е кражбата. — И залепи втория балон до другия. — А този е гневът.

Не съм съвсем сигурен, но мисля, че залепи седем балона на пуловера на Анди (ръчно плетен, с избродирани елени) — по един за всеки смъртен грях.

— Сега Анди носи седемдесет килограма грехове — добави Джейкъбс. — Тежък товар! Но кой избавя човечеството от греховете?

— Исус! — чинно отвърнахме в хор.

— Точно така. А сега вижте какво се случва, като помолите Исус за опрощение.

Извади игла и спуска балоните един подир друг, включително онзи, който се беше отделил и се наложи да бъде залепен отново. Мисля, че на всички пукането на балони им хареса много повече от номера със статичното електричество.

Най-впечатляващата демонстрация, свързана с електрическия ток, беше изобретението му, наречено „Стълбата на Джейкъбс“. Представляваше метална кутия с размерите на сандъчето, приютило моята армия. От кутията стърчаха две жици, подобни на пръчките на стайните телевизионни антени. Щом пасторът включеше уреда в контакта (приспособлението работеше на ток от мрежата, а не на батерии) и щракнаше ключето, по двете жици като змии пропълзяваха ослепителни искри. На върха проблясваха най-ярко и изчезваха. Понякога Джейкъбс поръсваше жиците с някаква пудра и пълзящите искри се обагряха в различни цветове, при което момичетата удивено ахваха.

Този трик също илюстрираше някакъв религиозен принцип (поне според Джейкъбс), но да пукна, ако си спомням какъв. Дали не беше нещо за Светата Троица? Когато „Стълбата на Джейкъбс“ с разноцветните електрически искри, съскащи като разгневен котарак, не беше пред очите ни, тези екзотични идеи избледняваха и отшумяваха като мимолетна треска.

Една от тези лекции обаче се е запечатала в паметта ми. Джейкъбс седеше срещу нас на стол, който беше обърнал така, че да ни гледа през облегалката. Жена му беше на стола пред хармониума, смирено беше свела глава, ръцете ѝ бяха скръстени на скута. Може би се молеше. А може би беше отегчена като повечето присъстващи. На този етап електричеството и божественото му великолепие беше започнало да писва на младите методисти.

— Деца, науката казва, че електричеството е резултат от движението на заредени атомни частици, наречени електрони. Потокът електрони представлява електрически ток, чието напрежение зависи от скоростта, с която се движат електроните. Науката е хубаво нещо, но е *ограничена*. Винаги стигаме до точка, в която познанията се изчерпват. Какво точно представляват електроните? Заредени атомни частици според учените. Дотук добре, но какво представляват атомите? — Приведе се над облегалката на стола и впери в нас сините си очи (които приличаха на електрически). — Никой не знае! И тъкмо тук се намесва религията. Електричеството е една от дверите на Бога към безкрайността.

— Да беше докарал електрически стол и да беше изпържил няколко бели мишки — изсумтя веднъж Били Пакет след

Благословието. — *Това* щеше да е интересно.

Въпреки честите (и все по-досадни) лекции за „светото“ електричество повечето от нас с нетърпение очакваха вечерното училище. В случаите, когато не се отплесваше по хобито си, преподаваният Джейкъбс изнасяше духовити и дори забавни лекции с поуки, извлечени от Светото писание. Говореше за ежедневните проблеми, с които се сблъскваме в реалния живот — от грубиянското поведение до изкушението да препишеш отговорите от някого, когато не си подготвен за теста. Участвахме в игрите с удоволствие, слушахме повечето от беседите му с удоволствие и пеехме с удоволствие, защото госпожа Джейкъбс беше добра пианистка.

Тя изпълняваше не само химни. В една незабравима вечер ни изсвири три песни на „Бийтълс“ и ние припявахме „От мен за теб“, „Тя те обича“ и „Искам да ти държа ръката“^[2].

Майка ми твърдеше, че Патси Джейкъбс е седемдесет пъти по-добра пианистка от господин Латур, и когато младата жена на пастора поиска разрешение да изразходва част от събраните приходи за акордьор от Портланд, църковното настоятелство единодушно се съгласи.

— Но без „Бийтълс“, ако обичате — предупреди я господин Келтън. Беше служил най-дълго като настоятел на Методистката църква в Харлоу. — Децата могат да слушат такива песни по радиото. Предпочитаме да се придържате към по... ъ-ъ... по-християнски мелодии.

Госпожа Джейкъбс смирено сведе очи и прошепна, че е съгласна.

* * *

Имаше и още нещо: Чарлс и Патси Джейкъбс притежаваха сексапил. Вече споменах, че Клеър и приятелките ѝ се влюбиха до уши в него, а не след дълго момчетата хлътнаха по нея, защото беше красива — русокоса, с мека гладка кожа и с плътни устни. Бадемовидните ѝ очи бяха зелени и Кони твърдеше, че е магьосница, защото всеки път, когато го погледнела, краката му се подкосявали. С тази си външност Патси Джейкъбс неминуемо щеше да стане жертва на одумки, ако не използваше само едва забележимо червило, което

изглеждаше съвсем благопристойно, но тя беше само на двайсет и три и повече не ѝ беше необходимо. Младостта беше нейният грим.

Роклите, които обличаше в неделя, бяха дълги до коляното или до прасеца, макар че по онова време женските поли започваха драстично да се скъсяват. За вечерното училище носеше скромни блузи и панталони (според мама — от веригата за облекла „Шип енд Шор“). Въпреки това майките и бабите от паството я наблюдаваха изкъсо, защото като гледаха тялото ѝ под благопристойните дрехи, приятелите на братята ми забелваха очи и се преструваха, че са се опарили от котлон, който някой е забравил да изключи. В четвъртъците за софтбол тя играеше с момичетата и веднъж чух брат ми Анди (сигурно е бил на около четиринайсет) да казва, че да я гледаш как тича между базите само по себе си е религиозно преживяване.

За да свири и да участва в спортните състезания в четвъртък вечер, тя трябваше да води със себе си и малкия си син Мори. Беше кротко, послушно дете. Всички го обичаха. Доколкото си спомням, харесваше го даже Били Пакет — този млад бъдещ атеист. Малкият почти никога не плачеше. Дори да паднеше и да си ожулеше коленете, само се разхленчваше, но ако някое от по-големите момичета го гушнеше, млъкваше веднага. Като излизахме на двора, вървеше по петите на момчетата, а пък ако не можеше да следва темпото им, се лепваше като марка за каките, които се грижеха за него по време на уроците или го полюшваха в такт с музиката през песнопенията. Та оттам и прозвището му — Мори Марката.

Клеър беше най-привързана към него. Имам ясен спомен — сигурно съставен от много насложени спомени, насложени един върху друг — как двамата седят в Къта с играчките: Мори се е разположил на детското си столче, Клеър стои на колене до него и му помага да оцвети рисунка или да направи змия от плочките на доминото.

— Като се омъжа, искам да си имам четири момчета като него — каза веднъж на мама. Мисля, че беше на около седемнайсет и скоро щеше да завърши вечерното училище.

— Ами, добре. Само дано твоите са по-красиви от Мори, Клеъри-Чери.

Беше малко злобно, но и вярно. Въпреки че Чарлс Джейкъбс беше хубав мъж, а Патси Джейкъбс — красавица, Мори Марката беше, меко казано, грозноват. Лицето му беше кръгло като чиния и ми

напомняше за Чарли Браун^[3] Косата му имаше някакъв неопределен цвят. Въпреки че очите на баща му бяха сини, а на майка му — омайващо зелени, неговите бяха банално кафяви. И все пак момичетата го обичаха така, сякаш беше първото от децата, които щяха да родят през идното десетилетие, а момчетата се отнасяха с него като с по-малък брат. Мори Марката беше нашият талисман.

Един четвъртък през февруари с братята ми и сестра ми се върнахме от вечерното училище със зачервени страни, пейки с пълно гърло „Аз съм Хенри Осми“. Бяхме се спускали с шейни зад пасторската къща (преподобният Джейкъбс беше инсталирал електрически лампи по протежение на пистата). Най-щастливи бяха Анди и Кон, защото бяха взели нашия тобоган и се бяха спускали с Мори, настанен на възглавница отпред като фигура на носа на кораб. Мори изобщо не се изплашил.

— Май тези сбирки ви харесват, а? — подхвърли татко. Стори ми се поучуден.

— Да! — извиках. — Днес четохме много пасажи от Библията, после се пързалихме с шейните! И госпожа Джейкъбс се спускаше с нас, само че падаше постоянно!

Засмях се, той също се засмя, после попита:

— Все пак *научавате* ли нещо, Джейми?

— Волята на човека трябва да е продължение на волята на Бога — изрецитирах аз урока от тазвечерната лекция. — И още, ако свържеш с жица положителния и отрицателния полюс на батерия, се получава късо съединение.

— Вярно е. Затова трябва да внимаваш много, когато палиш автомобил, като свързваш жиците на късо. Не разбирам обаче каква е християнската поука.

— Ясна е като бял ден: не можеш да поправиш сторената злина, ако самият ти постъпиш лошо.

— О... — Той взе последния брой на списанието „Коли и шофьори“, на корицата на което имаше страхотен ягуар ХК-Е — Чувал ли си поговорката „Пътят към ада е постлан с добри намерения“? — Позамисли се и добави: — И е осветен с електрически лампи.

Прихна, аз също се засмях, макар че не разбрах шегата. Ако беше шега де.

* * *

Анди и Кон бяха приятели с братята Фъргюсън — Норм и Хал. Викахме им „пришълци“, тоест хора, идващи в града като туристи. Живееха в Бостън и приятелството с тях беше ограничено до летните ваканции. Семейството им имаше вила на езерото Лукаут само на километър и половина от нашата къща. Момчетата се бяха запознали с моите братя на църковно мероприятие, наречено Лятно библейско училище.

Семейство Фъргюсън имаха членска карта за курортния комплекс „Козя планина“ и понякога вземаха с колата си Кон и Анди, за да поплуват и да обядват в „клуба“. Кон и Анди твърдяха, че басейнът в комплекса е хиляда пъти по-хубав от езерото Харис. С Тери хич не се впечатлявахме от възторжените им разкази — местният гьол ни харесваше, там идваха и приятелите ни, — но Клеър се пръскаше от завист. Искаше да види как живеят богатите.

— Живеят като нас, момичето ми — каза й майка. — Който смята, че богатите са по-различни, грешни.

Клеър, която прокарваше току-що изпрани дрехи през изстисквачката на старата ни пералня, се нацупи:

— Много се съмнявам.

— Анди каза, че момчетата на басейна носели бански от две части — намесих се.

Мама изсумтя:

— Ами, нищо не им пречи да се къпят по сутен и гащи!

— И аз искам такъв бански — изтърси Клеър. Седемнайсетгодишните момичета са специалистки по дразнене на родителското тяло.

Мама заканително размаха пръст, от който капеше сапунена пяна.

— Така забременяват момчетата, госпожичке!

Клеър отигра топката брилянтно:

— Тогава не бива да пускаш Кон и Анди там. Може да забременят момиче.

— Затваряй си устата! — сопна се майка и завъртя очи към мен. — Малките чуват всичко и попиват като сьонгер.

Сякаш не знаех какво значи „да забремениш момиче“: секс. Момчето ляга върху момичето и двамата мърдат насам-натам, докато им стане хубаво. Тогава от пишката на момчето излиза мистериозна течност, наричана от някои „бяло сладко“. Влиза в корема на момичета и след девет месеца е време за памперси и за бебешка количка.

Въпреки опитите на сестра ми да подлее вода на Кон и Анди, през лятото нашите им разрешаваха да ходят в курортния комплекс един-два пъти седмично. А през февруари 1965, когато семейство Фъргюсън дойдоха за зимната ваканция и поканиха братята ми да покарат ски с тях, родителите ми ги пуснаха без колебание. Старите издраскани ски на братята ми поеха към Козя планина наред с лъскавите нови ски на Фъргюсън, прикрепени на покрива на комбито им.

Кон се върна леко пострадал — на шията му, точно на гръкляна, се виждаше яркочервена резка.

— Сигурно си се отклонил от пистата и си налетял на някой нисък клон — предположи татко, когато се върна за вечеря и видя резката.

Кон, който беше добър скиор, се обиди и негодуващо възкликна:

— Как ти хрумна, татко? С Норм карахме един до друг и летяхме като дяволи...

Мама заплашително насочи към него вилицата си.

— Извинявай, мамо, летяхме като стрели. Норм попадна на бабуна и загуби равновесие. Разпери си ръцете ей-така... — Кон показва как и замалко не събори чашата си с мляко. — ... и щеката му ме удари по гръкляна. Заболя ме адск... заболя ме много, но вече съм наред.

Само че не беше. На следващия ден червената резка беше избледняла до синя ивица, подобна на герданче, но гласът на Кон беше предрезгавял. До вечерта той можеше да говори само шепнешком. След два дена онемя.

* * *

Хиперекстензия на шията, причинила разтягане на ларингеален нерв — такава беше диагнозата на доктор Рено. Виждаше бил такива

случаи и гарантирал, че до седмица, най-много две, Конрад щял да проговори, а до края на март щял да се възстанови напълно. Няколко нищо тревожно. И нямаше наистина, но за лекаря. *Неговият* глас си беше наред. Но не и гласът на брат ми. Април се изтъркаля, а Кон все още общуваше с жестове или с бележки. Настояваше да ходи на училище, въпреки че другите момчета го вземаха на подбив, особено откакто разреши проблема с участието в клас (поне донякъде), като написа „ДА“ на едната си длан и „НЕ“ на другата. Имаше и по-конкретни съобщения, написани с големи главни букви върху картони. Едно от тях, което съучениците му намираха за най-комично, беше „МОЖЕ ЛИ ДА ОТИДА ДО ТОАЛЕТНАТА?“

Кон сякаш приемаше добродушно подигравките, защото знаеше, че иначе ще станат по-жестоки. Но една вечер влязох в стаята, която делеше с Тери, и го заварих беззвучно да ридае, проснат на леглото си. Приблжих се и го попитах какво му е. Тъп въпрос, разбира се, но нали в подобна ситуация трябва кажеш нещо, а аз можех да го изрека, защото не аз бях ударен по гръкляна от Щеката на съдбата.

— *Махай се!* — беззвучно произнесе Кон. Страните му и челото му, осеяно с новопоявили се младежки пъпки, пламтяха. Клепачите му бяха подути. — *Махай се, махай се!* — Последва изречение, което ме потресе: — *Разкарай се, шибано копеле!*

През тази пролет в косата на мама се появиха първите бели нишки. Един следобед, когато татко се прибра вкъщи, изглеждайки по-уморен от обикновено, тя му каза, че трябва да заведат Кон при специалист в Портланд.

— Чакахме достатъчно — добави. — Пет пари не давам какво разправя старият изкуфелник Джордж Рено — знам какво е станало, ти също знаеш. Самоувереното, нахакано богаташче е разкъсало гласните струни на момчето ни.

Татко уморено се тръсна на стол до масата. И двамата не забелязаха, че съм в помещението до входната врата, където си оставяхме обувките и връхните дрехи, и се преструвам, че си завързвам кецовете, но всъщност надавах ухо за разговора им.

— Не можем да си го позволим, Лора — промърмори той.

— Обаче си позволи да купиш „Хайръм Ойл“ в Гейтс Фолс! — изсъска тя; за пръв път я чувах да говори подигравателно и заядливо.

Баща ми се взираше в масата, макар че върху нея нямаше нищо освен мушамената покривка на червени и бели карета.

— Тъкмо *затова* не можем да си позволим. На ръба сме, Лора. Знаеш каква беше зимата.

Всички знаехме: беше топла. Ако доходите на семейството ти зависят от продажбите на горива за отопление, следиш термометъра между Деня на благодарността и Великден, като се надяваш червената чертичка да се задържи по-ниско.

Мама стоеше до мивката, ръцете ѝ бяха потопени в сапунената пяна и тя блъскаше чиниите, като че ли искаше да ги счупи, а не да ги измие.

— *Трябваше* да притежаваш фирмата, нали?! — продължи да съска. Стана ми гадно от тона ѝ. Тя сякаш предизвикваше татко, стремеше се да го извади от релси. — Кой като теб, а? Великият петролен магнат!

— Купих я *преди* злополуката с Кон — тихо промълви татко, без да откъсва поглед от масата. Пак беше пъхнал ръце дълбоко в джобове си. — През август. Дватама с теб прочетохме в „Алманах на стария фермер“, че зимата ще е снежна и студена — най-студената от Втората световна война насам, — и решихме да се възползваме. Ти направи изчисленията със сметачната си машинка.

Мама затрака още по-силно с чиниите.

— Вземи заем!

— Бих могъл, но Лора... чуй ме... — Той най-сетне вдигна поглед. — Май ще се наложи да вземем заем, за да изкараме до другата зима.

— Той ти е син!

— *Знам, по дяволите!* — изкрещя татко. Изплаших се, сигурно и мама се стресна, защото този път чиниите не издрънчаха, а се счупиха. Тя вдигна ръце, от едната струеше кръв. Показа му я също както немият ми брат показваше в клас картончета с „ДА“ или „НЕ“ и се сопна:

— Виж какво направи с твоя ина... — Едва сега забеляза, че седя върху купчината нарязани дърва в складовото помещение, и зяпам в кухнята.

— Марш навън! Бягай да си играеш! — извика ми.

— Лора, не си го изкарвай на Джей...

— *Махай се!* — отново извика тя. Така щеше да ми кресне Кон, ако не си беше загубил гласа. — *Бог мрази шпионите!*

И се разрида. Аз също се разплаках и избягах. Тичешком слязох по Методисткия хълм и прекосих шосето, без да се огледам. Нямах намерение да отида при пастора — бях толкова разстроен, че и през ум не ми минаваше да се посъветвам с него. Ако Патси Джейкъбс не беше на двора и не проверяваше дали са поникнали засетите през есента цветя, може би щях да продължа да тичам, докато припадна. Обаче тя *беше* навън и ме извика. Първият ми порив беше да продължа да тичам, но както вече споменах, бях възпитано момче и дори когато бях разстроен, запазвах добрите си обноски. Ето защо се спрях.

Тя дойде до мястото, където стоях — задъхан, с наведена глава.

— Какво се е случило, Джейми?

Не отговорих. Тя повдигна с пръст брадичката ми. Видях Мори, който седеше на площадката пред входната врата, заобиколен с играчки, и любопитно ме наблюдаваше.

— Джейми, какво е станало?

Освен че ни бяха възпитали да сме вежливи, нашите ни бяха научили да не говорим за семейните проблеми. Янките си държаха езиците зад зъбите. Обаче сърдечността на Патси ме размекна, затова ѝ разказах всичко: за отчаянието на Кон (чиято дълбочина родителите ми не осъзнаваха напълно, въпреки че бяха искрено загрижени за него); за страха на майка ми, че гласните му струни са разкъсани и може да остане ням за цял живот; за настояването ѝ да го прегледа специалист и за отказа на татко поради липса на пари. И най-вече за скандала помежду им. Премълчах за чуждия глас, с който по едно време проговори мама, но само защото не знаех как да го опиша.

Тя спокойно ме изслуша и когато най-сетне свърших, каза:

— Ела в бараката. Налага се да поговориш с Чарли.

* * *

След като белведерето зае полагаемото му се място в гаража, Джейкъбс пренесе работилницата си в бараката в задния двор. Заварихме го да човърка някакъв телевизор без екран.

— Щом сглобя този хубавец — каза ми, като ме прегърна през раменете и извади носна кърпа от задния си джоб, — щехващам станции от Маями, Чикаго и Лос Анджелис. Избърши си очите, Джейми. Обърни внимание и на носа си.

Подчиних се, без да откъсвам поглед от безокия телевизор.

— Наистина ли щехващате програми от Чикаго и от Лос Анджелис?

— Не, пошегувах се. Опитвам се да вградя усилвател на сигнала, за да гледаме и друго освен Канал 8.

— Ниехващаме и шести, и тринайсети — отбелязах. — Ама шести е със снежинки.

— Вие имате антена на покрива. А семейство Джейкъбс — само вътрешна.

— Защо не си купите друга? В „Уестърн Ауто“ в Касъл Рок продават всякакви.

Той се усмихна:

— Чудесна идея! На събранието за четиримесечието ще обявя пред църковните настоятели, че искам да похарча за телевизионна антена част от даренията, та Мори да гледа анимационни филмчета, а ние с госпожата — ситуационни комедии. Зарежи антената, Джейми, и кажи какво те е разстроило.

Огледах се за госпожа Джейкъбс с надеждата, че ще ми спести необходимостта да разказвам всичко втори път, но тя безшумно беше излязла. Пасторът ме хвана за раменете и ме заведе до една дървена стойки. Повдигнах се на пръсти и седнах върху нея.

— Заради Кон ли е?

Естествено, че щеше да познае — тази пролет всяко занимание на вечерното училище завършваше с молитва за възстановяването на гласа на Кон. Отправяхме молитви за всички от Братството на младите методисти, сполетени от беда (най-често счупен крайник, макар че Боби Ъндървуд пострада от изгаряне, а на Кери Даути й обръснаха главата и я измиха с оцет, след като майка й с ужас откри, че косата й гъмжи от въшки). Но нито преподобният Джейкъбс, нито съпругата му имаха представа колко силно страда Кон и как страданието му заразява цялото семейство като бацил.

— Татко купи „Хайръм Ойл“ миналото лято — избърборих. Яд ме беше, че се изпуснах — само малките деца бърбрят каквото им

падне, — но не можех да се удържа. — Каза, че цената е изгодна, само че зимата беше топла и цената на горивото за отопление падна на петнайсет цента за галон, затова сега не могат да заведат Кон при специалист, а пък ако бяхте чули с какъв глас говори мама, нямаше да я познаете, а татко понякога пъха ръце дълбоко в джобовете си, защото... — Тук се сетих за пословичната сдържаност на янките и добавих: — ... и аз не знам защо.

Пасторът отново ми подаде кърпата си. Докато се бършех, той взе от работната си маса някаква метална кутия, от която стърчаха жици, все едно бяха щръкнали кичури от зле подстригана коса:

— Виж какъв усилвател изобретих. Като го свържа, ще прокарам кабел през прозореца до стряхата. И ще го закача на... *това*. — Посочи някакво ръждясало гребло, подпряно на стената със зъбците нагоре. — Уникалната антена „Джейкъбс“.

— Ще проработи ли?

— Не знам. Мисля, че ще стане. Но и да не проработи, според мен дните на телевизионните антени са преброени. След десетина години сигналите ще се предават по телефонни кабели или чрез сателити и ще хващаме много повече от три канала. Да, звучи като научна фантастика, но технологията вече съществува.

Отново се отнесе нанякъде и аз си казах: „Забрави Кон“ Сега обаче знам, че не е било така. Само ми даде време да се успокоя, а на себе си — време да помисли.

— Отначало хората ще бъдат удивени, а после ще приемат това за даденост. Ще казват „Да, имаме кабелна телевизия“ или „Имаме сателитна телевизия“, но ще грешат. Всичко е дар от електричеството, което сега е толкова разпространено, че не ни прави впечатление. Чувал си за „слона в стаята“, нали? Фразата означава факт, който е прекалено видим, за да бъде пренебрегнат. Но хората са склонни да не забележат даже слон, ако е бил прекалено дълго пред очите им.

— Освен когато им се наложи да почистят акото му — отбелязах.

Той гръмко се засмя. И аз се засмях, въпреки че очите ми бяха още подути от плач.

Той отиде до прозореца, склучи ръце зад гърба си и се загледа навън. Дълго време стоя така, без да продума. После се обърна и каза:

— Искам довечера да доведеш Кон тук. Ще го направиш ли?

— Ами... добре — измънках неохотно. Предполагах, че пак иска да се молим, което, разбира се, нямаше да навреди, но вече бяхме казали милион молитви за здравето на Кон, а нямаше ефект.

* * *

Нашите не възразиха да отидем в къщата на пастора (наложи се да питам всеки поотделно, защото тази вечер почти не си говореха). Наложих се обаче да убеждавам Кони, може би защото аз самият не бях напълно убеден. Не се отказах само защото бях обещал на преподобния Джейкъбс. Обърнах се за помощ към Клеър. Тя вярваше в силата на молитвата много повече от мен, а и имаше влияние върху нас. Може би защото беше единственото момиче в семейството. С изключение на Анди, с когото бяха най-близки по години, нито един от нас не можеше да ѝ устои, когато ококореше хубавите си очи и ни помолеше за нещо.

По-късно вечерта три сенки, удължени от светлината на пълната луна, прекосиха шосе №9. Кон, навършил наскоро тринайсет години, слаб и строен, тъмнокос, облечен с наследеното от Анди яке от кариран вълнен плат, вдигна пред очите ни бележника, който винаги носеше със себе си. Беше писал в движение, затова големите печатни букви бяха разкривени: „ТОВА Е ТЪПО!“

— Може би — промърмори Клеър, — но ще ни черпят курабийки. Госпожа Джейкъбс винаги има курабийки.

Като ни видя, Мори — вече петгодишен, готов за лягане, нагласен с пижама — се втурна към Кон, се хвърли на шията му и попита:

— Още ли не можеш да говориш?

Брат ми поклати глава.

— Татко ми ще те оправи — заяви Мори. — Работил е през целия следобед. — След това протегна ръце към сестра ми. — Гушни ме, Клеър, вземи ме, Клеъри-Чери, и ще получиш целувка.

Тя се засмя и го пое от Кон.

Преподобният Джейкъбс беше в бараката, облечен с избелели дънки и с пуловер. В ъгъла имаше електрическа печка, но въпреки че реотаните ѝ бяха нажежени до червено, в работилницата беше студено.

Предполагам, че погълнат от множеството си проекти, пасторът не беше помислил за друго отопление. Безокият телевизор временно беше покрит с платнище.

Джейкъбс прегърна Клеър и я целуна по страната, после се здрависа с Кон, който му посочи бележника си. На нова страница беше написано с печатни букви: „ПАК МОЛИТВИ, А?“

Беше малко невъзпитано, явно и Клеър си помисли същото, защото се намръщи, но Джейкъбс само се усмихна.

— Може да стигнем до молитви, но първо ще опитам нещо друго. — Обърна се към мен: — Бог на кого помага, Джейми?

— На който си помага сам.

— Много вярно, макар и с граматична грешка. — Отиде до тезгяха и взе нещо, което беше или дебел платнен колан, или най-тясното електрическо одеяло на света. Отстрани висеше шнур, свързан с пластмасова кутийка с плъзгащ се превключвател. Джейкъбс застана пред Кон и заобяснява:

— Това е един проект, с който се занимавам от време на време през последната година. Нарича се „Електрически нерв стимулатор“.

— Вие ли сте го изобретили? — полюбопитствах.

— Не точно. Идеята да се използва електричество за облекчаване на болка и стимулиране на мускулите е много, много стара. Шейсет години преди раждането на Христос един римски лекар на име Скрибоний Ларг открил, че болките в стъпалото и в крака се облекчават, ако болният стъпи върху електрическа змиорка.

— Измисляте си! — укори го Клеър през смях. Кон не се смееше, а като омагьосан се взираше в платнения колан.

— Не. Този уред е на същия принцип, само че работи на малки батерии — те са мое изобретение. В Мейн трудно се намират електрически змиорки, а още по-трудно е да ги навиеш около нечий врат. А точно това възнамерявам да направя с този самоделен ЕНС. Защото доктор Рено може би е прав — да допуснем, че гласните ти струни не са разкъсани, Кон. Може би е нужно да ги раздвижим чрез пускане на електрически ток. Готов съм да опитаме, но решението е твое. Какво ще кажеш?

Кон кимна. В погледа му зърнах нещо, което не бях виждал отдавна — надежда.

— Как така не сте ни показвали този стимулатор на вечерното училище? — почти обвиняващо попита Клеър.

Джейкъбс сякаш се изненада и се посмути:

— Явно не съм намерил повод да го свържа с някой от Библейските уроци. Преди днешното посещение на Джейми мислех да изпробвам уреда върху Ал Ноулс. Знаете какво го сполетя.

Ние кимнахме. Да, пръстите на Ал, които бяха откъснати от сортировачката за картофи.

— Той все още чувства липсващите пръсти и твърди, че го болят. Освен това има увредени нерви и почти не може да движи ръката си. Както казах, от години знам, че електрическият ток може да помогне при такива състояния. А сега май ти ще си опитното зайче, Кон.

— Излиза, че да имате под ръка този уред, е просто късмет? — попита Клеър. Не схващах защо е толкова важно, но очевидно беше. Поне за нея.

Джейкъбс укорително я погледна:

— *Случайност* и *късмет* са думи, с които хората, чиято вяра не достига, описват Божията воля, Клеър.

Тя се изчерви и наведе глава. Кон написа нещо и показа бележника си на Джейкъбс: „ЩЕ БОЛИ ЛИ?“

— Надали. Токът е много слаб. Пробвах го върху ръката си. Навих колана като маншон за мерене на кръвно и усетих само леко изтръпване като при раздвижване на схванат мускул. Ако те заболи, вдигни ръце и веднага ще изключи тока. Сега ще поставя колана на врата ти. Ще прилепне плътно, но няма да те стяга. Ще дишаш нормално. Катарамите са пластмасови. При подобен уред не можем да използваме метал.

Нави колана около шията на Кон, все едно беше дълъг зимен шал. Брат ми се кокореше от страх, но когато Джейкъбс го попита дали е готов, той кимна. Клеър стисна ръката ми по-силно. Пръстите ѝ бяха ледени. Очаквах да последва молитва и пасторът да поиска Божията помощ. В известен смисъл той го направи. Наведе се над Кон, погледна го право в очите и му каза:

— Очаквай чудо. — Кон кимна и с усилие преглътна: видях как коланът на гърлото му се повдигна и се спусна. — Така. Започваме. — Преподобният Джейкъбс приплъзна превключвателя и нещо забръмча. Главата на Кон се отметна назад. Устата му се изкриви първо на едната

страна, после на другата. Пръстите му затрепериха, ръцете му се загърчиха. — Боли ли? — попита пасторът. Показалецът му стоеше върху превключвателя, готов да го изключи. — Ако боли, протегни ръце напред.

Кон поклати глава. После промълви дрезгаво, сякаш устата му беше пълна с чакъл:

— Не... боли. *Топло.*

С Клеър изумено се спогледахме и си разменихме една и съща мисъл като по телепатия: „*Наистина ли проговори?*“ Сега сестра ми беше впила пръсти в ръката ми, но не усещах болката. Отново погледнахме Джейкъбс, който усмихнато посъветва Кон:

— Не се опитвай да говориш. Засега недей. Устройството ще работи две минути — засичам по часовника си. Ако те заболи, протегни ръце и веднага ще изключи тока.

Кон не протегна ръце, въпреки че пръстите му се движеха нагоре-надолу, сякаш свиреше на невидимо пиано. Няколко пъти горната му устна конвулсивно се повдигна и зъбите му се оголиха, мускулите около очите му потръпваха. По едно време изрече със същия стържещ, дрезгав глас:

— Пак... мога... *да говоря!*

— Тихо! — строго каза Джейкъбс. Беше в готовност да изключи тока, очите му следяха секундарника на часовника. След минута, която ми се стори цяла вечност, той натисна превключвателя и бръмченето спря. Разхлаби катарамите и издърпа колана над главата на брат ми. Кон веднага посегна към шията си. Кожата му беше малко зачервена, но надали беше от електрическият ток, а от колана.

— А сега, младежо, искам да кажеш: „Кучето ми въшки има и се дръгне по килима.“ Но ако гърлото те заболи, веднага спри.

— Кучето ми въшки *има* — изрече Кон със странния си стържещ глас. — И се дръгне по *килима*. — И добави: — Искам да се изхрача.

— Заболя ли те?

— Не, обаче трябва да се изхрача.

Клеър отвори вратата на бараката. Кон се наведе навън, прокашля се (от гърлото му излезе неприятен звук като от ръждясали панти) и изхвърли хрчка, която ми се стори голяма почти колкото валчестата дръжка на вратата. Обърна се към нас и с ръка замасажира гърлото си.

— Кучето ми бълхи *има*... — Все още не звучеше като себе си, но гласът му беше по-човешки, а думите — по-ясни. Очите му се наляха със сълзи, които се стекоха по лицето му. — ... и се дръгне по *килима*.

— Достатъчно засега — каза Джейкъбс. — Ще отидем в къщата и ще изпиеш чаша вода. Голяма чаша. Трябва да пиеш много вода. Тази нощ и утре. Докато гласът ти зазвучи нормално. Запомни ли?

— Да.

— Когато се прибереш у вас, ще поздравяш вашите, после ще се качиш в стаята си, ще коленичиш и ще благодариш на Бога, че ти върна гласа. Ще го направиш ли?

Кон закима. Вече не плачеше, а ридаше. С Клеър също ронехме сълзи. Само очите на пастора бяха сухи. Мисля, че беше твърде изумен, за да се разплаче.

Само Патси не беше изненадана. Щом влязохме, потупа Кон по рамото:

— Юнак си ти!

Мори прегърна брат ми, който също го прегърна, но толкова силно, че очите на малкия щяха да изскочат. Патси наля чаша вода от чешмата в кухнята и Кон я изпи на един дъх, после благодари. Гласът му звучеше почти нормално.

— Няма за какво, Кон. Сега е време Мори да си ляга, а вие да се прибирате вкъщи. — Хвана за ръка момченцето, поведе го нагоре по стълбите и без да се обърне, добави: — Вашите ще се зарадват.

„Зарадват“ беше меко казано.

* * *

Бяха в дневната, гледаха „Човекът от Вирджиния“^[4] и все още не си говореха. Дори в огромната си радост и вълнение почувствах студенината помежду им. Анди и Тери трополяха на горния етаж и както обикновено се джавкаха за нещо. Мама плетеше и тъкмо се беше навела, за да размотае преждата в кошчето до нея, когато Кон каза:

— Здравей, мамо. Здравей, татко.

Баща ми зяпна и се втренчи в него. Мама се вцепени и забрави да извади ръка от кошчето. Бавно, много бавно вдигна поглед и

прошепна:

— Какво...

— Здравей — повтори Кон.

Тя изпищя, скочи, преобръщайки кошчето с преждите, и сграбчи Кон за раменете, както понякога ни сграбчваше като малки, за да ни сгълчи за някаква бяля. Тази вечер нямаше гълчене. Мама притисна Кон в обятията си и се разплака. Чух как Тери и Анди тичат надолу по стълбището, за да видят какво става.

— Кажете още нещо, момчето ми! Кажете още нещо, за да се уверя, че не сънувам!

— Днес не бива да гово... — понечи Клеър да обясни, но Кон я прекъсна. Защото вече *можеше* да я прекъсне.

— Обичам те, мамо — каза. — Обичам те, татко.

Татко се приближи до Кон и разгледа внимателно шията му, но там не се виждаше нищо: червената резка беше избледняла.

— Да благодарим на Бога! — възкликна той. — Да благодарим на Бога, синко.

Клеър и аз се спогледахме и отново се разбрахме без думи: преподобният Джейкъбс също заслужаваше благодарност.

Обяснихме, че засега Кон не бива да говори и трябва да пие много вода. Анди веднага отиде в кухнята и се върна с грамаданската сувенирна чаша за кафе на татко (с канадското знаме и с надпис „ЕДИН ИМПЕРСКИ ГАЛОН КОФЕИН“^[5]), пълна с вода. Докато Кон пиеше, ние с Клеър се редувахме да разказваме за „чудото“, а той се намеси няколко пъти, описвайки игличките, които е почувствал при включването на колана. Всеки път Клеър го смъмряше и му напомняше, че не бива да говори.

— Не е за вярване — повтаряше мама, без да откъсва очи от Кон. Няколко пъти го притегли към себе си и го прегърна, сякаш се страхуваше, че може да му пораснат криле като на ангел и да отлети.

— Ако църквата не плащаше за отоплението на преподобния Джейкъбс — каза татко, когато свършихме с разказа си, — нямаше да му позволя да даде и долар от джоба си за гориво.

— Ще измислим как да му се отблагодарим — разсеяно промърмори мама. — Сега обаче ще празнуваме. Тери, извади от фризера сладоледа, който пазехме за рождения ден на Клеър. Ще се

отрази добре на гърлото на Кон. С Анди вземете от големите купички, защото ще го изядем целия. Нали не възразяваш, Клеър?

Тя поклати глава:

— Имаме по-хубав повод от рожден ден.

— Ще отскоча до тоалетната — промърмори Кони. — След толкова вода, нали се сецате... А после ще се помоля. Така заръча пасторът. Нали ще ме изчакате?

Качи се на горния етаж, Анди и Тери отидоха в кухнята да сложат в големите купички сладоледа „Неаполитан“ (наричахме го „вани-шоко-яг“... странно как човек си спомня такива подробности). Нашите отново седнаха и невиждащо се втренчиха в телевизионния екран. Видях как мама колебливо протегна ръка към татко и той я хвана, без да погледне встрани, сякаш знаеше, че е там. Почувствах се щастлив и изпитах неопишуемо облекчение.

Някой стисна моята длан. Беше Клеър. Преведе ме през кухнята, където Анди и Тери спореха за големината на порциите, и ме вкара в помещението до входната врата, където оставяхме обувките и връхните дрехи. Беше се ококорила, очите ѝ блестяха.

— Видя ли го? — попита. Всъщност не попита — тонът ѝ беше твърде заповеднически.

— Кого?

— Преподобния Джейкъбс, глупчо! Видя ли го, когато го запитах защо никога не ни е показвал този електрически колан на вечерното училище?

— Ами... да...

— Каза, че е работил по него цяла година, но ако беше вярно, щеше да ни се похвали. Винаги се перчи с изобретенията си!

Спомних си, че пасторът изглеждаше изненадан и смутен, сякаш Клеър го беше уловила в лъжа (много пъти съм усещал, че изглеждам по същия начин, когато *мен* хванат да лъжа), но...

— Искаш да кажеш, че ни е праметнал, така ли?

Тя кимна:

— Точно така! Ами жена му? *Тя знаеше истината!* Да ти кажа ли какво си мисля? Мисля, че се е захванал с колана днес, след твоето посещение. Може би е имал някаква идея — идеите за електрически изобретения сигурно подскачат като пуканки в главата му, — но до днес не я беше осъществил.

— Стига, Клеър, не вярвам, че...

Тя все още стискаше дланта ми и я дръпна силно и нетърпеливо, сякаш бях затънал в тиня и се опитваше да ме измъкне.

— Не забеляза ли какво имаше на кухненската им маса? Празни чиния и чаша плюс чисти прибори! Пропуснал е вечерята, за да работи. Работил е като змей — видя ли му ръцете? Бяха зачервени, на пръстите му имаше пришки.

— Дал си е толкова труд заради Кон ли?

— Не, не мисля — каза тя и ме погледна право в очите.

— Клеър! Джейми! — провикна се мама. — Елате да ядете сладолед!

Сестра ми дори не погледна към кухнята.

— Джейкъбс се запозна първо с теб. Ти си му любимец. Направил го е заради теб, Джейми. Само за теб.

Отиде в кухнята, аз останах като зашеметен до натрупаните дърва. Ако беше останала, докато се окопиха, може би щях да споделя своето прозрение: преподобният Джейкъбс беше смаян колкото нас.

Не беше очаквал да успее.

---

[1] *American Bandstand* — музикално телевизионно шоу, излъчвано в различни версии между 1952 и 1989. — Б.пр. ↑

[2] Три сингъла на „Бийтълс“, излезли един след друг през 1963. — Б.пр. ↑

[3] Главният герой в поредицата карикатури „Фъстъчета“ на Чарлс М. Шулц. — Б.пр. ↑

[4] *The Virginian* — американски телевизионен сериал, излъчван първоначално по Ен Би Си в периода 1962–1971. — Б.пр. ↑

[5] Имперският (английски) галон е равен на около 4,5 литра, докато американският — на около 3,8 литра. — Б.пр. ↑

III

ПРОИЗШЕСТВИЕТО. РАЗКАЗЪТ НА МАЙКА МИ. СТРАШНАТА ПРОПОВЕД. СБОГУВАНЕ

В един топъл ден през октомври 1965 Патриша Джейкъбс настани Мори Марката на предната седалка на плимута, сватбен подарък от родителите ѝ, и потегли към Гейтс Фолс на пазар — или „на бакалия“, както по онова време биха казали янките.

На пет километра от пасторската къща фермерът Джордж Бартън — заклет ерген, известен в града като Джордж Самотника — изкара пред дома си своя пикап „Форд F-100“, към който беше прикачил машина за вадене на картофи. Възнамеряваше да стигне по шосе №9 до нивата си, намираща се на около два километра от дома му. Заради прикачената машина шофираше с шестнайсетина километра в час и за да не пречи на колите, пътуващи на юг, караше плътно до банката. Джордж Самотника беше съобразителен човек, добър фермер и съсед, член на училищното и на църковното настоятелство. Освен това беше и „пепилептик“, както съобщаваше почти с гордост, но бързаше да добави, че хапчетата, предписани му от доктор Рено, контролират пристъпите „почти напълно“. Може и да беше така, но през този ден той получи пристъп, докато шофираше.

— Май не е трябвало да кара кола — каза по-късно доктор Рено. — Но как да забраниш на фермер да шофира? А Джордж е сам, няма ни жена, ни пораснали деца, които да му вършат работата. Отнемеш ли му правото да кара, все едно му казваш да обяви фермата за продан.

Малко след като Патси и Мори потеглиха към супермаркета в Гейтс Фолс, госпожа Адел Паркър, пътуваща надолу по Сироа Хил, взе остър и коварен завой, където през годините бяха ставали много катастрофи. Караше бавно, затова успя да спре — в последния момент — на сантиметри от жената, която вървеше на зигзаг по средата на

платното и с едната си ръка притискаше до гърдите си вързоп, подгизнал от кръв. Жената беше Патси Джейкъбс и другата ѝ ръка беше отрязана до лакътя. По лицето ѝ шуртеше кръв. Парче от скалпа ѝ беше провиснало над рамото ѝ, лекият есенен ветреца развяваше окървавените ѝ къдрици. Дясното ѝ око се беше залепило на страната ѝ. Красивото ѝ лице беше неузнаваемо, съсипано в един миг. Да, красотата е деликатна.

— Помогнете на бебчето ми! — изхлипа Патси, когато госпожа Паркър слезе от стария си студейбекър. Зад окървавената жена с подгизналия вързоп гореше белведерето, обърнато на покрива си. В него беше забита смачканата предница на пикапа на Самотния Джордж. Фермерът се беше привел над волана. Преобърнатата машина за вадене на картофи препречваше шосето. — Помогнете на бебчето ми! — Патси се опита да подаде вързоп. Адел видя, че увитото дете не е бебе, а момченце, чието лице липсваше, закри с длани очите си и запищя. След малко се осмели отново да погледне — жената беше паднала на колене, сякаш да каже молитва.

Друг пикап се появи иззад завоя и за малко не се удари в студейбекъра. Караше го Фърналд Деуит, който беше обещал на Джордж да помогне с ваденето на картофи. Той скочи от колата, изтича при госпожа Паркър и погледна жената, коленичила на пътя. После се втурна към двете смачкани коли.

— Какво правиш? — извика Адел. — Помогни ѝ! Помогни *на жената!*

Фърналд, който беше служил като морски пехотинец в Тихоокеанската война и беше виждал ужасни гледки, не се спря, само извика:

— И тя, и детето са пътници. Но за Джордж може би има надежда.

И не сгреша. Патси издъхна още преди да дойде линейката от Касъл Рок, а самотникът Джордж Бартън доживя почти до деветдесет. Но никога повече не седна зад волана на автомобил.

Ще си кажете: „Откъде знаеш тези подробности, Джейми Мортън? Тогава си бил само на девет.“

Така е, но ги знам.

* * *

През 1976, когато мама още беше сравнително млада, ѝ откриха рак на яйчниците. По това време бях второкурсник в Университета на Мейн, но прекъснах втория семестър, за да бъда с нея в последните ѝ дни. Макар че ние, децата на Мортънови, вече не бяхме деца (Кон работеше в обсерваторията на връх Мауна Кеа на Хаваите и изследваше неутронните звезди), всички се върнахме у дома, за да се грижим за мама и да подкрепяме татко, който беше толкова съкрушен, че беше станал безполезен — ходеше от стая в стая или с часове бродеше из гората.

Мама категорично заяви, че иска да прекара последните си дни у дома, и ние се редувахме да я храним, да ѝ даваме лекарствата или да седим до нея. Беше станала кожа и кости и заради болките беше на морфин. Странно нещо е морфинът. Разрушава бариери, дори прословутата сдържаност на янките. През един февруарски следобед, около седмица преди мама да си отиде, беше мой ред да седя при нея. Навън бушуваше снежна буря и беше кучешки студ, северният вятър свистеше в стрехите и разтърсваше къщата, но в стаята беше топло. Дори горещо. Както вече казах, баща ми търгуваше с течни горива и след онази стряскаща година в средата на шейсетте, когато едва не фалира, работата му потръгна и дори спести някой и друг долар.

— Махни тези одеяла, Терънс — простена мама. — Защо си ги натрупал върху мен? Заврях.

— Аз съм Джейми, мамо. Тери е в гаража с татко. — Отметнах единственото одеяло и зърнах нещо ужасно — под отвратително розовата ѝ нощница сякаш нямаше нищо. Косата ѝ (напълно побеляла още преди да заболее от рак) беше изтъняла и почти окапала. Устните ѝ, разтегнати в болезнена гримаса, оголваха венците и зъбите ѝ изглеждаха прекалено големи, почти конски. Само очите ѝ бяха същите: все още младежки и сякаш питащи: „*Какво става с мен.*“

— Джейми. Казах Джейми. Ще ми дадеш ли хапче? Днес болката е ужасна. Никога не съм била в такава дупка.

— След петнайсет минути, мамо. — Всъщност трябваше да е след два часа, но не мислех, че вече има значение. Клеър веднъж предложи да ѝ дадем всичките хапчета наведнъж, което шокира Анди.

Само той още се придържаше към доста строгото ни религиозно възпитание.

— Нима искаш да я пратиш в ада? — сопна се.

— Ако ние ѝ ги дадем, няма да отиде в ада — възрази Клеър. И според мен имаше право. — Нищичко няма да усети. — После добави любима фраза на мама, от която сърцето ми се сви: — Не я ли виждаш, че е като тресната с мокър парцал, не знае на кой свят е.

— Да не си посмяла! — отсече Анди.

— Няма да го направя — въздъхна тя. Тогава беше на около трийсет години и красотата ѝ беше разцъфнала. Може би защото най-сетне беше влюбена. Каква горчива ирония! — Не ми стиска. Смелостта ми стига само колкото да я оставя да страда.

— Когато отиде в рая, от страданието ѝ ще остане само сянка — каза Анди, сякаш това решаваше въпроса.

Предполагам, че за него беше така.

* * *

Вятърът отново нададе вой, стъклата на единствения прозорец в стаята задрънчаха и мама промълви:

— Толкова съм измършавяла... Бях красива младоженка, всички ми го казваха, а сега съм като чироз. — Устните ѝ се разтегнаха в клоунска гримаса на тъга и болка.

Предстояха ми още три часа до леглото ѝ, преди Тери да ме смени. Може би след малко щеше да заспи, но още беше будна и аз отчаяно се мъчех да я разсея, за да не мисли как тялото ѝ се самоизяжда. Готов бях да се хвана за каквато и да било тема като за сламка. По една случайност заговорих за Чарлс Джейкъбс. Попитах я дали има представа къде е отишъл, след като напусна Харлоу.

— Ох, каква трагедия преживя — въздъхна тя. — Случи се ужасно нещо с жена му и със синчето му.

— Да, знам.

Умиращата ми майка ме погледна презрително и отново забелязах колко замъглени са очите ѝ от морфина.

— Не, не знаеш. Не разбираш. Беше ужасно, защото никой не беше виновен. Дори Джордж Бартън нямаше вина — просто беше

получил поредния пристъп.

И тя ми разказа онова, което ви преразказах. Научила го от Адел Паркър, която споделила, че докато е жива, ще помни кошмарната гледка.

— Аз пък няма да забравя как изпищя в „Пийбоди“. Не предполагах, че подобен звук може да излезе от човешко гърло.

* * *

Дорийн Деуит, жената на Фърналд, се обадила на мама и ѝ съобщила новината. Неслучайно позвънила първо на нея.

— Налага се ти да кажеш на пастора какво се е случило — заявила.

Майка ми ужасено възкликнала:

— О, не! Няма да мога!

— Налага се — търпеливо повторила Дорийн. — Такива новини не се съобщават по телефона, а вие сте му най-близките съседи, ако не броим онази кукумявка Майра Харингтън.

Морфинът явно беше заличил сдържаността на мама и тя продължи да разказва:

— Събрах цялата си смелост и тръгнах, но на вратата стомахът ми ме сви. Върнах се и на бегом отидох до клозета.

После се спуснала по хълма, прекосила шосе №9 и стигнала до пасторската къща. Помислих си, че сигурно е бил най-дългият път в живота ѝ, макар че тя не ми го каза. Почукала на вратата. Преподобният не отворил веднага, но явно бил у дома, защото радиото било включено.

— Не ме е чул, пък и как ли да ме чуе, като кокалчетата на пръстите ми едва докоснаха вратата? — промълви тя, взирайки се в тавана. Втория път почукала по-силно. Той отворил и я погледнал през комарника. Държал дебела книга и дори след толкова време мама помнеше заглавието: „Протони и неутрони: тайният свят на електричеството“.

— Здравей, Лора — казал. — Добре ли си? Пребледняла си. Влизай, влизай.

Тя влязла. Джейкъбс попитал какво се е случило.

— Случи се ужасна злополука — промълвила мама.

Пасторът загрижено я изгледал:

— Дик или някое от децата? Искаш ли да дойда? Седни, Лора, изглеждаш тъй, сякаш ще припаднеш.

— Моите деца са добре. Ппстрадали са... — заекнала тя. — Патси. И Мммори.

Той внимателно оставил на масата дебелия том. Сигурно тогава майка ми е видяла заглавието и не се учудвам, че го е запомнила. В подобни моменти всичко ти се запечатва в паметта. Знам го от опит. Ще ми се да не го знаех.

— Тежко ли са ранени? — И добавил, без да дочака отговор: — В „Сейнт Стивън“ ли са? Сигурно, тя е най-близо. Може ли да взема вашата кола?

„Сейнт Стивън“ беше болницата в Касъл Рок, но, разбира се, те били закарани на друго място.

— Чарлс, подготви се за много лоша новина.

Той я хванал за раменете — леко, без да ѝ причинява болка, но очите му пламтели. Привел се към нея и попитал:

— Тежко ли са ранени, Лора?

Майка ми се разплакала:

— Мъртви са, Чарлс! Ужасно съжалявам.

Джейкъбс безпомощно отпуснал ръце.

— Не е вярно! — отсякъл. Тонът му бил на човек, който констатира елементарен факт.

— Не съобразих да дойда с колата — промърморила майка. — Но... не бях на себе си.

— Не е вярно! — повторил Джейкъбс. Обърнал се и притиснал чело до стената. — Не! — Блъснал главата си в стената толкова, че картината, изобразяваща Исус с агънце в ръцете, се разлюляла. — Не! — При второто блъсване картината се откачила и паднала.

Майка ми го хванала над лакътя. Ръката му била мека и отпусната.

— Чарлс, недей така. Недей, миличък — му казала, сякаш бил едно от нейните деца, а не зрял мъж.

— Не! — Той пак ударил чело в стената. — Не! — И после пак. — Не!

Този път майка ми го хванала с две ръце и го дръпнала от стената.

— Престани! Престани веднага!

Той я погледнал като зашеметен. През челото му минавала яркочервена резка.

— Този поглед! — ми каза тя години по-късно на смъртния си одър. — Беше непоносимо, но трябваше да издържа. Започнеш ли нещо такова, трябва да го довършиш.

— Ще те заведа у дома — предложила му. — Ще ти дам от уискито на Дик, защото трябва да пийнеш нещо, а знам, че в тази къща няма алкохол...

Пасторът се изсмял. Смехът му бил смразяващ.

— ... и след това ще те закарам с колата до Гейтс Фолс. Те са в „Пийбоди“.

— В „Пийбоди“ ли?

Мама изчакала Джейкъбс да възприеме казаното. Знаел не по-зле от нея какво означава „Пийбоди“. Вече бил отслужил там много погребални церемонии.

— Невъзможно е Патси да е мъртва — промърморил той с търпелив, поучителен тон. — Днес е сряда. А сряда е ден за спагети „Принц“^[1] — така казва Мори.

— Ела с мен, Чарлс. — Тя го хванала за ръката и насила го издърпала до вратата, после го извела навън под разкошното есенно слънце. Само преди часове той се бил събудил до жена си и бил закусил със сина си. Водили били съвсем обикновен разговор за неща от ежедневието. Никога не знаем какво ще ни сполети. Всеки ден може да ни е последният, не знаем какво ни е подготвила съдбата.

Когато прекосявали шосе №9 — окъпано в слънце, пусто както почти винаги, — той като куче наклонил глава по посока на сирените, които се чували откъм Сироа Хил. На хоризонта се издигала струйка дим. Джейкъбс погледнал мама:

— И Мори ли? Сигурна ли си?

— Хайде, Чарли. — („За пръв и последен път го нарекох Чарли“ — ми каза, докато седях до леглото й.) — Да не стоим по средата на шосето.

* * *

Потеглили със стария ни форд към Гейтс Фолс, но минали през Касъл Рок. Този маршрут е с трийсетина километра по-дълъг, обаче майка ми вече била превъзмогнала първоначалния шок и разсъждавала по-трезво. Преценила, че трябва да избегне мястото на произшествието, ако ще заради това да мине през Северния полюс.

Стигнали до Гранд Стрийт, където се намира погребалният дом „Пийбоди“. Сивата катафалка — марка „Кадилак“ — била вече на алеята към входа, а на улицата били паркирани няколко коли. Сред тях бил старият буик на Реджи Келтън. До него мама с облекчение видяла пикапа с надпис „ТЕЧНИ ГОРИВА «Мортън»“.

Господин Келтън и баща ми излезли от погребалното бюро тъкмо когато тя повела по алеята преподобния Джейкъбс, който сега бил кротък и послушен като дете. Зяпал дърветата, сякаш да прецени след колко време всички листа ще се обагрят с разкошните цветове на есента.

Татко го прегърнал, но Джейкъбс не реагирал. Продължил да стърчи с отпуснати ръце и да гледа дърветата.

— Чарли, много съжалявам за загубата ти — избоботил Келтън. — Всички сме потресени.

Съпроводили го в траурната зала, изпълнена със сладникав мирис на цветя. От тонколоните на тавана звучала музика, изпълнявана на орган — тиха като шепот и някак си зловеща. Майра Харингтън — или Ми-Мо^[2], както я наричаха всички в Уест Харлоу — вече била там, сигурно защото била подслушала разговора между Дорийн и майка ми по общия телефон. Подслушването беше нейно хоби.

Надигнала се от канапето във фойето и притиснала преподобния Джейкъбс до мощната си гърд.

— Сладката ти хубава женичка и миличкото ти момченце! — изхленчила пискливо. Нашите се спогледали и се намръщили. — Поне вече са в рая! Това е единствената утеха! Спасени са от кръвта на Агнеца и са седнали за вечни времена в Божия скют! — По страните й се стичали сълзи и набраздявали гъстия слой розова пудра.

Отначало преподобният Джейкъбс я оставил да го прегръща и да се лигави. След минутка-две обаче я отблъснал, („Вече мислех, че няма

да го пусне, докато не го задуши с грамадните си цици“ — ми каза мама в предсмъртната си изповед.) Отблъснал я не грубо, но твърдо. Обърнал се към Келтън и баща ми и казал:

— Отивам да ги видя.

— Още не, Чарли — възпротивил се господин Келтън. — Почакай малко. Не влизай, преди господин Пийбоди да ги приведе в приличен ви...

Джейкъбс прекосил фоайето, където някаква старица в махагонов ковчег чакала последната си публична изява. Продължил по коридора към помещението в дъното. Знаел пътя.

Татко и господин Келтън се втурнали след него. Майка ми седнала, Ми-Мо се настанила срещу нея. Очите ѝ проблясвали под облака от бяла коса. По това време беше над осемдесет и когато не ѝ гостуваше някой от многобройните ѝ внуци и правнуци, животът ѝ се осмисляше само от хорските трагедии и скандали.

— Как го прие? — попитала Ми-Мо с театрален шепот. — Коленичихте ли с него за молитва?

— Остави ме, Майра. Капнала съм от умора. Искам да поседя със затворени очи и да си почина.

Но не могла, защото в този миг от помещението, в което подготвят мъртъвците, се разнесъл писък.

— Като вятъра, който вие сега отвън, Джейми — каза ми мама, — но сто пъти по-зловещ. — Тя най-сетне престана да се взира в тавана. По-добре да не ме беше поглеждала, защото зад светлината в очите ѝ забелязах мрака на смъртта. — Първо проехтя вой като от сирени. После стана още по-ужасно. „Къде му е лицето? — изкрещя Джейкъбс. — Къде е лицето на моето момченце?“

* * *

Кой ще отслужи опелото? Въпрос (подобен на Кой подстригва бръснаря?), който не ми даваше покой. После ми разказаха за погребението, но аз не присъствах. Майка ми постанови, че ще отидат само тя, татко, Клеър и Кон. Другите щели да се разстроят (сигурно си мислеше за вледеняващите писъци от подготвителната стая в погребалния дом). С Тери останахме вкъщи, а на Анди възложиха да

ни наглежда. Не бях във възторг, защото понякога той ставаше голям гадняр, особено когато нашите не бяха наблизно. Странно, че праволинеен християнин като него изпитва удоволствие да ни „прави иглички“ (извивайки ръцете ни) или да ни „бие чимбери“ — толкова силни, че виждахме звезди посред бял ден.

Но през онази събота, когато беше двойното погребение на Патси и Мори, нямаше иглички и чимбери. Анди обяви, че ако нашите закъснеят, ще ни направи макарони със сирене за вечеря, и ни нареди дотогава да мълчим и да гледаме телевизия. После се качи в стаята си и повече не се появи. Макар да беше властен и сприхав на моменти, той като всички нас се беше привързал към Мори и, разбира се, беше влюбен в Патси — пак както всички нас (с изключение на Кон, който не си падаше много по момичета нито тогава, нито по-нататък в живота си). Може би отиде да се моли — „Влез в скришната си стая и като си заключиш вратата, помоли се на твоя Отец“, ни съветваше апостол Матей^[3], — а може би просто искаше да остане сам и да се опита да проумее случилото се. Тази двойна смърт не сломи вярата му в Бога. Остана твърд и непоколебим християнин до края на живота си, но вероятно случилото се го изкара от релси. Моята вяра също не се разколеба от смъртта на Патси и на Мори. Сломи я Страшната проповед.

Преподобният Дейвид Томас от Конгрегационистката църква в Гейтс Фолс опя мъртвите и хората не се учудиха, защото, както казваше татко, „между конгрегационистите и методистите няма грам разлика“.

Недоумение обаче породило решението на Джейкъбс да повери на Стивън Гивънс траурната церемония на гробището „Уилоу Гроув“. Гивънс беше пасторът (той не използваше титлата „преподобен“) на църквата „Сило“, чиито последователи фанатично вярваха в идеите на Франк Уестън Сандфорд^[4] — проповедник, който пророкува Второто пришествие, поучава родителите да бият с камшик децата си за дребни прегрешения („Вие сте възпитателите на Христос“ — ги съветва той) и настоява за трийсет и шест часов пост без храна и вода... дори за бебетата.

Сектата „Сило“ се промени значително след смъртта на Сандфорд (днес не е много по-различна от другите протестантски групи), но през 1965 за нея се носеха какви ли не слухове,

подклаждани от странното облекло на членовете ѝ и убеждението им, че краят на света ще настъпи скоро, може би след седмица. Оказа се обаче, че техният Стивън Гивънс и нашият Чарлс Джейкъбс са приятели и от години се срещат на кафе в Касъл Рок. След Страшната проповед някои хора от града твърдяха, че преподобният Джейкъбс е заразен от идеите на сектата „Сило“. Може и да е било така, но според нашите (също според Кон и Клеър, на които имах повече доверие) надгробното слово на Гивънс било съдържано, утешително и подобаващо.

— Нито веднъж не спомена за края на света — каза Клеър. Помня колко красива беше тази вечер с тъмносинята си рокля (най-близката до траурна, която имаше в гардероба си) и с тънките найлонови чорапи. Помня също, че почти не хапна на вечеря — само подмяташе с вилицата храната, докато всичко в чинията ѝ се превърна в безформена маса.

— Кой пасаж от Библията прочете? — попита Анди.

— Първото послание към коринтяните — отвърна мама. — Как виждаме само мътно отражение в огледало и така нататък.

— Добър избор — дълбокомислено заключи големият ми брат.

— А той как беше? — попитах. — Как беше преподобният Джейкъбс?

— Беше... притихнал — колебливо отговори тя. — Вероятно размишляваше.

— Размишляваше ли? Как не! — Клеър отмести чинията си. — Беше вцепенен от мъка. Не помръдна, когато пастор Гивънс му каза първи да хвърли пръст в гроба и да повтаря след него славословието, а продължи да седи на сгъваемия стол с ръце, отпуснати между коленете, и с наведена глава. — Тя се разплака. — Прилича ми на ужасен сън, на кошмар.

— Но накрая все пак хвърли пръст, нали? — Татко я прегърна през раменете. — Хвърли по шепа пръст и в двата гроба. Нали, Клеър-Чери?

— Да — изхлипа тя и се разрида по-силно. — Но чак след като онзи от „Сило“ го хвана за ръцете и го накара да стане.

Кон не продумваше. Огледах се и едва сега забелязах, че не е до масата. Видях го в задния двор до бряста, на който беше окачена

люлката от автомобилна гума. Беше прегърнал дървото и подпрял глава на ствола, а раменете му се тресяха.

Помня, че за разлика от Клеър той си беше изял вечерята. Омете всичко в чинията и поиска допълнително.

* * *

За следващите три недели настоятелите бяха поканили проповедници от други църкви, но пастор Гивънс не беше сред тях. Предполагам, че не е бил поканен въпреки „сдържаното, утешително и подобаващо“ надгробно слово. Освен с вродената сдържаност и възпитание янките се отличават със странните си схващания по отношение на религията и расата. След три години, когато вече учех в гимназията в Гейтс Фолс, чух един учител с възмущение и с недоумение да споделя с друг:

— Защо, за бога, някой би застрелял онзи Кинг^[5]?! Е, да, беше чернилка, но не беше лош човек.

Вследствие на злополуката занятията на Братството на младите методисти бяха прекратени. Мисля, че всички бяха доволни — дори Анди, когото наричаха „Цар на библейските упражнения“. Нито пасторът, нито ние можехме да си представим да се съберем отново. Щеше да е мъчително да видим къта с играчките, където Клеър и другите момичета забавляваха Мори (и себе си). И кой щеше да ни акомпанира на хармониума, докато пеем? Предполагам, че в Харлоу можеше да се намери друг пианист, но Чарлс Джейкъбс не беше в състояние да го търси, пък и нямаше да бъде същото без Патси, чиято руса коса се развяваше, докато тя кимаше в такт, изпълнявайки жизнерадостни химни като „Маршируваме към Сион“. Сега русата ѝ коса беше под земята и гниеше върху копринената възглавничка в ковчега.

През един мрачен ноемврийски следобед с Тери рисувахме със спрей пуйки и рогове на изобилието по стъклата на прозорците, телефонът извънтя веднъж по-дълго и после по-кратко: сигнал, че някой иска да се свърже с нас. Мама вдигна, каза две-три думи, затвори и се усмихна:

— Беше преподобният Джейкъбс. В неделя ще води службата и ще изнесе проповед по случай Деня на благодарността. Колко хубаво, нали?

* * *

След години (бях вече гимназист) попитах Клеър, която учеше в Мейнския университет и си беше дошла за ваканцията, защо никой не го спря. Бяхме в задния двор до бряста и полюшвахме старата автомобилна гума. Сестра ми не попита за кого говоря — беше ясно. Онази неделна проповед беше оставила белег върху всички ни.

— Може би защото изглеждаше напълно *уравновесен*. Говореше *нормално и разумно*. Когато хората започнаха да осъзнават смисъла на думите му, беше твърде късно.

Може би, но помня, че Реджи Келтън и Рой Истърбрук го прекъснаха към края, а самият аз още отначало усетих, че нещо не е наред, защото след пасажите от Библията той не произнесе обичайното „*Да е благословено Божието слово*“. Преди не пропускаше да го каже — дори в деня, в който ми показва как малкият електрически Исус ходи по Езерото на мира.

Библейският текст в деня на Страшната проповед беше от тринайсета глава на Първото послание към коринтяните — същият пасаж, който пастор Гивънс бил прочел над двата гроба — голям и малък — в „Уилоу Гроув“: „Защото и знанието, и пророчествата ни са само частични. А когато дойде съвършенството, това, което е частично, ще се прекрати. Когато бях дете, говорех по детски, мислех по детски и разсъждавах по детски. Но сега, когато съм вече мъж, съм оставил детинското. Сега виждаме мътно отражение в огледало, но когато дойде съвършенството, ще видим лице в лице. Сега знанието ми е частично, но тогава то ще е пълно, така както Бог ме познава напълно.“^[6]

Джейкъбс затвори тежката Библия на амвона — не шумно, но всички чухме глухия звук. Методистката църква в Уест Харлоу беше претъпкана, обаче цареше мъртвешка тишина, никой дори не се покашляше. Помня, че се молах пасторът да издържи до края и да не се разридае.

Майра Харингтън седеше на първия ред и макар да беше с гръб към мен, сякаш виждах как очите ѝ, почти скрити сред жълтеникавите торбички, проблясват с алчно любопитство. Нашето семейство беше на обичайното си място на третата редица. Мама изглеждаше спокойна, но забелязах, че ръцете ѝ с белите ръкавици са се вкопчили в Библията в скута ѝ толкова силно, че меките корици са се извили. Клеър беше изгризала червилото си. Мълчанието между края на библейския текст и началото на онова, което бе запомнено в Харлоу като Страшната проповед, надали продължи повече от пет секунди, но ми се стори, че измина цяла вечност. Пасторът бе свел глава над дебалата Библия със златен кант. Когато най-сетне вдигна поглед и богомолците видяха спокойното му, невъзмутимо лице, всички въздъхнаха от облекчение.

— Преживях трудни и мъчителни дни — подхвана той. — Едва ли е необходимо да ви го казвам. Ние сме малко, сплотено общество и всички се познаваме. Опитайте се да ми помогнете и вечно ще съм ви признателен за съпричастието. Изказвам специална благодарност на Лора Мортън за деликатността и загрижеността, с които ми съобщиха трагичната вест.

Кимна към мама. Тя също кимна, усмихна се и избърса сълзите си.

— Прекарах повечето време от злополуката до днес в четене и размишление. Бих искал да добавя „И в молитви“, но макар че много пъти коленичих, не чувствах Божието присъствие, затова само четох и размишлявах.

Всички мълчаха и сезираха в него.

— Отидох в библиотеката в Гейтс Фолс да прегледам „Ню Йорк Таймс“, но имаха в архива само „Уикли Ентърпрайз“ и ме насочиха към Касъл Рок, където съхранявали на микрофилм годишници на „Ню Йорк Таймс“. „Гърсете и ще намерите“ — казва апостол Матей^[7]. Колко прав е бил!

Няколко души се засмяха, но смехът им веднага секна.

— Всеки ден ходех в библиотеката, преглеждах микрофилмите, докато ме заболя глава, и днес ще споделя с вас някои факти, които открих. — Извади от джоба на черното си сако няколко картончета със записки. — През юни миналата година град Мей в Оклахома на три пъти е връхлетян от торнадо. Материалните щети са много, но

човешки жертви няма. Жителите на града се събират в местната баптистка църква, за да пеят хвалебствени химни и да отправят благодарствени молитви към Бог. Докато са там, връхлита четвърто, чудовищно торнадо — пета степен по скалата на Фуджита — и разрушава църквата. Загиват четирийсет и един човека. Трийсет са тежко ранени, включително деца, които остават без ръце и крака.

Той сложи картончето под другите и погледна следващото:

— Някои от вас може би си спомнят този случай. През август миналата година един човек с двамата му сина излизат с гребна лодка в езерото Уинипесоки. С тях е и кучето им. То пада от лодката и двете момчета се хвърлят да го спасяват, обаче започват да се давят. Когато бащата вижда, че синовете му са в опасност, също скача във водата и лодката се преобръща. Тримата загиват, а кучето доплува до брега.

Погледна богомолците и дори се поусмихна — сякаш слънцето надникна иззад облаците през мрачен януарски ден.

— Опитах се да разбера какво се е случило после с животното — продължи. — Питам се дали жената, изгубила съпруга си и двамата си синове, го е задържала, или е поискала да бъде умъртвено, обаче не намерих информация.

Крадешком погледнах братята си и сестра си. Тери и Кон изглеждаха озадачени, Анди беше пребледнял от ужас, от гняв или и от двете. Ръцете му бяха стиснати в юмруци. Клеър беззвучно плачеше.

Следващо картонче.

— Октомври миналата година. Крайбрежието около град Уилмингтън, Северна Каролина, е връхлетяно от ураган. В дневния център към църквата загиват седемнайсет души, включително шест деца. Седмото е обявено за изчезнало. След седмица намират трупа му на едно дърво.

Още едно картонче.

— Тази история е за семейство мисионери в някогашното Белгийско Конго, днес Заир, ако не греша. Петима души, които раздават на бедните храна, лекарства и проповядват Божието слово. Намират ги убити. В статията не се споменават подробности — знаете, в „Ню Йорк Таймс“ поместват само удобни факти, — но се намеква, че убийците може да са били канибали.

Джейкъбс чу неодобрителния ропот, подхванат от Реджи Келтън, и вдигна ръка като за благословия.

— Вероятно е ненужно да разказвам и други случаи — за пожари, наводнения, земетресения, бунтове, убийства, — макар че бих могъл. Светът тръпне от страх и ужас. Мен обаче тези истории донякъде ме утешават, защото доказват, че не съм сам в страданието си. Но утехата е минимална, защото смъртта на тези хора също като гибелта на моите близки, изглежда толкова жестока и безпричинна. Казват ни, че Исус Христос се възнеса с тялото Си на небето, но твърде често ние, смъртните, оставаме тук, на земята, пред грозна купчина обезобразена плът и ни терзае един и същ въпрос, отекващ като ехо: „Защо? Защо? Защо?“

Чел съм Библията през целия си живот — отначало на скута на мама, после в Братството на младите методисти, след това в богословското училище — и ви уверявам, приятели, че никъде в Светото писание няма отговор на този въпрос. Бегло го засяга само пасажът от Посланието до коринтяните, който ви прочетох. В него апостол Павел все едно ни казва: „Няма смисъл да питате, братя, защото така или иначе няма да разберете какво ви се казва.“ Когато Йов пита самия Господ Бог, получава още по-рязък отговор: „Где беше ти, когато полагах основите на земята?“^[8]

Коего на езика на младежите от нашата енория означава: „Разкарай се, глупако.“

Този път никой не се засмя.

Джейкъбс огледа присъстващите. Леко се усмихваше, светлината от витража очертаваше сини и червени ромбчета по лявата му страна.

— Би трябвало религията да е нашата утеха в трудни мигове. Господ е „нашият жезъл и нашата тояга“, се казва в един псалм^[9]. Той ще е с нас и ще ни подкрепя, когато неизбежно тръгнем „по долината на смъртната сянка“. Друг псалм ни уверява, че „Бог е нам прибежище и сила“^[10], макар че хората, загинали в църквата в Оклахома, може би щяха да възразят... ако имаха уста. А бащата и двамата му сина, които се удавят, за да спасят живота на домашния си любимец? Имали ли са възможност да попитат Господ защо се случва това? Как ли им е отговорил? „Ще ви кажа след малко, момчета“ — това ли им е промълвил, докато водата е изпълвала белите им дробове и смъртта е помрачавала съзнанието им?

Нека изясним какво иска да каже апостол Павел, когато говори за „мътно отражение в огледало“: че трябва да приемем всичко само на

вяра. Ако вярата ни е силна, ще отидем на небето и там ще ни се открие истината. Сякаш животът е като виц, чийто край ще научим в рая и чак тогава ще го разберем.

В църквата се чуваше тих женски плач и по-отчетлив мъжки ропот на неодобрение. Но до този момент никой не беше излязъл, нито беше поискал пасторът да слезе от амвона, защото проповедта му граничи с богохулство. Изумлението все още беше твърде силно.

— След като се уморих да търся данни за невинни хора, сполетени от безсмислена и безпричинна, често мъчителна смърт, насочих поглед към различните направления на християнството. Боже мой, приятели, представа си нямате колко са много! Каква кула от доктрини! Католици, методисти и баптисти — консервативни и либерални; Епископална църква, Англиканска църква, Източноправославна църква, Ориенталска православна църква; лютерани, презвитерианци, унитарии, Свидетели на Йехова, адвентисти от седмия ден, квакери и шейкър; апокалиптиците от сектата „Сило“ — да не ги пропуснем — и още петдесетина други.

Струва ми се, че религията е нещо като комунална телефонна линия в Харлоу. Всеки иска да се свържи с Божието царство — представете си колко е претоварена линията в неделя сутрин! И знаете ли кое ме удивява? Че всяка църква, посветена на Христовото учение, смята, че само тя има директна връзка с Всевишния. Да не говорим за онези, които не споменах — мюсюлмани, евреи, теософи, будисти и онези, които боготворят Америка със същия плам, с който германците боготворяха Хитлер в продължение на едно кошмарно десетилетие!

В този момент хората започнаха да напускат. Първо се изнизаха само неколцина от задните редове — с наведени глави и с приведени рамене (като напляскани по задниците). Последваха ги още и още. Преподобният Джейкъбс сякаш не забелязваше какво се случва.

— Някои от тези секти и деноминации са миролюбиви, но най-големите — и най-успешните — са изградени върху костите, кръвта и воплите на други, които са имали нахалството да не приемат тяхното виждане за Бог. Римляните хвърляли християните за храна на лъвовете; християните разчленявали онези, които смятали за еретици, магьосници и вещици; Хитлер е принесъл милиони евреи в жертва на фалшивия си бог на расовата чистота. Милиони са били изгаряни,

разстрелвани, обесвани, разпъвани, отравяни, екзекутирани на електрическия стол и разкъсвани от кучета... в името на Бога.

Майка ми ридаеше, но аз не я поглеждах. Не можех. Бях като парализиран. От ужас, естествено. Та нали бях само на девет. Но изпитвах и див, неосъзнат възторг от това, че най-сетне някой казва истината — гола и неукрасена. Надявах се пасторът да млъкне, същевременно се молех да продължи и желанието ми се изпълни.

— Христос ни учи да обръщаме и другата буза и да обичаме враговете си. На думи приемаме идеята, но когато ни ударят, си отмъщаваме с двойна сила. Христос изгонва търговците от храма, ала всички знаем, че те не остават задълго навън. Ако сте участвали в църковна игра на бинго или сте чували по радиото пастор да проси подаяния, знаете за какво говоря. Исаия пророкува, че ще дойде ден, когато ще изковем мечовете си на плугове^[11], но в нашата мрачна ера ние ги превърнахме в атомни бомби и в междуконтинентални балистични ракети.

Реджи Келтън се изправи. Лицето му беше пламнало... за разлика от мъртвешкибледото лице на Анди.

— Седнете, преподобни. Не сте на себе си.

Джейкъбс сякаш не го чу и продължи пламенната си реч:

— И какво получаваме за нашата вяра? В замяна на кръвта и на даровете, които сме принесли на тази или на онази църква през изминалите векове? Уверението, че в края на пътя ни чака Царството небесно и че когато отидем там, всичко ще ни бъде обяснено и ще възкликнем: „А, да! *Сега* разбирам!“ Това е голямата награда. От ранно детство ни го набиват в главите: *раят, раят, раят!* Там ще видим нашите загинали деца, скъпите ни майки ще ни вземат в обятията си! Това е морковът. А тоягата, с която ни налагат, е *адът, адът, адът!* Преизподнята на вечното проклятие и мъченията. Заплашваме децата на възрастта на непрежалимия ми син, че ще горят във вечен огън, ако откраднат един бонбон, или излъжат къде са си намокрили обувките.

Няма доказателства, че в задгробния живот ни очаква или адът, или раят. Липсват научни данни. Предлага ни се само голословно уверение, съчетано с безумното ни желание да вярваме, че *всичко това има някакъв смисъл*. Но докато стоях в задната стая на погребалната агенция „Пийбоди“ и гледах обезобразените останки на сина си, който

искаше да отиде в Дисниленд много повече, отколкото да се озове в рая, ме осени прозрение. Религията е богословският еквивалент на застрахователна измама: редовно си даваш вноските, а когато трябва да получиш премията, за която си плащал с такава — простете за небогоугодния каламбур — *религиозна* вяра, откриваш, че компанията, прибирала парите ти, в действителност не съществува.

Рой Истърбрук се изправи сред бързо опустяващата църква. Този небръснат, тромав здравеняк живееше във фургон в парка до железопътната линия в източния район на града. Обикновено идваше на църква само на Коледа, но днес беше направил изключение.

— Преп'добни — избоботи. — Чух, че в жабката на колата ти са намерили шише с пиячка. А Мерт Пийбоди рече, че като се надвесил да работи по трупа, жена ти миришела на бъчва. Ей ти на причина за смъртта ѝ. Ей ти смисъл. Не ти стиска да приемеш божията воля, а? Хубаво, но остави другите на мира. — Той се обърна и с тежки стъпки тръгна към вратата.

Джейкъбс беше като ударен от гръм. Беше се вкопчил в амвона, лицето му беше преbledняло, очите му искряха и толкова силно стискаше устни, че устата му я нямаше.

В този момент се изправи и баща ми:

— Чарлс, достатъчно!

Преподобният Джейкъбс тръсна глава, сякаш да проясни мислите си.

— Да — промълви. — Прав си, Дик. Така или иначе казаното от мен няма да промени нищо.

Само че грешеше. Промени напълно живота на едно момченце.

Той направи крачка назад, огледа се, сякаш се питаше къде се намира, после отново застана до амвона, въпреки че в църквата бяхме само ние от семейство Мортън, църковните настоятели и Ми-Мо, която, закотвена на първия ред, любопитно се кокореше.

— Само още нещо. Идваме от неизвестността и отиваме в неизвестността. Може би там има нещо, но съм сигурен, че то не е Бог, както го разбира която и да е религия. Противоречивите брътвежи на различните изповедания го потвърждават. Те взаимно се отричат и оставят празнина. Ако търсите истината, ако търсите сила, по-велика от човека, обърнете взор към мълнията — милиони волтове в един

разряд, сто хиляди ампера и *петдесет хиляди градуса по Фаренхайт*.
[12]

Да, в това има висша сила. А тук, в тази сграда? Не. Вярвайте в каквото искате, но ще ви кажа нещо: зад мътното огледало на апостол Павел има само една лъжа.

Слезе от амвона и излезе през страничната врата. Ние, Мортънови, седяхме в безмълвен ступор, в какъвто хората сигурно изпадат след бомбена експлозия.

* * *

Щом се върнахме вкъщи, мама отиде в спалнята, помоли да не я безпокоим и затвори вратата. Остана там през целия ден. Клеър приготви някаква вечеря и ние се нахранихме почти без да продумахме. По едно време Анди започна да рецитира някакъв пасаж от Библията, който напълно опровергаваше казаното от преподобния Джейкъбс, но татко му се сопна да си затваря устата. Като го видя как е пъхнал ръце в джобовете си, брат ми млъкна.

След вечеря татко отиде в гаража да човърка нещо по „Ракета на колела — 2“. За разлика от друг път Тери — верният му помощник, почти послушник — не го последва, затова отидох аз... макар и неохотно.

— Татко? Може ли да те попитам нещо?

Той лежеше под колата и държеше лампа. Отвън стърчаха само краката му и аз видях, че е обул работен панталон.

— Можеш, Джейми, стига да не е за тази ужасна история сутринта. Защото ако е, и на теб ще кажа да си затваряш устата. Тази вечер не ми се говори за това. И утре е ден. Налага се да подадем молба до Методистката конференция на Нова Англия да го отстранят, а те ще отнесат въпроса до епископ Матюс в Бостън. Шибана история. И слушай, ако ме издадеш на майка си, че съм казал тази дума, свят ще ти се завие.

Не знаех дали въпросът ми е за Страшната проповед, или не е. Знаех само, че трябва да го задам.

— Вярно ли е това, което каза господин Истърбрук? Тя пила ли е?

Светлината под колата престана да се движи. Татко се измъкна изпод колата и ме погледна. Изплаших се, че ще ми се скара, но той не беше ядосан, а тъжен.

— Шушукаше се из града, а сега, след като този кретен Истърбрук го изтърси на всеослушание, слухът сигурно ще се разпространи веднага. Но чуй ме, Джейми: *това е без значение*. Джордж Бартън получил епилептичен пристъп и навлязъл в отсрещното платно, а тя излизала с колата от завой без видимост и белята станала. Все едно дали е била трезва или с размътена от алкохола глава. Дори Марио Андрети^[13] не би могъл да избегне сблъсъка. За едно пасторът е прав: хората винаги търсят причина за сполетелите ги нещастия. Но понякога причина няма. — Той вдигна свободната си ръка, омазана с грес, и заканително размаха пръст: — И запомни! Останалото, което чу в църквата, беше безсмисленото дърдорене на полудял от мъка човек.

* * *

В сряда преди Деня на благодарността ни разпуснаха на обяд, но аз бях обещал на госпожа Моран да остана да почистя черните дъски и да подредя опърпаните книжки в скромната ни библиотека. Съобщих го на мама, а тя само разсеяно махна с ръка и заръча да се прибера за вечеря. Тъкмо пяхаше във фурната тава с пуйка, но знаех, че не е за нас — беше твърде малка за седмица.

Оказа се, че Кати Палмър (първа натегачка) също е останала, за да се подмаже на учителката, и свършихме всичко само за половин час. Хрумна ми да отида у Ал или у Били да си играем на войници или на нещо друго, но знаех, че ще заговорят за Страшната проповед и за това как госпожа Джейкъбс е убила и себе си, и Мори, защото е била пияна до козирката — слух, който наистина доби достоверността на факт. Не ми се слушаха подобни обвинения, затова тръгнах обратно към къщи. Денят беше необичайно топъл за сезона, прозорците ни бяха отворени и чух мама и сестра ми да се карат.

— *Защо не ми разрешаваши да дойда с теб?* — кресна Клеър. — Нека види, че поне някои хора в този тъп град още са на негова страна!

— Защото с баща ти сме на мнение, че вие, децата, трябва да стоите по-далеч от него — отговори мама. Бяха в кухнята, аз стоях под прозореца.

— Не съм *дете*, майко! Аз съм на седемнайсет години!

— Извинявай, но на тази възраст още си дете. Не е редно една девойка да го посещава. Повярвай, знам какво говоря.

— Ами ако отидеш ти, няма ли да плъзнат клюки? Ми-Мо ще те види и за двайсет минути ще разпространи новината по телефона. Щом ти отиваш, ще те придружа.

— Казах не и точка по въпроса!

— Той върна гласа на Кон! — избухна Клеър. — Как може да сте толкова неблагодарни?!

Мама дълго мълча, после промълви:

— Тъкмо затова отивам да го видя. Не за да му занеса храна за утрешния празник, а за да му покажа, че сме му признателни въпреки ужасните неща, които наговори онзи ден.

— Много добре знаеш защо ги каза! Изгуби жена си и сина си! Не е на себе си! Като луд е!

— *Знам*. — Сега мама говореше по-тихо, а Клеър се разплака и трябваше да се напругам, за да ги чувам. — Но смъртта на близките му не е оправдание! Нямаше право да наговори такива безобразия. Премина границата. Отиде *твърде* далеч. Другата седмица си заминава и постъпва разумно. Ако знаеш, че ще те изгонят, по-добре да си тръгнеш доброволно. За да запазиш поне малко самоуважение.

— Уволнен е от настоятелите, предполагам — процеди Клеър с почти презрителна насмешка. — Което означава, че и татко го е отстранил.

— Баща ти нямаше друг избор. Когато пораснеш и вече наистина не си *дете*, може би ще го разбереш и ще проявиш съчувствие. На Дик сърцето му се къса.

— Добре, върви тогава — каза Клеър. — Да видим дали няколко парчета пуешки гърди с картофи ще компенсират гадното отношение към него. Бас държа, че няма даже да ги опита.

— Клеър... Клеъри-Чери... — подхвана мама.

— *Не ме наричай така!* — кресна Клеър. Чух как затрополи нагоре по стълбището. „Ще се цупи, ще поплаче в стаята си — помислих си, — после ще ѝ мине. Както преди две години, когато мама

отсече, че момиче на петнайсет години *не може* да отиде на автокино с Дони Кантуел“.

Реших да се помотая още малко в задния двор, докато мама тръгне към дома на пастора. Седнах на люлката от автомобилна гума, без да се крия, но и без да се набивам на очи. След десет минути чух, че входната врата се хлопна. Надникнах иззад къщата и изпратих с поглед мама, която крачеше по пътя с тавичка в ръце. Фолиото върху тавичката проблясваше на слънцето. Влязох в къщата и се качих при сестра ми. Почуках на вратата ѝ, на която се кипреше голям плакат на Боб Дилън.

— Клеър?

— Махай се! — кресна тя. — Не искам да говоря с теб! — Грамофонът дънеше на макс парче на „Ярдбърдс“^[14].

Мама се върна след около час — доста повече, отколкото е необходимо да оставиш тавичка с храна. С Тери бяхме в дневната, гледахме телевизия и се боричкахме за най-доброто място на вехтия диван (по средата, където пружините не ти се връзват в задника), но мама не ни обърна внимание. Кон беше в стаята си и дрънкаше на китарата, която бе получил за рождения си ден. И пееше.

* * *

В неделя след Деня на благодарността службата отново се водеше от Дейвид Томас от конгрегационистите в Гейтс Фолс. Църквата отново беше претъпкана може би защото хората любопитстваха дали преподобният Джейкъбс ще се появи и ще започне пак да богохулства. Но той не дойде. Иначе сто на сто щяха да го накарат да млъкне, а може би дори щяха насила да го изведат. Янките се отнасят много сериозно към религията.

На следващия ден, понеделник, изминах на бегом четиристотинте метра от училището до вкъщи. Хрумнало ми беше нещо, затова бързах да се прибера, преди да е дошъл училищният автобус. Щом се появи и Кон слезе, веднага го сграбчих за ръката и го заведох в задния двор.

— Каква муха ти е влязла в главата? — сопна се той.

— Искам да ме придружиш до дома на пастора. Преподобният ще си замине скоро, може би още утре. Трябва да му кажем, че още го обичаме.

Кон се отдръпна от мен и изтупа тениската си, сякаш се боеше да не съм му лепнал въшки.

— Луд ли си? Не искам да го виждам. Каза, че няма бог.

— Но ти върна гласа с електрическия уред, нали?

Брат ми вдигна рамене:

— Щях да проговоря и без него. Доктор Рено каза, че гласът ми ще се възстанови.

— Да, до седмица-две. Каза го през февруари, а през април ти още не можеше да говориш. *Два месеца по-късно.*

— Какво от това? Просто стана по-бавно.

Не повярвах на ушите си.

— Шубе такава! — възкликнах.

— Кажу го пак и ще ти шибна един!

— Няма ли поне да му благодариш?

Той стисна устни и се вгледа в мен. Лицето му пламна.

— *Не бива да го виждаме.* Мама и татко забраниха. Той е луд и сигурно е пиянде като жена си.

Онемях. Просълзих се, но не от тъга, а от гняв.

— Освен това — добави той — трябва да донеса дърва за печката, преди татко да се е прибрал. Иначе ще ми се кара. Затова млъкни и престани да ми досаждаш, Джейми.

И ме заряза на двора. Брат ми, който стана един от най-видните световни астрономи (през 2011 откри четвъртата планета-двойник на Земята, на която може да съществува живот), ме заряза на двора. И никога повече не спомена Чарлс Джейкъбс.

* * *

На следващия ден, вторник, пак се затичах по шосе №9 веднага щом ни пуснаха от училище. Но не тичах към къщи.

В алеята пред дома на пастора стоеше нова кола. Би трябвало да кажа „друга“, а не нова — автомобилът беше „Форд Феърлейн“, модел 1958 с ръждясали прагове и с пукнатина на предното стъкло.

Багажникът беше отворен. Надникнах и видях два куфара, а до тях обемист електронен апарат, който преподобният ни беше демонстрирал на една от сбирките в четвъртък: наричаше се осцилоскоп. Джейкъбс беше в работилницата си в бараката и отвътре се чуваше тракане.

Докато стоях до новата му кола на старо, пред очите ми изникна белведерето, което се беше превърнало в купчина обгорял метал; без малко щях да се обърна и да хукна към къщи. Ако го бях направил, доколко ли животът ми щеше да е различен? Дали щях да пиша тези редове сега? Няма начин да се разбере, нали? Свети апостол Павел е много прав за мътното огледало. Гледаме в него цял живот и не виждаме само собственото си отражение.

Не избягах, а събрах смелост и тръгнах към бараката. Джейкъбс подреждаше разни електрически устройства в дървена каса от портокали, като за уплътняване използваше намачкана опаковъчна хартия. Отначало не ме видя. Беше по джинси и семпла бяла риза. Пасторската яка я нямаше. Децата не са много наблюдателни по отношение на промените във възрастните, но макар да бях само на девет, забелязах, че преподобният е отслабнал. На лицето му се бяха появили бръчки, които изчезнаха, щом ме видя и се усмихна. Усмивката му беше толкова тъжна, че сякаш в сърцето ми се заби стрела.

Затичах се към него, без да мисля. Той разпери ръце, вдигна ме и ме целуна по страната:

— Джейми! Ти си Алфа и Омега!

— А?

— „Откровение“, първа глава, осми стих: „Аз съм Алфата и Омегата, Началото и Краят.“ Ти си първото хлапе, с което се запознах в Харлоу, и ще си последното, дошло да ме изпрати... Много, много съм щастлив, че дойде!

Разплаках се. Не исках, но не можах да се сдържа.

— Съжалявам, преподобни. Съжалявам за всичко. Бяхте прав в църквата: наистина не е честно.

Той ме целуна и по другата страна и ме пусна на земята.

— Не казах точно това, но си схванал основната идея. Само че не го приемай насериозно. Не бях на себе си. Майка ти ме разбира. Каза

ми го, когато ми донесе вкусна празнична вечеря за Деня на благодарността. Пожела ми всичко хубаво.

Като чух това, се почувствах малко по-добре.

— И ми даде добър съвет — добави той. — Да замина далеч от Харлоу и да започна на чисто. Каза, че може да преоткрия вратата си на някое ново място. Надали, но за заминаването беше права.

— Няма да ви видя повече. Никога.

— Не казвай „никога“, Джейми. Пътищата на хората постоянно се пресичат, понякога на най-неочаквани места. — Извади носна кърпа от задния си джоб и избърса сълзите ми. — Обаче каквото и да се случи, няма да те забравя. Дано и ти се сещаш за мен от време на време.

— Да, сър. — Спомних си нещо и добавих: — Гаранция-Франция.

Той се върна при работната си маса, вече почти празна (факт, от който ми стана още по-тъжно), и прибра в дървената каса последните джаджи — няколко големи квадратни батерии, които наричаше „сухи елементи“. Затвори капака и омота с въже касата.

— Кони също искаше да дойде и да ви благодари, обаче има... ммм... има тренировка по футбол. Или нещо такова.

— Няма за какво да ми благодари. Съмнявам се, че съм му помогнал.

Изумих се:

— Как така!? Вие му върнахте гласа! Излекувахте го с вашата джаджа!

— А, да. Моят уред. — Той завърза на възел въжето и го стегна здраво. Ръкавите му бяха навити до лактите и за пръв път забелязах, че има страхотни мускули. — Електрическият нерв-стимулатор.

— Трябва да го продадете, преподобни! Ще забогатеете!

Той се облакът на дървената каса, с ръка подпря брадичката си и ме погледна:

— Мислиш ли?

— Да!

— Много се съмнявам. Също както се съмнявам, че моят ЕНС е допринесъл за оздравяването на брат ти. Знаеш ли, аз го сглобих в същия ден, в който го изпробвах върху брат ти. — Той се засмя. —

Сложих му мъничко моторче, японско производство, от Робота Роско, играчката на Мори.

— Наистина ли?

— Да. *Идеята* за нервна стимулация е вярна, сигурен съм, но прототипи, направени надве-натри, без експериментални данни, които да потвърдят точността на всяка стъпка от процеса, рядко проработват. Все пак вярвах, че има шанс да постигна резултат, защото не се съмнявах в диагнозата на доктор Рено. Беше просто разтегнат нерв, нищо повече.

— Но...

Той вдигна касата. Мускулите му се напрегнаха, вените му се издуха.

— Хайде, синко. Ела да ме изпратиш.

Последвах го до колата. Той остави товара си до задния калник, огледа багажника и заяви, че се налага да премести куфарите на задната седалка.

— Можеш ли да вземеш малкия, Джейми? Не е тежък. Тръгнеш ли на дълъг път, не вземай много багаж.

— Къде отивате?

— Нямам представа. Ще разбере, когато пристигна. Стига тази таратайка да не се разпадне по пътя. Харчи толкова много, че ще пресуши нефта на Тексас.

Преместихме куфарите на задната седалка на форда. Преподобният Джейкъбс повдигна с пъшкане касата и я сложи в багажника. Затвори капака, облегна се на него и пак ме погледна:

— Имаш прекрасно семейство, Джейми. Прекрасни родители, които разбират децата си. Ако ги помоля да опишат всеки от вас, сигурно ще кажат, че Клеър е грижовна като майка, Анди е командаджия...

— Познахте!

Той се ухили:

— Във всяко семейство има по един, момчето ми. Ще кажат също, че Тери е техничарят, а ти — мечтателят в семейството. А какво ли биха казали за Кон?

— Той е ученият. Или може би поппевецът, откакто има китара.

— Може би, но се басирам, че това няма да е първото, което ще им хрумне. Заглеждал ли си се в ноктите на Кон?

Засмях се:

— Все ги гризе! Веднъж татко каза, че ще му даде един долар, ако престане поне за седмица, но той не можа!

— Кон е нервакът в семейството ви, Джейми. Така биха го определили вашите, ако са искрени. Нервакът, който ще получи язва, преди да стане на четирийсет. Когато са го ударили с щеката по гръкляна и е загубил гласа си, се е изплашил, че може завинаги да онемее.

— Доктор Рено каза...

— Рено е добър лекар. Добросъвестен и точен. Дойде незабавно, когато Мори се разболя от шарка, и после пак, когато Патси... имаше женски проблем. Погрижи се за тях като истински професионалист. Но му липсва увереността, която вдъхват най-добрите лекари. Не умее да успокои пациента с нещо от рода на „Нищо работа, ще се оправиш за нула време“.

— Но той каза тъкмо това!

— Да, но Конрад не му е повярвал, защото Рено не е убедителен. Умее да лекува тялото, но не и разума. А половината от лечението става там, в главата. Дори повече. Кон си е помислил: „Докторът ме лъже, за да свикна с мисълта, че ще остана ням. По-късно ще ми каже истината.“ Така е устроен брат ти, Джейми. Изтъкан е от нерви, живее в страх, а в подобни случаи разумът на хората се обръща срещу тях.

— Днес не пожела да дойде с мен — изтърсих. — Излъгах ви, че е на тренировка.

— Така ли? — Джейкъбс не изглеждаше изненадан.

— Да. Помолих го, но се изплаши.

— Не му се сърди. Изплашените хора живеят в свой ад. Може да се каже, че самите те неволно си го създават. Точно както Кон създаде своята немота. Така са устроени, затова трябва да проявяваме към тях съчувствие и състрадание. — Обърна се към къщата, която вече изглеждаше изоставена, и въздъхна. После пак ме погледна: — Не е изключено моят уред да е помогнал — на теория би трябвало да действа, — но не ми се вярва, Джейми. Мисля, че подлъгах брат ти. Поех КОНТрол над съзнанието на КОН — извини ме за каламбура. Научих този трик в семинарията, само че там го наричат „подклаждане на вярата“. Открай време съм умел в този номер, което ме изпълва и със задоволство, и със срам. Казах на брат ти да очаква чудо, пуснах

тока и включих прехваления уред. Щом видях как устните на Кон потръпнаха и как примигна, разбрах, че съм успял.

— Страхотен номер! — извиках.

— Да, наистина. И доста гаден.

— А?

— Няма значение. Важното е да не споделиш тази тайна с него. Едва ли ще изгуби пак гласа си, но не е изключено. — Той си погледна часовника. — Виж, наумил съм си да стигна в Портсмут до вечерта и нямам време за повече размисли. Ти също трябва да се прибиращ. А посещението ти тук ще си остане друга тайна помежду ни, нали?

— Да.

— Нали не си минал покрай къщата на Ми-Мо?

Забелих очи, сякаш питах защо ми задава толкова тъп въпрос, и той отново се засмя. Зарадвах се, че го разсмях... въпреки всичко.

— Минах направо през нивата на Марстелър.

— Умник си ми ти.

Не исках да си тръгвам, нито *той* да си замине.

— Може ли да ви попитам още нещо?

— Добре, но по-бързо.

— Когато изнасяхте онази... тъъ... — Не исках да използвам думата „*проповед*“, звучеше ми злокобно. — ... онова слово в църквата, казахте, че температурата на мълнията е петдесет хиляди градуса. Вярно ли е?

Лицето му се озари с онази светлина, която пламваше само когато се заговореше за електричеството. „Неговото хоби“ — щеше да каже Клеър. „Манията му“ — щеше да я нарече баща ми.

— *Абсолютно* вярно! Мълниите — може би наред със земетресенията и приливите — са най-мощната сила в природата. Помощна от торнадото и много по-мощна от урагана. Виждал ли си как мълния пада върху нещо?

— Не. — Поклатих глава. — Виждал съм мълнии само в небето.

— Красиво е. Красиво и страшно. — Погледна нагоре, сякаш търсеше светкавица, но през този ден небето беше синьо, само тук-там се виждаха облачета, напомнящи кълбенца дим, които бавно се движеха на югозапад. — Ако искаш да видиш мълния отблизо... знаеш къде е „Лонгмедоу“, нали?

Разбира се, че знаех. На половината път към комплекса „Козя планина“ беше общественият парк „Лонгмедоу“, поддържан от щатската управа. Оттам се разкриваше страхотна гледка на изток. През ясните дни се виждаше Мейнската пустиня недалеч от Фрийпорт. Понякога дори Атлантическият океан. Всеки август ние от Братството на младите методисти си устройвахме там пикник.

— Ако продължиш нагоре — продължи Джейкъбс, — ще стигнеш до будката на охраната на курортния комплекс...

— И няма да те пуснат, освен ако не си член на клуба или гост — допълних.

— Така е. Класовата система в действие. Но малко преди да стигнеш къщичката на охраната, вляво ще видиш черен път. Всеки може да го ползва, защото е държавна собственост. След пет километра пътят свършва до наблюдателница, наречена Върха в небето. Не съм ви водил там, защото е опасно — гол гранитен скат, а под него — урва, дълбока шестстотин метра. Няма ограда, само табела с надпис, предупреждаващ да не приближаваш до ръба. В най-високата част на наблюдателницата, забит в скалата, се издига шестметров железен стълб. Нямам представа кой и защо го е поставил, но е там от много, много време. Би трябвало да е ръждясал, обаче не е. Знаеш ли *защо*?

Поклатих глава.

— Защото много пъти го е удряла мълния. Върха в небето е особено място. То *привлича* мълниите и този стълб е фокусната точка.

Джейкъбс замислено се загледа в склоновете на Козя планина. Не беше много висока, особено в сравнение със Скалистите планини (или дори с Белите планини на Ню Хемпшир), но се извисяваше над хълмовете на Западен Мейн.

— Там гръмотевиците са по-силни, Джейми, и небето е по-близо. Като гледаш прииждащите буреносни облаци, се чувстваш малък, нищожен... а когато те терзаят тревоги и съмнения, не е чак толкова лошо да се чувстваш нищожен и незабележим. Разбираш, че ще падне мълния — подсказва ти го напрежението във въздуха, започваш да се задушаваш... Изпитваш чувството, че... не знам как да го опиша... че нещо гори, но без пламък. Косата ти настръхва, тежест притиска гърдите ти. Тръпки пробягват по тялото ти, все едно те полазват безчет мравки. Чакаш. Ето я светкавицата, но не е последвана от гръм, а от

пукот — сякаш се *пречупва* покрит със сняг клон, само че звукът е сто пъти по-силен. Настъпва затишие... после чуваш *щракване*, като че ли някой дръпва грамаден шалтер. Гърмът отеква и проблясва втора мълния. Примижаваш, иначе ще те заслепи и няма да видиш как железният стълб от черен става лилаво-бял, а след това огненочервен като подкова в огнище на ковачница.

— Иха! — възкликнах.

Той примигна и дойде на себе си. Ритна гумата на новата си стара кола и промърмори:

— Извинявай, момчето ми. Понякога се увличам.

— Страхотно е.

— О, много повече от страхотно. Отиди там някой път, когато поотраснеш, и сам ще видиш. Но внимавай. Мълниите са натрошили гранита, образувал се е сипей и ако се подхлъзнеш, няма да можеш да се спреш. А сега, Джейми, наистина е време да потеглям.

— Не искам да си тръгвате. — Пак ми се доплака, но този път се сдържах.

— Трогваш ме, благодаря ти, но знаеш как е, не всички желания са осъществими. — Той разпери ръце. — Прегърни ме за сбогом.

Прегърнах го и дълбоко си поех въздух, сякаш така щях да запомня аромата на сапуна и тоника за коса „Виталис“, който използваше и татко. А отскоро и Анди.

— Ти беше моят любимец — прошепна ми. — Обаче и това запази в тайна.

Кимнах. Не виждах смисъл да му кажа, че Клеър вече знае.

— Оставил съм нещо за теб в сутерена — добави. — Стига да го искаш. Ключът е под изтривалката. — Пусна ме, целуна ме по челото и отвори вратата на колата. — Тази браква е пълна скръб, братле — изрече с провлечения акцент на янки, което ме разсмя, колкото и тъжно да ми беше. — Но да се надяваме, че ще стигна здрав и читав закъдето съм тръгнал.

— Обичам ви — прошепнах.

— Аз също те обичам. Моля те, не плачи, Джейми. Сърцето ми и без това е разбито, няма да издържа.

Не се разплаках, докато Джейкъбс не потегли. Стоях и гледах как излиза от алеята на заден ход. Проследих с поглед автомобила, докато не изчезна. После се прибрах у нас. По онова време още имахме ръчна

помпа в задния двор и преди да вляза вкъщи, си наплисках лицето с леденостудена вода. Не исках мама да види, че съм плакал, и да започне да ме разпитва.

* * *

Дамите от Женското дружество имаха задачата да изчистят пасторската къща и да я подготвят за новия свещеник, като заличат всички следи от злощастното семейство Джейкъбс, но татко каза, че не е спешно. Тромавата бюрократична машина на Методистката епархия на Нова Англия работеше бавно и щяхме да извадим късмет, ако ни пратеха нов пастор до лятото.

— Оставете къщата така известно време — каза той и жените на драго сърце се подчиниха. Захванаха се с основно чистене чак след Коледа. (Празничната проповед, по традиция изнасяна от миряни, беше поверена на Анди и нашите щяха да се пръснат от гордост.) Пасторската къща остана празна, никой не стъпваше там. В училище се говореше, че е обитавана от духове.

Само един се осмели да прекрачи прага ѝ и това бях аз. Отидох там един неделен следобед, като пак минах напъряко през царевичната нива на Дорънс Марстелър, за да се изплъзна от зоркото око на Ми-Мо Харингтън. Намерих ключа под изтривалката и влязох. Беше доста страшно. Преди се подигравах на онези, които говореха за духове, но сега си представих, че ако се обърна, ще видя Патси и Мори Марката, хванати за ръце, с изцъклени очи и с прогнила плът.

„Я се стегни — казах си. — Те или са на друго място, или в едно голямо черно нищо, както каза преподобният Джейкъбс. Не бой се, глупчо!“

Обаче не можех да се заставя да не се боя, както не можех да си заповядам да не се тъпча с хотдог, за да не ме заболи стомахът. Все пак не избягах. Исках да видя какво ми е оставил Джейкъбс. *Трябваше да го видя.* Затова пристъпих към вратата, на която все още имаше плакат (Исус хванал за ръцете две деца, които приличаха на Дик и Джейн от буквара ми за първи клас) и надпис **ОСТАВЕТЕ ДЕЧИЦАТА ДА ДОЙДАТ ПРИ МЕНЕ**^[15].

Светнах лампата и слязох по стълбите. Столовете бяха сгънати и опрени на стената, капакът на хармониума беше затворен. Масичката в Къта с играчките, преди отрупана с плочки домино, книжки за оцветяване и пастели, беше празна. Но Езерото на мира си беше на предишното място, както и дървената кутийка с електрическия Исус. Това беше подаръкът от Джейкъбс. Бях много разочарован. Все пак отворих кутийката и извадих електрическия Исус. Поставих го на релсата на ръба на езерото и посегнах под робата му, за да го включа. В този миг ме обхвана такава силна ярост, каквато не бях изпитвал в краткия си живот. Случи се внезапно, както светкавиците падат върху онзи стълб на Върха в небето, който преподобният Джейкъбс ми описа. Замахнах и запратих фигурката в отсрещната стена.

— *Не си истински!* — извиках. — *Не си истински! Било е само фокус, лъжа и измама! Проклет да си, Исусе! Проклет да си, Исусе! Проклет да си, проклет да си, проклет да си, Исусе!*

Втурнах се нагоре по стълбата, сълзите ме заслепяваха.

* * *

Така и не изпратиха друг пастор. Неколцина местни свещеници се опитаха да водят службите, но богомолците престанаха да идват и през последната ми година в гимназията църквата вече беше заключена. Беше ми все едно. Вратата ми се беше изчерпала. Нямам представа какво е станало с Езерото на мира и с електрическия Исус. След много години, когато отново се озовах в сутерена, където навремето се провеждаха сбирките на Братството на младите методисти, помещението беше празно. Празно като небето.

---

[1] Слоган на популярна телевизионна реклама на *Prince Pasta*, марка макаронени изделия — Б.пр. ↑

[2] От *тетав/теетав* — диалектно обръщение към баба. — Б.пр. ↑

[3] Библия, Евангелие от Матей 6:6. — Б.пр. ↑

[4] Франк Уестън Сандфорд (1862–1948) — основател и водач на апокалиптична секта, неофициално наричана „Сило“, известна още като „Царството“. — Б.пр. ↑

[5] Мартин Лутър Кинг, американски духовник и общественик, убит на 4 април 1968. — Б.пр. ↑

[6] Първо послание на апостол Павел към коринтяните, 13:9-12, съвременен превод 2004. — Б.пр. ↑

[7] Библия, Евангелие от Матей, 7:7. — Б.пр. ↑

[8] Библия, Книга на Йов, 38:4. — Б.пр. ↑

[9] Библия, Псалми, 23:4. — Б.пр. ↑

[10] Библия, Псалми, 46:1. — Б.пр. ↑

[11] Библия, Книга на пророк Исаия, 2:4. — Б.пр. ↑

[12] 27 760 градуса по Целзий. — Б.пр. ↑

[13] Марио Андрети (1940–) — бивш пилот от формула 1. — Б.пр. ↑

[14] „Ярдбърдс“ — английска рокгрупа от средата на 60-те, в която започват кариерата си Ерик Клептън, Джеф Бек и Джими Пейдж. — Б.пр. ↑

[15] Библия, Евангелие от Матей, 19:14. — Б.пр. ↑

IV

ДВЕ КИТАРИ. „СТОМАНЕНИ РОЗИ“. МЪЛНИИ НА ВЪРХА В НЕБЕТО

Като погледнем назад в миналото, осъзнаваме, че животът ни се подчинява на някаква закономерност, и всяко събитие започва да ни изглежда логично, като че ли нещо — или Някой — е предначертал постъпките ни (включително погрешните). Сещам се например за цапнатия в устата дядка, който неволно предопредели работата, с която се препитавах двайсет и пет години. Съдба ли е или случайност? Не знам. Откъде да знам? Не съм бил там онази вечер, когато Хектор Бръснаря тръгнал да търси старата си китара „Силвъртоун“. Преди години щях да кажа, че избираме пътя си в живота на случаен принцип: нещо се случва, после друго, а оттам пък следва трето. Сега обаче знам.

Сили... някакви сили са причина за всичко.

* * *

През 1963, малко преди „Бийтълс“ да превземат сцената, Америка беше завладяна от кратко, но силно увлечение по фолкмузиката. Телевизията моментално реагира с предаването „Хутинани“^[1], в което се подвизаваха бели изпълнители на музиката на чернокожите като „Чад Мичъл Трио“ и „Ню Кристи Минстрелс“. (Бели изпълнители, смятани за *комуняги*, като Пийт Сийгър и Джоан Баез не бяха канени в шоуто.) Всяка събота вечер брат ми Кон и първият му приятел Рони Пакет, по-големият брат на Били Пакет, гледаха предаването „Хут“, както го наричаха за кратко, в къщата на Пакет.

По това време там живееше и дядото на Рон и Били. Викаха му Хектор Бръснаря, защото беше упражнявал този занаят в продължение

на почти петдесет години, макар да ми беше трудно да си го представя в тази роля. Също като барманите и бръснарите са бърбиви, а Хектор рядко отронваше дума. Седеше мълчаливо в дневната, наливаше бърбън в кафето си и пушеше пурети „Типарило“. Беше увонял с тях цялата къща. Понякога все пак промърморваше по нещо, но задължително гарнирано с ругатни.

Харесваше предаването „Хут“ и го гледаше редовно с Кон и Рони. Една вечер, след като някакво бяло музикантче пеело как мацката му го напуснала и му разбила сърцето, Хектор Бръснаря изсумтял и изръсил:

— Мамка му, туй не е блус, момчета.

— Защо да не е, дядо? — попитал Рони.

— Блусът е музика на *коравите* пичове. А този лигльо пее тъй, сякаш се е напикал в леглото и го е шубе мамчето му да не разбере.

Момчетата се разсмели, едновременно развеселени и удивени, че Хектор се е вживял в ролята на музикален критик.

— Задръжте така — казал старецът и бавно се заизкачвал по стълбището, подпирайки се на парапета с кокалестата си длан. Останал в стаята си толкова дълго, че хлапаците почти го забравили, но по едно време се появил, стиснал грифа на вехта китара „Силвъртоун“. Била издраскана и овързана с оръфан канап. Ключовете за настройка били изкривени. Хектор седнал, изсумтял, попръднал, подпрял китарата на дръгливите си колене и изръмжал:

— Спрете туй скапано шоу.

Рони изключил телевизора. И бездруго предаването „Хут“ било към края си.

— Не знаех, че можеш да свириш на китара, дядо — казал.

— Не съм я пипвал от години — измърморил Бръснаря. — Прибрах я, когато ревматизмът взе да ме мъчи. Не знам ще мога ли да я настроя тая шибана бабичка.

— Мери си приказките, татко — провикнала се от кухнята госпожа Пакет.

Хектор Бръснаря не й обърнал внимание. Забелязвал я само когато искал да му подаде картофеното пюре. Дълго време настройвал китарата, като сипел попържни под носа си, накрая изсвирил един акорд.

— Фалшивееше малко — каза ми Кон по-късно, — но все пак звучеше готино.

— Охо! — възкликнал Рони. — Кой акорд е това, дядо?

— Ми мажор. Цялата дрисня започва с ми мажор. Чакайте, това е нищо, да видим дали ще си спомня цялото шибано парче, курвето му с курве.

— Мери си приказките, татко! — отново го скастрила госпожа Пакет.

Той се престорил, че не я чува, и задрънкал на вехтата китара — вместо перце използвал загрубелия си, пожълтял от никотина нокът. Започнал несигурно и бавно, като сипел нецензурни думи, но постепенно хванал ритъма и момчетата смаяно се спогледали. Пръстите му се плъзгали нагоре-надолу по грифа — отначало тромаво, после все по-плавно, докато в мозъка му се възродили стари невронни връзки: от си бемол към ла мажор и сол мажор и обратно към ми мажор. Свирил съм тази прогресия от акорди поне сто хиляди пъти, макар че през 1963 не различавах акорди от рибарски корди.

С висок, писклив глас, съвсем различен от гласа му, когато говорел (ако проговорел), дядото на Рони запял:

— „Какво ти става, малка моя, дай татко да те види... че нарушаваш му покоя...“

Госпожа Пакет излязла от кухнята; бършела ръцете си с кърпа за съдове и се блещела, сякаш е видяла екзотична птица — примерно ему или щраус — да крачи по шосе №9. Били и малката Ронда Пакет, която по онова време е била на не повече от пет години, заслизали от горния етаж, спрели по средата на стълбището и облежнати на перилата, вперили в дядо си ококорените си очи.

— Страхотен ритъм! — каза ми Кон по-късно. — В „Хут“ не можеш да чуеш такова нещо.

Хектор Бръснаря потропвал с крак в такт с музиката и доволно се хилел. Кон, който никога не бил виждал стареца да се усмихва, каза, че било страшничко да го гледаш, сякаш се бил превърнал в пеещ вампир.

„Мама не ми дава цяла нощ да хойкам... бои се да не биши... някоя жена... — Той провлачил глас: — ... да ме нараниш!“^[2]

— Браво, дядо! — провикнал се Рони, заръкопляскал и започнал да се смее.

Хектор подхванал следващия куплет и тъкмо пеел как вале каро казало на дама пика да си гледа работата и да си върви по пътя, когато изведнъж — *дзън!* — се скъсала една струна.

— Ах, ти, мръсна путко! — провикнал се Хектор Бръснаря и импровизираният му концерт приключил. Госпожа Пакет грабнала китарата (скъсаната струна за малко не ѝ извадила окото) и му наредила да седне на верандата, щом иска да псува като хамалин.

Хектор не се подчинил, обаче отново потънал в обичайното си мълчание. Повече никой не го чу да свири и да пее. Умря следващото лято. Чарлс Джейкъбс, който през 1964 — годината на „Бийтълс“ — още беше във форма, отслужи опелото.

* * *

На другия ден, след като чул съкратената версия на „*Мама не ми дава*“ на Артър Биг Бой Кръдъп^[3], Рони Пакет намерил китарата на дядо си в контейнер за смет в задния двор, където била хвърлена от вбесената му майка.

Занесъл я в училище, а госпожа Калун, учителката по английски, която преподаваше и музика в прогимназията, му показала как да смени струната и как да настрои инструмента, като си изтананика първите три ноти от „Денят свърши“^[4]. Освен това му дала и един брой на „Запей!“ — списание за фолклорна музика, в което публикуваха текстовете и акордите на песни като „Барбара Алън“^[5].

През следващите няколко години (с кратко прекъсване по времето, когато Щеката на съдбата отне гласа на брат ми) Кон и Рон разучаваха песен след песен, като си предаваха един на друг китарата и упражняваха същите основни акорди, които Ледбели^[6] несъмнено е свирил в затвора. Като китаристи хич ги нямаше, обаче Кон имаше приятен глас, макар и прекалено сладникав за любимите му блусове, и двамата дори имаха няколко участия пред публика като дуо „Кон и Рон“. (Бяха хвърлили жребий, за да определят чие име да е първо.)

Накрая Кон се сдобил със собствена китара — акустична, марка „Гибсън“, в черешов цвят, с лаково покритие, сто пъти по-хубава от стария „Силвъртоун“ на Хектор Бръснаря. Акомпанираха си с нея,

когато пееха парчета като „Седмият син“^[7] и „Шугърленд“ на Вечерите на таланта в Юрика Грейндж. Родителите — и нашите, и на Рон — ги подкрепяха в музикалните им начинания, но принципът „Боклук на входа — боклук на изхода“^[8] важи както за компютрите, така и за китарите.

Не обръщах внимание на опитите на Кон и Рон да се превърнат в местни попзвезди, затова не забелязах кога брат ми започна да губи интерес към китарата „Гибсън“. След като преподавателят Джейкъбс напусна Харлоу с новата си стара кола, в живота ми зейна огромна празнота. Бях загубил не само вярата си в бога, но и единствения си възрастен приятел, и дълго време ме измъчваха тъга и неясен страх. Мама се стараеше да ме ободри, Клеър също и дори баща ми. Опитвах се да си върна радостта и в крайна сметка успях. Но докато годините 1965, 1966 и 1967 се точеха една след друга, бях потънал в своя свят и дори не забелязах кога от горния етаж спряха да се чуват зле изпълнени парчета като „Не мисли за това, не е беда“^[9].

Междувременно Кон имаше ново увлечение — спорта (в който беше много по-добър отколкото в свиренето на китара), а що се отнася до мен... в града се беше появило ново момиче — Астрид Содърбърг. Астрид имаше копринаена руса коса, очи сини като синец и под блузата ѝ се очертаваха прасковки, които някой ден щяха да се превърнат в истински гърди. Мисля, че през първите ни години в училище изобщо не ме забелязваше, освен когато искаше да препише домашното ми. Аз обаче непрестанно мислех за нея. Струваше ми се, че ако ми позволи да докосна косата ѝ, ще получа сърдечен удар. Веднъж взех от рафта със справочниците речника на Уебстър, върнах се на чина си и старателно написах с големи букви АСТРИД върху дефиницията на думата „целувка“. Полазиха ме тръпки, сърцето ми биеше до пръсване. „Хлътнал до уши“ е подходящ израз за подобно увлечение, защото наистина се чувствах безпомощен като хлътнал в трап.

И през ум не ми минаваше да пробвам гибсъна на Кон. Ако ми се дослушаше музика, включвах радиото. Обаче талантът е дяволска работа и когато настъпи моментът, се проявява — без фанфари, но убедително. Също като наркотиците идва при теб като приятел много преди да осъзнаеш, че всъщност е тиранин. С мен това се случи през годината, в която навърших тринайсет.

Нещо се случва, после друго, а оттам пък следва трето.

* * *

Музикалният ми талант беше доста скромен, но много по-голям, отколкото таланта на Кон... или на когото и да било в семейството ни. Открих го в един мрачен, скучен съботен ден през есента на 1969. Всички бяха отишли на футболен мач в Гейтс Фолс — даже Клеър, която беше студентка, но си беше дошла за уикенда. Кон беше гимназист в предпоследния курс и играеше тейлбек в училищния отбор „Гейтс Фолс Гейтърс“^[10].

Аз останах вкъщи, защото ме болеше стомахът, макар и не толкова силно, както казах на нашите. Не бях запален по футбола, а и ми се струваше, че ще вали.

Погледах телевизия, но на два от каналите вървеше футбол, а на третия дори по-лошо — голф. В стаята на Клеър сега се разполагаше Кон, обаче в шкафа бяха останали нейните книги; реших да взема романче от Агата Кристи. Сестра ми твърдеше, че се четели лесно и било забавно да разплиташ престъплението като детектив заедно с мис Марпъл или с Еркюл Поаро. Влязох в стаята и видях в ъгъла китарата на Кон, около която бяха разхвърлени списания „Запей“. Погледнах я — самотна и забравена — и си помислих: „Дали не мога да изсвиря «Чери, Чери»^[11]?“

Помня този момент ясно както първата си целувка, защото осенилата ме мисъл беше като екзотична чужденка и нямаше нищо общо с онова, което ми се въртеше в главата, когато влязох в стаята на Кон. Мога да се закълна в това пред цяла камара библии. Дори не беше мисъл. Стори ми се, че чух глас.

Взех китарата и седнах на леглото на Кон. Отначало не докоснах струните, а се замислих за парчето „Чери, Чери“. Бях сигурен, че ще звучи добре на кухарката на Кон, защото е построено на акустичен риф (макар че тогава още не знаех този термин). Чувах хармонията в главата си и с удивление осъзнах, че дори виждам акордите. Знаех всичко за тях, освен местата им на грифа.

Грабнах първото списание, което ми попадна под ръка, и потърсих блус — който и да е. Попаднах на един със заглавие „Ще те

напълня с пари, маце“^[12], видях къде да си сложа пръстите, за да хвана ми мажор („Цялата дрисня започва с ми мажор“ — бил казал Хектор Бръснаря на Кон и Рони), и го изсвирих. Акордът беше малко глух, но правилен. „Гибсън“ беше отлична китара и не беше разстроена, макар и да не беше пипана от дълго време. Притиснах по-силно струните с три пръста на лявата си ръка и дори не усетих болка — толкова се зарадвах, че акордът е верен. Направо божествен. Също като онзи, който чувах в главата си.

Кон разучава „Къщата на изгряващото слънце“^[13] цели шест месеца, обаче все не успяваше да вземе прехода от ре мажор към фа мажор, без да се замисли къде да си сложи пръстите. Аз научих за десет минути триакордния риф на „Чери, Чери“ — ми мажор, ла мажор, ре мажор и отново ла мажор.

След това разбрах, че със същите три акорда мога да изсвирия „Глория“ на „Шадоус оф Найт“^[14] и „Луи, Луи“ на „Кингсмен“^[15].

Свирих, докато пръстите ми завиха от болка, а лявата ми ръка се схвана. Наложих се да спра, обаче нямах търпение да започна отново. Не ме интересуваха нито „Ню Кристи Минстрелс“^[16], нито фолклорните бози на Иън и Силвия^[17], но можех по цял ден да свиря „Чери, Чери“ — това парче ми докосваше душата.

Казах си, че ако се науча да свиря хубаво, може би Астрид Содърбърг ще види в мен нещо повече от балама, чиито домашни преписва. Но дори и това беше от второстепенно значение, защото свиренето на китара беше важно само по себе си — беше емоционална реалност, която запълни празнината в мен и ми помогна отново да се почувствам жив.

* * *

След три седмици (пак в събота) Кон се върна от Гейтс Фолс порано, вместо да остане на традиционното барбекю, което фенклубът организираше след футболния мач. Седях на стълбите пред къщи и дрънках „Дивачката“ на „Трогс“^[18]. Уплаших се, че Кон ще се вбеси, ще изтръгне китарата от ръцете ми и ще ме обвини в кощунство, задето свиря някаква триакордна дивотия на инструмент, създаден за

прочувствени протестни песни като „Отговорът с вятъра се носи“^[19]. Но този ден Кон беше отбелязал три тъчдауна и беше поставил училищен рекорд по дължина на пробезите, помагайки на отбора да се класира за плейофите. Той само промърмори:

— Това е най-тъпото парче, което пускат по радиото.

— Не — отвърнах аз. — Наградата за тъпотия пчели „Летяща птица“^[20]. Мога да ти я изсвирия, ако искаш.

— Не, по дяволите! — Не се страхуваше да ругае, защото мама беше в градината, татко и Тери работеха в гаража по „Ракетата на колела-3“, а правоверният ни брат вече не живееше с нас. И той като Клеър учеше в Мейнския университет (където според него бъркало от „безполезни хипита“).

— Нали няма да ми забраниш да свирия на китарата ти, Кон?

— Свири колкото си щеш — промърмори той, мина край мен и се заизкачва по стълбите. Вонеше на пот, едната му страна беше насинена. — Ама ако я скапеш, ще ми я платиш. Нали знаеш — счупи-купи!

— Няма да я счупя.

Не я счупих, обаче скъсах доста струни. За разлика от фолка рокендролът е безмилостен към тях.

* * *

През 1970 постъпих в гимназията в Гейтс Фолс отвъд река Андроскогин. Кон, който вече беше в единайсети клас и беше обявен за училищен герой благодарение на успехите си в спорта и на високите си оценки, не ми обръщаше грам внимание. Не ми пукаше. Лошото беше, че и Астрид Содърбърг сякаш не ме забелязваше, въпреки че в час на класния седеше зад мен, а на уроците по английски — до мен. Косата ѝ беше вързана на опашка, полите ѝ бяха най-малко пет сантиметра над коленете. Сърцето ми спираше всеки път, когато кръстосаше крак върху крак. Изгарях от любов, но бях подслушвал нея и приятелките ѝ, докато седяха на пейките в спортния салон, и знаех, че ги интересуват само момчетата от горните класове. Аз бях само един от многото статисти в грандиозния филм на отскорошния им живот като гимназистки.

Все пак някой ме забеляза — дългокос дангалак единайсетокласник, който отговаряше на представата на Анди за безполезен хипар. Намери ме, когато обядвах в спортния салон, седнал недалеч от Астрид и свитата ѝ от хихикащи момичета.

— Ти ли си Джейми Мортън? — попита ме.

Предпазливо отговорих утвърдително. Дългучът носеше торбести джинси с кръпки на коленете. Под очите му имаше дълбоки тъмни сенки, като че ли той не спеше повече от два-три часа в денонощието. Или прекаляваше с чекиите.

— Ела в музикалния салон — добави.

— Защо?

— Защото ти казвам, заек.

Последвах го, пробивайки си път през тълпите ученици, които се смееха, крещяха, блъскаха се и шумно затваряха шкафчетата си. Надявах се, че няма да ми теглят як бой. Можеше да се очаква от всеки десетокласник — по принцип тормозът над „новобранците“ беше забранен, но второкурсниците го практикуваха при всеки дребен повод. Най-големите обаче не се занимаваха със зайците — не ги брояха за живи същества. Типичен пример беше брат ми.

Музикалният салон беше празен, което ме успокои. Ако дългучът беше решил да ме използва за боксова круша, поне не беше повикал помощници. Обаче вместо да ме удари, той ми подаде ръка. Стиснах дланта му. Беше отпусната и влажна.

— Норм Ървинг — представи се той.

— Приятно ми е — измърморих, макар да не бях съвсем искрен.

— Чух, че свириш на китара, заек.

— Кой ти каза?

— Брат ти. Мистър Футбол. — Норм Ървинг отвори шкаф, пълен с китари в калъфи. Извади една и разкопча калъфа. Видях убийствена черна електрическа „Ямаха“.

— SA 30 — лаконично поясни Норм. — Купих я преди две години. Цяло лято ходих да боядисвам заедно с татко. Включи усилвателя. Не, не големия, а малкия, точно срещу теб.

Отидох до миниусилвателя, огледах го, но не видях ключ или бутон.

— Отзад е, заек.

— Ааа... — Открих клавишния превключвател и го щракнах. Червената лампичка светна и се чу глухо бръмчене. Звукът веднага ми допадна. Излъчваше някаква сила.

Норм извади от шкафа някакъв кабел и свърза китарата. Прокара пръсти по струните и от малкия усилвател се чу звук — БРЪНН. Беше нехармоничен, дисонантен и... божествен. Норм ми подаде ямахата.

— Какво? — Стъписах се, същевременно изпитах въодушевление.

— Брат ти каза, че свириш ритъм. Искам да те чуя.

Взех китарата и от усилвателя отново се чу БРЪНН. Ямахата беше доста по-тежка от кухарката на брат ми.

— Не съм свирил на електрическа китара — признах.

— Същото е.

— Какво да изсвирия?

— Да речем „Зелена река“^[21]. Знаеш ли я?

Бръкна в малкото джобче на дънките си и извади перце. Успях да го взема, без да го изпусна.

— В ми мажор ли?

Защо ли попитах. „Цялата дрисня започва с ми мажор.“

— Ти решаващ, малкия.

Прокарах ремъка над главата си и нагласих подплънката на рамото си. Китарата увисна твърде ниско, защото Норман беше много по-висок от мен, но от притеснение и през ум не ми мина да регулирам ремъка. Изсвирих ми акорд и подскочих — толкова силно звукът отекна в салона. Норм се ухили, лъснаха зъбите му, с които щеше да бере ядове в бъдеще, ако не вземеше мерки, но усмивката му ме успокои.

— Вратата е затворена, заек. Усили звука и давай.

Завъртях копчето на усилвателя от 5 на 7.

Последвалото УАНГ беше достатъчно високо.

— Не ме бива в пеенето — смотолевих.

— Аз ще пея, ти само ще акомпанираш.

Песента на „Кридънс“ е построена върху основна рокендрол прогресия — не съвсем като на „Чери, Чери“, но подобна. Изпях си първите тактове наум, изсвирих ми акорд и реших, че е верен. Норман запя. Китарата почти го заглушаваше, обаче чувах достатъчно, за да преценя, че има хубав глас.

— „Заведи ме там, където хладната вода тече, о, и...“ Смених на ла акорд и той млъкна.

— И по-нататък е в ми мажор, така ли? — попитах. — Извинявай, извинявай.

Първите три такта от парчето бяха в ми мажор. На четвъртия смених на ла мажор, което е типичен преход в рокендрола, но звучеше кофти.

— Как е по-нататък? — попитах.

Норман, който беше пъхнал ръце в джобовете си, не продума. Изпях си пак мелодията наум и започнах отначало. На четвъртия такт преминах в до мажор... и се получи. По-нататък се наложи да прекъснем още веднъж, но след това тръгна като по вода. Липсваха ни само барабани, бас китара... и, разбира се, соло китара. Джон Фогърти от „Кридънс“ свиреше това соло както никога не бих могъл даже в най-смелите си мечти.

— Дай секирата — нареди Норман.

Неохотно се подчиних — не ми се разделяше с прекрасната ямаха.

— Благодаря, че ми позволи да посвирия на нея — измънках и тръгнах към вратата.

— Не бързай толкова, Мортън. — Промяната в обръщението не беше голяма, но поне не ме беше нарекъл „заек“. — Прослушването не е свършило.

Прослушване ли?

Той извади от шкафа по-малък калъф, отвори го и извади олющена полуакустична китара „Кей-900 G“ (уточнявам за всички, които се интересуват от китари).

— Включи я в големия усилвател, но го намали на четири. Тази „Кей“ прави микрофония.

Изпълних инструкциите му. Тази китара прилягаше на ръста ми по-добре от ямахата. Не се налагаше да се прегърбвам, за да свиря. Между струните беше затъкнато перце и аз го извадих.

— Готов ли си?

Кимнах.

— Едно... две... едно-две-три-и...

Бях адски притеснен, докато налущквах елементарната ритмична прогресия на „Зелена река“, но ако знаех какъв страхотен китарист е

Норман, вероятно нямаше да се осмеля да свиря, а щях да избягам. Той изкара солото на Фогърти чудесно с всички ликове като в сингъла на „Фентъзи Рекърдс“. Аз въодушевено го следвах.

— Дай малко газ! — извика Норман. — Майната ѝ на микрофонията!

Завъртях на 8 копчето на големия усилвател и отново се включих. Китарите гърмяха, усилвателят пищеше като полицейска свирка и гласът на Норм се губеше. Нямаше значение. Продължих да свиря, следвайки солото му. Приличаше на сърфиране по висока вълна, носеща се към брега, което продължи две минути и половина.

Парчето свърши и тишината се върна с трясък. Ушите ми бучаха. Норм се загледа в тавана, позамисли се, после кимна:

— Не е върхът, но пък не е ужасно. Ако порепетираш, може би ще надминеш Снъфи.

— Кой е Снъфи? — попитах. Ушите ми още бучаха.

— Един пич, който е приет в Масачузетския. — Да опитаме „Като на тръни“. Знаеш ли това парче на „Сърчърс“^[22]?

— От ми мажор ли?

— Не, с ре, но не с чисто ре. — Показа ми как да изсвиря ре с кутрето си. Схванах го веднага. Не звучеше точно като на плочата, но горе-долу се ядваше. Когато свършихме, бях плувнал в пот.

— Добре. — Норм свали от шията си ремъка на китарата. — Да вървим в пушкома. Умирам за една цигара.

* * *

Пушкомът беше зад сградата за професионално обучение. Там се събираха хипарите и пушачите, около тях се навъртаха момичета с тесни впити поли, висящи обици и с много грим. В дъното на шлосерската работилница клечаха две момчета. Бях ги виждал в училище, също както бях срещал по коридорите и Норман, обаче не ги познавах. Единият беше пепеляворус и пъпчасал, другият — със смешна, щръкнала червеникава коса. Изглеждаха като смотаняци, ама не ми пукаше — Норман Ървинг също наглед беше смотаняк, но не бях чувал по-страхотен китарист... освен на запис.

— Става ли заекът? — попита пепеляворусият. След малко щях да разбера, че се казва Кени Локлин.

— Бива го повече от Снъфи — отговори Норман.

Образът с шантавата рижава коса се ухили:

— Голяма утеха, няма що.

— Виж, ако не намерим някого, в събота ще изпуснем участието в Юрика Грейндж.

Извади пакет цигари „Кул“ и попита:

— Ще запалиш ли?

— Не пуша — отвърнах. Почувствах се тъпо и против волята си изтърсих: — Съжалявам.

Норман не реагира; запали цигарата си със запалка „Зипо“ с нарисувана змия и с надпис „НЕ МЕ НАСТЪПВАЙ“, после каза:

— Това е Кени Локлин. Бас китара. Рижавият е Пол Бушар. Барабани. А този бръмбар е братът на Кони Мортън.

— Джейми — представих се. Умирах от желание да ме харесат и да ме приемат в групата си, но не ми се щеше да започвам евентуалното си общуване с тях от позицията на малкия брат на мистър Футбол. — Аз съм Джейми — повторих и подадох ръка.

Ръкостискането им беше вяло като на Норман Ървинг. От деня, в който Норм ме прослуша в музикалния салон на гимназията в Гейт Фолс, съм свирил със стотици музиканти и почти всеки се ръкуваше така. Изглежда, рокаджиите пестят всичките си сили за свиренето.

— Е, какво ще кажеш? — попита Норман. — Искаш ли да те вземем в нашата група?

Дали исках? Ако ми беше заповядал да си изям връзките на обувките като ритуал за влизане в братството им, щях веднага да ги изнижа и да ги сдъвча.

— Разбира се, обаче нямам право да свиря в заведения, в които се сервира алкохол. Само на четиринайсет съм.

Тримата изненадано се спогледаха и се разсмяха.

— Ще мислим за свирене в барове, когато се прославим — заяви Норман и изпусна дим през ноздрите си. — Засега имаме участия само на тийнейджърски танцови забави. Като тази в Юрика Грейндж. Ти живееш там някъде, нали? Май в Харлоу.

— Хауоу — се изкиска Кени Локлин. — Така му викат местните селяндури. Хеуоу, селяндууи.

Норм не му обърна внимание и отново се обърна към мен:

— Слушай, искаш да свириш, нали? — Вдигна крак и изгаси цигарата си в подметката на износения си бийтълсов ботуш. — Брат ти каза, че ползваш неговата гибсън, но той няма адаптер, затова ще вземем от училище пискливата кей.

— Ще ни разреши ли учителят по музика?

— Няма да го питаме. Ела в четвъртък в Юрика Грейндж. Аз ще донеса китарата. Само да не вземеш да я счупиш, мамка ѝ и тъпата боклучарка. Ще направим репетиция. Донеси тетрадка да си запишеш акордите.

Звънецът удари. Хлапетиите изгасиха цигарите и се запътиха към училището. Минавайки край Норман, едно момиче го млясна по страната и го шляпна по задника. Той дори не удостои с поглед нахалницата, което ми се стори адски финяшко. Уважението ми към него се покачи с още една степен.

Новите ми „колеги музиканти“ не реагираха на звънеца, затова си тръгнах сам. Изведнъж ми хрумна нещо и се обърнах към тях:

— Как се казва групата?

— По-рано бяхме „Стрелците“ — като онези в Дивия Запад — отвърна Норм, — но звучеше малко, как да кажа... войнствено. Затова сега сме „Стоманени рози“. Веднъж у нас се бяхме напушили и Кени го измисли, докато зяпахме по телевизията някакво предаване за градинари. Яко е, нали?

През следващия четвърт век свирех с „Джей-Тоунс“, с „Робин енд дъ Джейс“, с „Хей-Джейс“ (и трите, ръководени от наперен китарист на име Джей Педерсън). Свирил съм с „Нагревателите“ и „Труповете“, с „Гробарите“, с „Последен рунд“, с „Блусарите от Андерсънвил“. Когато пънкът излезе на мода, свирех с „Червилото на Патси Клайн“, с „Бebetата в епруветки“, с „Плацента“ и със „Свят от тухли“. Свирих дори с рокабили група, наречена „Ало, ало, ченге заспало“. Мисля обаче, че никога не е имало по-хубаво название на банда от „Стоманени рози“.

* * *

— Не знам — промърмори мама. Не изглеждаше сърдита, но говореше така, сякаш я измъчва силно главоболие. — Само на четиринайсет си, Джейми. Конрад каза, че тези момчета са много по-големи от теб. Пушат ли?

Вечеряхме на кухненската маса, която след заминаването на Клеър и Анди изглеждаше много по-голяма.

— Не — отвърнах.

Майка се обърна към Кон:

— Пушат ли?

Кон, който тъкмо подаваше на Тери съда с царевичното пюре, отговори без колебание:

— Не.

Идваше ми да го разцелувам. През годините се случваше да се скараме като всички братя, но и като всички братя бяхме готови взаимно да се подкрепим, когато ножът опреше до кокала.

— Няма да свирим по барове, мамо — казах аз, но интуитивно чувствах, че и това ще се случи, и то много преди повечето членове на „Стоманени рози“ да навършат двайсет и една. — Само на фестивала в Юрика Грейндж. В четвъртък имаме репетиция.

— Бая ще трябва да репетирате — заядливо промърмори Тери. — Дайте ми още една пържола.

— Кажу ми „моля“, Терънс — машинално каза мама.

— Моля, дайте ми още една пържола.

Татко му подаде чинията. До този момент не беше проговорил. Можеше да е и добър, и лош признак.

— Как ще отидеш на тази репетиция? И въобще как ще се предвижвате за тези ваши... участия?

— Норман има микробус „Фолксваген“. Е, не е негов, а на баща му, обаче той му е разрешил да напише отстрани името на групата.

— Този Норман едва ли е на повече от осемнайсет — отбеляза мама. Беше престанала да се храни. — Откъде да знам дали е добър шофьор?

— Мамо, не могат без мен! Ритъм китаристът им е заминал за Масачузетс. Без ритъм китарист ще изпуснат участието в събота вечер! — В съзнанието ми като метеор проблесна мисъл: имаше вероятност Астрид Содърбърг да е на тази танцова забава. — Важно е! Наистина е много важно!

— Не ми харесва тази работа — промърмори мама и потърка слепоочията си.

Баща ми най-сетне се обади:

— Нека да отиде, Лора. Знам, че се тревожиш, но момчето има дарба.

— Добре — въздъхна тя.

— Благодаря, мамо! Благодаря, татко!

Тя взе вилицата си, после я остави обратно на масата.

— Обещай, че няма да пушиш нито тютюн, нито марихуана. И да пиеш алкохол.

— Обещавам — заявих и удържах обещанието си две години.

Или там някъде.

* * *

От участието на групата ни на седмото издание на фестивала в Юрика Грейндж си спомням най-вече как вонях на пот, когато четиримата се качихме на сцената. Никой не се поти обилно както четиринайсетгодишните пубертети. Преди да тръгна за първия си концерт, стоях под душа двайсет минути, докато свърши топлата вода, но когато се наведох да взема инструмента, взет на заем, вонях на страх. Стори ми се, че китарата тежи най-малко сто кила. Имаше защо да се страхувам. Дори при простотата, присъща на рокендрола, задачата, която Норм Ървинг ми беше поставил — да науча трийсет песни от четвъртък следобед до събота вечер — беше невъзможна. Така и му казах.

Той сви рамене и ми даде най-полезния съвет, който съм получавал като музикант:

— Ако не си сигурен в нещо, пропусни. И бездруго — добави и оголи изгнилите си зъби в демонична усмивка — ще дъня така, че никой няма да те чува.

Пол изпълни кратко барабанно соло, за да привлече вниманието на публиката, и завърши, като удари чинелите. Присъстващите учтиво изръкопляскаха, после се притаиха в очакване. Очите им (струваха ми се милиони) бяха приковани към малката сцена, осветена от прожектори, на която стояхме ние. Помня, че се чувствах адски тъпо с

елека, украсен с пайета (останал от ерата на „Стрелците“), и се питах дали няма да повърна. Надали, защото на обяд почти не бях хапнал и бях пропуснал вечерята, обаче адски ми се гадеше. После си помислих: „Не, няма да повърна. Ще припадна. Да, сигурно ще припадна.“

Може би щеше да се случи, но Норм не ми остави време.

— Здравейте, ние сме „Стоманени рози“! Хайде, хора, ставайте и танцувайте — извика на публиката, а след това на нас: — Едно... две... и-и-и... групата заби!

Пол Бушар откри с маршовата фраза на том-тома, с която започва „Дръж се, Слупи“^[23], и засвирихме. Норм изпълняваше соло вокала с изключение на няколко парчета, в които се извяваше Кени. С Пол го раздавахме беквокалисти. Отначало ужасно се стеснявах, но ми мина, когато чух гласа си. През усилвателите звучеше много по-различно — като глас на зрял човек. По-късно осъзнах, че публиката не обръща внимание на беквокала... макар че ще забележи, ако го няма.

Видях как двойките започнаха да излизат на дансинга — бяха дошли тъкмо за това... обаче не вярвах, че ще затанцуват, запалени от изпълнение, в което участвам и аз. След като се успокоих, че няма да ни освиркат и да ни изгонят от сцената, почувствах силно въодушевление, почти екстаз. Оттогава съм се друсал с какви ли не наркотици, но дори най-силните не предизвикваха у мен подобна екзалтация. *Ние* свирехме. *Те* танцуваха.

Свирихме от седем до десет и половина, с дващестминутна почивка около девет, когато Норм и Кени оставиха китарите, изключиха усилвателите и излязоха навън да пушат. За мен часовете се изнизаха като насън — бях толкова замаян, че дори не се учудих, когато на едно от по-бавните парчета — мисля, че беше „Кой ще спре дъжда“^[24] — забелязах и нашите сред танцуващите двойки.

Мама беше склонила глава на рамото на татко. Клепачите ѝ бяха притворени, усмихваше се замечтано. Татко обаче не беше затворил очи и като мина край мен, ми смигна. Не се чувствах неловко от присъствието им. Въпреки че тези танцови забави бяха предимно за тийнейджъри, винаги идваха и много възрастни — и в Юрика Грейндж, и на сбирките на Дружеството на американските ветерани в Гейтс Фолс. Единственото, помрачаващо радостта ми от това първо

участие, беше, че макар приятелките на Астрид да бяха там, нея я нямаше.

Нашите си тръгнаха рано, а Норман ме закара у дома със стария микробус. Бяхме опиянени от успеха, смеехме се и отново преживявахме емоцията. Преди да сляза, Норм извади десетдоларова банкнота и ми я подаде, а пък аз недоумяващо го изгледах.

— Твоят дял — обясни ми той. — Платиха ни петдесетачка. Двайсет за мен заради микробуса и защото съм солистът, а на вас по десет.

Взех банкнотата, все още чувствайки, че сякаш сънувам. Плъзнах страничната врата с лявата си ръка. Пръстите ме боляха от свиренето.

— В четвъртък те чакам на репетиция — каза Норм. — В музикалния салон след часовете. Обаче няма да те закарам до вас с микробуса, защото с татко ще боядисваме една къща в Касъл Рок.

Казах му да не се притеснява. Ако и Кон не можеше да ме закара, щях да се прибера на стоп. Повечето пътуващи по шосе № 9 между Гейтс Фолс и Харлоу ме познаваха и все някой щеше да ме качи.

— Репетирай „Кафявоокото момиче“^[25]. Много изоставаше от нас.

Обещах, че ще се постарая.

— И още нещо, Джейми.

Погледнах го.

— Общо взето, се справи добре.

— По-добре от Снъфи — обади се Пол.

— Много по-добре от онзи дървеняк — добави Кени.

Похвалите им почти компенсираха разочарованието ми от отсъствието на Астрид.

Татко си беше легнал, но мама седеше до кухненската маса и пиеше чай. Беше по нощница, но още не беше свалила вечерния си грим и изглеждаше много красива. Усмихна се и забелязах, че очите ѝ са пълни със сълзи.

— Мамо? Добре ли си?

— Да. Радвам се за теб, Джейми. Но и малко се страхувам.

— Недей! — Аз я прегърнах.

— Нали няма да пропушиш покрай тези момчета? Обещай ми.

— Мамо, вече обещах.

— Обещай ми пак.

Подчиних се. На четиринайсет е по-лесно да обещаващ, отколкото да се изпотиш.

Кон лежеше на кревата си и четеше някаква научна книга. Недоумявах как човек може да чете такива книги за удоволствие (особено когато е гимназиален футболен герой), но Кони можеше. Като ме видя, остави книгата и каза:

— Беше доста добър.

— Откъде знаеш?

— Отбих се да ви чуя за минутка. Свирехте онази тъпа песен.

— „Дивачката“. — И без да го попитам, знаех за кое парче говори.

* * *

Следващия петък свирихме в залата на Дружеството на американските ветерани, а в събота — на училищното парти. Помня, че на него Норм промени текста на „Искаш да те лъжа, бейби“ на „Искаш да те лижа, бейби“. Възрастните не загоряха — никога не се вслушват в текстовете на песните, но съучениците ни забелязаха и бяха във възторг. Спортният салон в гимназия „Гейтс Фолс“ беше голям и служеше като усилвател, затова вдехме страхотен саунд, особено на гръмките парчета като „Лекът е любов“^[26]. Абе, ние, момчетата, вдигаме голяма дандания (дано „Слейд“ ми простят за перифразата^[27]). През почивката Кени, Норм и Пол отидоха в пушкама. Последвах ги и аз.

В пушкама имаше и няколко момичета, сред които Хети Гриър — тази, която беше плеснала Норм по задника в деня на моето прослушване. Тя го прегърна през шията и се притисна до него. Норм пъкна ръцете в задните джобове на джинсите ѝ и я придърпа още по-близо до себе си. Стараех се да не ги зяпам.

Зад мен някой плахо каза:

— Джейми?

Обърнах се. Беше Астрид. Носеше бяла права пола и синя блузка без ръкав. Косата ѝ, която в училище беше благоприлично вързана на опашка, сега беше разпусната и обрамчваше лицето ѝ.

— Здравсти — казах, но ми се видя недостатъчно и добавих: — Здравсти, Астрид. Не те видях в салона.

— Дойдох по-късно, защото с Бони чакахме баща ѝ да ни докара с колата. Страхотни сте!

— Благодаря.

Норм и Хети се целуваха като луди. Норм издаваше звуци като прахосмукачката на майка ми. Освен това се натискаха, но Астрид не ги забелязваше. Сияещите ѝ очи не се откъсваха от лицето ми. Обиците ѝ бяха във формата на жаби. Сини жаби, в тон с блузата ѝ. В подобни моменти забелязвах и най-малките подробности.

Стори ми се, че чака да кажа още нещо, затова допълних репликата си:

— Благодаря много.

— Ще пушиш ли?

— Аз ли? — Хрумна ми за миг, че майка ми я е пратила да ме шпионира. — Не пуша.

— Тогава ме изпрати до салона.

Подчиних се на драго сърце. Разстоянието между пушкома и задния вход на спортния салон беше четиристотин метра. Искаше ми се да беше четири километра.

— С някого ли си дошла? — попитах.

— Само с Бони и Карла. Не съм с гадже. Нашите не ми дават да излизам с момчета, докато не стана на петнайсет.

И може би за да ми покаже колко глупава е тази забрана, тя ме хвана за ръката, а като стигнахме до задния вход, ме погледна в очите. Без малко щях да я целуна, но ме достраша.

Понякога момчетата са тъпанари.

* * *

Докато товарехме барабаните на Пол в микробуса след купона, Норм ми каза строго, почти бащински:

— След почивката направи хиляда гафа. Какво ти стана?

— Не знам — измънках. — Ще внимавам следващия път.

— Дано. Ако сме добри, ще имаме и други участия. Иначе няма да ни канят. — Потупа ръждясалата ламарина на микробуса и добави:

— А Бетси не се храни с въздух, нито пък аз.

— От мацето се шашна — обади се Кени. — Русата сладурана с бялата поличка.

На Норм явно му просветна. Хвана ме за раменете и леко ме разтърси — бащински, в унисон с тона си.

— Забий я, малкия. Забий я максимално бързо, че да ти потръгне и свиренето.

И ми даде петнайсет долара.

* * *

В навечерието на Нова година свирихме в Юрика Грейндж. Валеше сняг. Астрид беше там, носеше яке с качулка с кожена подплата. Придърпах я под аварийното стълбище и я целунах. Червилото ѝ беше с ягодов вкус. Когато се отдръпнах, тя впери в мен прекрасните си големи очи и се засмя:

— Мислех, че никога няма да го направиш.

— Не беше ли добре?

— Целуни ме пак и ще ти кажа.

Стояхме под стълбището и се целувахме, докато Норман не ме потупа по рамото:

— Стига толкова, деца. Време е да посвирим още малко.

Астрид ме млясна по страната:

— Изсвирете „Дивачката“, обожавам тази песен. — И забърза към залата, като се хлъзгаше по снега с официалните си обувки. С Норм я последвахме.

— Болят ли те топките? — попита той.

— А?

— Няма значение. Първо ще изсвирим нейното парче. Знаеш какво да кажеш, нали?

Знаех, защото групата ни често изпълняваше песни по желание. Щях да го направя с удоволствие, защото се чувствах по-уверен с китарата пред мен — моя електрически щит, включен в усилвателя и готов за битката.

Качихме се на сцената. Пол удари обичайния барабанен риф като сигнал, че почивката е свършила и групата е готова да започне. Норм

оправи ремъка на рамото ми (не че се налагаше) и ми кимна. Пристъпих към централния микрофон и извиках колкото ми глас държи:

— Следващата песен е за Астрид, защото я пожела и защото... *май съм ВЛЮБЕН в теб, дивачке!*

И въпреки че като фронтмен Норм имаше изключителното право да подава началото на песните, този път го направих аз: едно... две... и-и-и... групата заби. На дансинга приятелките на Астрид закачливо я удряха с юмручета и пищяха от възторг. Лицето ѝ беше пламнало. Тя ми изпрати въздушна целувка.

Астрид Содърбърг ми изпрати въздушна целувка!

* * *

И така, групарите от „Стоманени рози“ си имаха гаджета. Или може би „групита“. Може би и двете. За групарите невинаги е лесно да определят границата. Норм си имаше Хети. Пол — Сузан Фурние. Кени си имаше Карол Плъмър. Аз си имах Астрид.

Понякога Хети, Сузан и Карол пътуваха с нас с микробуса, когато имахме участия извън Харлоу. На Астрид ѝ беше забранено да ни придружава, но я пускаха с момичетата, когато Сузан успяваше да измоли от родителите си семейната кола.

Понякога трите излизаха на дансинга и танцуваха една с друга, но често стояха една до друга и гледаха танцуващите. С Астрид прекарвахме почивките в целувки и все по-често усещах, че устата ѝ мирише на цигари. Не ми беше неприятно. Щом го разбра (момичетата интуитивно усещат такива неща), започна да пуши пред мен и няколко пъти пусна малко дим в устата ми, докато се целувахме. Получих такава ерекция, че можех да троша бетон с оная си работа.

Седмица след петнайсетия си рожден ден Астрид получи разрешение да дойде с нас на фестивала в Луистън. На връщане се целувахме през целия път и когато бръкнах под палтото ѝ и хванах едната ѝ гърда (вече доста по-голяма от прасковка), тя не отблъсна ръката ми, както правеше дотогава.

— Хубаво ми е — прошепна. — Знам, че не е редно, но е толкова приятно.

— Може би тъкмо затова — казах. Момчетата невинаги са тъпанари.

Мина месец, преди Астрид да ми позволи да ѝ бръкна в сутиена, и цели два, докато позволи да изследвам всичко под полата ѝ. Но когато накрая стигнах и дотам, призна, че и това ѝ е приятно. Обаче не се навиваше на нищо повече.

— Сигурна съм, че от първия път ще забременея — прошепна ми една вечер на паркинга, след като се бяхме разгорещили твърде много.

— Ще купя нещо — предложих. — От аптека в Луистън, където не ме познават.

— Карол казва, че тези неща се късат. Случило ѝ се веднъж с Кени и после треперила цял месец. Помислила, че мензисът ѝ няма да дойде. Но може да правим други работи. Обясни ми какви.

Тези други работи също се оказаха приятни.

* * *

На шестнайсет години взех шофьорска книжка, и то от първия път, за разлика от братята ми и сестра ми Клеър. Отчасти ми помогнаха заниманията в шофьорския курс, но най-голямата заслуга беше на Цицерон Ървинг, бащата на Норм. Норм живееше в Гейтс Фолс с майка си — добродушна перхидролена блондинка, — но прекарваше повечето уикенди с баща си в караваната му в мръсния парк зад железопътния прелез в Мотън.

Ако в събота вечер ни предстоеше участие, следобед заедно с момичетата се събирахме при Цицерон на пица. Често ми предлагаша джойнт и след като отказвах в продължение на почти година, накрая се предадох и опитах. Отначало ми беше трудно да дърпам, обаче (както мнозина читатели знаят от опит) постепенно ми ставаше все по-лесно. В онези дни не пуших много, само колкото да се отпусна за концерта: свирех по-добре, когато главата ми още беше позамаяна от тревата. Харесвах ми гостуванията в караваната на Цицерон, защото там много се смеехме.

Една събота му споменах, че следващата седмица ще се явявам на шофьорския изпит. Той попита дали ще бъде в Касъл Рок или в

„близнаците“, имайки предвид Луистън-Обърн. Като чу Л-О, дълбокомислено кимна:

— Значи Джо Кафърти ще те изпитва. От двайсет години това му е работата. Пиехме си питието заедно във „Веселия тигър“ в Касъл Рок, когато бях полицаи там. Беше, преди градът да се разрасне и да получи правото на редовно полицейско управление.

Трудно ми беше да си представя като полицаи този прошарен, хърбав образ със зачервени очи, вечно по потник и опърпан памучен панталон. Но хората се променят. Понякога се изкачват по стълбата, друг път слизат. Слизането често е подпомагано от различни вещества — като например това, което той толкова умело свиваше в цигарена хартийка и споделяше с подрастващите приятели на сина си.

— Старият Джоуи никого не пуска от раз — каза Цицерон. — При него е въпрос на принцип.

Знаех го. Клеър, Анди и Кон си бяха изпатили от Джо Кафърти. Тери се падна при друг изпитващ (може би инспектор Кафърти е бил болен) и въпреки че беше роден шофьор и караше отлично от първия миг зад волана, в деня на изпита беше кълбо от нерви и при успоредното паркиране се удари в противопожарен кран.

— Ще направиш три неща, ако искаш да изкараш — каза Цицерон, подавайки на Пол Бушар джойнта, който беше свил. — Първо, до изпита няма да бараш лайнната трева.

— Добре. — Донякъде изпитах облекчение. Тревата ми харесваше, но при всяко пафкане се сецах, че нарушавам даденото на мама обещание, но, от друга страна, се успокоявах, че нито пуша тютюн, нито пия алкохол, тоест спазвах седемдесет и пет процента от обещаното.

— Второ, ще го наричаш сър. „Благодаря ви, сър“, като се качиш в колата, „Благодаря ви, сър“, като слезеш. Обича четките. Ясно ли е?

— Ясно.

— Трето и най-важно, вземи да се подстрижеш. Джо Кафърти мрази хипарите.

Третото хич не ми хареса. Откакто бях в групата, бях пораснал с цели осем сантиметра, но по отношение на косата не бях такъв бързак. Чаках я година да порасне до раменете. Нашите все ми натякваха за гривата. Казваха ми, че приличам на бродяга. Анди беше още безцеремонен:

— Щом искаш да приличаш на момиче, Джейми, защо не облечеш и рокля?

Божичко, нима има нещо по-логично от разумни доводи на вярващ християнин?

— Да, бе. Ако се подстрижа, ще заприличам на зубрач!

— И сега приличаш на зубрач — подхвърли Кени и всички се засмяха. Дори и Астрид (после сложи ръка на бедрото ми, за да ме умилостиви).

— Тъй си е — кимна Цицерон Ървинг, — обаче ще приличаш на зубрач с шофьорска книжка. Поли, ще запалиш ли този джойнт, или само ще го съзерцаваш?

* * *

До изпита не пуших трева. Наричах инспектор Кафърти сър. Подстригах се като бизнесмен, което разби моето сърце, но зарадва майчиното. На паралелното паркиране чукнах бронята на колата зад мен, но инспектор Кафърти ме пусна:

— Имам доверие в теб, синко.

— Благодаря ви, сър. Няма да ви подведа.

* * *

За седемнайсетия ми рожден ден имаше семейно тържество в нашата къща, улицата пред която вече беше асфалтирана — резултат от прогреса. Разбира се, Астрид също беше поканена и ми подари собственоръчно изплетен пуловер. Облякох го веднага, въпреки че беше августовска жега.

Мама ми подари луксозен сборник с историческите романи на Кенет Робъртс (които дори прочетох). От Анди получих Библия с кожена подвързия (която също прочетох — главно за да му направя напук) и с името ми щамповано със златни букви, а посвещението на форзаца беше цитат от Откровение 3: „Виж! Стоя пред вратата и хлопам. Ако някой чуе гласа ми и отвори вратата, ще вляза при

него.“^[28] Загатнатият укор, че съм се отклонил от правия път, не беше без основание.

Клеър — вече на двацет и пет години, учителка в Ню Хемпшир — ми подари шикозно спортно сако, а Кон, който открай време си беше стиснат, ми даде шест комплекта струни за китара. Е, поне бяха качествени.

Мама донесе тортата и всички изпяха традиционната песен. Ако Норм беше с нас, сигурно щеше да изгаси свещите със своя гръмък рокаджийски глас, но тъй като го нямаше, ги духнах сам. Докато майка раздаваше чинийките, се сетих, че нямам подарък от татко и от Тери — даже нещо дребно като хипарска вратовръзка например.

След тортата и сладоледа (вани-шоко-яг, разбира се) забелязах как татко и Тери се спогледаха, после баща ми погледна мама и тя му се усмихна леко притеснено. След много години, когато мислено се връщах в миналото, осъзнах, че много често съм я виждал да се усмихва така, когато вече порасналите ѝ деца едно подир друго напускаха семейното гнездо.

— Да отидем в хамбара, Джейми. — Татко се изправи.

— С Терънс сме ти купили нещичко.

„Нещичкото“ се оказа форд „Галакси“, модел 1966. Колата беше измита, излъскана и бяла като лунна светлина върху сняг.

— Боже мой! — промълвих почти благоговейно и всички се разсмяха.

— Каросерията я биваше, но двигателят трябваше да се пипне — обясни Тери. — С татко шлифовахме клапаните, сменихме свещите, сложихме нов акумулатор... пълна програма.

— Обърни внимание на гумите — посочи баща ми.

— Нямаат бели кантове, но са нови, а не регенерирани. Харесва ли ти, синко?

Прегърнах го. Прегърнах и двамата.

— Само те моля да обещаеш, че никога няма да сядаш на волана, след като си пил. Не ни принуждавай един ден да се проклинаме, че сме ти подарили нещо, с което си наранил себе си или другиго.

— Обещавам — казах.

Астрид — с която по-късно, откарвайки я у дома с новата кола, щях да споделя един джойнт, — стисна ръката ми и каза:

— Ще следя дали спазва обещанието си.

След като направих два тура до езерото Харис (не можех да закарам цялата компания наведнъж), една случка от миналото се повтори. Някой ме дръпна за ръката. Беше Клеър. Заведе ме в килера до външната врата както в деня, в който преподобният Джейкъбс върна гласа на Кон със своя електрически нерв-стимулатор.

— Мама иска да обещаеш още нещо — каза Клеър, — но ѝ е неудобно, затова ще ти го кажа аз.

Зачаках.

— Астрид е добро момиче — продължи сестра ми. — Пуши, усещам по дъха ѝ. Обаче това не е болка за умирање. Ясно, че е момиче с вкус, щом ходи вече три години с теб.

Не продумах.

— Освен това е умна. Предстои ѝ да завърши университет. Затова обещавай, че няма да ѝ надуеш корема, докато се натискате на задната седалка на колата. Става ли?

Помъчих се да се усмихна. Ако бях успял, усмивката ми щеше да е и весела, и тъжна. От две години с Астрид си имахме кодова думичка: облекчаване. Означаваше взаимна мастурбация. Няколко пъти ѝ предложих да използваме презервативи, дори купих три (единия държах в портфейла си, другите бях скрил под една дъска на пода в стаята си). Тя обаче беше убедена, че ако опитаме, кондомът ще се скъса или ще изпусна. Затова... облекчаване.

— Сърдиш ли се? — попита Клеър.

— Не — отвърнах. — Не мога да ти се разсърдя, Клеъри-Чери.

Наистина не можех. Бях бесен на изверга, за когото после се омъжи, и този гняв още не е затихнал.

Прегърнах я и обещах, че няма да надуя корема на Астрид. Удържах обещанието си, макар че много пъти бях на косъм да го наруша преди паметния ден в хижата край Покрива на света.

* * *

По онова време понякога сънувах Чарлс Джейкъбс — как оформя с пръсти пещери в моята Череп планина или как изнася Страшната проповед и главата му е увенчана със синкав пламък,

напомнящ електрическа корона. Иначе той отсъстваше от мислите ми до един юнски ден през 1974. Бях на осемнайсет. Астрид — също.

Учебните занятия бяха приключили. Групата ни имаше куп ангажименти за лятото (включително две участия в барове, за които нашите неохотно ми бяха дали разрешение), денем щях да работя във фермата на Марстелър като миналата година. Бизнесът с течни горива се развиваше добре и нашите нямаха проблем с таксите за обучение в Мейнския университет, но очаквах и моя принос. Имах седмица, преди да започна работа във фермата, и с Астрид прекарвахме много време заедно. Понякога бяхме у нас, понякога — у тях. През следобедите често обикаляхме по селските пътища с моя форд. Паркирахме на някое скришно място и след това... облекчение.

През този следобед бяхме паркирали край изоставена кариера за пясък близо до шосе № 9 и си подавахме един на друг джойнт от недоброкачествена трева. Беше горещо и задушно, от запад се задаваха буреносни облаци. В далечината отекваха гръмотевици, сигурно имаше и мълнии. Не ги виждах, но радиото в колата пращеше от статичното електричество, което на моменти заглушаваше „Пушим в мъжката тоалетна“^[29] — хит, който тази година „Стоманени рози“ свиреха на всяко участие.

Тъкмо тогава преподавателят Джейкъбс се завърна в ума ми като дълго отсъствал гост; включих двигателя и казах:

— Изгаси джойнта. Ще те заведе някъде.

— Къде?

— Място, за което ми разказваше един човек. Ако още го има.

Астрид прибра джойнта в тенекиена кутийка от хапчета за възпалено гърло и я пхна под седалката. След като изминахме два-три километра по шосе № 9, завих на запад по пътя към курорта „Козя планина“. Тук дърветата бяха засадени по-нагъсто от двете страни на платното и слънцето, обкръжено от ореол от мараня, изчезна зад прииждащите буреносни облаци.

— Ако мислиш за комплекса, няма да ни пуснат — отбеляза Астрид. — Навремето нашите имаха карта, но не я подновиха. Трябвало да спестяват, за да плащат за следването ми в Бостън. — Тя сбърчи нос.

— Не отиваме там.

Минахме през местността Лонгмедоу, където Братството на младите методисти се беше събрало на ежегодния си пикник. Хората хвърляха тревожни погледи към небето, прибираха постелките си и хладилните си чанти и бързаха към колите си. Гръмотевиците се чуваха по-силно, като трясък от претоварени вагони, прекосяващи небето. Видях мълния, която падна от другата страна на Върха в небето. Почувствах възбуда. „Красиво е“ — бе казал Чарлс Джейкъбс през онзи последен ден в града ни.

Минахме край табела с надпис:

КУРОРТ КОЗЯ ПЛАНИНА — 1 МИЛЯ. МОЛЯ, ПОКАЗВАЙТЕ
КЛУБНАТА СИ КАРТА НА ОХРАНАТА

— Джейми...

— Тук някъде имаше отбивка към Върха в небето — прекъснах я. — Беше черен път и може да го няма вече, но...

Беше си там и още не беше асфалтиран. Завих по-рязко от необходимото и колата няколко пъти поднесе.

— Дано знаеш какво правиш — промърмори Астрид. Не изглеждаше изплашена, че караме към центъра на гръмотевичната буря, а по-скоро заинтригувана и леко възбудена.

— Дано.

Пътят стана по-стръмен. Колата продължи да поднася по чакъла, но, общо взето, се държеше. На четири километра от разклона дърветата сякаш се отдръпнаха назад и пред нас изникна Върха в небето. Астрид ахна и се приведе на седалката. Ударих спирачките, гумите изсвириха и фордът спря.

Вдясно имаше стара хижа със счупени прозорци и с изкорубен, покрит с мъх покрив. По сивите, олющени стени се виждаха плетеници от избелели, нечетливи графити. Пред нас се простираше грамадна полегатата плоскост от гранит, напомняща изпъкнало чело. В най-високата му част, точно както ми описа Джейкъбс преди половината ми живот, беше забит железен стълб, който се извисяваше към облаците — вече черни и сякаш на една ръка разстояние. От лявата ни страна, накъдето гледаше Астрид, се виждаха хълмове, долини и сиво-зелени гори, простиращи се към океана. Там, на изток, слънцето все още грееше и сиянието му обливаше земята.

— Господи, колко е красиво! Защо не си ме водил тук досега?

— И аз идвам за пръв път. Бившият ни пастор...

Не можах да довърша мисълта си. Ослепителна мълния раздра небето. Астрид изпищя и закри с ръце главата си. За момент — странен, страховит, великолепен момент — въздухът се сгъсти и сякаш се превърна в наелектризирано моторно масло. Почувствах как космите ми — дори най-фините в ушите и в носа ми — се изправят. После се разнесе кратък остър звук, все едно невидим великан щракна с пръсти. Проблесна втора мълния и удари металния стълб, оцветявайки го в яркосиньо като пламъците, които в сънищата ми танцуваха около главата на Чарлс Джейкъбс. Стиснах клепачи, иначе светлината щеше да ме ослепи. След миг отворих очи — сега стълбът беше огненочервен. „*Като подкова в огнище на ковачница*“ — беше казал Джейкъбс и наистина изглеждаше точно така. Отново се чу тътен.

— *Да бягаме, а?* — креснах, опитвайки се да надвикам бученето в ушите си.

— *Не!* — изкрещя тя. — *Да се скрием там!* — И посочи схлупената хижа.

Мислех да кажа, че е по-безопасно да влезем в колата — чувал бях, че гумите действат като изолатор и предпазват от мълнии, — но пък на Върха в небето бяха бушували хиляди гръмотевични бури, а хижата беше невредима. Докато тичахме натам ръка за ръка, осъзнах, че е оцеляла, защото железният стълб привличаше мълниите. Поне досега беше оцеляла.

Тъкмо стигнахме до отворената врата, заваля град. Ледени късове с големината на орех затрополиха върху гранита.

— Ужас, ужас, ужас! — викаше Астрид... но и се смееше.

Втурна се в хижата. Последвах я и в този миг отново блесна мълния — артилерийски залп над апокалиптично бойно поле. Сега гърмът повече напомняше изплющаване, отколкото изпукване.

Астрид се вкопчи в рамото ми:

— Гледай!

Бях пропуснал момента, в който мълнията беше ударила железния стълб, но видях какво последва. Надолу по сипея се търкаляха светещи плазмени топки — огньовете на свети Елмо^[30]. Бяха половин дузина. После една по една изчезнаха в небитието.

Астрид ме прегърна, но не спря дотук. Сключи ръце около врата ми и се повдигна, като обви бедра около таза ми.

— *Фантастично!* — изкрещя.

Градушката премина в пороен дъжд. Покрива на света се скри зад дъждовната завеса, но железният стълб се виждаше добре, защото бе удрян от светкавици отново и отново: проблясваше в синьо и виолетово, после в огненочервено, а след това угасваше до следващата мълния.

Такъв порой рядко продължава дълго. След като поутихна, видяхме, че гранитният склон под стълба се е превърнал в река. Гръмотевиците продължаваха да тътнат, но яростта им постепенно стихна и се превърна в сърдито ръмжене. Отвсякъде се чуваше ромолене на вода, сякаш земята шепнеше. На изток слънцето още грееше и над Брунсуик, Фрийпорт и Джерусалемс Лот блестяха дъги — не една-две, а шест, преплетени като олимпийски кръгове.

Астрид ме обърна към себе си и промълви:

— Искам да ти кажа нещо.

— Какво? — Изведнъж реших, че ще развали магията, като ми съобщи, че ще скъса с мен.

— Миналия месец майка ме заведе на лекар. Каза ми, че не я интересува колко е сериозна връзката ни, не ѝ влизало в работата, но искала да бъде сигурна, че се грижа за себе си. Така се изрази. „Ще обясниш на лекаря — ми каза, — че искаш да ти ги изпише, защото мензисът ти е нередовен и болезнен. Като види, че те придружавам, няма да откаже.“ — Недоумяващо я изгледах и тя ме тупна по гърдите. — Противозачатъчни хапчета, глупчо. „Оврал“. Започнах да ги вземам в първия ден на цикъла си и вече е безопасно да... знаеш какво. Чаках подходящия момент и мисля, че настъпи. — Очите ѝ, приковани в моите, искряха. После сведе поглед и смутено прехапа устни. — Само... не се разгорещявай много, чу ли? Мисли за мен и бъди нежен. Защото ме е страх. Карол каза, че първия път адски боляло.

Разсъблякохме се взаимно и накрая останахме голи. Навън облаците полека-лека се разнасяха, слънцето отново се показва и ромоленето на течащата вода започна да затихва. Ръцете и краката на Астрид бяха загорели, но тялото ѝ беше снежнобяло. Космите на пубиса ѝ бяха с цвета на чисто злато. Тръгнахме към вехтия матрак в ъгъла, където покривът още не беше пропаднал. Мисля, че не бяхме първите, използвали хижата за това, за което я използвахме през онзи ден.

Астрид ми помогна да го вкарам в нея, после ми прошепна да спра. Попитах я дали всичко е наред. Да, но искала да го направи сама.
— Чакай, миличък, не мърдай.

Подчиних се. Беше мъчително, но и прекрасно. Астрид повдигна бедрата си, проникнах малко по-навътре в нея. Същото движение. Още по-дълбоко проникване. Бях вперил поглед в матрака и помня избелелия десен, петната и мравката, която пълзеше нагоре. Астрид отново повдигна бедрата си. Проникнах докрай и тя ахна:

— Божичко!

— Заболя ли? Ако те боли...

— Не, прекрасно е. Мисля, че сега... можеш да го направиш. Направих го. Направихме го заедно.

* * *

Беше нашето любовно лято. Любехме се къде ли не (веднъж дори в спалнята на Норман в караваната на Цицерон Ървинг, където счупихме леглото и трябваше да го сглобим), но най-често в хижата на Върха в небето. Тя беше нашето гнезденце. Написахме си имената сред стотици други на стената. Но не преживяхме друга буря. Не и през това лято.

През есента заминах за Мейнския университет в Ороно, а Астрид — за университета Съфолк в Бостън. Предполагах, че раздялата ни е временна, че през ваканциите ще бъдем заедно и че в необозримото бъдеще ще се оженим, след като се дипломираме. Една от малкото поуки, които си извлякох оттогава относно основните различия между половете, е, че мъжете кроят планове, а жените — не.

След онази буря, докато пътувахме към къщи, Астрид каза:

— Радвам се, че ми беше първият.

Отвърнах, че и аз се радвам, без да се замисля за подтекста.

Не се разделихме драматично. Просто се отдръпнахме един от друг. Архитект на постепенното отдалечаване — ако имаше такъв — беше Дилия Содърбърг, майката на Астрид — хубава и кротка женица, която неизменно се държеше мило, но всеки път ме гледаше така, както продавач гледа подозрителна двайсетдоларова банкнота. „*Може и да е истинска — си мисли, — но има нещо... има нещо гнило.*“

Ако Астрид беше забременяла, моите планове за бъдещето вероятно щяха да се осъществят. Кой знае, може би щяхме да сме щастливи заедно: три деца, гараж за две коли, басейн в задния двор... всичко както си му е редът. Но... едва ли. Честите турнета (както и момичетата, които винаги се тълпят около рокбандите) щяха да ни разделят. Гледайки назад, мисля, че подозренията на Дилия Содърбърг бяха оправдани. Наистина бях фалшива двайсетачка. Достатъчно добра, за да мине на някои места, но не и в *нейния* магазин.

Раздялата със „Стоманени рози“ също не беше драматична. Първия път, когато се върнах вкъщи за уикенда, свирех с тях в петък вечер в салона на Американските ветерани, а в събота — в кръчмата „При Скутър“ в Норт Конуей. Както обикновено се справихме добре. Вече вземахме по сто и петдесет долара на участие. Помня, че пях соловокала на „Разкърши разкошно тяло“^[31] и изкарах доста добро соло на хармоника.

Но когато се върнах за Деня на благодарността, разбрах, че Норм е взел нов ритъм китарист и е сменил името на групата на „Рицарите на Норман“.

— Извинявай, братко — каза и вдигна рамене, — имаме адски много покани за участия, а не мога да работя в трио. Барабани, бас и още две китари — това е рокендролът.

— Няма нищо — смънках. — Разбирам. — И наистина разбирах, защото беше прав. Или почти. Барабани, бас, още две китари и всичко почва с ми мажор.

— Утре вечер ще свирим в „Рошавото пони“ в Уинтроп. Ако искаш, заповядай, ще те включим. Ще те представим като специален гост.

— Благодаря, но ще пропусна.

Бях чувал как свири новият ритъм китарист. Беше с година по-млад от мен, но вече по-добър от мен. Плюс това предпочитах да прекарам вечерта с Астрид. Както и направих. Подозирам, че дотогава беше вече излизала с други — хубаво момиче като нея не стои само вкъщи, — обаче беше дискретна. И любвеобилна. Прекарахме добре Деня на благодарността. „Стоманени рози“ (или „Рицарите на Норман“ — име, с което, слава богу, не се налагаше да свиквам) изобщо не ми липсваха.

Добре де. Няма да си кривя душата.

Почти не ми липсваха.

* * *

Един ден, малко преди коледната ваканция, отидох в „Мечата бърлога“ (така наричаха студентското барче в Мейнския университет), за да си взема бъргър и кока-кола. На излизане се загледах в таблото с обяви. Сред безбройните картончета, които предлагаха учебници, коли и пътувания до най-различни дестинации, открих едно със следния текст:

ЧУДЕСНА НОВИНА! Ние от група „Къмбърланд“ се събираме отново! ЛОША НОВИНА! Липсва ни ритъм китарист! Ние СВИРИМ КАВЪРИ И СЕ ГОРДЕЕМ С ТОВА! Ако можеш да свириш парчета на „Бийтълс“, „Стоунс“, „Бедфингър“, „Маккойс“, „Барбериънс“, „Стендълс“, „Бърдс“ и пр., ела в стая 421 в Къмбърланд Хол, и си носи секирата. Ако харесваш „Емерсън, Лейк & Палмър“ или „Блъд, Сует & Тиърс“, си го на**кай.

По това време вече имах яркочервена китара „Гибсън SG“ и след лекциите отидох с нея в Къмбърланд Хол, където се запознах с Джей Педерсън. Беше забранено да се вдига шум в общежитието по времето, отредено за учене, затова двамата посвирихме тихичко в стаята му. По-късно вечерта забихме с усилватели в салона на общежитието. Разтресохме стените здраво и след половин час бях приет в групата. Джей беше много по-добър от мен, но не се притеснявах — все пак бях започнал кариерата си в рокендрола с Норман Ървинг.

— Мисля да сменя името на бандата. Ще я кръстя „Нагревателите“ — каза Джей. — Как ти се струва?

— Ако делиш парите честно и ми оставяш време за учене през седмицата, кръсти я „Задници от ада“, ако искаш, все ми е едно.

— Не е лошо име, съперничи на „Дъг и щурите откачалки“, обаче няма да ни канят да свирим на ученически забави. — Подаде ми

ръка и аз стиснах дланта му вяло — типичното за рокаджиите здрависване „умряла риба“.

— Добре дошъл в групата, Джейми. Репетицията е в сряда вечер. Ако не се явиш, значи си задръстен и ще пропуснеш купона.

Имах много кусури, но не бях задръстен и се явих. Винаги се явявах в продължение на почти две десетилетия — с една дузина банди и в поне сто града — и участвах в големия купон. Ритъм китаристът винаги си намира работа, дори да е толкова надрусан, че едва стои на краката си. Общо взето, две неща са важни: да се явяваш навреме и да хващаш ми мажор с баре.

Проблемите започнаха, когато престанах да се явявам.

---

[1] *Hootenanny* (шотл.) — веселба, фест, фолклорен събор с музика и танци. — Б.пр. ↑

[2] „*My mama don't allow*“ — традиционен блус, изпълняван в различни версии от редица музиканти, включително „Мисисипи“ Фред Макдауъл, Артър „Биг Бой“ Кръдъп и др. — Б.пр. ↑

[3] Артър Биг Бой Кръдъп (1905–1974) — певец, китарист, композитор, една от знаковите фигури в американския блус. — Б.пр. ↑

[4] „Денят угасна“ — популярна музикална пиеса, изпълнявана по здрач на тромпет или на войнишка тръба най-вече при военни погребения, както и в скаутските лагери. — Б.пр. ↑

[5] Стара английска народна песен с много версии в Англия, Шотландия, Ирландия и Северна Америка. — Б.пр. ↑

[6] Хъди Уилям Ледбетър (1888–1949), по-известен като Ледбели — американски музикант, изпълнител на фолк и блус, прекарал много години в затворнически наказателни лагери. — Б.пр. ↑

[7] „Седмият син“ — песен на Уили Диксън от средата на 50-те, ритъм-енд-блус. — Б.пр. ↑

[8] *GIGO* (*Garbage in, garbage out* — англ.) — принцип в информатиката, означаващ, че при неверни входни данни се получават неверни резултати. — Б.пр. ↑

[9] Песен на Боб Дилън от 1963 г. — Б.пр. ↑

[10] Тейлбек — ключова позиция в нападателната линия на американския футбол. — Б.пр. ↑

[11] Песен на Нийл Дайъмънд от 1966. — Б.пр. ↑

[12] Знаков американски блус на Фъри Луис от 1928 г., станал част от репертоара на много рокбанди от 60-те и 70-те. — Б.пр. ↑

[13] „Къщата на изгряващото слънце“ — фолклорна песен, чиято най-успешна комерсиална версия е записана през 1964 от английската рокгрупа „Енимълс“. — Б.пр. ↑

[14] Американска рокбанда от Чикаго, сформирана през 60-те. — Б.пр. ↑

[15] Американска рокгрупа, популярна през 60-те, известна най-вече със записа от 1963 на песента „Луи, Луи“ на Ричард Бери — Б.пр. ↑

[16] Американска група за фолклорна музика, основана през 1961. — Б.пр. ↑

[17] Канадско дуо за фолклорна и кънтри музика, концертирало в периода 1959–1975. — Б.пр. ↑

[18] Английска рокгрупа от 60-те с популярни хитове в британските и американските класации, най-известен сред които е „Дивачката“. — Б.пр. ↑

[19] Емблематична песен от 1963 на американския певец и поет Боб Дилън, който е сред знаковите фигури на общественото недоволство в САЩ. — Б.пр. ↑

[20] Хит на група „Трашмен“ от 1963. — Б.пр. ↑

[21] „Зелена река“ — сингъл и едноименен албум на „Кридънс Клиъруотър Ривайвъл“ от 1969. — Б.пр. ↑

[22] „Сърчърс“ — британска рокгрупа от 60-те, сред чиито хитове е „Като на тръни“ (*Needles and Pins* — заглавие, което ще намерите в интернет, преведено като „Игли и карфици“). — Б.пр. ↑

[23] Хит от 1964 на „Вайбрейнгънс“, заел първо място в американските класации в изпълнение на рокгрупата „Дъ Маккойс“. — Б.пр. ↑

[24] Песен на „Кридънс Клиъруотър Ривайвъл“ от 1970, написана от Джон Фогърти. — Б.пр. ↑

[25] Песен на Ван Морисън от 1967. — Б.пр. ↑

[26] Хит от 1966 на американската соул и попрокгрупа „Раскалс“. — Б.пр. ↑

[27] *You Boyz Make Big Noize* („Вие, момчета, вдигате голяма дандания“) — албум на британската рокгрупа „Слейд“. — Б.пр. ↑

[28] Библия, Откровение на Йоан, 3:20, превод 2004. — Б.пр. ↑

[29] Песен на рокгрупата „Браунсвил Стейшън“ от 1973. — Б.пр.

↑

[30] Електрически феномен, който се получава при голямо напрежение на електрическото поле в атмосферата и обикновено се проявява като светеща плазма по остри върхове на високи предмети (напр. мачти). — Б.пр. ↑

[31] Песен на Елмор Джеймс от 1961 с кавър версии, изпълнявани от „Флийтуд Мак“, Ерик Клептън, Род Стюард и др. — Б.пр. ↑

V

ПЛАВНИ ПРЕХОДИ ВЪВ ВРЕМЕТО. ПОРТРЕТИ С МЪЛНИИ. ПРОБЛЕМЪТ МИ С ДРОГАТА

Завърших Мейнския университет (не ми достигнаха няколко стотни, за да се наредя сред отличниците) на двацет и две години, а когато срещнах Чарлс Джейкъбс за втори път, бях на трийсет и шест. Стори ми се подмладен, може би защото при последната ни среща беше измършавял и смазан от скръб. Мен обаче годините до 1992 ме бяха състарили.

Открай време съм киноман. През осемдесетте изгледах много филми, най-често сам. Понякога задрямвах (на „Хедър“^[1] например — той определено е приспивен), но обикновено, колкото и да бях надрусан, издържах до края, запленил от звуците, цветовете и невъзможно красивите жени с оскъдно облекло. Обичам книгите и съм прочел доста, телевизията става за убиване на времето, когато си се приютил в мотел по време на буря, обаче за Джейми Мортън нямаше по-голямо удоволствие от филмите на голям екран. Аз, пуканките и голяма кока-кола. Плюс хероина, разбира се. Вземах втора сламка от барчето във фойето, прегризвах я на две и смърках с нея праха от опакоето на дланта си. До 1991 или 1992 още не се боцках, но накрая стигнах и дотам. Както става с повечето от нас. Повярвайте ми, знам.

Според мен най-привлекателното в киното са безпрепятствените преходи във времето. В началото на филма виждаш, да речем, някакъв смотан пубер — беден, без приятели, с родители кретени, който изведнъж се превръща в Брат Пит в пълния си блясък. Единственото, което разделя пубера от идола, е надпис на екрана: „14 ГОДИНИ ПО-КЪСНО“.

— Грях е да искаш времето да лети по-бързо — поучаваше ни мама, когато бяхме малки и копнеехме за лятната ваканция още от

средата на февруари, или нямахме търпение да дойде Хелуин. Сигурно е била права, но все пак си мисля, че скоковете във времето може и да са добре дошли за хора, които водят лош живот. А между началото на президентството на Рейгън през 1980 и панаира в Тулса през 1992 водех много лош живот. Имаше моменти на пълно затъмнение, но без надпис на екрана. Трудни бяха дните от този период, когато живееш насила — когато не можеш да се надрусам.

Кадрите се сменяха един подир друг: група „Къмбърландс“ стана „Нагревателите“, а те станаха „Джей-Тоунс“ Последното ни участие като университетска банда беше щурият купон на абсолвентския бал на випуск '78 в зала „Мемориъл“. Свирихме от осем до два след полунощ. Малко след това Джей Педерсън взе солистка, известна на местно ниво, която освен че можеше да пее, свиреше като богиня на тенор и алт саксофон. Казваше се Робин Сторс. С нея си паснахме идеално и през август „Джей-Тоунс“ бяха вече „Робин енд дъ Джейс“. Станахме една от най-търсените банди за купони в Мейн. Затрупвахме ни с предложения за участия и животът беше хубав.

Тук екранът потъмнява.

* * *

Четиринайсет години по-късно Джейми Мортън се събуди в Тулса, Оклахома. Не в добър хотел, дори не в мотел от евтина верига, а в мизерен бордей, наречен „Феърграундс Ин“. Подобни дупки бяха представата на Кели ван Дорн за пестеливост. Беше единайсет сутринта и леглото беше мокро. Не се учудих. Ако деветнайсет часа си спал с помощта на мистър Херо, напикаването е почти неизбежно. Предполагам, че същото се случва и ако умреш, докато си в наркоунес, но да мислим позитивно: тогава няма да се събудиш с боксерки, подгизнали от пикоч.

Затътрих се към банята — подсмърчах, очите ми сълзяха — и пътьом си свалих гащите. Първото, към което посегнах, което грабнах, беше несесерът за бръснене... но не за да избръсна наболата си брада. Бях скрил там приспособленията си за „готвене“ плюс самозалепваща се найлонова торбичка с няколко грама прах. Едва ли някой би влязъл с

взлом, за да открадне толкова мижава доза, но проверката е втора природа на наркомана.

Едва след това застанах пред тоалетната чиния и се освободих от урината, събрала се след нощното изпускане. Докато се облекчавах, изведнъж ми хрумна, че нещо важно ми се е изплъзнало от ума. През този период свирех в една поп-кънтригрупа и предишната вечер щяхме да подгръваме за „Сойер Браун“^[2] на сцена „Оклахома“ на ежегодния панаир в Тулса. Беше много важен ангажимент, особено за група като нашата „Бяла мълния“, все още недостойна за участие на кънтрифестивала в Нешвил.

— Саундчек в пет часа — предупреди ме Кели ван Дорн. — Ще дойдеш, нали?

— Разбира се — отвърнах. — Нямам грижа.

Обаче...

На излизане от банята видях, че под вратата стърчи бележка. Предполагах какво е написано, но все пак я взех и я прочетох. Съобщението беше кратко и не много мило:

Обадих се в музикалния клуб на местната гимназия и случих на един хлапак, който свири ритъм и слайд достатъчно добре, за да избутаме концерта. Прибра твоите шест стотачки с огромен кеф. Когато четеш тази бележка, ние ще сме на път за Уайлдуд Грийн. Дори не си помисляй да ни догониш. Уволнен си. Съжалявам, но ми писна.

Кели

ПП: Сигурно няма да ме послушаш, Джейми, но ако не се вземеш в ръце, след година ще си в затвора. И то ако извадиш късмет. Ако ли не, ще си в гроба.

Понечих да пхна бележката в задния си джоб, но хартиятката падна на протрития зелен мокет — бях забравил, че съм гол. Взех я, запратих я в кошчето за смет и погледнах през прозореца. Паркингът беше празен с изключение на един стар форд и някакъв раздрънкан фермерски пикап. Експлорърът на групата и бусът с техниката, шофиран от саунд инженера, ги нямаше. Кели не се беше пошегувал.

Тези шантави фалшивци ме бяха зарязали. Голямо чудо — прав им път. Понякога си мислех, че ако изсвирия още една кънтри боза, ще загубя и последните останки от разсъдъка си.

Реших, че първата ми работа е да си ангажирам стаята за още една нощувка. Не изгарях от желание да остана в Тулса, особено при шумотевницата, която се носеше от панаира, но ми трябваше малко време да обмисля следващия си ход. Плюс това исках да си купя хероин, а човек трябва да е много смотан, за да не си намери дрога на щатски панаир.

Изритях в ъгъла напиканите си боксерки („Бакишиш за камериерката“ — казах си злобно) и дръпнах ципа на сака си. Вътре имаше само мръсни дрехи (предния ден възнамерявах да потърся обществена пералня — още нещо, което бях пропуснал да направя), но поне бяха сухи мръсни дрехи. Облякох се и по напуканата асфалтирана алея се затътрих към рецепцията; постепенно походката ми на зомби еволюира в танц на зомби. При всяко преглъщане чувствах болки в гърлото — само това ми липсваше, за да е пълна веселбата.

На рецепцията седеше петдесетгодишна селяндурка с каменно лице, над което се извисяваше копа от тупирана рижава коса. На екрана на малък телевизор пред нея водещият оживено разговаряше с Никол Кидман. Над телевизорчето беше окачена рамкирана картина, изобразяваща Исус, който подарява кученце на две дечица. Не се изненадах. Хората в Средния запад често бъркат Христос с Дядо Коледа.

— Твоите се изнесоха — отбеляза рижавата, след като намери името ми в регистрационната книга. Местният ѝ акцент звучеше като зле настроено банджо. — Дигнаха гълъбите преди два-три часа. Щели да бият път чак до Северна Каролина.

— Известно ми е — казах. — Вече не съм от групата.

Тя повдигна вежда.

— Творчески разногласия — обясних.

Веждата ѝ се повдигна още по-нагоре.

— Ще остана още една нощ.

— Бива. В брой или с карта?

Имах към двеста в брой, но ги пазех, за да си купя дрога на панаира, затова подадох картата си от „Банк ъф Америка“. Тя набра номера за справка и зачака със слушалка, подпряна между ухото и

месестото ѝ рамо, зяпайки реклама за хартиени кърпи, които явно можеха да попият разлети течности с обема на езерото Мичиган. След рекламата включиха отново токшоуто с Никол Кидман, този път в компанията на Том Селек, а селската хубавица продължаваше да чака да я свържат. Изглежда, това не я притесняваше, обаче аз започнах да се нервя. Сърбежите отново се появиха, болният ми крак пулсираше. При следващата реклама рижавата се оживи, завъртя стола си към прозореца и проведе кратък разговор, загледана в яркосиньото небе на Оклахома. След това ми върна кредитната карта:

— Отхвърлена е. Чудя се дали да ти взема доларите. Ако въобще ги имаш.

Беше гадно, но се насилих да пусна най-любезната си усмивка:

— Картата е наред. Станала е грешка. Случва се постоянно.

— Ще коригираш грешката в някой друг мотел — се тросна тя. (*Коригираш!* Каква засукана дума за една селячка!) — На нашата улица има още четири, ама не са нещо особено.

„За разлика от този крайпътен «Риц-Карлтън»“ — помислих си и кротко казах:

— Опитайте отново с картата.

— Душко, няма защо да се хабя. Нали те виждам!

Кихнах и си избърсах носа в ръкава на тениската си с логото на групата на Чарлс Даниълс^[3]. Голямо чудо, и без това не беше чиста. Меко казано.

— За какво намеквате? — попитах.

— Слушай, готин, зарязах първия си мъж, когато с братята му преминаха на крек. Не се обиждай, ама си ми ясен. За снощи е платено с кредитната карта на групата, но щом вече свириш соло, както се казва, ще освободиш стаята в един часа.

— На вратата пише, че мога да остана до три.

Тя вирна пръста си с нащърбен нокът към табелата вляво от картината с Исус и кученцето. Надписът гласеше:

ПО ВРЕМЕ НА ЩАТСКИЯ ПАНАИР ОТ 25 СЕПТЕМВРИ ДО 4 ОКТОМВРИ СТАИТЕ СЕ УСВОБОЖДАВАТ ДО 13 ЧАСА.

— Пише се „освобождават“, а не „усвобождават“. Поправете грешката.

Тя погледна табелата и отново извърна очи към мен:

— Може и да е така, ама „13 часа“ е вярно. — Погледна часовника си. — Имаш час и половина. Не ме карай да викам ченгетата, душко. Заради панаира са напъплили като мухи на прясно кучешко лайно и ще довтасат за секунди.

— Това е тъпо! — възразих.

Спомените ми от този период са доста мъгляви, но помня отговора ѝ кристално ясно, сякаш тя ми го е прошепнала преди две минути:

— Не, душко, това е действителността.

И пак се загледа в телевизора, където някакъв кретен танцуваше степ.

* * *

Беше неразумно да търся дрога през деня, дори на щатския панаир, затова останах в мотела до един и половина (напук на селянката). После си взех сака, със свободната си ръка грабнах китарата и тръгнах из улиците. Отбих се в бензиностанция на „Тексако“ до мястото, където Детройт Авеню-Север става Детройт Авеню-Юг. Накуцвах, болката в бедрото пулсираше в такт с ударите на сърцето ми. В мъжката тоалетна си сготвих половината от херцата и забих благината в лявото си рамо. Веднага ме обля приятна топлина. Болките в гърлото и в крака започнаха да намаляват.

Левият ми крак пострада през един летен ден на 1984. Летях по шосето с моето кавазаци, по отсрещното платно се движеше шевролет с размерите на катер, шофиран от някакъв смотан дядка. Ненадейно старикът се отклони в моето платно и ме принуди да избирам: или да завия към банкета, или да се ударя челно в идиотското му возило. Направих очевидния избор и дъртият глупак преспокойно ме отмина. Грешката ми беше, че се опитах да се върна на платното със скорост над шейсет. Един съвет от мен към всички начинаещи мотоциклетисти: никога не завивайте рязко на чакъл с шейсет километра в час. Потроших мотоциклета и счупих крака си на пет места. Бедрената ми кост също беше счупена. Не след дълго открих Радостта от Морфина.

* * *

След „зарездането“ в бензиностанцията болките в крака и сърбежът поутигнаха, почувствах прилив на енергия и малко по-бодро продължих към автогарата. Питях се за какъв дявол съм останал толкова дълго с Кели ван Дорн и със скапаната му кънтригрупа. Съзливите балади (в до мажор, за бога) не бяха по вкуса ми. Бях рокаджия, а не лайнян каубой.

Купих си билет за обедния автобус до Чикаго на следващия ден, което ми даде правото да оставя на багаж сака си и китарата си „Гибсън SG“ — единствената ценност, останала ми на този свят. Билетът струваше двайсет и девет долара. Преброих останалите, докато седях в кабинка в тоалетната. Бяха почти колкото очаквах: сто петдесет и девет. Бъдещето вече изглеждаше по-розово. Довечера щях да си купя хероин, после щях да преспя някъде — в приют за бездомни или на открито, а на другия ден автобусът щеше да ме закара в Града на ветровете. Там, също като в повечето големи градове, музикантите си организираха сборище — седяха, разказваха си вицове, разменяха си клюки и се надяваха да ги поканят на участие. За някои не беше лесно (за акордеонистите например), но винаги се търсеха кадърни ритъм китаристи, а аз бях малко повече от кадърен. До 1992 при необходимост вече можех да свиря и соло. Стига да не бях прекалено насмъркан. Най-важното сега беше да стигна до Чикаго и да си намеря група, преди Кели Ван Дорн да пусне слуха, че съм ненадежден. Това гадно пиянде можеше да го направи като нищо.

Имах да убия шест часа, докато се мръкне, затова си сготвих останалия материал и го шибнах там, където ефектът щеше да е най-добър. След като свърших тази работа, си купих каубойско романче от щанда за вестници, седнах на пейка, отворих напосоки книгата и задряхах. В седем се събудих от кихавиците си. Беше време бившият ритъм китарист от група „Бяла мълния“ да си потърси благини.

* * *

Когато стигнах до панаира, от залеза беше останала само жълто-червеникава линия на западния небосклон. Макар че исках да пестя пари за предстоящата покупка, се изглезих да отида с такси, защото ми беше адски кофти, и то не само защото въздействието на наркотика беше минало и пак ме бяха хванали дяволите. Сърбежите ме влудяваха, гърлото отново ме болеше. В ушите ми се чуваше едно постоянно, дразнещо пицене, обливаха ме горещи вълни. Казах си, че е нормално, защото вечерта беше адски задушна, а за другото бях сигурен, че шест-седем часа сън ще ме оправят. В автобуса щях да се наспя. Исках да съм в най-добра форма, преди отново да се запиша в армията на рокендрола.

Подминах главния вход на панаира, защото само идиот би тръгнал да купува хероин от базар на занаятчийски стоки или от изложение на добитък. Малко по-нататък беше входът към увеселителния парк „Белс“. Днес този придатък към щатския панаир в Тулса вече не съществува, но през септември 1992 работеше на пълни обороти. И двете влачета на смъртта — дървеното и по-модерното — бяха претърпани с хора, които възбудено пицяха след всеки екстремен лупинг и отвесно спускане надолу. Навсякъде имаше дълги опашки — и при водните пързалки, и при блъскащите се колички, и при влачето на ужасите.

Не удостоих атракциите с повече внимание и продължих нататък покрай щандовете с храни, където от миризмите на пържено тесто и наденички — обикновено съблазнителни — леко ми се пригади. Край сергията „Хвърляй докато спечелиш“ зърнах един тип, който ми заприлича на дилър и без малко щях да го заговоря, но като се приближих, загрях, че е кука. Надписът на тениската му (КОКАИН! ЗАКУСКА ЗА ШАМПИОНИ!) беше прекалено явен. Продължих напред край стрелбището, боулинга, машините за скибол и колелото на късмета. Чувствах се все по-зле, целият горях, пиценето в ушите ми се усили. Гърлото ми беше толкова възпалено, че при всяко преглъщане потръпвах от болка.

По-нататък видях игрище за миниголф, пълно с весели младежи, и реших, че най-сетне съм улучил мястото. Навсякъде, където се събират тийнейджъри, се тълпят и дилъри, готови да помогнат на хлапетата да купонясват до забрава. И наистина зърнах няколко

подозрителни субекта, които сто на сто бяха дилъри. Ще ги познаете по шаващите очи и мазната коса.

След игрището за миниголф алеята се разклоняваше на две — едната водеше обратно към лунапарка, другата — към състезателната писта. Нямах желание да отида на което и да е от тези две места, но вдясно чух странно електрическо прашене, последвано от ръкопляскания, смях и възгласи на удивление. Приблжих разклона и видях, че всеки пукот е придружаван от яркосиня светлина, която ми напомни за светкавици, по-точно — за светкавиците на Върха в небето. Не бях се сецал за тях от години. Каквото и да беше това панаирджийско шоу, беше привлякло много публика. Реших, че дилърите около игрището за голф могат да почакаат. Тези типове никога не си тръгват преди затварянето на панаира, пък и ми беше любопитно кой създава мълнии в тази гореща и ясна оклахомска нощ.

Чух глас, усилен с микрофон:

— А сега, след като се убедихте в силата на моя Създател на мълнии — единствения по рода си в целия свят, — ще ви демонстрирам невероятния портрет, който можете да имате срещу един портрет на Александър Хамилтън от вашия портфейл! Ще ви направя *уникална* демонстрация, преди да ви поканя да позирате за неповторима фотография в моето Електроателие! Необходим ми е доброволец, за да ви покажа *точно* за какво ще похарчите десетте си долара! Доброволец? Има ли желаещи? Уверявам ви, всичко е напълно безопасно! По-смело, мили хора, чувал съм, че вие в Оклахома сте прочути с храбростта си!

Тълпа от петдесет-шейсет човека се беше събрала пред висока сцена. В дъното на сцената беше опънато платно с размери два на шест метра. Върху него почти като на стопкадър на голям киноекран беше прикрепена грамадна фотография на красива млада жена в бална зала. Черната ѝ коса беше подредена в сложна плетеница от букли и къдрици, сигурно отнели часове на фризьора. Носеше вечерна рокля без презрамки и с дълбоко деколте, разкриващо пищните ѝ гърди. Носеше диамантени обеци, устните ѝ бяха очертани с кървавочервено червило.

Срещу тази исполинка с бална рокля стоеше допотопен фотоапарат на триножник като онези от деветнайсети век, с черен плат, с който фотографът покрива главата си. От това разстояние обективът

би хванал дамата в балната зала само от коленете надолу. На поставката встрани имаше тавичка с магнезиев прах. Артистичният шоумен с черен редингот и с цилиндър небрежно се облягаше на апарата. Познах го веднага.

Дотук спомените ми са ясни, но, признавам, разказът ми за това, което последва, може да не е напълно достоверен. Бях закоравял наркоман, от две години се боцках — отначало само подкожно, после все по-често и венозно. Не се хранех нормално и бях станал като вейка. На всичкото отгоре имах висока температура. Явно бях пипнал грип, който се развиваше бързо. Сутринта си бях помислил, че подсмърчам от хероина или че съм настинал, но вечерта, когато видях Чарлс Джейкъбс, застанал до архаичния си фотоапарат пред екрана с грамадното момиче и надписа „ПОРТРЕТИ С МЪЛНИИ“, бях толкова замаян, сякаш всичко ставаше в съня ми. Затова не се учудих, че виждам бившия пастор — сега косата на слепоочията му беше леко прошарена, около устата му се виждаха бръчки (също леки). Нямаше да се изненадам дори да видех на сцената покойните си майка и сестра с костюми на зайчета от „Плейбой“.

Няколко мъже вдигнаха ръце в отговор на призива на Джейкъбс за доброволци, но той се засмя и посочи красивата жена на екрана зад гърба си:

— Сигурен съм, че сте смелчаги и половина, но няма да изглеждате добре в рокля без презрамки.

Зрителите добродушно се засмяха.

— Искам *момиче* — продължи човекът, който ми бе показал Езерото на мира, когато бях фъстък с къси панталонки. — Искам *хубаво момиче!* Нежно хубаво девойче от родната ви *Оклахома!* Е, момчета, какво ще кажете? Съгласни ли сте с мен?

Те изръкопляскаха, изразявайки съгласието си. Джейкъбс, който вече си беше набелязал желанния обект, посочи с безжичния микрофон момиче, застанало до сцената.

— Ще дойдете ли при мен, госпожице? Човек едва ли би могъл да си мечтае за по-хубаво момиче!

Стоях най-отзад, но изведнъж хората се заотдръпваха встрани и пред мен се отвори пътека, сякаш бях обладан от магическа сила. Най-вероятно си пробих път с лакти, обаче не помня дали го направих, както не помня някой да ме е изблъскал напред. Просто се плъзнах

като по вода. Цветовете ми изглеждаха по-ярки, звукът от калиопата и глъчта от влакчетата в лунапарка отекваха по-силно. Пищенето в ушите ми беше прераснало в хармонично многозвучие: според мен, доминантен септакорд от сол. Движех се плавно сред ароматен облак от парфюм, афтършейв и евтин лак за коса.

Хубавелката от Оклахома се дърпаше, но приятелките ѝ я избутаха напред и тя се качи по стълбите от лявата страна на естрадата. Загорелите ѝ бедра проблясваха под разръфания подгъв на късата ѝ джинсова пола. Малката носеше къса зелена блузка, закопчана догоре, но кокетливо разкриваща коремчето ѝ незакрито. Косата ѝ беше руса и дълга. Неколцина мъже подсвириха.

— Всяко хубаво момиче носи положителен заряд! — извика Джейкъбс и театрално свали цилиндъра си. Забелязах как ръката му се сви в юмрук и за миг се почувствах като през онзи бурен ден на Върха в небето. Побиха ме тръпки, косъмчетата на тила ми настръхнаха, въздухът се сгъсти, вече не можех да дишам. Изведнъж в тавичката до фотоапарата избухна нещо, което не беше магнезиев прах, и екранът се озари от ослепителна синя светлина, заличаваща лицето на дамата с балния тоалет. Яркостта на светлината намаля и вместо жената видях (или ми се стори, че видях) петдесетгодишната селяндурка, която преди девет часа ме изгони от мотела. След малко образът на дамата с красивата рокля се върна.

Публиката беше впечатлена, аз — също (донякъде), обаче не бях учуден. Бях станал свидетел на поредния фокус на преподобния Джейкъбс, нищо повече. Не се учудих и когато той прегърна през раменете момичето, обърна го към публиката и видях Астрид Содърбърг — отново на шестнайсет, уплашена, че може да забременее. Астрид, понякога изпускаща в устата ми кълбенце дим от своите „Вирджиния Слимс“, от което получавах ерекция като за световно.

После на нейното място отново се появи хубавкото фермерско момиче, дошло в големия град да се позабавлява.

Асистентът на Джейкъбс — пъпчасало хлапе със скапана подстрижка — доприпка на сцената с обикновен дървен стол. Остави го пред фотоапарата, след това се престори, че изтупва праха от старомодния редингот на Джейкъбс.

— Седнете, миличка — каза Джейкъбс на момичето и му посочи стола. — Обещавам ви *разтърсващо* преживяване. — Той

многозначително повдигна вежди, а младият му асистент потрепери, сякаш го удря ток. Публиката се разсмя. Погледът на Джейкъбс попадна върху мен — бях вече най-отпред до сцената, — подмина ме, но след миг се върна. Задържа се за секунда и отново се отмести.

— Ще боли ли? — попита момичето и сега видях, че не е Астрид. Естествено, че не беше. Малката беше по-млада от първото ми гадже, чието фамилно име със сигурност вече не беше Содърбърг.

— Ни най-малко — увери я Джейкъбс. — И за разлика от всяка друга дама, която ще се осмели да се качи на тази сцена, вие ще получите портрета си... — Той отмести очи от нея и пак ме погледна, този път право в очите. — ... безплатно.

Настани момичето на стола, като продължаваше да бърби, но машинално, сякаш беше разконцентриран. Стрелкаше ме с поглед, докато асистентът му закри очите на момичето с бяла копринена превръзка. Зрителите не забелязаха, че е разсеян. Малко хубаво момиче седеше пред грамадно хубаво момиче и щеше да бъде фотографирано — при това със завързани очи. Изглеждаше интригуващо. Интересът на зяпачите се подсилваше от разголените крака на момичето и от пищната гръд на екранната красавица.

— Кой иска... — подхвана хубавелката на стола и Джейкъбс поднесе микрофона до устата ѝ, та всички да я чуят — ... кой иска моя снимка с превръзка на очите?

— *Другите ти части не са закрити с превръзка, сладурче!* — извика някой и присъстващите одобрително изръкопляскаха. Момичето стисна бедра, но се усмихна закачливо, сякаш искаше да каже: „Аз съм симпатяга, нося на шеги.“

— Мила моя, мисля, че ви чака голяма изненада — каза Джейкъбс и се обърна към зрителите. — Електричеството! Приемаме го за даденост, но то е най-великото чудо на природата! Хеопсовата пирамида е като мравуняк в сравнение с него! Електричеството е основата на съвременната цивилизация! Някои твърдят, че разбират това явление, дами и господа, но никой не познава *тайното* електричество — силата, която скрепява нашата вселена в едно хармонично цяло. Аз познавам ли го? Не, не съм го опознал напълно. Обаче съм прозрял силата му да руши, да изцерява и да създава вълшебна красота! Как се казвате, госпожице?

— Кати Морс.

— Кати, чували сте поговорката, че красотата е в окото на наблюдателя, нали? Тази вечер ние с вас и с всички присъстващи ще получим нагледно доказателство за истинността на поговорката. Ще си тръгнете отгук с портрет, който ще показвате на внуците си, а те — на своите внуци! Да не ми е името Дан Джейкъбс, ако още неродените ви потомци не се прехласват пред него.

„И без това не се казваш Дан“ — помислих си.

Поклацах се в такт с калиопата и с музиката, която звучеше в ушите ми. Искях да престана, но не можех. Краката ми се подкосяваха, все едно някой изваждаше костите ми парченце по парченце.

„Ти си Чарлс, а не Дан. Да не мислиш, че няма да позная човека, който върна гласа на брат ми?“

— А сега, дами и господа, пазете си очите!

Асистентът театрално закри с длани очите си. Джейкъбс направи малък пирует, повдигна черното платно и изчезна под него.

— Затворете очи, Кати! — извика. — Електрическият импулс е много силен и може да ви ослепи дори с превръзка на очите! Ще броя до три! Едно... и... две... и... *три!*

Отново почувствах познатото съгъстяване на въздуха и явно не бях единствен — зрителите отстъпиха крачка назад. Чу се рязък звук, сякаш някой беше щракнал с пръсти до ухото ми. Светът се освети в синьо.

— *A-a-a-aaa!* — възкликнаха зрителите. А когато погледите им се проясниха и осъзнаха какво е станало с жената на екрана, извикаха още по-силно: — *A-A-A-A-A-AAAAAAAAAAAA!*

Тоалетът беше същият — сребриста бална рокля с пайети и дълбоко деколте. Бюстът беше все така съблазнителен, прическата — все така сложна. Обаче гърдите се бяха смалили, а косата беше руса вместо черна. Лицето също беше променено. Сега в балната зала стоеше Кати Морс. Примигнах и в следващия миг на мястото на хубавата фермерка от Оклахома пак се появи Астрид — Астрид, каквато беше на шестнайсет години, любовта на моите дни и сладта на моите нощи, накрая споделена.

Публиката удивено ахна. Хрумна ми нещо — налудничаво и същевременно правдоподобно: и другите около мен виждаха хора от миналия си живот, които вече ги нямаше или бяха променени от плавния ход на времето.

След малко отново се появи образът на Кати Морс, което също беше изумително: беше висока шест метра, с приказен тоалет, какъвто никога нямаше да притежава в реалния живот. Диамантените обеци бяха на ушите ѝ, а устните ѝ бяха аленочервени, въпреки че момичето на стола беше с пастелнорозово червило. Превръзката беше изчезнала.

„Чарлс Джейкъбс си е същият — казах си, — само дето е научил доста по-ефектни номера от електрическия Исус, ходещ по Езерото на мира, или платнения колан с мотор от детска играчка.“

Той отметна черното платнище и извади плака от фотоапарата. Показа я на публиката и хората отново ахнаха. Джейкъбс се поклони, обърна се към Кати, която сякаш се беше вкаменила, задържа плаката пред очите ѝ и каза:

— Можете да махнете превръзката, мила. Вече е безопасно.

Тя се подчини и видя изображението на плаката: селското момиченце от Оклахома като по чудо се бе превърнало във френска куртизанка. Притисна длани към устните си, но Джейкъбс ловко приближи микрофона и всички чуха думите ѝ:

— *Боже мой!*

— А сега се обърнете! — извика той.

Кати отново се подчини и залитна, като видя своя шестметров образ на екрана — висша дама с елегантна рокля и с бляскави обеци. Джейкъбс я хвана през кръста, за да не падне. Ръката му, с която държеше микрофона (и вероятно някакво контролиращо устройство) — отново се сви в юмрук и този път зрителите не само ахнаха, но и изкрещяха.

Грамадната Кати Морс бавно се завъртя като манекенка и хората видяха, че отзад роклята е много по-изрязана. Тя се огледа... и намигна.

Джейкъбс поднесе микрофона на истинската Кати — явно се беше обиграл като шоумен — и присъстващите чува второто ѝ възклицание ясно като първото:

— *Боже мой! Егати!*

Всички се засмяха. Разнесоха се одобрителни викове. Страните на младото момиче се обагриха в пурпурночервено и виковете станаха по-ентузиазирани. А на екрана грамадната Кати се променяше.

Русата ѝ коса доби кален цвят. Чертите ѝ се размиха, остана само яркочервеното червило... като усмивката на Чеширския котарак от

„Алиса в Страната на чудесата“.

После на екрана се появи предишното момиче. Изображението на Кати Морс беше изчезнало.

— Но *тази* версия няма да изчезне. — Джейкъбс посочи старовремската фотографска плака. — Асистентът ми ще отпечата снимката, ще я сложи в рамка и ще си я занесете вкъщи.

— Хей, внимавай, готин! — извика някой. — Девоичето ще припадне!

Обаче Кати само се олюля.

Припаднах аз.

* * *

Отворих очи и видях, че лежа в двоен креват. Одеялото беше издърпано до брадичката ми. Погледнах надясно и видях стена с ламперия, имитация на дърво. Обърнах глава наляво, където беше обособен кухненски бокс с хладилник, мивка и микровълнова печка. По-нататък имаше диванче, маса за хранене с четири стола и дори кресло срещу вградения телевизор, разположени в пространството, оформено като дневна. Не можех да извия врата дотолкова, че да видя шофьорската кабина, но като пътуващ музикант, изминал десетки хиляди километри в подобна обстановка (макар и рядко така прилежно подредена като тази), веднага разбрах, че се намирам в голям кемпер, вероятно „Флийтууд Баундър“. Нечий дом далеч от дома.

Беше ми горещо... не, не горещо, а все едно изгарях. Пресъхналата ми уста сякаш беше пълна с пепел. Изпитвах непоносим глад за хероин. Отметнах одеялото, обаче се разтреперих като лист. Нечия сянка падна върху мен. Беше Джейкъбс. Държеше нещо прекрасно: висока чаша с портокалов сок и с огъваща се сламка. По-прекрасна гледка щеше да е само спринцовка с наркотик, но човек не може да има всичко наведнъж. Протегнах ръка към чашата.

Той издърпа одеялото, зави ме и коленичи до леглото:

— Полека, Джейми. Боя се, че си много болен.

Отпих от сока. Беше като балсам за гърлото ми. Опитах се да взема чашата, за да я пресуша до дъно, но той я отдръпна:

— Казах ти — полека!

Отпуснах ръка. Джейкъбс ми даде да отпия отново. И тази глътка беше като еликсир, но на третата стомахът ми се сви и отново затреперих. Но не от грипа.

— Искам хероин — промърморих. Не биваше да подновя познанството с бившия си пастор по този начин, но наркоманът няма срам. А сигурно и той криеше нелицеприятни тайни, затова се представяше като Дан Джейкъбс вместо Чарлс.

— Разбрах, че се боцкаш. Видях белезите. Ще те поддържам с малки дози, докато се пребориш с тази напаст, която е обсебила организма ти. Иначе ще повръщаш всякаква храна, а не бива да го допуснем, нали? Не и при твоите килограми — поне с дващсет под нормалното тегло.

Извади от джоба си кафяво аптекарско шишенце с лъжичка, прикрепена към капачката. Посегнах да го взема, но той поклати глава и дръпна по-далеч шишенцето:

— Да се разберем, аз командвам парада.

Разви капачката, изсипа в лъжичката малко мръснобял пращец и го поднесе под носа ми. Сморъкнах го с дясната си ноздра. Той изсипа още малко от шишето — нагостих и лявата. Не беше онова, от което се нуждаех... по-точно не беше *количеството*, от което се нуждаех... но треморът започна да стихва, премина и чувството, че ще повърна прекрасния портокалов сок.

— А сега поспи. Или „удари една дрямка“, както казват в твоите среди. Ще ти приготвя пилешка супа. Не като майчината ти, а от консерва, обаче и това ще помогне.

— Не знам дали няма да я избълвам — избърборих, обаче не повърнах. След като изпих чашата със супа, поисках още дрога. Той изсипа две оскъдни дози и пъкна шишенцето в предния джоб на джинсите си.

— Откъде го взе? — попитах, без да осъзнавам, че съм започнал да му говоря на „ти“.

Джейкъбс се усмихна. Лицето му се озари и той отново заприлича на дващсет и пет годишния младок с жена, която обича, и с малък син, когото обожава.

— Джейми, отдавна работя в лунапаркове и на панаири. Ако не знам къде да намеря дрога, или съм сляп, или съм идиот.

— Искам още. Трябва да се бодна.

— Не, не трябва. *Иска* ти се, но не очаквай помощ от мен. Не възнамерявам да подпомагам ужасния ти порок. Само че не желая да умреш в конвулсии пред очите ми. Сега поспи. Наближава полунощ. Ако утре сутринта си по-добре, ще поговорим за много неща, включително за това как да махнем майmunата, която те е яхнала. А ако нямаш подобрене, ще те заведе или в „Сейнт Франсис“ или в оклахомската университетска болница.

— Да видим как ще ги навиеш да ме приемат — измърморих. — На стъпка съм от пълния банкрут, а вместо здравна застраховка имам тилебол, който си купувам от крайпътните дрогерии.

— Както казва Скарлет О'Хара, ще му мислим утре. И утре е ден!

— Дрън-дрън-дрън — изграчих.

— Щом казваш.

— Дай ми още малко.

Дозичките, които ми отпускаше, бяха като „Марлборо Лайт“ за човек, който цял живот е пушил като комин „Честърфийлд Кинг“, но все пак беше по-добре от нищо.

Джейкъбс се позамисли, после ми отпусна още две. Бяха пооскъдни и от предишните.

— Да даваш хероин на човек с тежък грип! — Той се изкиска. — Пълна лудост.

Надникнах под одеялото и видях, че ме е съблякъл и съм само по бельо.

— Къде ми са дрехите?

— В дрешника. Извинявай, но ги отделих от моите. Миришеха доста... неприятно.

— Портфейлът ми е в предния джоб на джинсите. Вътре е бележката за сака и за китарата — оставих ги на багаж. Сакът не ме интересува, но китарата е важна.

— На гарата или на автобусната спирка?

— На автобусната.

Бях смъркал само прах, и то в мизерни дози, но сигурно беше качествен, защото оказа силно въздействие на изтощения ми организъм. Супата приятно ме затопли и клепачите ми натезаха, сякаш бяха от олово.

— Поспи, Джейми. — Джейкъбс леко стисна рамото ми. — Трябва да почиваш, за да събереш сили да надвиеш тази напаст.

Отпуснах глава върху възглавницата. Беше много по-мека, отколкото онази в мотела.

— Защо се представяш като Дан?

— Защото така се казвам. Чарлс Даниел Джейкъбс. А сега заспивай.

Вече се унасях, обаче ме тормозеше един въпрос. Разбира се, възрастните се променят, но обикновено можеш да ги познаеш след години, освен ако не са обезобразени от тежка болест или от катастрофа. Докато децата...

— Ти ме позна. Как успя?

— Имаш голяма прилика с майка си, Джейми. Надявам се, че Лора е добре.

— Почина. Клеър също.

Не знам как прие новината. Затворих очи и след десет секунди вече спях.

* * *

Когато се събудих, не горях като преди, но пак треперех като лист. Джейкъбс сложи на челото ми лента-термометър, остави я минута-две, после кимна.

— Изглежда, ще останеш жив — промърмори и ми даде още две пършиви дози от кафявото шишенце. — Можеш ли да станеш и да хапнеш малко бъркани яйца?

— Първо искам да използвам тоалетната.

Той посочи малката кабинка. Затътрих се нататък, като се придържах за мебелите. Искях само да се изпикая, но краката ми се подкосяваха, затова седнах на чинията и се облекчих като момиче. Излязох и видях, че Джейкъбс приготвя яйцата и си подсвирква. Стомахът ми закъркори. Опитах се да си спомня кога последно съм консумирал нещо по-солидно от консервирана супа. Сетих се само за някакви колбаси преди последния концерт. Не помнех да съм хапвал нещо през двата дни, изминали оттогава.

— Яж бавно — посъветва ме Джейкърбс и сложи чинията на масата за хранене. — Иначе ще повърнеш.

Послушах го и ометох всичко в чинията. Джейкърбс седеше срещу мен и пиеше кафе. Поисках малко и той ми даде половин чаша с много сметана.

— Онзи фокус с портретите — попитах, — как го правиш?

— Фокус ли? Обиждаш ме. Изображението на екрана е покрито със слой фосфоресцираща боя. Фотоапаратът е и електрически генератор...

— Това го схванах.

— Искрата е много мощна и много... специална. Проектира образа на обекта върху този на жената с балната рокля. Образът не се задържа дълго върху толкова голяма площ, но снимките, които продавам, са много по-трайни.

— Дотолкова, че хората да ги показват на внуците си? Не думай.

— Е... Не чак дотам.

— Колко време ще издържат?

— Около две години.

— А дотогава ти ще си далеч от тук.

— Естествено. Пък и важните снимки са... — почука слепоочието си — ... тук. Отнася се за всички ни. Нали?

— Но... преподобни Джейкърбс...

За секунда видях мъжа, изнесъл Страшната проповед преди много години, когато Линдън Джонсън още беше президент.

— Моля те, не ме наричай така. Казвай ми Дан. Сега съм фотографът Дан, който прави портрети с мънии. Или ми викай Чарли, ако предпочиташ.

— Ама... тя се завъртя. Жената на екрана се обърна кръгом.

— Елементарен трик от киното — смотолеви той, но извърна очи. После пак ме погледна. — Искаш ли да се оправяш, Джейми?

— Вече съм добре. Нищо работа, ще се наспя и ще ми мине.

— Не е дребна работа, а тежък грип. Ако сега тръгнеш към автогарата, болестта ще се завърне с пълна сила. Затова оставаш тук. И да, мисля, че до два-три дни наистина ще ти мине. Но не говорех за грипа.

— Добре съм — повторих, но сега беше мой ред да извърна очи. Малкото кафяво шишенце ме накара отново да погледна Джейкърбс.

Той го държеше за лъжичката и го полюшваше на малката сребърна верижка като амулет на хипнотизатор. Посегнах да го хвана, обаче Джейкъбс отдръпна ръката си.

— Откога употребяваш?

— Хероин ли? От близо три години. — Бяха шест. — Катастрофирах с мотора си. Кракът ми се натроши на пет места, бедрената ми кост също беше счупена. Отначало ми даваха морфин...

— Типично.

— ... а след известно време го замениха с кодеин, но кодеинът е гола вода, затова го подсилвах със сироп за кашлица. Терпинхидрат. Чувал ли си го?

— Естествено! Викат му „войнишки джин“^[4].

— Закърпиха крака ми, но не заздравя напълно. Един тип от групата, с която свирех — казваха се „Андерсънвил Рокърс“ или май че вече се бяха прекръстили на „Джорджия Джайънтс“ — ме светна за хидрокодона. Страхотен цяр против болката. Ей, слушат ли ти се моите истории?

— Разбира се.

Повдигнах рамене, сякаш ми беше все едно, но всъщност беше облекчение да споделя одисеята си. Не ми се беше случвало до този момент. Музикантите, с които свирех, се правеха, че не забелязват проблема ми. Интересуваше ги само да съм навреме за концерта и да помня акордите на „В среднощния час“^[5], което, повярвайте, не е висша математика.

— Продават го като сироп за кашлица, наречен „Тусионекс“. Посилен е от терпинхидрата, но ако знаеш как да извлечеш есенцията. Завързваш канап на гърлото на шишето и силно го завърташ. Центробежната сила разделя сиропа на три слоя. Хидрокодонът остава по средата. Вземаш сламка и го смучеш.

— Удивително.

„Не много“ — казах си наум и продължих да разказвам:

— След време пак се върнах към морфина, когато имах болки. След това открих, че хероинът също върши работа, а е два пъти поевтин. — Усмихнах се. — И при наркотиците работи нещо като борса. Когато хората се юрнаха да ползват крек, цената на херцата се срива.

— Кракът ти изглежда добре — спокойно отбеляза Джейкъбс. — Имаш дълбок белег и мускулна атрофия, обаче май не е сериозна.

Лекарят си е свършил работата добре.

— Да, мога да ходя. Но я опитай да стоиш три часа върху крак, натъпкан с метални шини, и то под горещите прожектори, с четирикилограмова китара на врата си. Чети ми лекции колкото си искаш — благодарен съм, задето ме излекува, — но не ми говори за болка. Човек не знае що е истинска болка, ако не я е изпитал.

Той кимна:

— И аз съм изпитвал болка, макар и душевна, затова те разбирам. Обаче ще ти кажа нещо, което — сигурен съм, дълбоко в себе си отдавна знаеш. Не тялото ти, а *съзнанието* ти боледува и обвинява крака ти. Човешкият мозък е лукав.

Пъхна шишенцето в джоба си (за мое дълбоко съжаление), приведе се и ме погледна в очите:

— Мисля, че мога да ти помогна чрез електротерапия. Не гарантирам, че завинаги ще те ще излекувам от психическата ти зависимост, но вярвам, че мога да ти дам това, което футболистите наричат пространство по терена.

— С онзи уред, с който върна гласа на Кони ли, след като го бяха ударили с щека по гърлото?

Той изненадано ме погледна и се засмя:

— Виж ти! Не си го забравил.

— Разбира се! Как да го забравя?

Помнех също как Кон отказа да ме придружи в къщата на Джейкъбс след Страшната проповед. Не чак като апостол Петър, който се отрече от Христос, но беше в този дух.

— Съмнявам се, че уредът го е излекувал, Джейми. Най-вероятно му е подействал като плацебо. Не ти предлагам психотерапия, а *действително* лечение, с което ще избегнеш — надявам се — мъчителния процес на абстиненция.

— Ама, разбира се — какво друго да очаквам от панаирджийски фокусник?

— Не съди по карнавалния ми образ, който е създаден за пред публиката. Когато не изпълнявам фокуси на сцената, за да си изкарвам хляба, се старая да казвам истината. Всъщност и когато работя, най-често съм откровен. Госпожица Кати Морс *наистина* ще удивлява своите близки с тази снимка.

— Да — отвърнах. — Две години. Не повече.

— Престани да шикалкавиш, а ми отговори. Искаш ли да се оправяш?

Сетих се за послеписа в бележката, която Кели ван Дорн беше пъхнал под вратата на мотелската ми стая. „Ако не се вземеш в ръце, след година ще си в затвора.“ И то ако извадех късмет.

— Преди три години спрях дрогата за известно време. — Горедолу беше вярно, макар че бях на поддържаща терапия с марихуана. — Изчистих се и минах през треперенето, изпотяването и диарията. Но състоянието на крака ми толкова се влоши, че не можех да стъпвам. Някакъв нерв е увреден.

— Мисля, че мога да оправя и това.

— Абе, какъв си ти — чудотворец ли? Това ли ми внушаваш?

Джейкъбс, който седеше до леглото, се изправи:

— Достатъчно засега. Трябва да поспиш. Още не си добре.

— Дай ми нещо да ми стане по-добре.

Той се подчини, без да спори, и наистина ми полекна. Но не съвсем. До 1992 бях стигнал дотам, че само спринцовката можеше да ми помогне. Не можеш да махнеш с вълшебна пръчица и да се отървеш от тази гадост.

Поне така си мислех.

* * *

Почти седмица прекарах в кемпера на сандвичи, супа и малки дози хероин, облекчаващи най-силния тремор. Джейкъбс ми донесе багажа и китарата. В сака държах резервна спринцовка, но когато я потърсих (втората вечер, докато Джейкъбс разиграваше спектакъла си на панаира), беше изчезнала. Умолявах го да ми я върне и да ми даде по-голяма доза хероин, за да се боцна.

— Не — отсече той. — Ако ще си вкарваш хероин венозно...

— Само подкожно съм го правил!

Той ме погледна изпод око, сякаш казваше: „Я стига!“

— Ако искаш да се дупчиш, сам си намери необходимото. Тази вечер може би се чувстваш твърде слаб, за да си потърсиш, но утре сигурно ще имаш повече сили. Убеден съм, че на панаира бързо ще се уредиш. След това обаче не се връщай тук.

— Кога ще ми приложиш чудотворната терапия?

— Когато укрепнеш още малко, за да понесеш лек токов удар във фронталния си лоб.

Побиха ме тръпки. Седнах на леглото му (той спеше на разтегателното диванче) и го загледах как се преоблича. Той свали сценичните си дрехи, сложи ги внимателно на закачалка и облече бяла пижама, подобна на костюма на статист във филм на ужасите, в който действието се развива в психиатрична клиника. Често се питах дали наистина мястото му не е в лудницата, и то не заради шашмалогииите, които разиграваше на панаира, а заради налудничавия блясък в очите му. Понякога, особено когато заговореше за лечебните свойства на електричеството, погледът му ставаше като на безумец. Напомняше за погледа му по време на проповедта, заради която го изгониха от Харлоу.

— Чарли... — Вече го наричах Чарли. — За електрошокова терапия ли говориш?

Той спокойно ме изгледа и продължи да закопчава бялата болнична пижама.

— И да, и не. Твърдо не в общоприетия смисъл, защото не възнамерявам да те лекувам с обикновено електричество. Бръцолевенията ми на панаира звучат фантазмагорично, защото тъкмо това искат зрителите. Не идват заради реалността, Джейми, искат фантастика, вълшебства. Но тайното електричество съществува и приложенията му са разнообразни. Още не съм открил всички, включително и онова, което най-много ме интересува.

— Ще споделиш ли кое е?

— Не. Изнесох няколко изтощителни спектакъла и умирам за сън. Надявам се, че на сутринта ще си тук, но ако не си, изборът е твой.

— Навремето би казал, че нямаме свободен избор, а всичко става по волята на Бога.

— Тогава бях друг човек. Младеж с наивни схващания. Ще ми кажеш ли лека нощ?

Пожелах му приятни сънища и се проснах на леглото, което ми беше отстъпил. Вече не беше пастор, но в много отношения си оставаше Добрия самарянин. Не бях нападнат от разбойници и оставен гол на пътя като човека, който отивал в Йерихон^[6] но пък хероинът

наистина ме беше ограбил. Джейкъбс ми беше дал подслон, хранеше ме и ме крепеше с малки дози, колкото да не се побъркам. Въпросът беше дали да му дам възможност да унищожи мозъка ми. Или да ме убие, като ми пусне в главата мегаволтове „специално“ електричество.

Пет-десет пъти, може би дори дванайсет, си казвах, че ще стана, някак си ще се добера до панаира и ще обикалям, докато не намеря някой да ми продаде онова, от което изпитвах необходимост. Необходимост, напомняща свредел, дълбаещ все по-навътре в мозъка ми. Смъркането „на час по лъжичка“ не ме устройваше. Щеше да ме оправи само голяма доза директно в централната нервна система. В един момент дори седнах на леглото и посегнах към ризата си с твърдото намерение да изляза и да свърша тази работа, обаче след миг отново се проснах на леглото; бях облян в пот, треперех и конвулсивно се гърчех.

Постепенно се унесох. Малко преди да заспя, си казах: „*Утре. Утре ще си тръгна.*“ Но останах. На петата сутрин — мисля, че беше петата — Джейкъбс седна зад волана на своя баундър, включи двигателя и подхвърли:

— Хайде да се повозим.

Нямах избор, освен да отворя вратата и да скоча, защото кемперът вече се движеше по шосето.

---

[1] Филм с Уиона Райдър и Крисчън Слейтър, режисьор Майкъл Лемън, 1988. — Б.пр. ↑

[2] Популярна американска кълтригрупа, спечелила много награди през 90-те. — Б.пр. ↑

[3] Чарлс Едуард (Чарли) Даниълс (1936-) — американски кълтрипевец и инструменталист. — Б.пр. ↑

[4] През 60-те и 70-те на войниците, оплакващи се от простуда и кашлица, давали сироп, който съдържа алкохол и кодеин. — Б.пр. ↑

[5] Песен от 60-те години с признато влияние в историята на рокендрола. — Б.пр. ↑

[6] Библия, Евангелие от Лука, 10:25-37. — Б.пр. ↑

VI

ЛЕЧЕНИЕ С ЕЛЕКТРИЧЕСТВО. СРЕДНОЩНА РАЗХОДКА. ЕДИН УЖАСНО ВКИСНАТ ОКИ^[1]. БИЛЕТ ЗА ПЛАНИНСКИЯ ЕКСПРЕС

Електротехническата работилница на Джейкъбс беше в западната част на Тулса. Не знам как изглежда районът сега, но през 1992 представляваше западна индустриална зона, в която много предприятия бяха фалирали или бяха на стъпка от фалита. Той вкара кемпера в паркинга на занемарен комплекс от цехове и магазини на Олимпия Авеню и спря пред автосервиз с табела „Автомонтьори «Уилсън»“.

— Брокерът ми каза, че стоял празен дълго време — обясни. Носеше избелели джинси и синя голф тениска, очите му искряха от вълнение. Изнервах се само като го гледах. — Наложих се да сключа договор за една година, но пък наемът е нищожен. Влизай.

— Махни тази табела и сложи своя — посъветвах го и с леко треперещите си ръце очертах нещо като рамка. — „Портрети с мълнии, Ч. Д. Джейкъбс, едноличен собственик.“ Ще изглежда добре.

— Няма да се задържа в Тулса. А и портретите са само средство за препитание, докато провеждам експериментите си. Напреднах много от пасторския си период, но все още имам дълъг път пред себе си. Много дълъг. Хайде, Джейми. Влизай.

Отключи вратата и ме преведе през празна канцелария. По мръсния линолеум бяха очертани чисти квадратчета на местата, където са били краката на бюрото. На стената имаше календар със снимки на спортистки, отгърнат на април 1989.

Покривът на сервиза беше от гофрирана ламарина, напечена от жаркото септемврийско слънце, затова очаквах вътре да е горещо като

в пещ, обаче се оказа приятно хладно. Чуваше се тихо бръмчене на климатици. Джейкъбс щракна няколко ключа на стената — явно монтирани наскоро — и помещението се освети от дванайсетина силни лампи. Ако не бяха правоъгълните вдлъбнатини на пода, оставени от двата подемика, и петната от машинно масло, човек можеше да си помисли, че е в операционна.

— Сигурно плащаш луди пари — климатиците излизат доста скъпо — отбелязах. — Особено при топлината, която излъчват лампите.

— Напротив, евтиния. Климатите са конструирани от мен. Харчат много малко, освен това сам си произвеждам електричеството — е, не всичкото. Бих могъл да покривам всичките си потребности, обаче не искам от електроснабдяването в Тулса да се усъмнят, че крада ток, и да дойдат на проверка. А лампите... ако пипнеш крушката, няма да се изгориш. Дори няма да почувстваш топлина.

Стъпките ни отекваха в празното помещение. Гласовете ни кънтяха. Струваше ми се, че сме заобиколени от призраци. Казах си: „Сигурно защото съм напрегнат.“

— Слушай, Чарли, да не би да си се заиграл с някакви радиоактивни вещества?

Той направи гримаса и поклати глава:

— Ядрената енергия е последното, което ме интересува. Тя е за идиоти. Задънена улица.

— А как произвеждаш ток?

— Електричеството ражда електричество, ако знаеш как да го накараш. Друг път ще говорим по този въпрос. Ела да ти покажа нещо.

В дъното на помещението имаше три-четири дълги маси, отрупани с електротехнически уреди. Разпознах осцилоскоп, спектрометър и няколко черни кутии, които приличаха на китарни усилватели „Маршал“, но може да бяха някакви особени батерии. Имаше контролен панел, който изглеждаше доста разнебитен, и няколко измервателни уреда с потъмнели циферблати. Накъдето и да погледнех, виждах дебели кабели, гърчещи се като змии. Някои влизаха в метални контейнери, които приличаха на куфарчета с инструменти; други криволичеха обратно към черните кутии.

„Може би е някаква фантазия — помислих си. — Съоръжения, които функционират само във въображението му.“ Но портретите с

мълнии не бяха въображаеми. Нямах представа как ги правеше — обяснението му беше, меко казано, незадоволително, но бяха факт. И наистина не чувствах топлина от силните лампи, въпреки че стоях под една от тях.

— Доста скромно оборудване — отбелязах скептично. — Очаквах повече.

— Проблясващи светлинни снопове! Хромирани ножови превключватели, стърчащи от контролни табла като в научнофантастичен филм! Може би и кабина за телепортация! И холограма на Ноевия ковчег в дифузна камера! — Той се засмя.

— Нищо подобно — казах, макар че описанието му беше доста точно. — Само че оборудването ми се струва... недостатъчно.

— Така е. Свърших с опитите, които мога да направя на този етап. Продадох някои уреди. Разглобих другите, които са нетрадиционни, и ги дадох на склад. Свърших добра работа в Тулса, особено предвид малкото свободно време, с което разполагах. Да се грижиш за прехраната си всеки ден е досадна работа, както, предполагам, знаеш.

Знаеш, разбира се.

— Все пак напреднах по пътя към крайната си цел. Сега ми е нужно време да помисля, а няма как да стане, докато всяка вечер изнасям представления.

— А крайната ти цел е?

И този път той пропусна покрай ушите си въпроса.

— Ела насам, Джейми. Искаш ли нещо за ободряване, преди да започнем?

Не бях сигурен, че *искам* да започнем, но със сигурност исках нещо за ободряване. За пореден път ми мина през ума да грабна кафявото шишенце и да избягам. Само че той щеше да ме настигне и да го изтръгне от ръката ми. Бях по-млад и почти бях преборил грипа, обаче той беше в по-добра форма. Най-малкото не беше катастрофирал с мотор и не беше чупил крак и бедрена кост.

Джейкъбс взе изпръскан с боя дървен стол, сложи го пред една от черните кутии, които приличаха на усилватели „Маршал“, и каза:

— Седни.

Не се подчиних... не и веднага. На едната маса забелязах снимка в рамка с подпора. Той видя, че посягам да я взема, и протегна ръка,

сякаш искаше да ме спре. Обаче се отказа и ме загледа, без да продума.

Една случайно чула по радиото песен може да отключи спомен с жестока (но, слава богу, краткотрайна) яркост: първата целувка, велик купон с приятели, трагичен миг в живота. Всеки път, когато чуя „*Върви по своя път*“ на „Флийтуд Мак“ например, се сещам за последните мъчителни седмици на майка ми — през онази пролет непрекъснато пускаха по радиото тази песента. Една снимка може да има същото въздействие. В момента, в който зърнах тази, станах пак на осем. Сестра ми пак редеше домино с Мори в Къта с играчките, Патси Джейкъбс бодро свиреше на пианото „*Ще пожънем снопи*“^[2], поклащаше се в такт с музиката и копринената ѝ руса коса се полюшваше.

Беше студиен портрет. Патси беше с широка рокля до прасците — модел, който отдавна беше излязъл от мода, но ѝ стоеше чудесно. Детето в скута ѝ беше с къси панталонки и пуловерче без ръкави. На темето му стърчеше непослушният кичур, който много добре си спомнях.

— Наричахме го Мори Марката — промълвих и леко прокарах пръсти по стъклото.

— Така ли?

Не го погледнах. Гласът му трепереше и аз се боях какво ще видя в очите му.

— Да — отвърнах. — А ние, момчетата, бяхме влюбени в жена ти. И Клеър беше влюбена. Мисля, че мечтаеше да е госпожа Джейкъбс.

При мисълта за сестра ми очите ми се напълниха със сълзи. Бих могъл да се оправдая с абстиненцията и с физическата си слабост и щеше да е вярно... но не съвсем.

С длан избърсах сълзите си и върнах снимката на масата. Вдигнах поглед — Джейкъбс човъркаше някакъв регулатор за напрежението, който изглеждаше съвсем наред.

— Не се ожени отново, така ли? — промърморих.

— Не. И през ум не ми мина. Патси и Мори бяха моят живот. Всичко, което исках и от което се нуждаех. Не минава ден, без да мисля за тях. Не минава месец, без да ги сънувам. Сънувам, че са живи и здрави, а като се събудя, си казвам, че катастрофата е била само

кошмар... После... истината ме връхлита. Един въпрос, Джейми. Питал ли си се някога къде са майка ти и сестра ти? Ако са някъде?

— Не. — Жалките останки от вярата ми след Страшната проповед се бяха изпарили в гимназията и в университета.

— Хм. Разбирам. — Той остави регулатора и включи уреда, напомнящ усилвател „Маршал“ — марка, която групи като тези, в които свирех, рядко можеха да си позволят. Нещо забръмча, но не като усилвател — звукът беше по-нисък, почти като музикален тон. — Да започваме.

Погледнах стола, но не седнах, а промърморих:

— Обеща да ме... ободриш.

— Вярно. — Извади кафявото шишенце, позамисли се, после ми го подаде. — Да се надяваме, че ще ти е за последно, затова се обслужи сам.

Не се наложи ме подканва втори път. Смръкнах две големи дози и щях да повтора, ако не беше изтръгнал от ръцете ми кафявото шишенце. Но и това беше достатъчно — в съзнанието ми се отвори прозорец към тропически бряг. Ветрецът нежно ме погали, изведнъж престана да ми пука какво ще стане с мозъка ми. Седнах на стола.

Джейкъбс отвори един стенен шкаф и извади закрепени с тиксо слушалки с метална мрежа на ушите. Включи ги в уреда, напомнящ усилвател, и ми ги подаде.

— Ако чуя „Ин А Гада Да Вида“^[3], значи съм отлетял — се пошегувах.

Той само се усмихна.

Сложих слушалките и почувствах хладината на металната мрежа.

— Пробвал ли си този номер с някого? — попитах. — Ще боли ли?

— Няма да боли — отвърна той, пропускайки да отговори на първия ми въпрос. И в противоречие с думите си ми подаде гума за предпазване на зъбите, каквато понякога използват баскетболистите. Усмихна се, като видя изражението ми, и добави: — За всеки случай. Сложи я.

Подчиних се.

Джейкъбс извади от джоба си бяла пластмасова кутийка с размерите на звънец за входна врата:

— Мисля, че...

Той натисна бутон на кутийката и не чух края на фразата.

* * *

Не загубих съзнание, не почувствах прекъсване във времето. Само чух рязък, много силен звук, сякаш Джейкъбс щракна с пръсти до ухото ми, макар разстоянието помежду ни да беше най-малко метър и половина. Внезапно открих, че вече не стои до уреда, напомнящ усилвател „Маршал“, а се е надвесил над мен. Бялата кутийка с бутона я нямаше, а с мозъка ми се беше случило нещо лошо. Беше зациклил.

— Нещо — изпелтечих. — Нещо, нещо, нещо. Стана. Стана. Нещо стана. Нещо стана, стана, нещо стана. Стана. Нещо.

— Престани! Нищо ти няма! — Обаче говореше неуверено. Личеше, че е изплашен.

Слушалките ги нямаше. Опитах се да стана, но вместо това вдигнах ръка като второкласник, който знае верния отговор, и умира да го вдигнат на дъската.

— Нещо. Нещо. Нещо. Стана. Стана, стана. Нещо стана.

Джейкъбс ми удари силна плесница. Главата ми се отметна и щях да падна, ако столът не беше облегат на ламаринената стена на работилницата.

Опуснах ръка, престанах да плещя и се втречих в него.

— Как се казваш?

„Ще отговоря, че се казвам *Нещо Стана* — помислих си. — *Името ми е Нещо, фамилията — Стана.*“

Обаче казах:

— Джейми Мортън.

— Презиме?

— Едуард.

— Моето име?

— Чарлс Джейкъбс. Чарлс Даниел Джейкъбс.

Той извади кафявото шишенце с хероин и ми го подаде. Погледнах го и му го върнах.

— Сега не искам. Току-що ми даде.

— Току-що ли? — иронично повтори той и ми показа часовника си. Бяхме дошли към десет сутринта. Сега беше два и петнайсет следобед.

— Не може да бъде!

Джейкъбс ме изгледа:

— Защо?

— Защото всичко се случи мигновено. Освен ако... ако не греша.

Греша ли?

— Да. С теб разговаряхме надълго и нашироко.

— За какво говорихме?

— За баща ти. За братята ти. За смъртта на майка ти. За смъртта на Клеър.

— Какво казах за Клеър?

— Че съпругът ѝ я тормозел, а тя мълчала цели три години, защото се срамувала да признае. Накрая споделила с Анди и...

— Казваше се Пол Оувъртън — прекъснах го. — Преподаваше английски в елитен колеж в Ню Хемпшир. Един ден Анди го причакал на паркинга и го смлял от бой. Всички обичахме Клеър — всички хора я обичаха, предполагам, че дори Пол Оувъртън я е обичал посвоему. Но с Анди бяха най-големите деца в семейството и помежду им имаше необичайна близост. Това ли ти разказах?

— Почти дословно. Анди казал: „Само с пръст да я докоснеш, ще те убия.“

— Какво друго ти разказах?

— Че Клеър напуснала мъжа си, извадила ограничителна заповед срещу него и подала молба за развод. Преместила се в Норт Конуей и започнала работа в друго училище. Шест месеца след съдебното решение Оувъртън отишъл в училището и я застрелял в класната стая, докато след часовете преглеждала контролни. После се самоубил.

Да. Клеър почина. На погребението ѝ нашето голямо, шумно и по принцип щастливо семейство се събра за последен път. Беше слънчев октомврийски ден. После потеглих за Флорида просто защото никога не бях ходил там. След месец вече свирех в Джаксънвил с групата „Червилото на Патси Клайн“. Бензинът беше скъп, а във Флорида беше топло, затова смених колата си с мотоциклет „Кавазаки“. Неразумно решение, както се оказа впоследствие.

В ъгъла на гаража имаше малък хладилник. Джейкъбс го отвори, извади бутилка ябълков сок и ми я подаде. Пресуших я на пет големи глътки.

— Опитай се да се изправиш.

Станах от стола, но залитнах. Джейкъбс ме хвана за лакътя и ме задържа.

— Дотук добре. А сега отиди до отсрещната стена и се върни.

Отначало залитах като пиян, но на връщане стъпвах нормално. Бях стабилен като бетон.

— Браво — похвали ме Джейкъбс. — Няма и помен от накуцването. Да се върнем на панаира. Трябва да си починеш.

— Нещо стана — промърморих. — Какво се случи?

— Леко реструктуриране на мозъчните ти вълни, предполагам.

— Предполагаш ли?

— Да.

— Обаче не си сигурен.

Стори ми се, че мисли дълго, преди да отговори, но може и да бяха само няколко секунди — нормалното ми възприятие за време се възстанови чак след седмица. Накрая каза:

— Трудно е да се добера до някои важни книги, затова имам още много да чета и да се уча. Налага се да поемам малки рискове. Само приемливи, разбира се. Чувстваш се добре, нали?

Помислих си, че е рано да се каже, но си замълчах. Така или иначе не можех да променя случилото се.

— Да тръгваме, Джейми. Цяла вечер ще работя на панаира и също трябва да си почина.

Стигнахме до кемпера, но когато посегнах към вратата, ръката ми отново се вирна. Лакътят отказваше да се прегъне, сякаш беше станал железен. За момент ме обзе панически страх, че до края на живота си ще остана с вдигната ръка като ученик, който вика на учителката: „Нека аз да кажа, нека аз!“ След малко обаче ръката ми се отпусна. Отворих вратата и влязох.

— Ще мине — успокой ме Джейкъбс.

— Откъде знаеш, щом не ти е ясно какво точно си направил?

— Случвало се е и друг път.

* * *

Той спря на обичайното си място на паркинга на панаира и отново извади кафявото шишенце хероин:

— Вземи го, ако искаш.

Не го взех. Чувствах се като човек, който гледа съблазнителен бананов десерт, след като се е натъпкал до пресищане на празничната вечеря по случай Деня на благодарността. Знае, че десертът е вкусен, че при други обстоятелства ще си го хапне с удоволствие, но не и след толкова обилна вечеря. След обилна вечеря лакомството не е обект на желание, а само обект.

— Ще пропусна. Може би в друг момент — промърморих, но досега този момент не е настъпил и като възрастен човек, пишец тези редове с пръсти, подути от ревматизъм, съм убеден, че никога няма да настъпи. Джейкъбс ме излекува. Лечението обаче криеше риск и той го знаеше. Спомена, че рискът е приемлив, но приемлив за кого? Чарли Джейкъбс беше добрият самарянин. Същевременно беше побъркан учен и през онзи ден в изоставения автосервиз бях поредното му опитно зайче. Като нищо можеше да ме убие и понякога — всъщност доста често — съжалявам, че не го направи.

* * *

Спах чак до вечерта. Събудих се и установих, че се чувствам като някогашния Джейми Мортън — с ясна мисъл и пълен с енергия. Стъпих на пода и се загледах в Джейкъбс, който се обличаше за вечерното представление.

— Ще те питам нещо... — подхванах.

— Ако е за малкото ни приключение в гаража в Тулса, предпочитам да не го обсъждаме. Да изчакаме и да видим дали си се оправил напълно, или отново ще изпиташ глад за дрога... по дяволите тази вратовръзка, не мога да се оправя с нея, а Бриско е левак!

Бриско беше асистентът му — момчето, което правеше скечове, за да отклони вниманието на публиката, когато е нужно.

— Чакай малко — казах. — Усукал си я. Дай на мен.

Заставах зад него, пресегнах се над раменете му и хоп! — готово. Беше лесно, защото ръцете ми вече не трепереха. Бяха стабилни като бетон... също като походката ми в гаража, след като се окопитих от токовия удар.

— Къде си се научил? — удиви се Джейкъбс.

— След катастрофата с мотора, когато вече можех да се задържа няколко часа на сцената, без да падна, свирех с група „Погребални агенти“. — Беше доста слаба банда. Всяка група, в която аз съм най-добрият музикант, не струва. — Излизахме на сцената с рединготи, цилиндри и с много тесни вратовръзки. Барабанистът и басистът се сбиха за едно момиче и групата ни се разпадна, но пък усвоих това умение.

— Е... благодаря. Какво щеше да питаш?

— За „Портрети с мълнии“. Питам се защо правиш фотографии само на жени. Така си намаляваш клиентелата с петдесет процента.

Той се ухили — отново видях момчешката усмивка, която помнех от времето, когато организираше игрите в църковния сутерен.

— Когато изобретих този фотоапарат — който е и генератор, и проектор, както сигурно си се досетил, — правех портрети и на мъже, и на жени. Беше в малък крайморски лунапарк в Северна Каролина. Наричаше се Джойленд. Вече не работи, но беше страхотен, Джейми. Много ми харесваше. На главната алея „Джойленд Авеню“, редом със Залата на загадъчните огледала се намираше „Галерия от злодеи“. Злодеите бяха картонени фигури в човешки ръст с дупки вместо лица: пират, гангстер с пистолет, бойна мадама с картечница, Жокера и Жената-котка от комиксите за Батман. Хората заставаха зад фигурите, пъхаха глави в прорезите и сладураниите, които обикаляха лунапарка — наричаха се Холивудските момичета — ги фотографираха.

— Оттам ли взе идеята?

— Да. През този период се представях като мистър Електрико — реверанс към Рей Бредбъри, макар да се съмнявам, че някой от тамошните селяндури правеше тази връзка. Вече бях изобретил примитивна версия на сегашния проектор, но не ми беше идвало наум да го използвам за представлението. Използвах най-вече трансформатора на Тесла и искров генератор, наречен „Стълбата на Джейкъбс“. Показвал съм ви такъв, когато бях пастор във вашата

църква. Използвах химикали, за да обагрят искрите в различни цветове. Помниш ли?

Помнех.

— „Галерията от злодеи“ ми отвори очите за възможностите на проектора, тогава измислих Портретите с мълнии. Поредният трик, ще кажеш. Да, но ми помогна да напредна в проучванията си и още ми помага. В Джойленд имах на екрана две изображения — жена с бална рокля и мъж с фрак и с папийонка. Някои мъже се снимаха, но бяха учудващо малко. Предполагам, че приятелите им — простовати провинциалисти — им се подиграваха заради тузарското облекло. А на жените никой не се подиграва. Жените *обожават* да се кипрят и да се правят на принцеси. Затова като видят демонстрацията ми, се нареждат на опашка да се снимат.

— Откога си в този бизнес?

Той присви око и започна да пресмята. После изведнъж изненадано се ококори:

— Цели петнайсет години!

Поклатих глава и се усмигнах.

— От пастор си станал мошеник.

В момента, в който го изрекох, осъзнах, че го обиждам, но още бях изумен, че бившият ми пастор върти такава търговия. Джейкъбс обаче не го прие като обида. Застана пред огледалото, възхити се от идеалния възел и ми намигна.

— То е същото — отвърна. — И в двата случая задачата ти е да убедиш балъците да купят стоката ти. А сега ме извини, отивам да продам няколко мълнии.

На излизане остави хероина на масичката по средата на кемпера. От време на време го поглеждах, дори в един момент го взех, но нямах желание да смръкна. Да ви кажа честно, не разбирах защо съм пропилял толкова години от живота си заради този прах. Запитах се дали всеки се отнася със същото недоумение към бившите си мании. Не знаех.

И досега не знам.

* * *

Като повечето бачкатори по панаирите Бриско си вдигна чукалата и тръгна да си търси по-добре платена работа; попитах Джейкъбс мога ли да заема неговото място и той веднага се съгласи. Така му спестявах труда да търси някой местен дървеняк, който да тътрузи фотографския апарат, да подава цилиндъра и да се преструва, че го е ударил ток. Дори ми предложи да свиря на китарата по време на представлението.

— Нещо, което да държи в напрежение — добави — и да накара селяците да повярват, че момичето ще изгори на стола.

За мен беше фасулско. Редуването на акордите ла минор и ми мажор (основните акорди в „Къщата на изгряващото слънце“^[4] и „Срутването в мина «Спрингфийлд»“^[5], ако ви интересува) неизменно внушава усещане за обреченост. Свирех с удоволствие, макар да мислех, че бавни, тежки удари на барабан ще подсилят ефекта.

— Не се привързвай твърде много към работата — посъветва ме Джейкъбс. — Няма да остана още дълго тук. След като затворят панаира, посещаемостта на лунапарка рязко спада.

— Къде ще отидеш?

— Не съм решил, обаче съм свикнал да пътувам сам.

— Потупа ме по рамото и добави. — Казвам го, за да знаеш.

Вече знаех. След смъртта на скъпите си хора Чарли Джейкъбс беше станал единак.

Прекарваше в работилницата си все по-малко време. Започна да пренася някои уреди в ремаркетото, което щеше да прикачи към кемпера, когато отново тръгне на път. Усилвателите, които не бяха усилватели, както и две от четирите продълговати метални кутии, така и не се появиха. Предположих, че иска да започне начисто на новото си място, където и да беше то. Сякаш беше стигнал до края на една пътека и смяташе да пробва друга.

Самият аз няхах идея накъде да поема в живота, след като вече бях освободен от бремето на наркотиците (и от болките в крака — да, и това се случи), обаче да пътувам с Царя на електричеството със сигурност не влизаше в плановете ми. Бях му благодарен, но не чак колкото можеше да се очаква, тъй като бързо забравих мъките, от които ме беше избавил (както майката забравя болките от раждането). Пък и той ме плашеше. Също и неговото „тайно“ електричество. Наричаше го с грандиозни думи — „тайната на вселената“, „пътят към

върховното познание“, но разбираше с какво се е захванал колкото двегодишно дете разбира колко е опасен пистолетът, намерен в шкафа на баща му.

И като стана дума за шкаф... аз надникнах в неговия. Намерих албум със снимки на Патси, на Мори и на тримата заедно. Страниците бяха подвити от прелистване, подвързията беше орфана. И без да съм детектив, щях да разбера, че е гледал тези снимки много пъти, обаче никога не бях го виждал да разгръща албума. Това беше неговата тайна.

Както и електричеството му.

* * *

Призори на 3 октомври, малко след като панаирът в Тулса затвори врати до следващата година, изпитах още един вторичен ефект от електрическия ток, с който Джейкъбс беше разтърсил мозъка ми. С надницата, която ми плащаше (доста щедра за работата ми като негов асистент), си бях взел стая в един пансион на четири пресечки от панаира. Беше ясно, че Джейкъбс предпочита да е сам в кемпера, каквито и симпатии да изпитваше към мен (ако изпитваше симпатии), пък и беше крайно време да му освободя леглото.

Прибрах се в квартирата към полунощ, около час след края на последното представление за вечерта, и заспах веднага. Почти винаги заспивах бързо. Откакто се бях изчистил от хероина, няхах проблеми със съня. Но през тази нощ се събудих след два часа — намирах се в буренясалия заден двор на пансиона. В небето сияеше леденият лунен сърп. Под него стоеше Джейми Мортън — гол, само с един чорап, около бицепса му беше пристегнат гумен маркуч. Нямам представа откъде се беше взел, но вените ми бяха издути като въжета — идеални за боцкане, а ръката ми под маркуча беше бледа, студена и безжизнена.

— Нещо стана — промълвих.

Стисках вилица (кой знае откъде я бях взел) и отново, и отново я забивах в изпъкналите вени над турникета. От местата на убожданията — най-малко десетина — капеше кръв.

— Нещо. Стана. Нещо стана. О, майко, нещо стана. Нещо, нещо.

Заповядах си да престана, но не можах. Не бях извън контрол, а извън *собствения* си контрол. Сетих се за електрическия Исус, който се плъзгаше по Езерото на мира. Сега приличах на него.

— Нещо.

Бодване с вилицата.

— Нещо стана.

Бодване, бодване.

— Нещо.

Изплезих език и го прехапах. Чух отново силното изпукване — този път не до ухото, а някъде в главата ми. Непреодолимото желание да повтарям едни и същи думи и да се бода внезапно изчезна. Вилицата се изплъзна от юмука ми. Развързах импровизирания турникет и ръката ми изтръпна, когато кръвта потече по вените.

Погледнах луната. Треперех и се питах кой или какво ме беше завладяло преди малко. Защото определено бях под нечия власт. Върнах се в стаята си (слава богу, никой не видя как се размотавам гол из двора) и открих, че съм настъпил стъкло и съм се порязал доста дълбоко. Би трябвало това да ме събуди, само че не беше. Защо? Защото не спях. Бях сигурен. Нещо ме извади от тялото ми и се всели в него, управлявайки го като кола.

Почистих раната и си легнах. Не споменах на Джейкъбс за случилото се — нямаше смисъл да го разказвам. Той щеше да ми намекне, че порезна рана вследствие на малка среднощна разходка е нищо работа в сравнение с чудотворно излекуване от тежка наркомания. И щеше да е прав. И все пак...

Нещо стана.

* * *

През тази година закриването на панаира в Тулса щеше да е през октомври. Появих се в кемпера на Джейкъбс към пет и половина следобед, за да имам достатъчно време да настроя китарата си и да му завържа вратовръзката — нещо, което се беше превърнало в традиция. Докато си играех с възела, на вратата се почука. Чарли се намръщи, но отиде да отвори. Предстояха шест представления, включително

финалното в полунощ, и не обичаше да го смущават, докато се подготвя. Плъзна встрани вратата и се сопна:

— Ако не е важно, елате по-къс...

Не можа да довърши, защото фермер с работен гащеризон и с бейзболна шапка (най-вкиснатият „оки“, който съм виждал) му заби юмрук в зъбите. Джейкъбс политна назад, преплете крака, падна и за малко да си удари главата в масата за хранене, при което сигурно щеше да загуби съзнание.

Грубиянът се качи в кемпера, наведе се и сграбчи Джейкъбс за реверите. Беше на неговата възраст, но много по-едър. И вбесен. Казах си, че ще стане напечено. Положението вече не беше розово, обаче можеше да завърши с дълъг престой в болница.

— Заради тебе я гепиха ченгетата! — изкрещя фермерът. — Дяволите да те вземат! Заради тебе ще я осъдят! Досието ѝ ще я преследва до края на живота ѝ. Като консервена кутия, вързана за кучешка опашка!

Без да се замисля, грабнах от мивката празна тенджера и с нея го фраснах по главата. Ударът не беше силен, но селяндурът пусна Джейкъбс и смаяно ме изгледа. Сълзи потекоха по браздите от двете страни на широкия му като човка нос.

Чарли се отдръпна назад, като се подпираше на пода с ръце и се отгласкваше с крака. От долната му устна, разцепена на две места, течеше кръв.

— Защо не се заяждаш с някой бабаит като теб? — озъбих се. Признавам, че беше тъпо, но в подобни моменти човек се връща в ученическите си години.

— Ще я изправят пред съда! — изкрещя фермерът — оклахомският му акцент звучеше като разстроено банджо. — Заради тоя кретен! Заради тоя нещастник, дето пълзи назад като недоварен, нашлякан *рак*!

Точно така каза. Честна дума.

Оставих тенджерата на печката, показах му, че ръцете ми са празни, и се опитах да го успокоя, говорейки с най-мекия тон, на който бях способен:

— Не знам за какво говориш и съм сигурен, че Ч... — Щях да кажа Чарли, но прехапах устни. — Сигурен съм, че и Дан не знае.

— Дъщеря ми! Дъщеря ми Кати Морс! Този тип й казал, че фотото й ще е без пари, щото се качила на сцената, ама не е! Тая снимка й излезе през носа! Изяде й главата шибаното фото!

Предпазливо сложих ръка на рамото му. Като нищо можеше да удари и мен, но явно вече бе излял гнева си и изглеждаше по-скоро тъжен и объркан.

— Да излезем навън — казах му. — Ще поседнем на сянка и ще ми разкажеш всичко.

— Ти пък кой си?

Беше на езика ми да кажа, че съм асистент на Джейкъбс, обаче ми се стори слаба ракия. Дългогодишният музикантски опит ми дойде на помощ.

— Агентът му.

— Така ли? Ще ми платиш ли компенсация? Щото ми трябват мангизи. Пустият му адвокат ще ми изяде ушите, ще ме разори. — Посочи с пръст Джейкъбс. — Заради тебе, нещастнико! Ти си виновен!

— Нямам... представа... — избърбори Чарли и с длан избърса кръвта от брадичката си. — Нямам представа за какво говорите, господин Морс, уверявам ви.

Бях придърпал Морс до вратата и не исках да загубя завоюваната територия. Побутнах го и подхвърлих:

— Да си поговорим на чист въздух.

Той ми позволи да го изведа навън. В дъното на служебния паркинг имаше павилион за закуски и ръждявали маси под прокъсани чадъри. Взех голяма кока-кола и му я подадох. Ръката му трепереше и малко от напитката се изля на масата, после той пресуши половината чаша. Остави я на масата и притисна длан до челото си:

— Мамка му, не биваше да пия на един дъх студено газирано! Сякаш ми се забива пирон в главата.

— Да — измънках. Сетих се как стоях гол под бледата лунна светлина и забождах вилицата във вените си. *Нещо стана. Нещо стана* с мен, изглежда, и с Кати Морс.

— Какво се е случило? Защо сте разстроен?

— Заради шлякавата снимка, която онзи е дал на Кати. Тя я показва на всички. Приятелките й взеха да се майтапят с нея, обаче не й пукаше. Казваше гордо: „Това съм истинската аз, *така* изглеждам всъщност.“ Една вечер се опитах да й избия тази лудост от главата, ама

майка ѝ рече да не я закачам, щяло да ѝ мине. И наистина два-три дни остави фотото вкъщи, не го мъкнеше във фризьорското училище. Рекохме си, че се е вразумила.

Само че сгрешили. На седми октомври, три дни преди този разговор, Кати влязла в „Бижутерия — Дж. Дейвид“ в град Броукън Ароу, намиращ се югоизточно от Тулса. Носела пазарска чанта. И двамата продавачи я познали, защото била идвала няколко пъти в магазина след звездното си участие в представлението на Джейкъбс. Единият я попитал с какво да ѝ послужи. Тя префучала край него, без да продума, и се приближила до витрината с най-скъпите бижута. Извадила от чантата чук и разбила с него стъклото. Алармата надала вой, обаче Кати не ѝ обърнала внимание, бръкнала във витрината и без да трепне от порязванията — две дълбоки рани, които после зашили в болницата („И белези ще ѝ останат“ — жалваше се баща ѝ), — извадила диамантени обеци.

— Мои са — обяснила преспокойно. — Отиват на балната ми рокля.

* * *

Тъкмо когато Морс приключи разказа си, се появиха двама широкоплещести юнаци с черни фланелки с надпис „ОХРАНА“.

— Има ли някакъв проблем? — попита единият.

— Не — отвърнах и наистина нямаше. Разказът на Морс беше послужил за отдушник на гнева му, което беше хубаво, същевременно го беше изцедил и смачкал, което не беше толкова хубаво. — Господин Морс тъкмо си тръгваше.

Фермерът стана, стискайки чашата с останалата кока-кола. Кръвта на Чарли Джейкъбс засъхваше по кокалчетата на пръстите му. Той погледна чашата, сякаш се питаше как е попадала в ръката му.

— Няма смисъл да викам ченгетата, а? — попита. — Ще кажат, че не е направил нищо на Кати, само я е снимал. Даже без пари, мамка му!

— Хайде, сър — подкани го единият охранител. — Ако искате да посетите панаира, веднага ще ви сложа печат на ръката.

— Не, сър — отвърна Морс. — Семейството ми се нагледа на тоя панаир. Отивам си. — Той тръгна, но се спря и се обърна към мен: — Правил ли го е и друг път, господине? Разбърквал ли е мозъка на други хора като на моята Кати?

„Нещо стана — помислих си. — *Нещо, нещо, нещо*“.

— Не — отвърнах.

— То пък и да е, сякаш ще ми кажеш. Нали си му агент.

После си отиде — вървеше с наведена глава и нито веднъж не се обърна.

* * *

В кемпера заварих Джейкъбс да притиска кърпа с лед до подутата си долна устна. Беше сменил окървавената си риза с чиста. Изслуша моя разказ за историята на Морс, после каза:

— Завържи ми вратовръзката отново, Джейми. Закъсняваме.

— Момент, не бързай толкова. Трябва да помогнеш на това момиче както помогна на мен. Със слушалките.

Той ми хвърли поглед, в който се четеше нещо опасно близо до презрение.

— Мислиш ли, че татенцето ще ме пусне да припаря до малката? Плюс това проблемът ѝ — неспособността ѝ да се контролира — ще изчезне от само себе си. Момичето ще се оправи. Всеки добър адвокат ще убеди съдията, че е била в състояние на умопомрачение. Ще ѝ се размине с предупреждение.

— И друг път се е случвало, нали?

Той сви рамене, като избягваше да ме погледне в очите, макар че гледаше към мен.

— Да, от време на време има странични ефекти, но не чак толкова екстравагантни като този опит за грабеж.

— Ти се учиш в движение, признай си! Всичките ти клиенти са опитни зайчета. Аз — също.

— По-добре ли си сега или не?

— Добре съм. — „Като изключим някои зловещи случки посред нощ“ — добавих наум.

— Тогава ми завържи вратовръзката.

Без малко щях да откажа. Бях му ядосан — на всичкото отгоре се беше измъкнал през задната врата и беше повикал охраната. И все пак му бях длъжник. Беше ми спасил живота, което беше хубаво, освен това ми беше дал възможност да живея нормално, което беше още по-хубаво.

Затова завързах вратовръзката. Изнесохме представлението. Всъщност не едно, а шест. Публиката ахна, когато в небето избухнаха фойерверките по случай закриването на панаира, но не със същия възторг, с който посрещаше портретите с мълнии, сътворени от илюзиониста Дан. И докато всяко момиче гледаше с премрежен поглед своя образ на екрана, аз редувах ла минор с ми мажор и се питах кое от тях ще открие, ще е загубило част от разума си.

* * *

Плик, пъхнат под вратата ми. Дежа вю — отново, както казва Йоги Бера^[6] Само дето този път не се бях напикал в леглото, оперираният крак не ме болеше, не ме тресеше грип и не треперех в бясна нужда да се снабдя с хероин. Наведох се, вдигнах плика и го отворих.

Не мога да си кривя душата — моят пети персонаж не си падаше по лигавите сбогувания. В плика имаше още един с логото на Амтрак^[7], към който с кламер беше прикрепен лист от бележник с написани име и някакъв адрес в град Недърленд, щата Колорадо. Под него Джейкъбс беше добавил три изречения: *„Този човек ще ти даде работа. Задължен ми е. Благодаря, че ми завързваше вратовръзката. Ч. Д. Дж.“*

Отворих плика с логото на „Амтрак“ — вътре имаше еднопосочен билет за планинския експрес от Тулса до Денвър. Дълго го гледах и се колебаех дали да не го върна на касата и да взема парите. Или да го използвам и да се пробвам на музикантската борса в Денвър. Само че щеше да мине време, докато се сработя с нова група. Пръстите ми бяха отслабнали, не бях във форма. А и с дрогата щеше да се появи проблем. Когато си пътуващ музикант, всички около теб се друсат. Джейкъбс беше казал, че до две години магията на портретите му изчезва. Откъде да знам дали няма да е същото и с магическия лек

срещу наркомания? *Можех* ли да знам, след като самият той не знаеше?

Същия следобед взех такси до автосервиза в западния район на Тулса, в който доскоро се помещаваше работилницата на Джейкъбс. На пода, изцапан с грес, нямаше ни едно парченце жица.

„Тук нещо стана с мен“ — казах си и се запитах дали отново бих сложил онези слушалки, ако ми се удадеше възможност да повтора всичко отначало. Реших, че сигурно ще го направя — по странен, непонятен начин, това ми помогна да реша и за билета. Не го върнах, заминах за Денвър, а от там взех автобус до Недърленд — градче, кацнало на западния склон на Скалистите планини. Там се запознах с Хю Йейтс и започнах живота си за трети път.

---

[1] Разг. — жител на щата Оклахома. — Б.пр. ↑

[2] Популярен госпъл, вдъхновен от Псалми, 126:6. — Б.пр. ↑

[3] Заглавие на песен на американската рокгрупа „Айрън Бътърфлай“ в стил психеделичен рок, първоначално наречена „В райската градина“, което солистът произнася завалено под въздействието на алкохола. — Б.пр. ↑

[4] Фолкбалада, най-известна в изпълнението на „Енимълс“ от 1968. — Б.пр. ↑

[5] Балада, изпълнявана от много музиканти, включително от групата „Ю Ту“. — Б.пр. ↑

[6] Лорънс Питър (Йоги) Бера — американски бейзболист, прочут с коментарите си, съдържащи противоречие или тавтология. — Б.пр. ↑

[7] Националната железопътна компания на САЩ. — Б.пр. ↑

VII

ЗАВРЪЩАНЕ ВКЪЩИ. РАНЧОТО „ВЪЛЧАТА ГЛАВА“. БОГ ИЗЦЕЛЯВА КАТО МЪЛНИЯ. ГЛУХ В ДЕТРОЙТ. ПРИЗМАТИКИ

Баща ми умря през 2003, след като надживя съпругата си и две от петте си деца. Клеър Мортън Оувъртън нямаше още трийсет години, когато бившият ѝ съпруг ѝ отне живота. И майка ми, и най-големият ми брат починаха на петдесет и една годишна възраст.

Въпрос: „О, смърт, къде е твоето жило?“^[1]

Отговор: Навсякъде, лайняри.

Върнах се в Харлоу за погребението на татко. Повечето улици бяха вече асфалтирани, не само нашата и шосе №9. На мястото, където ходехме да се къпем, бяха построили жилищен комплекс; близо до Църквата на Сило имаше голям супермаркет от веригата „Биг Епъл“. И все пак в много отношения градът си беше същият. Нашата църква все още беше на старото си място, малко по-надолу от къщата на Майра Харингтън (макар че самата Ми-Мо се беше закачила за голямата небесна телефонна мрежа), люлката ни от автомобилна гума все още висеше от дървото в задния ни двор. Децата на Тери бяха вече твърде големи да я ползват, но предполагам, че са се люлели като малки. Въжето беше протрито и почерняло от годините.

„Може би ще го сменя“, помислих си. Но за какво? За кого? Не за моите деца, защото нямах, а този дом не беше вече мой.

Единствената кола, паркирана в алеята, беше разнебитен „Форд ’51“. Приличаше на първата от „ракетите на колела“, но, разбира се, това беше невъзможно — Дуейн Робишо я бе помлял на първото ѝ състезание на пистата в Касъл Рок, при първата ѝ обиколка. И все пак на багажника стоеше същият рекламен стикер на акумулатори „Делко“, а отстрани — числото 19, изрисувано с червена като кръв боя. Една врана долетя и кацна на предния капак. Спомних си как татко ни учеше

да правим знака срещу лоши очи, като видим врана („Не че нещо, ама не пречи да се застраховаш“, казваше той), и си помислих: „Това не ми харесва. Нещо тук не е наред.“

Не се учудвах, че Кон не е пристигнал — Хавай беше много подалеч от Колорадо, но къде беше Тери? Той и жена му Анабел все още живееха тук. Къде бяха семейство Бауи, семейство Клуки, семейство Паркет, семейство Деуит? Къде бяха хората от „Течни горива — Мортън“? Вярно, че татко надживя мнозина, но не и всички свои близки в града.

Паркирах, слязох от колата и видях, че тя не е фордът „Фокус“, който бях взел под наем от офиса на „Херц“ на летището в Портланд. Беше старата ми кола „Галакси '66“, която татко и Тери ми бяха подарили за седемнайсетия ми рожден ден. На предната седалка беше подаръкът от майка — сборното издание на романите на Кенет Робърт: „Оливър Уайзъл“, „Аръндел“ и останалите.

„Това е сън — помислих. — Сънувал съм го и преди.“

От тази мисъл не изпитах облекчение, напротив, още по-смразяващ страх.

Друга врана се настани на покрива на родната ми къща. Трета кацна до люлката ни от автомобилна гума — на оголения клон с обелена кора, който стърчеше като кост.

Не исках да вляза в къщата, защото знаех какво ще видя вътре. Въпреки това краката ми ме отведоха към входната врата. Заизкачвах стълбите и когато стъпих на предпоследното стъпало, то пак изскърца злобно, както правеше преди, макар че преди осем (или може би десет) години Тери ми беше пратил снимка на подновената веранда.

Те ме чакаха в трапезарията. Не цялото семейство — само мъртъвците. Майка ми не беше по-различна от мумията, в която се бе превърнала през онзи мразовит февруари, когато умираше от рак. Баща ми беше блед и сбръчкан — като на коледната снимка, която Тери ми изпрати малко преди фаталния инфаркт. Анди беше доста пълен. Моят мършав брат бе натрупал килограми на средна възраст, но зачервеното му от хипертонията лице беше добило възвръщаната бледност на смъртта. Клеър беше в най-ужасен вид. За умопомрачения ѝ бивш съпруг не бе достатъчно да я убие — тя беше проявила дързостта да го напусне и за наказание трябваше да бъде напълно изличена. Беше я застрелял с три

куршума в лицето. При втория и третия тя лежала вече мъртва на пода в класната си стая. После пуснал и един в своята глава.

— Анди — промълвих. — Какво е станало с теб?

— Простатата — отвърна той. — Трябваше да те послушам, братлето ми.

На масата имаше торта за рожден ден, цялата в мухъл. Изведнъж глазурата ѝ се повдигна, разчупи се и отвътре изпълзя една грамадна черна мравка. Запъпли по ръката на мъртвия ми брат, след това по рамото му и стигна до лицето. Майка ми обърна глава. Чух как сухожилията ѝ изскърцаха като ръждясали панти на стара кухненска врата.

— Честит рожден ден, Джейми — каза тя. Гласът ѝ беше стържещ и безизразен.

— Честит рожден ден, синко. — Това беше татко.

— Честит рожден ден, малкия. — Анди.

Клеър извърна лице към мен, за да ме погледне, макар че нямаше с какво освен с една кървясала очна кухня. „*Не казвай нищо* — си помислих. — *Ако проговориш, ще полудея.*“

Тя обаче проговори. Думите излизаха от дупка, пълна със съсиреци и счупени зъби.

— Да не ѝ надуеш корема на задната седалка на колата!

Майка ми кимаше с глава като кукла на вентрилоквист, а от мухлясалата торта излизаха още и още огромни черни мравки.

Опитах се да вдигна ръце, за да закрия очите си, но не можех да ги мръдна — бяха твърде тежки и висяха безжизнено. Зад гърба ми предпоследното стъпало на верандата пак издаде злобния си стон. Две проскърцвания. Двама нови пришълци. Знаех кои са.

— Не! — извиках. — Не мога повече! Моля ви, не мога.

Но Патси Джейкъбс стовари ръка на рамото ми, а Мори Лепката обгърна краката ми над коленете.

— Нещо стана — прошепна Патси в ухото ми. Кичур от косата ѝ погъделичка бузата ми. Знаех, че виси от скалпа ѝ ранен при катастрофата.

— Нещо стана — съгласи се Мори и прегърна коленете ми здраво.

После всички запяха. Песента беше „Честит рожден ден“, но думите бяха различни.

— *Нещо стана... СЪС ТЕБ! Нещо стана... СЪС ТЕБ! Нещо стана, скъпи Джейми, нещо стана СЪС ТЕЕЕЕБ!*

В този момент започнах да крещя.

* * *

Сънувах този сън за първи път във влака на път за Денвър. За щастие на спътниците ми от същия вагон крясъците ми звучаха за външния свят като сподавени гърлени стонове. През следващите двайсет години този сън ме споходи повече от двайсет пъти. Неизменно се събуждах с една и съща паническа мисъл: „*Нещо стана.*“

По това време Анди беше още жив. Започнах да му се обаждам и да го убеждавам да си провери простатата. Отначало приемаше думите ми с присмех, после с раздражение. Изтъкваше, че баща ни е здрав като кон и ще живее поне още двайсет години.

— Може би — отвръщах, — но мама почина от рак млада. И баба ни си е отишла от рак.

— Ако не знаеш, да ти кажа, че и двете не са имали простати.

— За боговете на наследствеността това едва ли има някакво значение — възразих. — Те изпращат рака там, където ще бъде най-добре приет. За бога, върви да те прегледат, какъв ти е проблемът? Един пръст в задника и толкова, за десет секунди си готов. За девствеността си ли се притесняваш? Няма нужда, освен ако не усетиш и двете ръце на доктора на раменете си.

— Ще отида на профилактичен преглед, когато навърша петдесет — отсече той. — Това е препоръката на лекарите и това смятам да направя, точка. Радвам се, че се взе в ръце, Джейми. Радвам се, че вече имаш сериозна работа в музикалния бизнес като зрял човек. Но това не ти дава право да ме напътстваш в живота. Мен Бог ме ръководи.

„*На петдесет ще бъде твърде късно — си помислих. — Докато навършиш петдесет, ракът ще е пуснал пипалата си.*“

Тъй като обичах брат си (макар че по скромното ми мнение беше станал умерено досаден набожен правоверник), реших да пробвам с обходна атака и се обърнах към Франсин, жена му. С нея можех да споделя това, на което Анди щеше да се изсмее — че имам

предчувствие и то е много силно. Моля те, Франсин, *моля те* накарай го да си прегледа простатата.

Накрая той отстъпи („Само за да млъкнете с жена ми!“) и си направи ПСА тест малко след като навърши четирийсет и седем, мърморейки, че това изследване е ненадеждно. Може би, но дори за човек като него, който мрази лекарите и цитира Библията нонстоп, беше трудно да оспори резултата: всичко беше ясно. Последва преглед при уролог в Луистън, после операция. Три години по-късно лекарите обявиха, че е преборил рака. Година след това — на петдесет и една годишна възраст — както си поливаше моравата, Анди получи инсулт и преди линейката да стигне до болницата, беше вече в ръцете на Исус. Това стана в едно градче на север от Ню Йорк, където го погребяха. В Харлоу не се състоя траурна церемония. И по-добре. Връщах се там достатъчно често в сънищата си, които бяха страничен ефект от лечението на Джейкъбс за наркомания. Не се съмнявах в това.

* * *

Събудих се за пореден път от този сън в един слънчев юнски понеделник на 2008. Лежах и десет минути се опитвах да се овладеея. Постепенно дишането ми се успокои и преодолях натрапчивата мисъл, че ако си отворя устата, ще започна да повтарям „*Нещо стана, нещо стана*“ до безкрай. Напомних си, че съм се отървявал от наркотиците и това е най-важното от всичко, защото ми е дало нов, по-добър живот. Кошмарите сега се появяваха по-рядко и поне от четири години не се беше случвало да забивам вилица в ръката си в сомнамбулски унес (последния път беше шпатула, така че нямаше наранявания). „*Все едно е малък белег, останал ми след операция*“ — си казвах и обикновено успявах да се убедя, че това е дреболия. Само непосредствено след преживяването чувствах, че зад съня ми се спотайва нещо, някаква зла сила. Женска по природа. Бях сигурен в това дори тогава.

Докато си взема душ и се облека, от съня ми не бе останало нищо освен бледа мъгла. Скоро напълно щеше да изчезне. Знаех го от опит.

Живеех в апартамент на втория етаж на Боулдър Каниън Драйв в Недърленд. През 2008 вече можех да си позволя и къща, но това

означаваше и ипотека, а не ми се занимаваше с нея. Бях сам и апартаментът ме устройваше напълно. Леглото беше двойно като в кемпера на Джейкъбс и през годините не липсваха момичета, с които да го споделям. Напоследък идваха по-рядко, но това беше в реда на нещата. Скоро щях да навърша петдесет и две — горе-долу възрастта, на която чаровните донжуановци започват неизбежната си трансформация в опърпани дърти козли.

Освен това ми харесваше да гледам как набъбва спестовната ми сметка. Не бях скъперник, ни най-малко, но парите не бяха без значение за мен. Имах ярък спомен от онази далечна сутрин, в която се бях събудил разорен и болен в мотел „Феърграундс Ин“. Не бях забравил и изражението на червенокосата, докато ми връщаше изпразнената кредитна карта. „*Опитайте отново*“ — бях й казал. „*Душко* — беше отговорът, — *няма за какво — нали те виждам.*“

„*Да, но виж ме сега, сладурче*“ — си помислих, докато карах джипа си „Тойота 4-Рънър“ по Карибу Роуд. Бях качил двайсетина килограма от деня, в който срещнах Чарлс Джейкъбс в Тулса, но тегло осемдесет и пет при ръст метър и осемдесет и пет ми се виждаше прилично. Е, коремът ми не беше плосък и холестеролът ми беше на ръба, но пък навремето приличах на концлагерист в Дахау. Никога нямаше да свиря в Карнеги Хол, нито с група „И Стрийт Бенд“ на Брус Спрингстийн, но все пак свирех — доста — и имах работа, която харесвах и в която бях добър. „Ако някой иска повече от това — си казвах често, — предизвиква боговете“. Но ти не ги предизвиквай, Джейми. Ако случайно чуеш по радиото Пеги Лий да пее онази тъжна песен на Лийбър и Столър „Нима това е всичко?“, смени станцията и намери нещо друго.

* * *

След шест километра по Карибу Роуд, малко преди пътят да се заизкачва по стръмния склон на планината, завих при табелата РАНЧО „ВЪЛЧАТА ГЛАВА“ — 4 КИЛОМЕТРА. Като стигнах на портала, вкарах кода си в електронната заключваща система и спрях на покрития с чакъл паркинг с надпис ЗА СЛУЖИТЕЛИ И АРТИСТИ. Бях виждал пълен този паркинг един-единствен път — в деня, когато

Риана записа миниалбум в студиото във „Вълчата глава“. Тогава цялата алея беше пълна с коли, чак до шосето. Тази мацка имаше сериозен антураж.

Знаех, че преди два часа Пейгън Старшайн (истинско име: Хилъри Кац) е нахранила конете, но все пак минах през конюшната и ги почерпих с парченца ябълка и морков. Повечето бяха снажни и красиви. Понякога ги виждах като лимузини кадилак на четири крака. Любимият ми сред тях обаче приличаше по-скоро на очукан шевролет. Бартълби — сив кон на петна, без ясно родословие — беше в ранчото, когато пристигнах само с една китара, сак и разнебитени нерви, и не беше млад дори тогава. Повечето от зъбите му бяха окапали отдавна, но с малкото останали дъвчеше парчето ябълка и мързеливо триеше челюсти една в друга. Тъмните му благи очи не се откъсваха от моите.

— Ти си голяма работа, Барт — му казах и го потупах по муцуната. — И аз много те обичам.

Той кимна, сякаш за да каже, че знае.

Пейгън Старшайн — или Пейг за близките ѝ — хранеше пилетата от престилката си. Не можеше да ми махне с ръка, затова ме поздрави с едно дрезгаво „Здравей“, последвано от първите два реда от парчето „Танцувай Мещ Пътейтоус“^[2]. Включих се и аз: „той е най-модерният, най-великият“ и т.н.

Пейгън беше пяла като беквокалистка с различни групи и на младини звучеше като една от „Пойнтър Систърс“.^[3] Момичето обаче пушеше като комин и затова сега, вече на четирийсет, звучеше като Джо Кокър на фестивала „Уудсток“.

Студио 1 беше затворено и тъмно. Светнах лампите и погледнах на стенното табло програмата за днес. Имаше четири сесии: първата в десет, после в два, в шест и една вечерна в девет, която навярно щеше да продължи до след полунощ. Студио 2 също имаше натоварена програма. Недърленд е малко селище, сгущено високо на западния склон на Скалистите планини. Тук въздухът е рядък, населението също — постоянните жители са по-малко от хиляда и петстотин души, — но музикалният живот кипи, в пълна диспропорция с размерите на градчето. Това, което се чете на стикерите за коли — НЕДЪРЛЕНД! ПОВЕЧЕ ЕКСТАЗИ ДАЖЕ И ОТ НЕШВИЛ!, не е преувеличено. Джо Уолш е записал първия си албум във „Вълчата глава 1“ по времето, когато бащата на Хю Йейтс е бил начело, а Джон Денвър е записал

последния си албум във „Вълчата глава 2“. Хю веднъж ми пусна работен запис, на който се чува как Денвър обяснява на музикантите от групата си, че си е купил експериментален самолет „Long-EZ“. Настръхнах, като го чух.^[4]

В градчето имаше девет бара с музика на живо всяка вечер и още три звукозаписни компании освен нашата, но „Вълчата глава“ беше най-голямата и най-добрата. Когато за първи път пристъпих плахо в кабинета на Хю и му казах, че ме праща Чарлс Джейкъбс, на стената имаше поне две дузини снимки на известни музиканти, включително на Еди ван Хален, Аксел Роуз (в разцвета на кариерата си), на групарите от „Линърд Скинърд“ и „Ю Ту“. Но най-голямата гордост на Хю — единствената снимка, на която фигурираше и той самият — беше на „Стейпъл Сингърс“.

— Мейвис Стейпълс е богиня — ми каза той тогава. — Най-добрата певица в Америка. Никой друг не може да се мери с нея.

В младите си години на пътуващ музикант бях записвал евтини сингли и лоши албуми в малки студиа, но никога не бях свирил за сериозна звукозаписна компания, докато веднъж не се наложи да замествам ритъм китариста на Нийл Дайъмънд, който се беше разболял от мононуклеоза. Тогава адски се стресирах — бях на косъм да повърна върху китарата си от притеснение, но впоследствие съм свирил в много сесии, най-често като заместник, но понякога и по специална покана. Заплащането не беше кой знае колко добро, но не беше и мизерно. През уикендите свирех с една група в местен бар, наречен „Комсток Лоуд“, а понякога успях да се уредя с участие в Денвър. Освен това преподавах музика на амбициозни гимназисти в лятна школа, която Хю създаде след смъртта на баща си. Наричаше се „Рок-Атомик“.

— Не ставам за преподавател — възпротивих се аз, когато той предложи да прибави и това към задълженията ми. — Не мога да чета ноти!

— Важното е, че можеш да четеш *таблатури* — отвърна Хю. — Децата искат само това. За наше и за тяхно щастие на повечето няма да им трябва нищо друго. В тези планини няма да откриеш гений като Сеговия^[5], човече.

Оказа се, че е прав, и когато престанах да се притеснявам, заниманията с децата започнаха да ми харесват. Връщаха ми спомени

от времето на „Стоманени рози“, а освен това... може би сравнението е грубо, но от работата си с тийнейджърите от „Рок-Атомик“ изпитвах удоволствие много сходно с това, с което давах сутрин ябълка на Бартълби и го потупвах по муцуната. Тези деца просто искаха да свирят рок и в един момент откриваха, че могат — след като се справят с ми акорд.

Студио 2 също беше тъмно, но Муки Макдоналд беше оставил включен мишпулта. Изключих всичко и си отбелязах да говоря с него. Той беше добър звукорежисьор, но четирийсет години пушене на мери джейн го бяха направили разсеян. Моята китара „Гибсън SG“ стоеше наред с другите инструменти, защото през деня щях да свиря в демо сесия с една малка рокабили банда на име „Гота Уона“. Седнах на едно от високите столчета и посвирих десетина минути, без да включвам усилвател. Дрънках си парчета от рода на „Маратонки на високи токчета“^[6] и „Моето моджо работи“^[7] за поддържане на форма. Сега бях по-добър отколкото в годините, когато обикалях из страната с разни групи, много по-добър, но никога нямаше да бъда Ерик Клептън.

Телефонът извъня — макар че всъщност телефоните в студиата не звъняха, а само светеха със синя светлина. Оставих китарата и вдигнах.

— Студио 2, Къртис Мейфилд^[8] слуша.

— Как е задгробният живот, Къртис? — попита Хю Йейтс.

— Мрачен. Хубавото е, че вече не съм парализиран.

— Радвам се да го чуя. Ела в Голямата къща. Искам да ти покажа нещо.

— Сега ли? След половин час имам запис, човече. Ще дойде онази кънтри-енд-уестърн хубавица с дългите крака.

— Муки ще се оправи с нея.

— Няма го. Не е дошъл. Между другото, оставил е пулта включен в Студио 2. Отново.

Хю въздъхна.

— Ще говоря с него. А сега ела.

— Добре, но слушай, Хю? Остави *на мен* да говоря с Муки. Все пак е моя работа, нали?

Той се засмя.

— Чудя се къде остана боязливият смотаняк, когото наех преди години. Тогава не смееше дума да обелиш — избоботи той. — Идвай.

Ще се шашнеш.

* * *

„Голямата къща“ беше просторна вила, пред която бе паркирана колата на Хю — ретролинкълн „Континентал“. Този човек беше страстен фен на всичко, гълтащо високооктанов бензин. Можеше да си позволи да се поглези. Звукозаписните студиа във „Вълчата глава“ печелеха колкото да не излязат на червено, но по-старите представители на фамилия Йейтс бяха вложили много пари в акции в крупни предприятия, а Хю — два пъти разведен, с предбрачни договори и в двата брака — беше последната издънка на родословното дърво. Отглеждаше коне, кокошки, овце и няколко прасета, но това беше само хоби. Същото важеше и за колекцията му от леки коли и пикапи с мощни двигатели. Истинската му страст беше музиката. Твърдеше, че някога е свирил, но никога не бях го виждал да пипне тромпет или китара.

— Музиката е значимо нещо — ми каза той веднъж. — Популярните романи ги четеш и ги забравяш, телевизията е ден за ден, киното и то. Ако те попитам какво си гледал преди две години, няма да си спомняш. Но музиката остава. Дори попмузиката. *Особено* попмузиката. Подигравай се на „Капки дъжд падат на главата ми“^[9] колкото си искаш, но хората ще слушат тази боза и след петдесет години.

* * *

Беше лесно да си спомня есенния ден през 1992, когато се запознах с Хю, защото „Вълчата глава“ изглеждаше по абсолютно същия начин — до паркирания пред къщата тъмносин линкълн континентал с малките прозорчета на задните врати. Само аз бях много по-различен. Хю ме посрещна на вратата, ръкува се с мен и ме покани в кабинета си. Настана се на директорския стол зад огромното бюро, върху което можеше да кацне малък самолет. Още в коридора бях

ужасно притеснен, а когато влязох и видях лицата на прочути музиканти да ме гледат от стените, устата ми съвсем пресъхна.

Хю ме измери с поглед — странен посетител с мръсна тениска на АС/ДС и още по-мръсни дънки — и каза:

— Чарли Джейкъбс ми се обади за теб. Длъжник съм му. Преди време ми направи огромна услуга, за която едва ли ще мога да му се отблагодаря, но той твърди, че ако ти помогна, ще сме квит.

Стоях пред бюрото като онемял. На прослушвания знаех как да се представям, но това беше нещо по-различно.

— Чарли каза, че доскоро си се дрогирал.

— Да — признах. Нямах смисъл да отричам.

— Каза, че си бил на хероин.

— Да.

— Но сега си чист?

— Да.

Мислех, че ще ме попита колко време ще изтрая, но той не го направи.

— Седни, за бога. Искаш ли кока-кола? Бира? Лимонада? Или чай с лед?

Седнах, но бях като на тръни и не се облегнах.

— Може чай с лед.

Той натисна копчето на интеркома на бюрото си.

— Джорджия? Донеси два чая с лед, миличка. — А след това се обърна към мен: — В това ранчо наистина се занимаваме с животновъдство, Джейми, но мен най-вече ме интересуват животните, които идват тук с музикални инструменти.

Помъчих се да се усмихна, но се почувствах идиотски и се отказах.

Той изглежда не забеляза.

— Рокбанди, кълтригрупи, соло изпълнители: те са основното ни препитание. Правим и рекламни мелодийки за радиостанциите в Денвър, както и по два-сет-трийсет аудиокниги на година. Майкъл Дъгълс беше тук, записа един роман на Фокнър и Джорджия щеше да се напирае от възторг. Той е много земен и приятен човек, но в студиото е железен професионалист.

Не ми идваше наум какво да отговоря, затова мълчах и чаках чая.

Хю се приведе към мен:

— Знаеш ли кое е най-важното за работата в едно ранчо?

Поклатих глава, но преди да ми бъде обяснено, влезе хубава млада чернокожа жена със сребърен поднос, върху който имаше две високи чаши, пълни с лед и чай, със стръкче мента във всяка. Изстисках в чая си две резенчета лимон, но не докоснах захарницата. По време на хероиновия ми период налитах на захар като мечка на мед, но след онзи ден със слушалките в автосервиза ми се гадеше от сладко. Малко след като излязохме от Тулса, си купих шоколад от бюфета във влака, но не можах да го изям. Само като го помирисах, усетих позиви за драйф.

— Благодаря ти, Джорджия — каза Йейтс.

— Моля, да ви е сладко. Не забравяй болницата. Времето за свиждане започва в два. Лес ще те очаква.

— Няма да забравя.

Тя излезе, като затвори тихо вратата, и той отново се обърна към мен:

— Най-важното за работата в едно ранчо е да има главен бригадир на място. Човекът, който движи земеделските и животновъдните въпроси, се казва Рупърт Хол. Той за щастие е жив и здрав, но бригадирът по *музикалната* част лежи в Окръжната болница в Боулдър. Лес Калъей се казва. Името говори ли ти нещо?

Поклатих глава.

— А чувал ли си за „Екселент Борд Брадърс“?

Това ми прозвуча познато.

— Инструментална група, нали? Сърфрок, в стила на Дик Дейл и неговите „Дел-Тоунс“?

— Да, същите. Странно е, че свирят сърф, защото всички са от Колорадо, което е възможно най-далеч и от двата океана. Имаха един хит в класацията Топ 40 — „Алуна Ана Кая“. Кое то на развален хавайски означава „Хайде да правим секс“.

— Да, помня го. — Как няма да го помня. Сестра ми го въртеше по сто пъти на ден. — В него женски смях върви през цялото парче.

Йейтс се ухили.

— Точно този смях изстреля групата към кратката ѝ слава и аз съм пичът, който го миксира в парчето. Хрумна ми след записа. По това време баща ми управляваше това ранчо, а момичето, което се смее като лудо, работи тук и досега. Хилъри Кац. Но се е прекръстила на

Пейгън Старшайн. Вече не смърка нищо, но през онзи ден така се беше надрусала с райски газ, че не спираше да се кикоти. Записах я, без тя да подозира. И това превърна сингъла в хит. Бандата ѝ даде седем хилки като част от хонорара.

Кимнах. Анализите на рока са пълни с подобни щастливи случайности.

— И така, „Екселент Борд Брадърс“ направиха турне, след което ги сполетяха „двата раза“. Знаеш ли кои са те?

Знаех добре, и то от личен опит.

— Разоряване, разпад.

— Точно така. Лес се върна вкъщи и започна да работи за мен. За продуцент го бива повече отколкото за музикант. Той е главният ми мениджър по звукозаписната част вече близо петнайсет години. Когато Чарли Джейкъбс ми се обади за теб, идеята ми беше да те прикрепя към Лес като помощник — да се учиш от него, междувременно да припечелваш, да заработваш допълнително, като свириш тук-там. Идеята сега е пак такава, само че ще трябва да се учиш много бързо, синко, защото миналата седмица Лес получи инфаркт. Казват, че ще се оправи, но трябва да отслабне и да пие хапчета с шепи. Мисли да се пенсионира след година. Кое то ми дава достатъчно време да те видя ставаш ли за работата.

Усетих нещо подобно на паническа атака.

— Но, господин Йейтс...

— Хю.

— Хю, аз нищо не разбирам от продуциране и лансиране на музиканти. Стъпвал съм единствено в такива студиа, в които групата си плаща за записа на час.

— И най-често сметката покриват любящите родители на соло китариста — добави Хю. — Или съпругата на барабаниста, която бачка осем часа дневно като сервитьорка и събира бакшиши с подути крака.

Да, често ставаше така. Докато накрая на женичката ѝ дойдеше умът и покажеше вратата на мъжа си.

Хю се приведе напред и склучи длани.

— Или ще се научиш, или няма. Преподобният твърди, че ще се научиш. Това ми стига. Няма как — длъжник съм му. Засега искам от

теб само да светваш лампите в студията, да следиш за ТГ... знаеш ли какво е това?

— Творческия график.

— Така. И да заключваш вечер. Има едно момче, което ще ти покаже основните неща, докато се върне Лес. Казва се Муки Макдоналд. Ако наред с добрите му страни следиш внимателно и грешките му, ще научиш много. Само, моля те, не го оставяй да води дневника. И още нещо. Ако ще пушиш ганджа, твоя работа, пуши, стига да се явяваш в студиото навреме и да не причиниш пожар. Но ако чуя, че си посегнал пак към хероина...

Заставих се да го погледна в очите.

— Няма да посегна.

— Смели думи. Чувал съм ги много пъти, включително от хора, които вече са мъртви. Понякога обаче се оказват верни. Надявам се да е така и в твоя случай. Но нека да се разберем: ако посегнеш към хероин, напускаш, независимо дали дължа на някого услуга или не. Ясно ли е?

Да, беше ясно. Кристално ясно.

* * *

През 2008 Джорджия Донлин беше също толкова красива, колкото и през 1992, макар че беше качила няколко килограма. В косите ѝ се бяха появили бели нишки и носеше бифокални очила.

— Какво му е, защо е толкова разпенен тази сутрин, имаш ли представа? — попита ме тя.

— Нямам.

— Първо се разпсува, после започна да се смее, после пак взе да ругае. „Знаех си — вика, — виж го ти кучия му син!“ После сякаш хвърли нещо по стената. Питам, за да знам, защото ако ще уволнява някого, ще си взема болничен. Нямам нерви за скандали.

— Ти ли? Ти, която миналата зима хвърли тенджерата по доставчика на месо?

— Това е друго нещо. Нещастният мизерник се опита да ме погали по задника.

— Мизерник с добър вкус — отбелязах и прибавих след нейния смразяващ поглед: — Само отбелязвам.

— Хм. От няколко минути е притихнал вътре. Надявам се да не си е докарал някой инфаркт.

— Може би е чул нещо по телевизията? Или е прочел във вестниците?

— Той изключи телевизора петнайсет минути след като дойдох, а за вестниците — преди два месеца си прекрати абонамента за „Дейли Камера“ и „Поуст“. Казва, че научава новините в интернет. Аз му викам: „Хю, новините в интернет ги пишат хлапаци, които още не са започнали да се бръснат, и девойчета, които още не са сложили сутиен. Не може да им се вярва.“ А той ме мисли за изкуфяла дъртофелница. Не го е казал, но виждам по очите му. Но дъщеря ми Бри учи компютърни науки в Колорадския университет и от нея знам. Тя ми каза да не се доверявам на разни блогърски писания. Хайде, влез при него. Но ако е изпушил и се е изпружил мъртъв в стола, не ме викай да му правя сърдечен масаж.

Тя се отдалечи, висока и царствена, със същата плавна походка, с която беше внесла чая в кабинета на Хю преди шестнайсет години.

Почуках на вратата. Хю не беше мъртъв, но наистина се беше отпуснал в стола зад огромното си бюро и потриваше слепоочията си, сякаш го мъчеше мигрена. Пред него лаптопът му стоеше отворен.

— Ще уволняваш ли някого? — попитах.

Той ме погледна.

— Какво?

— Джорджия каза, че ако ще уволняваш някого, ще си вземе болничен.

— Никого няма да уволнявам. Що за тъпотии.

— Каза, че си хвърлил нещо по стената.

— Глупости. — След кратка пауза допълни: — Ритнах кошчето, когато видях тази щуротия за свещените пръстени.

— Разкажи ми за свещените пръстени, после дай и аз да ритна ритуално кошчето и да се връщам на работа. Днес имам да свърша милиард неща, включително да разуча две парчета за сесията с група „Гота Уона“. Един точен удар в коша може да ми даде начален тласък.

Хю продължи да масажира слепоочията си.

— Предполагах, че може да се случи. Знаех си, че има възможност за такова нещо, само че не съм очаквал да е толкова... толкова грандиозно. Но както казват някои — или действай със замах, или се откажи.

— Не разбирам за какво говориш.

— Ще разбереш, Джейми, ще разбереш.

Паркирах задника си на ръба на бюрото му.

— Всяка сутрин включвам телевизора за новините в шест, докато правя коремните си преси и въртя педалите на велоергометра. Най-вече гледам мацето от прогнозата за времето, защото това само по себе си е здравословно аеробно упражнение. Тази сутрин сред рекламите за вълшебни кремове против бръчки и колекции със златни класики на „Тайм-Уорнър“ имаше една, която ме изуми. Мамка му, не мога да повярвам! Или всъщност... мога. — Той се засмя, но невесело, а с недоумение. — Изключих идиотската кутия и разузнах историята в интернет.

Понечих да заобиколя бюрото, но той вдигна ръка и ме спря.

— Първо трябва да те питам, Джейми, ще дойдеш ли с мен на един спектакъл? Искам да видим един човек, който след няколко неуспешни старта най-сетне е осъществил призиванието си.

— Разбира се, добре. Стига да не е концерт на Джъстин Бийбър. Одъртях за него.

— О, става дума за нещо по-хубаво от Бийбър. Погледни. Само внимавай да не ослепееш.

Заобиколих бюрото и срещнах моя пети персонаж за трети път. Първото, което забелязах, беше театрално втрещения хипнотичен поглед. Беше обгърнал с длани лицето си и на безименните пръсти имаше дебели златни халки.

Това беше постер в уебсайт със заглавие **ИЗЦЕЛИТЕЛНИ СЕАНСИ НА ПАСТОР Ч. ДАНИ ДЖЕЙКЪБС — 2008 г.**

ПОД ШАТЪРА НА ЧУДОДЕЙНИЯ ЛЕЧИТЕЛ!

ЮНИ 13–15

Панаирния терен в НОРИС КАУНТИ

40 километра източно от Денвър

С УЧАСТИЕТО НА БИВШИЯ СОУЛ ПЕВЕЦ АЛ СТАМПЪР

И
ГРУПА „ГОСПЪЛ РОБИНС“
С ДЕВИНА РОБИНСЪН

* * * И ОЩЕ * * *

ЕВАНГЕЛИСТЪТ Ч. ДАНИ ДЖЕЙКЪБС

ОТ ТЕЛЕВИЗИОННОТО ПРЕДАВАНЕ
„ЦЕЛЕБЕН ЧАС С БОЖИЯ ГЛАС“

ВЪЗРОДИ ДУШАТА СИ ЧРЕЗ ПЕСЕН!
УКРЕПИ ВЯРАТА СИ ЧРЕЗ ИЗЦЕЛЕНИЕ!
ВДЪХНОВИ СЕ ОТ ИСТОРИЯТА ЗА СВЕЩЕНИТЕ
ПРЪСТЕНИ,
РАЗКАЗАНА ОТ НЕПОВТОРИМИЯ ПАСТОР ДАНИ!

„Доведи тук бедните, сакатите, слепите и куците.
Убеждавай всички, които срещнеш, да дойдат тук, за да
се напълни къщата ми.“ Евангелие от Лука, 14:21 и 23

ЕЛА И ВИЖ КАК БОЖИЯТА СИЛА ЩЕ ПРОМЕНИ ЖИВОТА ТИ!

ПЕТЪК 13-и: от 19 часа
СЪБОТА 14-и: от 14 и 19 часа
НЕДЕЛЯ 15-и: от 14 и 19 часа
БОГ ГОВОРИ ТИХО (Трета книга на царете, 19:12)
БОГ ИЗЦЕЛЯВА КАТО МЪЛНИЯ (Евангелие от Матей, 24:27)

ЕЛА И ТИ!
ЕЛАТЕ ВСИЧКИ!
ЕЛАТЕ И СЕ ВЪЗРОДЕТЕ!

Отдолу имаше снимка на момче, което хвърля патериците си, а публиката гледа с благоговение. Надписът под снимката гласеше:
„Робърт Ривард, излекуван от МУСКУЛНА ДИСТРОФИЯ, 30 май 2007, Сейнт Луис, Мисури“.

Бях втрещен. Предполагам, че така се чувства някой, който вижда стар приятел, за когото е чул, че е умрял или арестуван за тежко престъпление. Същевременно за част от мен — променената и изцелена част — това не беше изненада. Бях очаквал това развитие през цялото време.

Хю се засмя.

— Хей, човече, гледаш, сякаш птиче ти е влязло в устата и си го погълнал. — А след това изрече единствената свързана мисъл, която се стрелкаше из моята глава: — Преподобният пак върти старите си номера.

— Така изглежда — казах и посочих препратката към Евангелието от Матей. — Но в този ред не се говори за изцеление.

Хю повдигна вежди.

— Не съм знаел, че си спец по Библията.

— Много неща не знаеш — отговорих, — защото никога не сме говорили за Чарли Джейкъбс. Познавам го още от дете, много преди Тулса. Беше проповедник в нашата църква. Това беше първото му назначение и до днес си мислех, че е и последно.

Усмивката му изчезна.

— Бъзикаш се! Той на колко да е бил тогава — осемнайсет?

— Около двацет и пет. Аз бях на шест-седем.

— И тогава ли цереше болни?

— Съвсем не. — Е, ако изключим брат ми Кон. — В онези години беше правоверен методист. Дори използваше гроздов сок вместо вино за причастие. Всички го обичаха. — Поне до Страшната проповед. — Напусна, след като жена му и синът му загинаха при пътна катастрофа.

— Преподобният е бил женен? Имал е дете?

— Да.

Хю помисли за момент и отбеляза:

— Значи поне едната от брачните халки му се полага. Ако са брачни халки. В което се съмнявам. Виж това.

Той премести курсора най-горе на уебстраницата и кликна в банера с надпис СВИДЕТЕЛСТВА ЗА ЧУДЕСА. На екрана излязоха поредица от клипове в Ютюб. Бяха поне дузина.

— Хю, ако искаш да видиш Чарли Джейкъбс, ще те придружа с удоволствие, но тази сутрин наистина нямам време за него.

Хю ме погледна внимателно.

— Вече не изглеждаш като глътнал птиче, а като човек, когото са ударили с юмрук в корема. Виж това видео и те пускам.

На екрана се виждаше момчето с патериците. Хю кликна върху него и забелязах, че клипът, дълъг малко над минута, е събрал повече от сто хиляди гледания. Беше близо до вирусно явление. Щом видеото тръгна, някой тикна под носа на Робърт Ривард микрофон с надпис Кей Ес Ди Кей. Чу се женски глас зад кадър:

— Опиши ни как протече това така наречено изцеление, Боби.

— Ами госпожо — започна Боби, — пасторът ме хвана за главата и аз почувствах свещените халки от двете си страни, ей тук... — Той посочи слепоочията си. — После нещо каза „храс“, сякаш се счупи съчка. Може да съм изгубил съзнание за секунда-две. След това почувствах... и аз не знам. Към краката ми се спусна топлина... и... — Момчето се разплака. — И вече можех да стоя на тях! Можех да вървя! Пасторът ме излекува! Бог да благослови пастор Дани!

Хю се облегна назад.

— Не съм изгледал клиповете, но тези, които видях, са все в този дух. Напомня ли ти нещо?

— Може би — отвърнах уклончиво. — А на теб?

Никога не бяхме говорили за услугата, която „Преподобният“ беше направил за Хю — толкова голяма, че да накара големият бос на ранчо „Вълчата глава“ да наеме доскорошен хероиноман само след един телефонен разговор.

— Ще ти кажа, когато имаш време. Къде смяташ да обядваш?

— Ще си поръчам пица. След като свърша с кънтри-дивата, имам някакъв чудак от Лонгмънт. Представил се е като „баритон, изпълнител на популярни песни“...

Хю гледаше безизразно, но изведнъж се плесна по челото.

— Боже мой, да не е Джордж Деймън?

— Да, така се казва.

— Господи, мислех, че този образ е умрял. Идвал е при нас преди години — преди твоето време. Първата тава, която записа, се казваше „Деймън изпълнява Гершуин“. Това беше много преди компактдисковете, макар че форматът стерео-осем май вече бе излязъл. Всяка песен на този хубавец — ама *всяка песен* — звучеше като „Бог да благослови Америка“ на Кейт Смит^[10] Муки ще се оправи с него.

Те се познават отдавна. А ако Мукстера изпорти нещо, ти ще го оправиш в микса.

— Да го оставя сам?

— Да. Щом ще ходим да гледаме лайнното свещено шоу, искам да чуя какво знаеш за Преподобния. Може би трябваше да проведем този разговор отдавна.

Помислих малко, после казах:

— Добре... Но който иска да получи, трябва да даде. Държа на пълен и равнопоставен обмен на информация.

Той склочи ръце върху изпъкналия си корем под ризата си в стил уестърн и се облегна назад в стола.

— Нямам от какво да се срамувам, ако това си мислиш. Просто звучи ужасно... невероятно.

— Аз ще го повярвам.

— Може би. Преди да тръгнеш, само ми кажи какво пише в този стих от Евангелието от Матей и откъде го знаеш.

— След толкова години не мога да го цитирам точно, но беше нещо като: „Както светкавицата блесва от изток и прорязва небето до запад, така ще бъде и когато дойде Човешкият Син.“ Не става дума за изцеление, а за апокалипсиса. Помня цитата, защото беше един от любимите на пастор Джейкъбс.

Хвърлих поглед към часовника. Дългокраката кънтридива — Манди някаква си — хронично подраняваше и сигурно седеше вече на стъпалата пред Студио 1 с китарата си. Но имах един въпрос, който не търпеше отлагане.

— Защо се усъмни, че халките на ръцете му са брачни?

— Не ги ли ползва при твоята терапия? Когато те излекува от наркоманията?

В съзнанието ми изникна изоставеният автосервиз.

— Не — отвърнах. — Сложи ми слушалки на ушите.

— Кога беше това? През 1992?

— Да.

— Моята среща с Преподобния беше през 1983. Изглежда, през годините след това е осъвременил своя „модус операнди“. А после се е върнал пак към пръстените, защото имат по-голяма връзка с религията отколкото слушалките. Но се обзалагам, че нашият човек е дръпнал

много от моето време — както и от твоето. Преподобният е такъв — не стои на място, винаги опитва нови територии.

— Защо му казваш „Преподобния“? Служеше ли като пастор, когато се запознахте?

— И да, и не. Сложно е. Хайде, бягай, момичето те чака. Може да е с минижуп. Това ще ти откъсне мислите от пастор Дани.

Момичето наистина беше с минижуп и краката му наистина бяха впечатляващи. За съжаление обаче почти не ги погледнах, а и за песните, които изпълни, не мога да ви кажа нищо, ако не проверя в отчета. Мислех за Чарлс Даниълс Джейкъбс, известен още като Преподобния. А сега и като пастор Дани.

* * *

Муки Макдоналд мълчаливо изтърпя мъмрението за мишпулта — кимаше с наведена глава, а накрая обеща да внимава занапред. Да, бях сигурен, че известно време ще внимава, а след седмица-две отново ще намеря пулта включен в първо студио, второ студио или и в двете. Мисля, че да се вкарват хора в затвора за пушене на марихуана е абсурдно, но без съмнение дългогодишната ежедневна употреба води до синдрома ПКК — или „Помня Колкото Кокошка“.

Като чу, че ще записва Джордж Деймън, Мики изведнъж се оживи.

— Винаги съм го обичал! — възкликна той. — Всичките му песни звучат като...

— ... като „Бог да благослови Америка“ на Кейт Смит. Знаем. Приятни занимания.

* * *

Зад Голямата къща имаше горичка с пейки и масички за пикник. На една от тях обядваха Джорджия и две момичета от офиса. Хю ме насочи към друга, по-отдалечена маса и извади от обемистата си мъжка чанта два опаковани сандвича и две кутийки „Доктор Пепър“.

— Поръчах от „Тъби“ един с пилешка салата и един с риба тон. Избери си.

Избрах с риба тон. Хранихме се известно време мълчаливо под сянката на планинските върхари, след което Хю каза:

— И аз бях ритъм китарист преди години и знаеш ли, свирех по-добре от теб.

— Като много други.

— Завърших кариерата си с една група от Мичиган, наречена „Джонсън Кац“.

— От седемдесетте? Дето се обличаха с войнишки ризи и звучаха като „Ийгълс“?

— Всъщност се разделихме през осемдесетте, но да, това бяхме ние. Издадохме четири сингъла, и четирите от първия албум, и бяха хит. А знаеш ли кое направи този албум известен? Заглавието и обложката. И двете ги измислих аз. Казваше се *„Вашият чичо Джак свири всички зверски хитове“*, а на корицата беше моят чичо Джак, сниман в хола да си дрънка на своето укулеле. А вътре в тавата — тежки звуци и жесток дисторшън. Нищо чудно, че не спечели „Грами“ за най-добър албум. Беше времето на Тото. С шибаната „Африка“^[11] — тази скапана боза.

Той се замисли.

— Както и да е. Бях свирил две години с „Джонсън Кац“ и направих доста за хитовия албум. Започнахме турне, свирех на първите две дати и ми биха шута.

— Защо? — Помислих си: *„Сигурно заради дрога. В ония времена беше винаги заради дрога.“* Но той ме изненада.

— Оглушах.

* * *

Турнето на Джонсън Кац тръгнало от зала „Циркус едно“ в Блумингтън, а оттам — в Конгресния театър в Оук Парк. Малки зали, скромни участия с местни подгрыващи банди, колкото за тренировка. Сериозната програма започвала от Детройт: трийсет града, в които „Джонсън Кац“ щели да откриват за Боб Сийгър и неговата „Силвър

Булет Банд“. На стадиони и големи сцени — истински „арена рок“, мечта за всяка група.

Пищенето в ушите на Хю се появило в Блумингтън. Отначало не му обърна внимание. Сметнал, че е просто част от цената, която плащаш, когато си продал душата си на рокендрола. Кой уважаващ себе си музикант не е страдал от шум в ушите? Вижте Пийт Таунсенд, Ерик Клептън, Нийл Йънг. В Оук Парк обаче получих световъртеж и гадене. По средата на изпълнението Хю напуснал сцената и се издрайфал в кофа, пълна с пясък.

— Още помня надписа на табелата над нея — ми каза той. — „ИЗПОЛЗВАЙ САМО ПРИ МАЛКИ ПОЖАРИ“.

Хю избутал някак до края на концерта, приел аплодисментите на публиката и пак тръгнал олюлявайки се към кулисите.

— Какво ти става? — попитал Феликс Гранби. Той бил вокалистът и соло китаристът, което значи, че за обществото — или поне за тази част от него, която слуша рок — той олицетворявал „Джонсън Кац“. — Пиян ли си?

— Стомашен грип — казал Хю. — Ще мине.

Изглеждало, че наистина ще мине. След като изключил усилвателите, шумът в ушите намалал. Но на сутринта се появил отново и този път Хю почти не чувал друго освен адското пищене.

Двама членове на „Джонсън Кац“ осъзнали надвисналото бедствие в пълния му мащаб: Феликс Гранби и самият Хю. След три дни трябвало да свирят на стадиона „Силвърдоум“ в Понтиак. Капацитет — деветдесет хиляди места. Заради Биб Сийгър, любимеца на Детройт, се очаквало стадионът да е пълен. „Джонсън Кац“ били на прага на славата, а в рокендрола такъв шанс рядко идва втори път. Затова Феликс Гранби направил с Хю това, което Кели ван Дорн направи с мен.

— Не му се сърдя — каза Хю. — Може би на негово място щях да постъпя по същия начин. Нае един сесиен музикант от студио „Л’Амур“ в Детройт и той излезе вместо мен на „Силвърдоум“.

Гранби съобщил на Хю за уволнението му с бележки, които пишел и му давал да чете. Изтъкнал, че за разлика от останалите членове на групата Хю е от семейство, червиво с пари. Ще отлети за Колорадо, удобно настанен в бизнес класа, и ще се консултира с най-

добрите специалисти. Последната бележка била написана с печатни букви: СЛЕД НУЛА ВРЕМЕ ЩЕ БЪДЕШ ПАК С НАС.

— Да, бе — въздъхна Хю, докато седяхме на сянка и ядахме сандвичите си от „Тъби“.

— Още съжаляваш, нали? — попитах аз.

— Не. — Дълга пауза. — Да.

* * *

Хю не отишъл в Колорадо.

— Дори да се бях върнал, определено нямаше да е със самолет. Струваше ми се, че над шест хиляди метра височина главата ми ще експлодира. Освен това не ми се прибираще вкъщи. Искях да ближа раните си сам, а Детройт не беше по-лошо място за целта от всяко друго. Така поне си казвах.

Симптомите не отминавали: световъртеж, гадене — от умерено до непоносимо — и този влудяващ, непрестанен шум в ушите — понякога по-слаб, друг път толкова силен, че главата му щяла да се пръсне. На моменти всички тези симптоми се отдръпвали като морски отлив и тогава Хю успявал да заспи и изкарвал десетина часа в сън.

Макар че можел да си позволи по-добро място, живеел във въшлив хотел на Гранд Авеню. Две седмици отлагал да отиде на лекар — ужасявал се, че ще му съобщят, че има злокачествен тумор на мозъка. Накрая се заставил да влезе в някакъв кабинет на Инкстър Роуд. Медикът — хлапак, индиец, който изглеждал седемнайсетгодишен, — го изслушал, поклатил глава, направил няколко изследвания и го посъветвал да влезе в болница за допълнителни изследвания, както и да пробва един експериментален медикамент против гадене, който лично той за съжаление нямал право да изписва.

Вместо да отиде в болница, Хю се шляел по детройтските улици дълго и безцелно (когато световъртежът позволявал). Един ден минал покрай магазин, на чиято прашна витрина били натрупани радиоапарати, китари, грамофони, касетофони, усилватели и телевизори. На табелата пишело „Нова и използвана електроника —

Джейкъбс“, макар че всички тези вехтории приличали на скрап и нищо не изглеждало като ново.

— Не мога да ти кажа защо влязох. Може би от носталгия към любимите ми аудиоджаджи. Може би някакво самобичуване. А може би просто съм решил, че вътре ще има климатик и ще се спася от жегата — каква самозаблуда. Или може би ме привлече табелата над вратата.

— Какво пишеше на нея? — попитах.

Хю ме погледна и се усмихна.

— „*Можеш да се довериш на Преп.*“

* * *

Бил единственият клиент. Рафтовете били претрупани с още по-екзотични уреди от тези на витрината. Някои му били познати: електромери, осцилоскопи, волтомери, регулатори за напрежение, амплитудни анализатори, токоизправители, инвертори. Други не могъл да разпознае. По пода се виели кабели като змии, навсякъде стърчали жици.

Съдържателят се появил от една врата, опасана от мигащи коледни лампички. („Може би е звъннало звънче, като съм влязъл, но, разбира се, не съм го чул“, каза Хю.) Моят „пети персонаж“ бил с избелели дънки и бяла риза, закопчана до яката. Хю разбрал по устните му, че му казва нещо като „Здравейте“ и „С какво да ви услужа?“ Той му махнал с ръка, поклатил отрицателно глава и продължил да разглежда рафтовете. Взел една китара „Стратокастър“ и проверил дали е настроена.

Джейкъбс го наблюдавал с интерес, без да изразява безпокойство, макар че немитата коса на Хю висяла на сплъстени масури до раменете му, а дрехите му били в окаяно състояние. Минали около пет минути и той тъкмо започнал да губи интерес и се канел да поема към въшливия хотел, в който пребивавал, когато световъртежът пак се появил. Той се олюлял, замахнал с ръка и съборил една разглобена тонколونا. Почти се овладял, но понеже не се хранел, светът пред очите му посивял, а миг преди да тупне на прашния

дървен под, напълно почернял. Същата история като моята. Само че на друго място.

Когато се свестил, Хю бил в офиса на Джейкъбс със студена кърпа на челото. Извинил се и казал, че ще си плати, ако е счупил нещо. Джейкъбс се отдръпнал назад и примигнал изненадано — реакция, с която Хю се сблъсквал често през последните седмици.

— Сигурно говоря много силно, извинете — казал Хю. — Не се чувам. Глух съм.

Джейкъбс изровил един тефтер от горното чекмедже на претрупаното си бюро. (Представях си го ясно — пълно с жици и батерии.) Надраскал нещо и вдигнал бележника пред Хю.

„Отскоро ли? Видях, че свириш на китара.“

— Отскоро — потвърдил Хю. — Имам нещо, което се казва „Мениеров синдром“. Музикант съм. — Замислил се и се изсмял... беззвучно в собствените си уши, но Джейкъбс реагира с усмивка. — По-точно, бях музикант.

Джейкъбс обърнал нова страница в тефтера, написал нещо набързо и го показал на Хю: *Ако е болестта на Мениер, може би ще успея да ти помогна.*

* * *

— Очевидно ти е помогнал — казах.

Обедната почивка свърши и момичетата се прибраха вътре. Аз също имах работа — и то много, но не можех да си тръгна, преди да чуя историята на Хю докрай.

— Седяхме в офиса му дълго. Разговорът върви бавно, когато единият от събеседниците трябва да пише това, което иска да каже. Попитах го как мисли, че може да ми помогне. Той написа в бележника, че отскоро експериментира с така наречената „транскутанна електрическа нервна стимулация“, известна като ТЕНС. Обясни ми, че идеята да се използва електричество за стимулиране на увредени нерви датира от хиляди години. За първи път за това говори древен римски...

Една прашасала врата се отвори в паметта ми.

— Древен римски лекар на име Скрибоний. Той открил, че ако човек с болен крак настъпи електрическа змиорка, болката изчезва. И Преподобният не експериментира с това „отскоро“, Хю — той се занимава с ТЕНС още преди този термин официално да се появи.

Хю повдигна вежди и ме погледна изпитателно.

— Продължавай — подканих го.

— Добре, но после ще се върнем към това, което каза.

Аз кимнах.

— Да, както се разбрахме: ти разказваш твоята история, аз разказвам моята. Засега само ще ти спомена, че и в моя случай имаше припадък.

— И така... казах му, че синдромът на Мениер е загадка за медицината. Не е ясно дали се дължи на увреден нерв или на вирус, който причинява натрупване на течност във вътрешното ухо. А може би е бактериално или генетично заболяване. Той написа в отговор: *„Всички болести са електрически по природа.“* Казах, че това е шантава идея. Той само се усмихна, обърна нова страница и писа по-дълго. След това ми подаде бележника. Не мога да цитирам точно — оттогава мина много време, — но никога няма да забравя първото изречение: *„Електричеството е основата на живота.“*

Да, това беше Джейкъбс. Това изречение го идентифицираше по-добре от пръстов отпечатък.

— Нататък продължаваше горе-долу така: *„Взemi например сърцето. То работи на микроволтове. Този ток се осигурява от елемента калий, който е електролит. Организмът ни превръща калия в йони — частици с електрически заряд, които регулират не само сърцето, но и мозъка, И ВСИЧКО ДРУГО.“* Последните думи бяха с главни букви. И оградени с кръг. Когато му върнах бележника, той надраска нещо на листа съвсем набързо, посочи към очите ми, описа линия към ушите, после през гърдите и корема към краката. След това ми показва какво е нарисувал. Беше мълния.

Как иначе.

— Давай към същественото, Хю.

— И тогава...

* * *

Хю казал, че трябва да помисли. Не споменал, разбира се (макар че си го мислел), че няма никаква представа кой е Джейкъбс — може да е от смахнатите ненормалници, които обикалят всеки голям град.

Джейкъбс му написал, че разбира колебанието му и самият той има съмнения. „В крайна сметка, аз също поемам риск дори само като ти отправям това предложение. Аз също не те познавам.“

— Има ли опасност? — попитал Хю с монотонен, механичен глас като на робот.

Джейкъбс повдигнал рамене и написал: „*Няма да те заблуждавам — при прилагане на електричество директно през ушите съществува риск, но става дума за НИСКОВОЛТАЖЕН ток! Предполагам, че най-лошото, което може да се случи, е да се напикаеш.*“

— Това е лудост — казал Хю. — Лудост е дори да водим този разговор.

Преподабният само повдигнал отново рамене и наблюдавал мълчаливо Хю.

Хю седял в офиса, стискал кърпата (все още влажна, но сега и гореща) и сериозно обмислял предложението на Джейкъбс, като голяма част от него не възприемала това като лудост, а като нещо съвсем нормално, независимо от краткото им познанство. В крайна сметка той бил музикант, внезапно оглушал и отхвърлен от групата, която заедно с други основал. И сега тази група била на прага на националния успех. Вярно, има музиканти и поне един композитор — великият Бетховен, които са живели в глухота, но загубата на слуха не била единствената болка на Хю. Мъчели го световъртеж, тремор, периодично замъгляване на зрението, гадене, повръщане, диария, ускорен пулс. Най-непоносим бил непрестанният шум в ушите. Той си мислел, че глухотата означава тишина, но се оказало, че не е така, поне не в неговия случай. Вътре в главата му имало една постоянно виеща алармена сирена.

Трябвало да се вземе предвид и друг фактор — една истина, която той не искал да признае дори и пред себе си. Хю бил останал в Детройт, за да събере смелост. На 8-МАЙЛ РОУД имало много заложни къщи и всичките продавали оръжие. Нима това, което му предлагал този мъж, било по-лошо от дулото на някой продаван и препродаван пистолет?

С твърде гръмкия си роботизиран глас Хю извикал:
— Майната му. Давай.

* * *

Хю продължи да разказва, отправил поглед към планината. Докато говореше, потупваше с ръка дясното си ухо — струва ми се, несъзнателно.

— Преподобният сложи табела ЗАТВОРЕНО на вратата, заключи и спусна щорите. Настани ме на кухненски стол до касовия апарат и постави на щанда метален контейнер с големината на куфар. Вътре имаше две метални халки, обвити в нещо като златиста мрежа. Бяха колкото онези големите висящи обеци, които си слага Джорджия, когато се облича официално. Сещаш ли се кои?

— Разбира се.

— На всяка от халките имаше гумено приспособление, от което излизаше жица. Жиците бяха свързани с контролна кутия, не по-голяма от входен звънец. Той отвори дъното ѝ и ми показа, че вътре има само една батерия — приличаше на размер ААА. Отдъхнах си. „С това не може да стане кой знае каква беля“ — ми мина през ума. Но после сърцето ми се сви отново, като видях, че си слага гумени ръкавици — от онези, с които жените мият съдове, — и че хваща халките с щипци.

— Мисля, че малките батерии ААА на Чарли са различни от тези, които се продават в магазина — казах. — Неговите са далеч по-мощни. Не ти ли е говорил за тайното електричество?

— О, боже, много пъти! Любимата му тема. Но това беше понататък. Не разбирах какво ми обяснява, а мисля, че и той не разбираше съвсем. Погледът му ставаше един такъв...

— ... озадачен — подсказах аз. — Озадачен, тревожен и развълнуван едновременно.

— Да, точно такъв — съгласи се Хю. — Допря халките до ушите ми — както казах, с щипци — и ми каза да натисна бутона на контролната кутия, защото ръцете му били заети. Бях готов да се откажа, но веднага се сетих за пистолетите в заложените къщи и натиснах копчето.

— И нататък ти се губи. — Не го формулирах като въпрос, защото бях сигурен, че е било така. Но той ме изненада.

— По-късно имаше и такива моменти. Имаше и други — „призматик“ съм ги нарекъл, но те се появиха след време. Там на стола в магазина чух само мощно *изпукване* в главата си. Краката ми се изпружиха напред, а ръцете ми се вдигнаха като на третокласник, който напире да каже на учителката, че знае верния отговор.

Това извика спомени у мен.

— Чувствах железен вкус, сякаш имах монети в устата. Помолих Джейкъбс за вода и като чух гласа си, сълзите ми рукоуха. Ревах дълго като дете на рамото му, а той ме успокояваше.

Хю най-сетне откъсна очи от планината и се обърна към мен.

— След това бях готов да направя всичко за него, Джейми. *Всичко.*

— Чувството ми е познато.

— Когато спрях да хлипам, той ме заведе при рафтовете и ми сложи две слушалки „Кос“. Включи ги и пуска някаква музикална радиостанция. Питаше ме дали чувам и постепенно намаляваше звука, докато стигна нула, но мога да се закълна, че дори тогава чувах. Той не само ми върна слуха, Джейми, но го направи по-остър, отколкото когато бях на четиринайсет и свирех с първата си банда.

* * *

Хю попитал Джейкъбс как да му се отплати. Преподобният погледнал мърлявия хлапак, който явно се нуждаел от подстригване и баня, и се замислил.

— Знаеш ли какво — казал най-накрая, — тук бизнесът не върви. Ако въобще се завъртят клиенти, са обикновено някакви съмнителни субекти. Затова смятам да прехвърля стоката в един склад в Норт Сайд, докато реша какво ще правя занапред. Можеш да ми помогнеш.

— Мога да направя нещо още по-добро — предложил Хю, като се опиянявал от собствения си глас. — Ще платя за склада и ще наема транспортна фирма, която ще свърши всичко. Имам достатъчно пари да си го позволя, макар че може би не си личи. Наистина.

Джейкъбс бил ужасен от идеята:

— За нищо на света! Стоките за продан са боклуци, но уредите ми в задната стая — моята лаборатория — са много ценни и повечето крайно деликатни. Ако ми помогнеш лично да ги пренесем, това ще бъде достатъчна отплата. Но преди всичко трябва да си починеш. И да се храниш. Да качиш няколко килограма. Изживял си труден период. Бихте ли станали мой асистент, господин Йейтс?

— Щом искате, с удоволствие — съгласил се Хю. — Господин Джейкъбс, още не мога да повярвам, че ви чувам.

— След седмица няма да ти прави впечатление — отбелязал Чарлс. — Така става с чудесата. Няма защо да роптаем срещу това — то е част от човешката природа. Но тъй като току-що съпреживяхме заедно чудо в този забутан край на Моторния град^[12], ще те помоля да не ме наричаш господин Джейкъбс. За теб съм „Преподобния“.

— Като обръщение към свещеник?

— Абсолютно — казал той и се ухилил. — Преподобният Чарлс Д. Джейкъбс, върховен прелат на Първата църква на електричеството. Обещавам ти да не те претоварвам с работа. Не бързаме за никъде, ще караме полека.

* * *

— Не се учудвам, че сте карали полека.

— Какво намекваш?

— Отказал ти е да наемеш транспортна фирма и да му платиш. Не са му трябвали пари от теб, а да му отделиш повече време. Според мен той те е изследвал. Наблюдавал е страничните ефекти от лечението си. Ти какво си мислеше?

— Тогава ли? Нищо. Бях на седмото небе. Ако Преподобният беше поискал да ограбя Първа национална банка в Детройт, навярно щях да се опитам. Но сега, като се връщам назад, си мисля, че сигурно си прав. Нямаше много работа за вършене, защото той държеше много малко стока. Уредите му в задната стая бяха повече, но с един по-голям камион можехме да изнесем за два дни цялата колекция. А той проточи работата цяла седмица. — Хю помисли малко и добави: — Да, прав си. Наблюдавал ме е.

— *Изследвал* те е. Изучавал е последствията. — Хвърлих поглед към часовника си. Записът започваше след петнайсет минути и ако продължавах да се бавя, щях да закъснея. — Ела да ме изпратиш до Студио 1. И ми разкажи за страничните ефекти.

Докато вървахме, Хю ми описа периодите на амнезия, последвали електротерапията на Джейкъбс. Били краткотрайни, но чести, особено през първите няколко дни. Нямам чувството, че губи съзнание. Просто изведнъж се озовавал на различно място и откривал, че са изминали пет минути. Или десет. На два пъти се случило, докато с Джейкъбс товарели техниката му и вехтошарските му стоки на един пикап, който Преподобният бил взел от някакъв човек (може би и той от чудотворно излекуваните му пациенти, но Хю не можал да разбере, защото Джейкъбс мълчал дискретно по такива теми).

— Попитах го какво е ставало в тези интервали, за които нямам спомен. Той каза: „Нищо, продължихме да пренасяме багаж и да си говорим най-нормално.“

— Повярва ли му?

— Тогава да. Но сега не съм сигурен.

Хю разказа как пет-шест дни след терапията седял на единствения стол в стаята в долнопробния си хотел и четял книга, а в следващия миг изведнъж се озовал прав в ъгъла с лице към стената.

— Произнасяше ли нещо? — попитах, като си мислех: „*Нещо стана. Нещо, нещо, нещо.*“

— Не — отвърна той. — Но...

— Но какво?

Споменът го накара да поклати глава.

— Бях съблякъл панталона си, след което си бях обул обувките отново. Стоях в ъгъла по боксерки и маратонки „Рибокс“. Шантаво, нали?

— *Муй локо*^[13] — казах. — Колко време продължиха тези епизоди?

— През втората седмица бяха само два. На третата изчезнаха. Но имаше и нещо друго, което продължи по-дълго. То беше свързано със зрението ми. Имах едни други... епизоди. Призматика. Не знам по какъв друг начин да ги нарека. В първите пет години след лечението се повториха повече от десетина пъти. Но оттогава не са се появявали.

Стигнахме до студиото. Муки ни чакаше отвън. С шапката си с логото на „Денвър Бронкос“^[14], обърната с козирката назад, приличаше на най-стария скейтбордист в света.

— Групарите дойдоха. Разсвирват се. — Той понижи глас: — Хора, тези образи са пълна скръб.

— Предупреди ги, че ще закъснеем — казах. — За компенсация ще им отпуснем още време.

Муки премести поглед от Хю към мен и после пак към Хю, за да премери емоционалната температура.

— Хей, нали никой няма да го отнесе с уволнение?

— Няма, освен ако не оставиш мишпулта включен пак — сопна му се Хю. — Хайде, влизай вътре и остави възрастните да си поговорят.

Муки козирува и влезе в студиото.

Хю отново се обърна към мен:

— Призматиките бяха много по-чудато нещо от моментите на амнезия. Не знам дали ще мога да ти го опиша. Както се казва, трябва да се изживее.

— Опитай.

— Винаги усещах, когато се задават. Както си действах по ежедневните задачи, изведнъж зрението ми се изостряше.

— Като слуха ти след лечението?

Той поклати глава.

— Не, със слуха си беше ясен факт. Всеки тест ще потвърди, че и днес чувам по-добре отколкото преди лечението на Джейкъбс, макар че не съм си правил труда да се изследвам. Другото със зрението беше някак... Нали знаеш как епилептиците предусещат припадъка по белези като изтръпване на китките или неприятен мирис?

— Предвестници на пристъпа.

— Именно. Това изостряне на зрението, което чувствах, беше предвестник. После идваха... цветовете.

— Цветовете.

— Предметите се оцветяваха и всичко се изпълваше в червени, сини и зелени багри. Цветовете се движеха и се разместваха. Сякаш гледаш света през призма, но такава, която едновременно увеличава и разчупва обектите. — Той потупа челото си с длан в израз на недоумение и безсилие. — Не мога да ти го опиша точно. Траеше

трийсет-четирийсет секунди, в които сякаш виждах през света и зад него имаше друг свят. По-реален свят.

Той ме погледна сериозно.

— Това бяха моите призматиките. Досега не съм разказвал на никого за тях. Те ме ужасяваха.

— Не каза ли поне на Джейкъбс?

— Бих му казал, но когато за първи път изпитах това, той си беше тръгнал. Нямахме тържествено сбогуване — само една бележка, че е получил изгодно бизнес предложение в Джоплин. Това беше около шест месеца след чудотворното ми излекуване. И аз се върнах тук в Недърленд. А призматиките... бяха толкова красиви, че не мога да ти ги опиша, но се надявам никога повече да не ми се случват. Защото ако онзи, другият свят наистина съществува, не искам да го виждам. Нека си остане като плод на въображението ми.

Муки се показа пак.

— Напират, Джейми. Да започвам, ако искаш. И да издъня нещо, все едно, защото пред тези дървеняци „Дед Милкмен“^[15] звучат направо като „Бийтълс“.

Може и да беше прав, но хората си бяха платили за сесията.

— Не, изчакайте, пристигам. Кажете им, че започваме след две минути.

Той изчезна.

— Е — каза Хю, — чу моята история, но сега е ред на твоята. Искам да я чуя.

— Имам един свободен час довечера към девет. Ще дойда в Голямата къща и ще ти я разкажа. Няма да отнеме дълго. Тя е почти същата като твоята: електротерапия, излекуване, странични ефекти, които отслабват постепенно и след време изчезват напълно. — Не беше съвсем вярно, но в студиото ме чакаха за запис.

— Нямахме призматиките?

— Не. Имаше други неща. Едното наподобяваше синдрома на Туре^[16], но без ругатните.

Реших да не му разказвам за кошмарите с мъртвите ми роднини, поне засега. Може би те бяха *моите* прозрения в този друг свят, за който говореше Хю.

— Трябва да отидем да го видим. — Той стисна ръката ми над лакътя. — Наистина трябва.

— Мисля, че си прав.

— Но без тържествена вечеря, чу ли? Дори не искам да говоря с него, а само да го наблюдавам.

— Добре — казах и погледнах ръката му. — По-леко, ще ме нараниш. Имам да правя запис.

Той ме пусна. Влязох в студиото, където местната пънкарска банда мъчеше някакво парче в стил „кожени якета и безопасни игли“, изпълнявано много по-добре от „Рамоунс“^[17] през седемдесетте. Хвърлих поглед през рамо и видях, че Хю продължава да стои и замислено да гледа планината.

Светът отвъд света, си казах, след това прогоних тази мисъл от главата си — или по-точно се опитах — и се хванах за работа.

* * *

През 2008 все още няхах собствен лаптоп — изглезих се с такъв едва година по-късно, — но в Студио 1 и 2 имаше достатъчно компютри, тъй като използвахме за записите програми на „Епъл Макинтош“, и в следобедната пауза потърсих името „Ч. Дани Джейкъбс“ в Гугъл. Имаше хиляди споменавания. Явно бях пропуснал много, откакто „Ч. Дани“ се беше появил в националния пейзаж преди десет години, но това беше разбираемо. Рядко гледах телевизия, интересът ми към попкултурата се въртеше около музиката, а връзките ми с църквата бяха прекъснали отдавна. Нищо чудно, че бях пропуснал възхода на проповедника, когото Уикипедия наричаше „Оръл Робъртс“^[18] на дваисет и първи век“.

Джейкъбс не беше основал своя мегацърква, но седмичното му предаване „Целебен час с божия глас“ се излъчваше в цялата страна по кабеларки, в които телевизионното време беше евтино, а печалбите от „волните пожертвования“ — големи. Шоуто излъчваше на запис сеансите „Под шатъра на чудодейния лечител“, с които пастор Дани обикаляше страната (като избягваше Източния бряг, където хората, изглежда, бяха по-малко лековерни). На снимките, направени през годините, виждах как Джейкъбс остарява и побелява, но погледът му остава неизменен: фанатичен и някак оскърбен.

Около седмица преди с Хю да отидем да видим Джейкъбс в естествената му среда, се обадох на Джорджия Донлин и я помолих за телефонния номер на дъщеря ѝ — момичето, което учеше компютри в Колорадския университет. Името ѝ бе Бриана.

С Бри проведохме изключително интересен разговор.

---

[1] Библия, Първо послание до коринтяните, 15:55. — Б.пр. ↑

[2] Популярен танц от 60-те и известен сингъл на певицата Ди Ди Шарп, оглавявал редица класации. — Б.пр. ↑

[3] „Пойнтър Систърс“ — американска поп и ритъм-енд-блус група, основана през 1969. — Б.пр. ↑

[4] Джон Денвър, певец, автор на песни, актьор и общественик, запален пилот-любител, загива през 1997 при катастрофа с личния си експериментален самолет. — Б.пр. ↑

[5] Андрес Сеговия (1893–1987) — испански китарист виртуоз, една от най-влиятелните личности в областта на класическата китара. — Б.пр. ↑

[6] Блус, записан от Томи Тъкър през 1963. — Б.пр. ↑

[7] Песен от 1956 на Престън Фостър, популяризирана от Мъди Уотърс и известна в многобройни кавърверсии. — Б.пр. ↑

[8] Къртис Мейфилд (1942–1999). — Афроамерикански музикант, вокалист, композитор, китарист, социален активист, борец за граждански права. — Б.пр. ↑

[9] Популярна песен от касовия уестърн „Буч Касиди и Сънданс Кид“ (1969). — Б.пр. ↑

[10] Кейт Смит (1907–1986) американска певица, наричана често Първата дама на радиото, известна най-вече с изпълнението на патриотичната песен „Бог да благослови Америка“. — Б.пр. ↑

[11] Хитов сингъл от 1982 г. на американската рокгрупа „Тото“, основана 1977. — Б.пр. ↑

[12] *Motor Town* — така е известен Детройт заради развитата по онова време автомобилна индустрия. — Б.пр. ↑

[13] Много лудо (исп.). — Б.пр. ↑

[14] Отбор по американски футбол от Денвър, Колорадо. — Б.пр.

↑

[15] Американска пънкгрупа, създадена през 1983 г. — Б.пр. ↑

[16] Неврологично заболяване, при което пациентът страда от множество двигателни и речеви тикове, като например натрапчиви, неволно произнасяни ругатни. — Б.пр. ↑

[17] *The Ramones* — американска пънк-рокгрупа, създадена в Ню Йорк, активна в годините 1974–1996. — Б.пр. ↑

[18] *Granville Oral Roberts* (1918–2009) — американски евангелист, пътуващ и телевизионен проповедник, представящ се за чудотворен лечител; една от най-спорните религиозни фигури на ХХ век. — Б.пр. ↑

VIII

СПЕКТАКЪЛ ПОД ШАТЪРА

Разстоянието от Недърленд до панаира в окръг Норис беше сто километра, така че с Хю имахме достатъчно време за разговори, но до Денвър почти не обелихме дума. През повечето време се любувахме на пейзажа. Като изключим черната линия смог над Арведа, беше идеален ден в началото на лятото.

Тогавя Хю спря радиото и поредицата от златни класики по Кей Екс Кей Ел секна.

— Брат ти Конрад оплака ли се от странични ефекти, след като Преподобният го излекува от ларингита или каквото там му е имало?

— Не, и това е напълно естествено. Джейкъбс твърдеше, че лечението е било наужким, плацебо, и според мен казваше истината. Сигурно е така. Тогавя е започвал и най-мащабният му проект е била телевизионната антена. Проблемът се е криел в съзнанието на Кон.

— Внушението е могъщо нещо — съгласи се Хю. — Както и вярата. Виж групите и певците, които се редят на опашка при нас да записват, въпреки че сега почти никой не купува компактдискове. Проучи ли Ч. Дани Джейкъбс?

— Подробно. Дъщерята на Джорджия ми помага.

— И аз се поразрових — обзалагам се, че повечето му сеанси протичат както при брат ти. Хора с психосоматични заболявания решават, че са изцелени, щом пастор Дани ги докосне с вълшебните си Божи пръстени.

Вероятно беше прав, но след като видях Джейкъбс на панаира в Тулса, не се съмнявах, че е усвоил тайната да ловиш баламурници: освен да чуят как месото цвърчи в тигана, трябва да им подхвърлиш и някоя мръвка. Жени се кълнат, че са се спасили от мигрената, мъже се удивляват, че ишиасът вече не ги мъчи — прекрасно, обаче всичко се крепи на едната честна дума. Такива изцеления не са, да речем, портрети с мълнии.

Поне двайсетина сайта го разобличаваха, включително един с гръмкото заглавие „Ч. ДАНИ ДЖЕЙКЪБС: ПАСТОР МЕНТЕ“. В тях стотици хора бяха публикували мнението си, че „раковите тумори“, които пастор Дани премахва, са свински или кози черен дроб. На съборите не се разрешаваше снимането и „разпоредителите“ конфискуваха филма, ако хванеха някого да извършва нарушение, но въпреки всичко бяха изтекли доста фотографии. Някои всъщност допълваха официалните видеоклипове в сайта на Ч. Дани. На други обаче лепкавата гадост в ръцете на пастора определено приличаше на кози дроб. Подозирах, че туморите са фалшиви — тук прекалено ми напомняше евтин панаирджийски трик. Но това не означаваше, че всичко, което Джейкъбс върши, е спектакъл. В този линкълн „Континентал“ с размерите на яхта се возеха двама мъже, които можеха да го потвърдят под клетва.

— Страдал си от сомнамбулизъм, придружен от гърчове — обобща Хю. — Което в един здравен сайт се нарича миоклония. В твой случай — временна. Появила се е натрапчивата нужда да се бодеш с нещо, сякаш подсъзнателно все още се боцкаш с иглата.

— Правилно.

— А на мен ми се губи време, през което съм говорел и съм се движел — като след препиване, само че без да съм пил.

— И призматиката — подсетих го аз.

— Аха. И момичето от Тулса, за което ти ми разказа. Дето задигнало обещанията. Най-дръзкият обир с чук на света.

— Смятала, че са нейни, защото излязла с тях на снимката, която той ѝ направил. Обзалагам се, че е обиколила всички бутици в Тулса, търсейки и роклята.

— Спомня ли си, че е счупила витрината?

Поклатих глава. Отдавна се бях махнал от Тулса, когато Кати Морс е била изправена на съд, но Бриана Донлин беше открила вестникарска дописка в интернет. Морс твърдяла, че не си спомня нищо, и съдията ѝ повярвал. След изготвянето на психиатрична експертиза освободил младата жена под попечителството на родителите ѝ. Оттам дирите ѝ се губеха.

Хю се умълча. Аз също. Гледахме как пътят се разгръща пред нас. Бяхме излезли от планината и той се устремяваше към хоризонта като обтегната струна.

— За какво му е всичко това, Джейми? — обади се накрая Хю. — За пари ли? Няколко години бачка по панаирите, докато един ден не си казва: „Защо да обирам трохите, вместо да лекувам по събори и да забърша дебелите пачки?“

— Може би, но никога не съм смятал, че Чарли Джейкъбс се интересува от дебелите пачки. Господ също не го интересува, освен ако не се е обърнал на сто и осемдесет градуса, откакто заряза служенето в родното ми градче, а в Тулса не забелязах у него и следа от религиозност. Обичаше жена си и детето си — онова албумче, което намерих в караваната му, почти се беше разпаднало от прелистване — и съм сигурен, че все още държи на експериментите си. Стане ли дума за неговото тайно електричество, той е като Жабока с лекия си автомобил^[1].

— Не разбрах.

— Вманиачен е. Ако ме питаш, той се нуждае от пари за различните си експерименти. Пари, които не може да изкара на панаирите.

— Значи изцеляването не е финалната точка? Не е целта?

Нямаше откъде да съм сигурен, но така ми се струваше. Съборите под Божия шатър бяха гаврене с религията, която той беше отхвърлил, както и начин да изкара оборотни средства от „волните пожертвования“. Само че Джейкъбс не ме беше излекувал за пари. Беше ми подадена ръка за помощ от човек, отрекъл се от религиозната форма, но не и от два принципа в Христовото учение: щедрост и милосърдие.

— Не знам каква е целта му — отвърнах.

— Как мислиш, дали *той* знае?

— Всъщност да.

— Тайното електричество. Чудя се дали си го е изяснил.

А аз се чудех дали изобщо го интересува. Страховита мисъл, откъдето и да го погледнеш.

* * *

Панаирът в окръг Норис се провеждаше през втората половина на септември. Преди две-три години бях ходил там с едно гадже и си

изкарахме супер. Сега, през юни, паркът пустееше, като изключим една огромна брезентова палатка. Съвсем заслужено тя се издигаше в онази част на централната алея, където в разгара на сезона се разполагаха съмнителните развлечения — казината с манипулирани ротативки и стриптийз баровете. Огромният паркинг бе пълен с коли и пикапи — предимно стари брамки с лепенки от рода на „ИСУС ЗА МЕН УМРЯ, ЗА НЕГО АЗ ЖИВЕЯ“ върху задните брони. Голям електрически кръст, вероятно закрепен с болтове за централния стълб, увенчаваше палатката и преливаше в червени, бели и сини ивици. Отвътре се чуваше пламенното изпълнение на госпъл състава и ритмичното пляскане на публиката. Все още се стичаха хора. Повечето бяха на възраст, но имаше и немалко младежи.

— По всичко личи, че си прекарват добре — изкоментира Хю.

— О, да. Спасителното пътуващо представление на брат Любов^[2].

От равнината подухваше хладен ветреца и времето беше приятно — осемнайсет градуса, но в шатъра температурата сигурно беше с десетина градуса по-висока. Видях фермери с гащеризони и старици със зачервени, щастливи лица. Имаше мъже с костюми и жени с елегантни рокли, очевидно пристигнали тук направо от офисите си в Денвър. Сред контингента от ратаи чикано^[3], облекли джинси и запретнали ръкавите на ризите си, не липсваха такива със затворнически татуировки. Дори зърнах няколко черни сълзи^[4].

На първите места се беше разположила Инвалидната бригада. Шестимата инструменталисти от госпъл състава се полюшваха и правеха невероятни импровизации. Пред тях дебелички негърки с бели усмивки на кафявите лица и бургундскочервени роби енергично пристъпваха от крак на крак и пляскаха с ръце: Девина Робинсън и „Божиите птички“.

Стиснала безжичен микрофон, самата Девина с танцова стъпка се отдели от другите; нададе вик, достоен за Арета Франклин в разцвета ѝ и поде:

*Исус е във сърцето ми —
той е там, той е там —
в слава ще възкръсна —*

*в Божия храм!
Като птичка ще подхвъркна
в рая — да, в рая — да!
Исус е във сърцето ми —
с мен ела, с мен ела!*

Тя прикани вярващите да запяят и те не чакаха втора покана. Ние с Хю застанахме прави чак в дъното, защото под шатъра, който сигурно побираше хиляда души, всички столове бяха заети. Хю се наведе към мен и изкрещя в ухото ми:

— Има страхотен глас! Блестяща е!

Кимнах и заръкоплясках. Певицата изкара пет куплета с много „той е там“, а към края пот се лееше от челото ѝ и даже Инвалидната бригада се беше развълнувала. За кулминацията — нови трели в стила на Арета Франклин — Девина високо вдигна микрофона. Органистът и соло китарата с настървение задържаха последния акорд.

За финал тя се провикна:

— *Сега да чуя от вас едно хубаво „Алилуя“!*

Чу го.

— *А сега пак, но да си проличи, че Бог ви е дарил с любовта си!*

Пролича си.

Удовлетворена, тя попита зрителите готови ли са за Ал Стампър. Те ѝ показаха, че са готови.

Музикантите засвириха нещо бавно и обгръщащо. Публиката зае редиците от съваеми столове. Плешив негър, тежащ сигурно към сто и четирийсет килограма, излезе на сцената с възхитителна грация.

Хю се приведе към мен. Сега вече можеше да говори по-тихо:

— През седемдесетте беше в група „Ел-крушките“. Тогава беше слаб като върлина и в буйната му афроприческа можеше да скриеш цяла масичка. Мислех, че се е преселил на оня свят. Изшмъркал е толкова кокаин, че отдавна трябваше да е мъртъв.

Стампър мигновено потвърди тази информация.

— Бях голям грешник — изповяда се той на присъстващите. — Сега, хвала на Господа, съм само голям шишко.

Те се засмяха. Той се посмя с тях и отново стана сериозен.

— По милостта на Исус пастор Дани Джейкъбс ме спаси и ме излекува от пристрастяването. Може би някои от вас си спомнят светските песни, които изпълнявах с „Ел-крушките“ и може би много по-малко от вас си спомнят песните, които изпълнявах вече самостоятелно. В последно време обаче запях друга песен — песен, която Бог ми изпращаше, но от която аз се отвърщах...

— Хвала на Исус! — изкрещя някой от публиката.

— Така е, братко, точно сега ще го възхваля и аз.

Той запя „Нека крайбрежни огънове горят“ — химн, който добре си спомнях от детството, — с толкова дълбоко и искрено чувство, че гърлото ми се стегна. Към края повечето вярващи припяваха заедно с него с блеснали очи.

Ал Стампър изпя още две песни (мелодията и ритъмът на втората подозрително напомняха „Да останем заедно“ на Ал Грийн) и отново покани на сцената „Божиите птички“. Те запяха, той заприпява; с радост въздигаха гласовете си към Бога и Исус и направо пощуриха богомолците. Когато тълпата се изправи, ръкопляскайки неистово, светлините в шатъра угаснаха — само един прожектор огряваше левия край на сцената, откъдето влезе пастор Ч. Дани Джейкъбс. Беше си моят Чарли, както и Преподобният на Хю, но колко се беше променил от последния път, когато го видях!

Широкото му черно палто — като това, което Джони Кеш носеше на сцената, — донякъде скриваше колко е отслабнал, но изпитото му лице го издаваше. Издаваше го като махленска клюкарка. Мисля, че повечето хора, които са преживели големи загуби — големи трагедии — се изправят на кръстопът. Може би не веднага, а когато сътресението попремине. След месеци или след години. В резултат тези хора или се разширяват, или се свиват. Ако такива приказки ви се струват мъгляви като Ню Ейдж мистиката — а сигурно е така, — не ви се извинявам. Знам какво говоря.

Чарлс Джейкъбс се беше свил. Устните му бяха изтънели. Сините му очи искряха, само че обградени с мрежа от бръчици, и изглеждаха смалени. Някак затулени. Жизнерадостният млад мъж, който ми беше помогнал да направя пещери в Череп планина, когато бях шестгодишен; мъжът, който ме беше изслушал с такава доброта, докато му разказвах как Кон е онемял... същият този мъж сега

приличаше на едновременен учител от Нова Англия, който се кани да набие с пръчка непослушен ученик.

Тогава той се усмихна и за миг ме обзе надежда, че нещичко от младежа, който се беше сприятелил с мен, е останало в този пътуващ панаирджийски проповедник. Усмивката озари лицето му. Тълпата го аплодираше. Донякъде и от облекчение, струва ми се. Той повдигна ръце и бавно ги отпусна.

— Седнете, братя и сестри. Седнете, момчета и момичета. Нека сред нас се възцари мир и разбирателство.

Те седнаха. Шатърът утихна. Всички очи бяха приковани в пастора.

— Нося ви блага вест, която сте чували преди: Господ ви обича. Да, всекиго от вас. Тези, които живеят праведно, и тези, които тънат в грях. Той толкова ви обичаше, щото даде своя единороден син — Йоан, трета глава, шестнайсети стих. В навечерието на своето разпятие Неговият син се молеше да се опазите от лукавия — Йоан, седемнайсета глава, петнайсети стих. Когато Бог ни поправя, когато ни дава теглила и скърби, Той го прави от любов — Деяния, седемнайсета глава, единайсети стих^[5]. Нима не може да снесе тези теглила и скърби пак от любов?

— Да, хвала на Бога! — долетя екзалтиран вик от редицата с инвалидните колички.

— Стоя пред вас — скитник върху лицето на Америка и съсъд за Божията любов. Ще ме приемете ли, както аз ви приемам?

Изкрещяха, че ще го приемат. Пот се лееше от челото ми, от челото на Хю, от челата на всички около нас, но лицето на Джейкъбс бе сухо и сияещо, въпреки че заради прожектора сигурно му бе още по-горещо. Добавете и черното палто.

— Навремето бях женен и имах момченце — каза той. — При една ужасна злополука жена ми и детето се удавиха.

Все едно някой ме поля със студена вода. Това беше лъжа, за която аз поне не виждах обяснение.

Разстроени, хората зашепнаха. Много жени, както и немалко мъже се заплакаха.

— Тогава отвърнах лицето си от Господа и го проклетх в сърцето си. Заскитах в пустинята. О, бях къде ли не — в Ню Йорк, Чикаго, Тулса, Джоплин, Далас, Тихуана; в Портланд — Мейн и Портланд —

Орегон, но всуе, навсякъде бе пустиня. Откъснах се от Господа, но никога не се откъснах от спомена за жена си и детенцето си. Свалих одеждите си на свещеник, но никога не свалих това.

Той вдигна лявата си ръка и показа златен пръстен, който изглеждаше твърде широк и дебел за обикновена брачна халка.

— Борех се с нагона — разбира се, аз съм мъж, а жената на Потифар винаги ще изкушава мъжа, — но не изневерих.

— Хвала на Господа — провикна се една жена. Вероятно си мислеше, че ако някога зърне тази шафрантия, маскирана като благоверна съпруга, тутакси ще я разпознае.

— И веднъж, след като преодолях едно необичайно силно... необичайно *лъстиво* изкушение... получих Божие откровение точно както Савел по пътя за Дамаск.

— *Божие* слово! — провикна се някакъв мъж, вдигайки ръце към небето (или поне към купола на шатъра).

— Бог ми каза, че работата ми ще е да снемам теглилата и скърбите на хората. Яви се в съня ми и ми рече да си надяна *втори* пръстен, който ще символизира съюза ми с учението на Господа чрез Неговото Свято Слово и учението на Божия син Исус Христос. Тогава бях във Финикс — изнасях безбожна карнавална програма — и Бог ми рече да ида в пустинята без храна и вода като някой старозаветен поклонник. Рече ми, че в пустинята ще намеря пръстена за моя втори и последен брак. Рече ми, че ако не изменя на съюза ни, ще сторя голямо добро и за награда ще се събера с жена си и детенцето си в рая, където нашият истински брак повторно ще бъде осветен пред светия Му престол и в святата Му светлина.

Последваха още викове и възклицания. Една жена в строг делови костюм, чорапи в телесен цвят и стилни обувки на нисък ток се хвърли на земята и заговори на език, който сякаш се състоеше само от гласни. Мъжът с нея — съпруг или приятел — коленичи, подхвана главата ѝ и се усмихна нежно, насърчавайки я да продължи.

— Той не вярва на нито една своя дума — смаяно произнесох аз. — Всяка дума е лъжа. Те не може да не го разбират.

Но нито те разбираха, нито Хю ме чу. Взираше се в една точка като прикован. Гласът на Джейкъбс се издигаше над възгласите „осанна“ и надвикваше радостната глъчка в шатъра с помощта на електричеството (и безжичен микрофон).

— Цял ден скитах. В контейнера за смет на една крайпътна закувалня намерих храна и ядох. Някой беше изхвърлил недопита бутилка кока-кола край пътя и пих. Тогава Господ ми повели да се отклоня от пътя и аз Му се покорих, въпреки че вече се стъмняваше, а в пустинята са загивали и по-опитни пътешественици от мен.

„Сигурно е стигнал до предградията — помислих си. — Може би е извървял целия път до Северен Скотсдейл, където живеят богатшите.“

— Нощното небе беше забулено от тъмни облаци, без нито една звезда. Но малко след полунощ облаците се разнесоха и лунен лъч освети каменна грамада. Отидох при нея и под камъните намерих... това.

Той високо вдигна дясната си ръка. На средния му пръст беше надянат масивен златен пръстен. Публиката избухна в овации и възгласи „алилуя“. Аз се опитвах да осмисля ситуацията, но не ми се удаваше. Това бяха хора, които използваша компютри, за да общуват с приятели и да научават новините от деня; хора, които приемаха за даденост метеорологичните спътници и трансплантациите на бял дроб; хора, които очакваха да живеят трийсет-четирийсет години повече от праядовците си. Същите тези хора се бяха вързали на една небивалица, в сравнение с която приказките за Дядо Коледа и Феята на зъбките изглеждаха сурова и безкомпромисна проза. Джейкъбс им пробутваше глупости, а те му се надупваха. Сепна ме мисълта, че тази преструвка му харесва, и се уплаших. Това не бе човекът, когото познавах от Харлоу и който ме беше приютил онази вечер в Тулса. После се сетих как се беше отнесъл с объркания и съкрушен баща на Кати Морс и нещата ми се изясниха.

„Не знам дали ненавижда тези хора, но ги презира.“

Или пък не. Може би нищо не го интересуваше. Освен даренията, събрани в кошниците по време на спектакъла, разбира се.

Междувременно той продължаваше своята изповед. Групата отново засвири, повишавайки още повече настроението. „Божиите птички“ се поклащаха в такт и пляскаха и зрителите се заразиха от примера им.

Джейкъбс описваше първите си нерешителни опити да лекува с пръстените от двата си брачни съюза: земния и небесния. Постепенно осъзнал, че Господ желае да разпространи посланието Му за любов и

изцеление сред повече хора. Много пъти падал на колене и измъчено повтарял, че не е достоен. Господ му отвръщал, че ако било истина, никога нямало да му даде пръстените. Джейкъбс така представяше нещата, сякаш двамата с Господ са водили продължителни спорове, пушейки лули в някаква небесна пушалня — може би с изглед към ширналите се хълмове на рая.

Мразех на какво беше заприличал — на учител с дългнестата физиономия и пронизващите сини очи. Мразех и черното палто. Панаирджиите го наричат „фрака“. Поне толкова бях научил, докато асистирах на Джейкъбс за неговите „портрети с мълнии“ в увеселителен парк „Бел“.

— Ще се помолим заедно, нали? — Джейкъбс се отпусна на колене и примигна като от болка. Ревматизъм? Артрит? *„Пастор Дани, изцели се сам!“*

Паството коленичи и под шатъра се разнесоха шумолене на дрехи и развълнуван шепот. Зрителите най-отзад не направиха изключение. За малко да си остана прав — дори за бивш методист като мен цялата тази лигавщина си беше чисто богохулство, — но не исках да привлека вниманието му, както беше станало в Тулса.

„Той ти спаси живота. Не го забравяй.“

Самата истина. И годините след това бяха хубави. Затворих очи не за молитва, а от объркване. Съжалих, че съм дошъл, но нямах избор. За пореден път съжалих, че помолих Джорджия Донлин да ме свърже с дъщеря си — специалистката по компютри.

Твърде късно.

Пастор Дани се помоли за присъстващите. Помоли се за тежко болните, които искаха да бъдат тук, но не можеха. Помоли се за творящите добро. Помоли се за Съединените американски щати, поточно Божията премъдрост да осени политическите им водачи. После премина по същество, молейки Господ да дари изцеление чрез ръцете му и свещените пръстени, защото това било съзвучно с волята Му.

А оркестърът свиреше.

— Сред вас има ли желаещи да бъдат изцелени? — попита той, изправяйки се отново с гримаса. Ал Стампър понечи да му помогне, но Джейкъбс направи знак на бившия соул певец да не се приближава. — Сред вас има ли такива, които копнеят да снемат теглилата си и да се утешат от скърбите си?

Паството се съгласи — шумно, — че желаещи не липсват. Инвалидите и хронично болните от първите два реда гледаха захласнато пастор Дани. Същото се отнасяше за насядалите по задните редове — много от тези хора изглеждаха изнурени и обречени. Имаше превръзки, обезобразени лица, кислородни маски, загубени крайници и шини. Имаше болни, които се гърчеха и трепереха безпомощно, защото увредените им от церебрален паралич мозъци им погаждаха гадни номера.

Нежно, като пролетен повей откъм пустинята, Девина и „Божии птички“ запяха „Исус рече ела“. Разпоредители с изгладени джинси, бели ризи и зелени жилетки се появиха като по магия. Някои от тях се заеха да организират на централната пътека опашка от жадуващите изцеление. Много други се пръснаха сред тълпата, за да събират дарения с кошници, които вместо на обичайните панерчета по-скоро напомняха на панери за пране. Много рядко чувах метален звън на монети. Повечето зрители пускаха по няколко сгънати банкноти — на панаирен жаргон това се нарича „зелено“. Жената, която беше говорила на непознати езици, седна на стола си, подкрепяна от своя приятел или съпруг. Косата ѝ падаше върху зачервеното ѝ и възторжено лице, а сакото ѝ беше изцапано с пръст.

Аз самият се чувствах омърсен, но сега настъпи моментът, заради който бях дошъл. Извадих от джоба си бележник и химикалка. Вече бях записал няколко имена и адреса — до някои се добрах сам, но повечето ги намери Бриана Донлин.

— Какво правиш? — прошепна Хю.

Направих му знак да мълчи. Лечебните сеанси щяха да започнат, а бях изгледал достатъчно от уебсайта на пастор Дани, за да ми е ясно какво следва. „Той е от старата школа“ — беше заключила Бри, след като самата тя изгледа няколко клипа.

Напред излезе жена в инвалидна количка. Джейкъбс я попита как се казва и поднесе микрофона към нея. С треперещ глас жената съобщи, че се казва Роуина Минтуър, че е учителка и е изминала целия път от Де Мойн дотук. Страдала от ужасен артрит и вече не можела да ходи.

Записах името ѝ под това на Мейбъл Джергенс, излекувана от болест на гръбначния мозък преди месец в Албъкърк.

Джейкъбс пусна микрофона в един от външните джобове на „фрака“ и притисна лицето на Роуина Минтуър към гърдите си така, че пръстените да опират в слепоочията ѝ. Затвори очи. Устните му се раздвижиха в безмълвна молитва... или в текста на „Ние обикаляме къпиновия храст“^[6], който знае. Изведнъж жената трепна. Ръцете ѝ полетяха нагоре и запърхаха като бели птици. В широко отворените ѝ, устремени към Джейкъбс очи се четеше изумление... или шок от електрически удар.

След което тя се изправи.

Тълпата закрепва „алилуя“. Докато жената прегръщаше Джейкъбс и го обсипваше с целувки, няколко мъже хвърлиха шапките си във въздуха — нещо, което бях виждал по филмите, но не и в действителност. Джейкъбс я прегърна, накара я да се обърне към зрителите — всички бяха възбудени до краен предел, аз също — и извади микрофона си с обиграността на стар панаирджия.

— Върви при мъжа си, Роуина! — прогърмя гласът му в микрофона. — Върви при него и възхвалявай Исус на всяка стъпка! Възхвалявай Господа на всяка стъпка! Възхвалявай името Му свято!

Жената тръгна към съпруга си, протегнала ръце встрани, за да пази равновесие. По страните ѝ се стичаха сълзи. Разпоредител със зелена жилетка буташе инвалидната количка след нея, в случай че краката ѝ се подкосят... но това не се случи.

Сеансите продължиха час. Музиката не спираше, не се спираха и момчетата с дълбоките кошници. Джейкъбс не излекува всички, но аз ви уверявам, че младежите със зелените жилетки накараха наивниците да изпразнят кредитните си карти. Повечето членове на инвалидната бригада не успяха да се изправят след лечението със свещените пръстени, но шестима се вдигнаха на крака. Записах всички имена, задрасквайки онези, които и след целебното докосване на Джейкъбс приличаха на препикани мушката.

Жена с катаракта заяви, че е прогледнала, и под яркия прожектор наистина ми се стори, че погледът ѝ се е изяснил. Изкривена ръка беше изправена. Ревящо бебе с порок на сърцето млъкна, сякаш някой беше изключил плача му с копче. Отчаян мъж с шина на врата и патерици свали шината и захвърли патериците. Жена с хронично белодробно заболяване свали кислородната си маска. Почувствала, че може да диша свободно и че тежестта в гърдите ѝ е изчезнала.

Много от изцеляванията не подлежаха на проверка и беше напълно възможно една част да са инсценировки. Например мъжът със стомашни язви, който заяви, че за пръв път от три години насам не изпитва болка. Или диабетичката с ампутиран под коляното крак, която каза, че отново усеща ръцете си и пръстите на здравия си крайник. Както и две жени, които прославиха Бога, защото най-сетне премахнал хроничната им мигрена.

Въпреки всичко записвах имената, а когато болните казваха откъде са, добавях и града, и щата. Бри Донлин беше факир с компютрите, проектът я беше заинтригувал и целта ми беше да ѝ осигуря достатъчно работен материал.

Същата вечер Джейкъбс премахна само един тумор, но и през ум не ми мина да записвам името на щастливеца, защото видях как ръката на пастора се стрелна във „фрака“, преди да използва вълшебните пръстени. На ахкащата от възторг публика той показва нещо, което подозрително приличаше на телешки черен дроб от супермаркета. Един разпоредител прибра „тумора“ в буркан и набързо го изнесе.

Накрая Джейкъбс обяви, че силата на пръстените се е изчерпала. Не знам за пръстените, но той беше останал без сили. Изглеждаше изцеден като лимон. Лицето му все още беше сухо, но ризата лепнеше на гърдите му. Отдръпна се от неохотно разотиващите се вярвачи, за които времето не беше стигнало (несъмнено много от тях щяха да го последват на следващия събор под Господния шатър), и залитна. Ал Стампър го подхвана и този път Джейкъбс прие помощта.

— Да се помолим — произнесе. Задъхваше се и аз се притесних, че ще припадне или ще получи инфаркт. — Да споделим благодарността си с Господ, както му споделяме мъките си. А после, братя и сестри, Ал, Девина и „Божиите птички“ ще ни изпратят с песен.

Този път той не се опита да коленичи, но паството се простря на земята, в това число неколцина души, които не бяха очаквали отново да коленичат в земния си живот. Пак се чу онова шумолене на дрехи, което почти заглуши давещото се кашляне до мен. Обърнах се и зърнах карираната риза на Хю, която изчезна през процепа на палатката.

* * *

Той се беше превил под един фенер няколко метра по-нататък и стискаше коленете си. Със свечеряването доста бе захладняло и локвичката между краката му изпускате лека пара. Тялото му се разтърси и локвичката се уголеми. Докоснах ръката му, а той така рязко се отдръпна, че едва не падна в повръщаното. Поне обратният път нямаше да се окаже ароматен.

Хю ме гледаше паникьосано като животно, хванато в капана на горски пожар. После се поотпусна и се изправи, вадейки каубойска шарена кърпа от задния си джоб. С нея избърса устата си. Ръката му трепереше. Лицето му беше бледо. Отчасти за това беше виновна ярката светлина на фенера.

— Извинявай, Джейми. Изкара ми акъла.

— Забелязах.

— Май ми прилоша от жегата вътре. Да си заминаваме вече, а? Да изпреварим навалицата и задръстването.

Тръгна към линкълна. Докоснах лакътя му. Хю се отдръпна. Почто, *отскочи*.

— Какво стана всъщност?

Отначало не ми отговори и продължи да върви към дъното на паркинга, където беше оставен детройтският аналог на огромна яхта. Настигнах го. Той сложи ръка върху мокрия капак на колата, сякаш за утеха.

— Беше призматично видение. Първото от много, много отдавна. Усетих признаците, докато Джейкъбс лекуваше последния — мъжа, който се парализираше от кръста надолу при пътна злополука. Когато той се изправи от количката си, усещанията ми се *изостриха*. Всичко се *проясни*. Разбираш ли ме?

Не разбирах, но въпреки това кимнах. Зад нас паството радостно пляскаше и гръмко пееше „Как обичам моя Исус“.

— Тогава... когато преподобният започна да се моли... цветовете. — Той ме погледна и устните му потръпнаха. Изглеждаше състарен с двайсет години. — Станаха толкова ярки. Те разбиха всичко на малки късчета.

С такава сила ме сграбчи за ризата, че откъсна две копчета. Това беше хватка на удавник. Очите му се бяха изцъклили от ужас.

— После... После парчетата се сглобиха отново, но цветовете не избледняха. Те танцуваха и се преливаха като северното сияние в

зимна нощ. А хората... престанаха да бъдат хора.

— В какво се превърнаха, Хю?

— В мравки — прошепна той. — В големи мравки, каквито навярно има само в тропическите гори. Кафяви, черни и червени. Гледаха го с мъртви очи и отровата, която произвеждат, мравчена киселина, капеше от устата им. — Той пресежливо си пое дъх. — Ако още веднъж видя такова нещо, ще се самоубия.

— Видението обаче премина, нали?

— Да. Премина. Слава Богу.

Той извади ключовете от джоба си и ги хвърли на земята. Вдигнах ги.

— Аз ще карам.

— Добре. Карай. — Той тръгна към задната врата, после ме погледна. — И ти, Джейми. Обърнах се към теб, а там стоеше грамадна мравка. Ти също се обърна... погледна ме...

— Хю, не е вярно. Едва те зърнах как излизаш.

Не личеше да ме е чул.

— Ти също се обърна... погледна ме... и май че се опита да се усмихнеш. Отвсякъде те заобикаляха цветове, но очите ти бяха мъртви като на всички останали. А устата ти беше пълна с отрова.

* * *

Той не каза нито дума, докато не пристигнахме пред голямата дървена порта на „Вълчата глава“. Слязох, за да отворя.

— Джейми.

Погледнах го. Вече не изглеждаше толкова блед, но още не беше добре.

— Повече не споменавай името му пред мен. *Никога*. В противен случай си уволнен. Ясно?

Ясно. Само че аз нямаше да оставя нещата току-тъй.

---

[1] Герой от „Вятърът във върбите“ на Кенет Греъм. Жабока е подвластен на новата моторна мания. За популярността му допринася анимационната адаптация на „Дисни“ от 1949 г. „Приключенията на Икабод и Жабока“. — Б.пр. ↑

[2] Наименование на четвъртия албум на Нийл Даймънд, съдържащ едноименната песен, достигнала номер 22 в класацията на американските хит сингли. — Б.пр. ↑

[3] Чикано са културно обособена група в някои части на САЩ — американци от мексикански произход. — Б.пр. ↑

[4] Сред затворниците в САЩ черната сълза най-често символизира убийство. — Б.пр. ↑

[5] В „Деяния“, както и в цялата Библия, няма точно такъв стих. — Б.пр. ↑

[6] Популярна детска песничка от XIX век — Б.пр. ↑

IX

ЧЕТЕНЕ НА НЕКРОЛОЗИ В ЛЕГЛОТО. ОТНОВО КАТИ МОРС. „КЛЮЧАЛКИТЕ“

Една неделна сутрин в началото на август 2009 с Бриана Донлин преглеждахме некролози в леглото. Благодарение на компютърното фокусничество, достъпно само за истинските спецове, Бри можеше да прави извадка в азбучен ред на некролозите от десетина водещи американски ежедневника.

Не за пръв път се занимавахме с това в такава приятна обстановка, но и на двама ни беше ясно, че краят приближава. През септември на Бри ѝ предстоеше преместване в Ню Йорк — вече си беше уговорила четири събеседвания за работа в компании, където началната заплата беше шестцифрено число, — а аз си имах свои планове. Но връзката ни се отразяваше много добре на самочувствието ми и имах всички основания да смятам, че тя също не е разочарована.

Не съм първият мъж с два пъти по-млада любовница и ако ми кажете, че няма по-голям глупак от дъртия глупак и по-голям пръч от дъртия пръч, ще се съглася с вас, но понякога, поне на първо време, в такива връзки няма нищо лошо. То просто се случува, при това Бриана направи първата крачка. Една вечер бяхме в апартамента ми — около три месеца след евангелисткия събор в окръг Норис и четири месеца, откакто се ровехме в интернет. Аз не се дърпах много, особено след като тя си свали полата и блузата.

— Сигурна ли си? — попитах я.

— Абсолютно. — Тя ми се усмихна ослепително. — Скоро ще тръгна по белия свят и първо искам да преодолея копнежа си по бащинска фигура.

— Значи виждаш бащинска фигура в един бивш китарист?

Тя се засмя.

— В мрака всички котки са еднакви, Джейми. А сега ще правим ли нещо?

Направихме го и беше страхотно. Ще излъжа, ако кажа, че младостта ѝ не ме възбуждаше — Бри беше на двайсет и четири, — и честно си признавам, че невинаги смогвах на темпото ѝ. Онази нощ, изтегнат до нея и доста изтощен след втория рунд, я попитах какво ще каже Джорджия.

— Няма да научи нищо от мен. А от теб?

— Не, обаче Недърленд е малко градче.

— Вярно, а в малките градчета малко неща могат да се опазят в тайна. Ако тя все пак повдигне въпроса, ще ѝ напомня, че едно време отношенията ѝ с Хю Йейтс не бяха само делови.

— Ти сериозно ли?

Тя се изкиска.

— Белите момчета понякога са толкова *глупави*.

* * *

Сега се подпирахме на възглавниците — лаптопът беше между нас, върху шкафчето на Бри имаше чаша кафе, а на шкафчето до мен — чаша чай. Лятната светлина — светлината на утрото, винаги най-хубава — образуваше правоъгълник на пода. Освен една моя тениска Бри не носеше нищо друго. Гъстите ѝ черни къдрици приличаха на шапчица върху главата ѝ.

— Спокойно можеш да продължиш без мен — каза тя. — Преструваш се на скаран с компютрите, за да ме поканиш вечерта и да ме изкушаваш, но търсенето в Гугъл не е ядрена физика. Освен това вече научи каквото те интересуваше, нали?

Всъщност беше така. Бяхме започнали с три имена от рубриката „Чудодейни изцеления“ в уебсайта на Ч. Дани Джейкъбс. Робърт Ривард, момчето, излекувано от мускулна дистрофия в Сейнт Луис, оглавяваше списъка. Към тях Бри беше добавила имената от събора в окръг Норис, за които нямаше съмнение — внезапното прохождение на Роуина Минтуър беше необорим факт. Ако сълзите ѝ, докато несигурно пристъпваше към мъжа си, бяха преструвка, изпълнението ѝ заслужаваше наградата на Американската киноакадемия.

Бри беше проследила турнето на пастор Дани Джейкъбс от Колорадо до Калифорния, общо десет събора под Господния шатър.

Изглеждахме новите видеоклипове за чудодейни изцеления в Ютюб с ентузиазма на морски биолози, които изучават новооткрит вид риба. Заспорихме доколко са автентични (първо в дневната ми, после в същото това легло), накрая ги класирахме в четири категории: *пълни дивотии, най-вероятно дивотии, трудно е да се каже и трудно е да не повярваш*.

Неусетно съставихме окончателния списък. Тази августовска сутрин в моята спалня разполагахме с петнайсет имена, подбрани измежду седемстотин и петдесет. Бяхме деветдесет и осем процента сигурни, че тези хора наистина са излекувани. Тук се включваха Робърт Ривард, Мейбъл Джергенс от Албъкърк, Роуина Минтуър, както и Бен Хикс — мъжът, който беше захвърлил шината и патериците си на събора в окръг Норис.

Хикс бе куриозен случай. Двамата със съпругата си бяха дали интервю за „Денвър Поуст“ няколко седмици след като пътуващото представление на Джейкъбс си беше заминало, и твърдяха, че излекуването е истинско. Хикс преподавал история в Денвърския университет и се ползвал с безупречна репутация. Самият той се определяше като религиозен скептик и описваше присъствието си на евангелисткия събор в окръг Норис като „отчаяно средство“. Съпругата му потвърждаваше, че са „изумени и благодарни“. Добавяше, че отново са започнали да ходят на църква.

Ривард, Джергенс, Минтуър, Хикс и всички други в окончателния списък бяха изцелени със „свещените пръстени“ на Джейкъбс между май 2007 и декември 2008, когато евангелистката обиколка беше приключила в Сан Диего.

Бри с готовност започна втория етап от работата, но през октомври 2008 отношението ѝ се промени. Тогава намери съобщение за Робърт Ривард — буквално два-три реда — в „Уийкли Телеграм“, който излизаше в окръг Монро. „Излекуването по чудо момче“ било прието в Детската болница на Сейнт Луис по причини, които „не били свързани с предишната му мускулна дистрофия“.

Бри започна проучвания и по компютъра, и по телефона. Родителите на Ривард отказаха контакт с нея, но накрая една сестра от Детската болница проговори, когато Бри ѝ каза, че се опитва да разобличи Ч. Дани Джейкъбс. Всъщност не беше точно така, но поддържа. След като Бри ѝ обеща, че името ѝ никога няма да се появи

в статия или книга, сестрата сподели, че Боби Ривард бил приет за лечение заради „верижни главоболия“ и му направили купища изследвания. Резултатите изключили мозъчен тумор като причина за оплакването. Накрая детето било прехвърлено в „Гадс Ридж“ в Оуквил, Мисури.

— Каква болница е това? — попитала Бри.

— Психиатрична. — Докато Бри смилаше тази информация, сестрата допълни: — Влезеш ли в „Гадс“, няма излизане.

Опитите на Бри да научи нещо повече в „Гадс Ридж“ удариха на камък. Тъй като смятах Ривард за нашия нулев пациент^[1], отлетях за Сейнт Луис и наех кола, с която стигнах до Оуквил. След няколко дни висене в най-близката до болницата кръчма намерих санитар, който се съгласи да проговори срещу скромната сума от шейсет долара. Робърт Ривард все още се движел нормално, но не стигал по-далеч от ъгъла на стаята си. Заставал там, все едно е наказан, докато някой не дойдел да го отведе до леглото му или до най-близкия стол. В добрите си дни се хранел; в лошите, които преобладавали, трябвало да го хранят чрез системи. Разновидност на кататонията. Или на пълното изкукване, по думите на санитаря.

— Още ли непрекъснато го боли глава? — попитах.

Санитарят сви яките си рамене.

— Кой знае?

Кой наистина?

* * *

Доколкото можехме да преценим, деветима души от списъка бяха здрави. Тук се включваше Роуина Минтуър, която отново работеше като учителка, и Бен Хикс, с когото лично разговарях през ноември 2008, пет месеца след изцеляването му. Не му казах всичко (не споменах за електричество от традиционен или нетрадиционен характер), но споделих достатъчно, за да демонстрирам добронамереност: хероиновата ми зависимост, излекувана от Джейкъбс през деветдесетте, и смущаващите последици, които постепенно намаляха и накрая изчезнаха. Държах да се осведомя дали при него са се проявили странични ефекти: оплаква ли се от бели

петна в паметта, вижда ли проблясващи светлини, ходи ли насън, обзема ли го непреодолимо желание да сквернослови като при синдрома на Туре?

Съвсем не. Чувствал се превъзходно.

— Не знам дали е бил Божи проводник или не — увери ме Хикс на чаша кафе в кабинета си. — Жена ми е убедена в това, нейна си работа, не ме интересува. Нямам болки и на ден изминавам по три километра пеш. След още два месеца очаквам лекарят да ми разреши да играя тенис — е, на двойки, където почти не се тича. *Тези* неща ме интересуват. Ако е направил за вас това, което казвате, значи ми влизате в положението.

Влизах му в положението, но влизах в положението и на други хора.

Робърт Ривард си изкарваше супер в психиатрично заведение и пиеше глюкоза със системи вместо кока-кола с приятели.

Патриша Фармингдейл, излекувана от периферна невропатия в Шайен, Уайоминг, опитала да се ослепи, като сипала сол в очите си. Не помнеше кога го е направила, нито пък защо.

Стивън Дрю от Солт Лейк Сити изпитвал непреодолимо желание да върви пеш, след като бил излекуван от мозъчен тумор. Правел разходките си — някои от тях маратонски преходи от по двайсет и пет километра — в пълно съзнание. Внезапно усещал необходимост да тръгне и поемал накъдето му видят очите.

Вероника Фриймонт от Анахайм на моменти страдала от „прекъсване на зрението“. В един такъв момент тя шофирала (за щастие с ниска скорост) и се блъснала в друга кола. Дала отрицателни проби за алкохол и наркотици, но въпреки това върнала шофьорската си книжка, уплашена, че случаят може да се повтори.

В Сан Диего, след чудодейното изцеление от травма на шийните прешлени, Емил Клайн се поддавал на натрапчиви импулси да яде пръст в двора на къщата си.

А през август 2008 Ч. Дани Джейкъбс отстранил лимфома на Блейк Гилмор от Лас Вегас. Месец по-късно Гилмор загубил работата си като крупие на блекджек, когато започнал да псува на поразия клиентите — например „Айде бе, лайняр смотан, изтегли тъпата карта, колко му е!“. Когато започнал да разговаря по подобен начин с трите си деца, жена му го изгонила от къщи. Той се преместил в занемарен

мотел, северно от Фешън Шоу Драйв. След две седмици го намерили мъртъв на пода в банята, стиснал тубичка секундно лепило в ръка. Гилмор го използвал, за да запуши ноздрите си и да запечата устата си. Некрологът му не беше единственият, свързан с Джейкъбс, който Бри откри в интернет, но само тук чувствахме, че смъртта е настъпила като резултат от действията на пастор Дани.

До Кати Морс.

* * *

Отново ми се доспа въпреки силния черен чай. Отдадох го на текста, който автоматично течеше на лаптопа. Оплаках се на Бри, че макар и полезна, функцията „автоскролинг“ може да докара човек до хипнотичен транс.

— Миличък, ако ми позволиш да перифразирам Ал Джолсън^[2], още нищо не си видял. Догодина „Епъл“ пуска на пазара таблет с революционни... — Преди да довърши, се разнесе едно „бип“ и текстът престана да се превърта. Тя погледна екрана, където един ред се открояваше в червено. — Виж ти! Даде ми това име, когато започвахме.

— Какво? — попитах аз, имайки предвид *кой*. В началото ѝ бях казал само няколко имена, в това число и на Кон. Джейкъбс *твърдеше*, че брат ми се е оправил заради плацебо ефекта, обаче...

— Почакай поне да кликна върху адреса.

Наведох се, за да гледам. Отначало изпитах облекчение: разбира се, че не беше Кон. После изстинах от ужас.

Некрологът от вестник „Уърлд“ в Тулса беше на Катрин Ан Морс, трийсет и осем годишна. Неочаквана смърт. *„Опечалените родители молят тези, които обичат и помнят Кати, вместо цветя да изпращат дарения на нестопанско сдружение «Активна превенция на самоубийствата». Тези дарения са основание за използване на данъчни облекчения.“*

— Бри — казах аз, — дай да се върнем на миналата седмица и да проверим...

— Знам какво да правя, затова не ми пречи — скастри ме тя, но забеляза как съм се гипсирал. — Добре ли си?

— Да — отговорих, без да знам дали е истина, или е лъжа. Спомнях си как преди много години Кати Морс се беше качила на сцената на „Портрети с мълнии“ — хубавица от Оклахома с орфана дънкова пола, под която се подаваха загорели крака. „*Всяко хубаво момиче носи положителен заряд*“ — каза тогава Джейкъбс, но междуременно зарядът на Кати беше станал отрицателен. В некролога не се споменаваше за съпруг, въпреки че на толкова хубаво момиче едва ли са му липсвали обожатели. Не пишеше нищо и за деца.

„*Може да си е падала по жени*“ — помислих си, но не ми се вярваше.

— Заповядай, сладурчето ми. — Бри обърна лаптопа, за да виждам по-добре. — Същия вестник.

Заглавието беше: „**ЖЕНА СЕ ХВЪРЛЯ ОТ МОСТА САЙРЪС ЕЙВЪРИ**“. Кати Морс не оставила предсмъртно писмо и скърбящите ѝ родители били силно озадачени: „*Все се чудя дали някой не я е бутнал*“ — казваше госпожа Морс... но според статията това било изключено, макар че не се обясняваше защо.

„Правил ли го е друг път, господине?“ — беше ме попитал господин Морс през 1992, след като с юмрук беше разцепил устната на моя стар Пети.

„*Да, сър. Да, сър, убеден съм, че го е правил.*“

— Няма как да си сигурен, Джейми. — Бри докосна рамото ми. — Шестнайсет години са много време. Причината може да е съвсем различна. Може да е научила, че има рак или друго нелечимо заболяване. Нелечимо и с ужасни болки.

— Той е бил — отсякох. — Знам го и мисля, че вече и ти го знаеш. Повечето му опитни свинчета се чувстват добре, но някои си отиват от бомба със закъснител в главата. Бомбата на Кати Морс дълго е тиктакала и накрая е избухнала. Още колко такива бомби ще избухнат през следващите десет или двайсет години?

Страхувах се, че в главата ми също е заложена бомба, и Бри сигурно се досещаше какви мисли ме безпокоят. Не знаеше за Хю, защото не беше моя работа да ѝ разказвам. Призматиката не се беше повторила след онази вечер под Господния шатър — а и тогавашният пристъп вероятно се е дължал на стреса, — но цветовете отново можеха да изпълнят пространството около Хю и той прекрасно го осъзнаваше.

Бомби със закъснител.

— Значи сега ще го намериш.

— Иска ли питане. — Некрологът на Катрин Ан Морс беше последната капка; доказателството, което затвърди окончателно решението ми.

— И ще го убедиш да престане с всичко.

— Ако успея.

— А ако той откаже?

— Тогава не знам.

— Ако искаш, ще дойда с теб.

Само че *тя* не искаше. Беше изписано на лицето ѝ. Интелигентна и млада, Бри беше подходила към задачата чисто изследователски, а любенето ни внасяше тръпка в процеса, но това вече не беше чисто изследване, а нещо далеч по-страшно.

— Няма да припарваш до него — предупредих я. — Той обаче вече осем месеца не ходи по евангелистки сборове, а по телевизията дават само повторения на седмичното му предаване. Трябва да научиш къде се е скрил от последователите си.

— Мога да го направя. — Тя остави лаптопа настрана и бръкна под чаршафа. — Но първо бих направила нещо друго, ако си в настроение.

Бях.

* * *

Малко преди Деня на труда ние с Бри Донлин се сбогувахме в същото това легло. Сбогуването ни се оказа доста чувствено, но освен физическа наслада донесе и тъга. Струва ми се, че повече на мен, отколкото на нея. Тя очакваше да заживее в Ню Йорк като хубава и необвързана делова жена. Аз очаквах да закръгля страшните петдесет и пет. Мислех си, че за мен повече няма да има бликаци от жизненост млади момичета, и се оказах абсолютно прав.

Бри стана от леглото: дългокрака и прекрасна в голотата си.

— Намерих каквото ти трябваше — каза тя, докато ровеше в чантата си върху тоалетката. — Малко се затрудних, защото в момента използва името Даниел Чарлс.

— Той е. Името не е неговото, но е много близко.

— Според мен това е предпазна мярка. Така звездите се регистрират в хотел под чуждо име или под някакъв вариант на своето, за да заблудят ловците на автографи. Наел е имението, където живее като Даниел Чарлс, което не е забранено, тъй като има банкова сметка и редовно си плаща задълженията, но понякога просто се налага да използваш истинското си име, ако не искаш да нарушиш закона.

— Конкретно за какво „поякога“ става дума?

— Миналата година си е купил кола в Покипси, Ню Йорк — нищо особено, най-обикновен форд „Таурус“, — и го е регистрирал на истинското си име. — Тя се върна в леглото и ми подаде едно листче. — Заповядай, красавце.

На листчето пишеше: „Даниел Чарлс (Чарлс Джейкъбс, Ч. Дани Джейкъбс) — «Ключалките», Лачмор, Ню Йорк 12561.“

— Какво ще рече „Ключалките“?

— Къщата, в която живее под наем. Всъщност е цяло имение. Имение с *желязна порта*, ако държим да сме точни. Лачмор е малко по на север от Ню Палц — пощенският код е същият. В Катскилс^[3], където едно време Рип ван Уинкъл играл боулинг с джуджетата. Само че — ммм, ръцете ти са ласкави и топли — тогава играта се е наричала „кегли“.

Тя се сгуши в мен и аз казах това, което с напредване на възрастта мъжете признават все по-често: че предложението ми харесва, но в момента едва ли ще мога да се възползвам от него. Сега съжалявам, че все пак не се пробвах. Като за последно щеше да е най-сладко.

— Няма нищо, писанчо. Просто ме прегърни.

Прегърнах я. Явно сме задрямали, защото, когато отново се озърнах, слънцето се беше смъкнало от кревата на пода. Бри скочи и започна да се облича.

— Трябва да бягам. Днес имам да свърша хиляда неща. — Тя си закопча сутиена и ме погледна в огледалото. — Ти кога ще отидеш при него?

— Едва ли ще е преди октомври. Хю уреди да ме замества един колега от Минесота, но той не може да се освободи по-рано.

— Непременно трябва да поддържахме връзка. По имейл и по телефон. Ако не се чуваме всеки ден, докато си там, сериозно ще се

притесня. Нищо чудно да се метна на колата и да отида на място, за да проверя добре ли си.

— Недей — помолих аз.

— Обаждай се, бяло момче, и няма да се наложи.

Когато се приготви, тя дойде и приседна на леглото.

— Хрумвало ли ти е, че може би изобщо не се налага да заминаваш? Не е предвидено турне, уебсайтът му отдавна не се обновява, по телевизията вървят само повторения на шоуто му. Наскоро попаднах на един форум с темата: „Къде, за Бога, е пастор Дани?“ Дискусията беше доста дълга.

— Накъде биеш?

Тя ме улови за ръката и сплете пръсти с моите.

— Ние знаем — добре де, не знаем, но сме убедени, — че помагайки на едни хора, е навредил на други. И така да е, стореното-сторено. Но щом е престанал да изцелява по събори, значи няма да нарани никого повече. Тогава какъв е смисълът да се изправяш срещу него?

— Ако е престанал да изцелява, значи е изкарал достатъчно пари, за да продължи със следващия етап.

— Какъв етап?

— Не знам, обаче съдейки по списъка, може да е опасно. Бри... чуй ме. — Седнах и хванах другата ѝ ръка. — Някой трябва да му потърси сметка за стореното.

Тя поднесе дланите ми към устните си и целуна първо едната, после другата.

— Но точно ти ли трябва да бъдеш този някой, скъпи? В края на краищата твоят случай се нарежда сред успехите му.

— Именно заради това. Пък и с Чарли... сме стари познайници. Много, много стари.

* * *

Не я изпратих на летището в Денвър — това бе право на майка ѝ, — но тя ми се обади след кацането. Беше много развълнувана. Мислеше за бъдещето, не за миналото. Радвах се за нея. След двайсет минути телефонът ми иззвъня и реших, че отново е Бри. Грешах. Беше

майка й. Джорджия попита дали можем да поговорим. Да речем, на обяд.

„*Сега го загазих*“ — помислих си.

Срещнахме се в „Макгий“ за вкусен обяд и приятен разговор, който се въртеше около музикалния бранш. Когато се отказахме от десерта и си поръчахме само кафе, Джорджия подпря пищната си гърд на масата и премина по същество:

— И така, Джейми. Скъсахте ли?

— Аз... такова... Ъ-Ъ-Ъ...

— Господи, интелигентен мъж, а ми мънка. Не се каня да ти откъсна главата. Ако това влизаше в плановете ми, щях да го направя миналата година, когато дъщеря ми за пръв път скочи в леглото ти. — Тя се усмихна на удивената ми физиономия. — Не, нито ми е казала, нито съм я питала. Беше излишно. Чета я като отворена книга. Обзалагам се, че дори ти е казала как навремето ние с Хю също правехме креватна гимнастика. Вярно ли е?

Прокарах пръст по устните си, все едно съм гроб, и тя се разсмя.

— Добре, добре. Харесва ми. Харесваш ми и *ти*, Джейми. Стана ми симпатичен кажи-речи от първия ден, когато беше мършав като вейка и се очистваше от наркотика, който задръстваше организма ти. Приличаше на Били Айдъл, само че прекаран през канавката. Нямам нищо против романтиката между хора от различни раси или разликата във възрастта. Знаеш ли какво ми подари баща ми, когато станах достатъчно голяма за шофьорска книжка?

Поклатих глава.

— Плимут от шейсета година с разбита решетка на радиатора, свалени гуми, ръждясали прагове и двигател, който гълташе бензин на поразия. Татко му викаше „бомбардировача“. Казваше, че всеки начинаещ шофьор трябва да кара таратайка, преди да се качи на кола, годна да мине технически преглед. Следиш ли мисълта ми?

И още как! Бри не беше монахиня и аз не бях първата й сексуална авантюра, но с мен тя създаде първата си продължителна връзка. В Ню Йорк щеше да продължи своя път — ако не с мъж от своята раса, то поне с такъв, който й е по-близък по възраст.

— Просто не искам между нас да има недомлъвки, преди да кажа това, за което всъщност дойдох. — Джорджия се наведе още по-напред и с гърдите си едва не помете чашата с кафе и водната чаша. — Бри

почти нищо не ми сподели за разследването, което правеше по твоя поръчка, но знам, че то я уплаши, а когато се опитах да попитам Хю, той едва не ме изяде с парцалите.

„Мравки — помислих си. — Хората под шатъра му приличали на мравки.“

— Става дума за проповедника. Толкова ми е известно.

Мълчах.

— Какво, езика ли си глътна?

— Може и така да се каже.

Джорджия кимна и се облегна на стола си.

— Много добре. Прекрасно. Но отсега нататък не искам Бриана да има нищо общо с тази работа. Ще ми обещаеш ли? Дори и само от благодарност, че не те предупредих да обуздаеш мераците си за свежа плът?

— Тя повече няма да се занимава с проучването. Разбрахме се.

Джорджия делово кимна.

— Хю каза, че излизаш в отпуска.

— Да.

— При свещеника ли ще ходиш?

Замълчах. Което беше равносилно на потвърждение.

— Внимавай. — Тя се пресегна и сплете пръсти с моите, съвсем като дъщеря си. — Не зная какво сте разследвали с Бри, но то ужасно я е разстроило.

* * *

Един ден в началото на октомври кацнах на летище „Стюарт“ в Нюбърг. Листата на дърветата се обагряха в есенни цветове и пътуването до Лачмор пълнеше окото с красота. Привечер пристигнах в градчето и се настаних в местния „Мотел 6“. Нямах кабелен интернет, да не говорим за безжичен, така че лаптопът ми не можеше да се свърже с външния свят, но не ми беше нужен компютър, за да открия „Ключалките“. Бри беше разузнала всичко. Имотът, някога притежание на богатшите Вандер Занден, се намираше на шест километра източно от Лачмор, на шосе 27. Очевидно на прага на двайсети век богатството им се е поизчерпало, понеже „Ключалките“

било продадено и превърнато в луксозен санаториум за дами с наднормено тегло и господата с афинитет към чашката. Това продължило почти цяло столетие. През последните няколко години имотът бил обявен за продажба или за отдаване под наем.

Страхувах се, че няма да успея да мигна, но сънят бързо ме надви, докато умувах какво да кажа на Джейкъбс, когато го видя. Ако го видя. А когато се събудих рано-рано с настъпването на светлото утро, реших, че ще е най-добре да импровизирам на място. Ако не се вкарвам в определен коловоз, разсъждавах аз (може би самонадеяно), нищо не може да ме извади от релси.

В девет часа се качих на взетата под наем кола, изминах шестте километра и не намерих нищо. Километър и половина по-нататък спрях до крайпътна сергия, заредена с продукцията от тазгодишната реколта. Нали съм селско момче, картофите ми се видяха дребнички, но тиквите бяха станали за чудо и приказ. Зад сергията седяха двама пубери. Съдейки по приликата, бяха брат и сестра. А съдейки по физиономиите им, бяха отегчени до смърт млади хора. Попитах ги как да стигна до „Ключалките“.

— Подминали сте го — отговори девойката. Тя беше по-голямата.

— Това и сам го разбрах. Не ми е ясно как съм го пропуснал. Мислех, че добре са ми обяснили пътя, а и самото имение не е малко.

— Преди имаше табела — обади се момчето, — но наемателят я махна. Татко каза, че човекът сигурно е саможив, а мама — че вероятно е някакъв надут тип.

— Млъкни, Уили. Господине, няма ли да си купите нещо? Татко ни е забранил да вдигаме сергията, докато не продадем стока за трийсет долара.

— Ще си взема една тиква. Ако ми кажете как да стигна дотам. Момичето театрално въздъхна.

— Една тиква. Долар и петдесет. Суперизгодна сделка!

— А как ви се струва една тиква за пет долара?

Уили погледна сестра си и тя се усмихна.

— Договорихме се.

* * *

Докато се връщах обратно, моята скъпа тиква грееше в оранжево от задната седалка като малък сателит. Момичето ми беше казало да се оглеждам за голяма скална плоча, на която със спрей е надраскано „МЕТАЛИКА Е ВЪРХЪТ“. Когато я забелязах, намалих до петнайсет километра в час. Около триста метра по-нататък беше отклонението, което първия път бях пропуснал. Пътят беше асфалтиран, но отбивката беше обрасла в бурени и зарината с окапали листа. Реших, че това е камуфлаж. Когато попитах юношите от фермерската сергия с какво се занимава новият им съсед, те свиха рамене.

— Татко смята, че той вероятно е забогатял от борсови игри — отвърна момичето. — Нужни са много пари, за да живееш на такова място. Мама казва, че там има минимум петдесет стаи.

— Вие защо отивате при него? — беше се намесило момчето.

Сестра му го сръга.

— Не бъди простак, Уили.

— Ако е човекът, за когото си мисля, значи го познавах много отдавна. А благодарение на вас, приятели, няма да се появя на вратата му с празни ръце. — Вдигнах тиквата.

— Ще има да яде тиквеници — изкоментира момчето.

„Или ще си направи фенер за Хелюин — помислих си, когато поех по отклонението за «Ключалките». Клонки драскаха колата ми. — С ярка електрическа крушка вместо свещ. Точно зад очите.“

Пътят — който след храсталака покрай шосето се оказа широк и равен — се виеше нагоре в поредица от зигзагообразни завои. На два пъти ми се наложи да спра, защото по платното преминаваха елени. Те гледаха колата без никакъв страх. Очевидно дълго време никой не беше ловувал в тези гори.

След като изминах шест километра, пристигнах до желязна порта, отстрани на която бяха поставени табели: отляво — „ЧАСТНА СОБСТВЕНОСТ“, отдясно — „ПРЕМИНАВАНЕТО ЗАБРАНЕНО“. Върху стълб с каменна облицовка беше монтиран интерком с прикрепена отгоре камера, насочена към посетителите. Натиснах копчето на интеркома. Сърцето ми думкаше, потях се.

— Ехо? Има ли някой?

Отначало нямаше никаква реакция, после се раздаде глас:

— С какво мога да ви помогна?

Звукът беше много по-чист от обичайното за интерком — може да се каже, кристален, — но предвид интересите на Джейкбс, това не ме изненада. Гласът не беше неговият, но ми се стори познат.

— Идвам да се видя с Даниел Чарлс.

— Господин Чарлс не приема никого без предварителна уговорка — съобщиха ми.

Помислих малко и отново натиснах копчето „ГОВОРИ“:

— А Дан Джейкбс? Под това име живееше в Тулса по време на панаира, където държеше атракциона „Портрети с мълния“.

— Нямам представа за какво говорите и съм уверен, че господин Чарлс също няма — отсече гласът от кутията.

Нещо ми просветна и се досетих на кого принадлежи този красив тенор.

— Предайте му, че е дошъл Джейми Мортън, господин Стампър. И му напомнете, че е сътворил първото си чудо в мое присъствие.

Последва дълго, дълго мълчание. Помислих си, че разговорът може би е приключил, и съм в задънена улица. Може би трябваше да се опитам да разбия портата с мижавия си автомобил, но в сблъсъка несъмнено щеше да оцелее портата.

Вече щях да си тръгна, когато Ал Стампър попита:

— Какво беше чудото?

— Брат ми Конрад онемя. Преподобният Джейкбс му върна гласа.

— Погледнете в камерата.

Погледнах. След няколко секунди по интеркома се разнесе друг глас:

— Влизай, Джейми — рече Чарлс Джейкбс. — Много ми е драго да те видя.

Тихичко забръмча мотор и крилата на портата се прибраха встрани по невидими релси. „*Както Исус вървеше по Езерото на мира*“ — помислих си, когато скочих в колата и потеглих. След петдесетина метра ме чакаше поредният труден завой, но преди да го взема, видях, че портата се затваря. У мен възникна асоциация — прогонването на първите хора от Рая, защото са изяли една ябълка, — но не се учудих. В крайна сметка бях израснал с Библията.

* * *

„Ключалките“ беше имение, което е започнало битието си във викториански стил, но впоследствие се е превърнало в мешавица от архитектурни експерименти. Имаше четири етажа, много фронтони и полукръгла остъклена пристройка в западния край, откъдето се разкриваше гледка към деретата, падинките и езерцата в долината на река Хъдсън. Шосе 27 пробягваше като тъмна нишка в пъстрия есенен пейзаж. Централното здание беше дървено, с бели корнизи, стопанските пристройки до него — също. Интересно, в коя ли от тях се помещаваше лабораторията на Джейкъбс. Не се съмнявах, че има такава. Отвъд постройките се издигаха още по-стръмни склонове, обрасли с гори.

Под портика, където някога са посрещали луксозните автомобили с любители на балнеоложките процедури или на чашката, беше паркиран непретенциозният форд „Таурус“, който Джейкъбс беше регистрирал на свое име. Паркирах зад него и се изкачих на верандата, която изглеждаше дълга като футболно игрище. Понечих да позвъня, но преди да натисна звънеца, на вратата се показва Ал Стампър с клош панталони по модата на седемдесетте и широка хипарска тениска. Беше надебелял още повече от последния път, когато го бях видял под Господния шатър, и, общо взето, приличаше на движещ се микробус.

— Привет, господин Стампър. Аз съм Джейми Мортън. Голям почитател съм на ранните ви песни. — Протегнах му ръка.

Той не я пое.

— Не знам какво искате, обаче никой не бива да безпокои господин Джейкъбс. Той е претоварен с работа и не е много добре със здравето.

— Да не би да имате предвид пастор Дани? — уточних аз. (Добре де... подразних го.)

— Заповядайте в кухнята. — Тенорът на Брат номер едно в соул музиката наистина беше красив, но изражението му казваше, че само кухнята е подходяща за такива като мен.

Не възразявах — кухнята *наистина* ме устройваше, — но преди да ме отведе там, от коридора се разнесе един друг глас:

— Джейми Мортън! Винаги точно навреме!

Джейкъбс идваше насреща, понакуцвайки. Косата му, сега почти напълно побеляла, олисяваше на слепоочията и скалпът му лъщеше. Сините очи обаче бяха все така проницателни. Устните бяха опънати в усмивка, която ми се стори хищна. Той подмина Стампър, сякаш шишкото изобщо не съществуваше, и ми протегна дясната си ръка. Днес на нея нямаше никакви пръстени, затова пък на лявата проблясваше златна халка — тъничка и одраскана. Бях сигурен, че двойникът ѝ е погребан в Харлоуското гробище на един отдавна изглял безименен пръст.

Ръкувахме се.

— Много вода изтече след Тулса, а, Чарли?

Той кимна, стискайки ръката ми като политик, който се надява да привлече гласоподавател.

— Много, много вода. На колко години си сега, Джейми?

— На петдесет и три.

— Как са близките ти? Добре ли са?

— С тях рядко се виждаме, но Тери още си е в Харлоу — управлява семейния бизнес. Има три деца — две момчета и едно момиче. Вече много пораснаха. Както и преди Кон гледа звездите от Хаваите. Анди почина преди няколко години. От сърдечен удар.

— Моите съболезнования. Но ти изглеждаш фантастично. Направо пращиш от здраве.

— Ти също изглеждаш фантастично. — Това беше нагла лъжа. Сетих се за трите възрасти на американския мъж: младост, зрялост и „изглеждаш фантастично“. — Сигурно си на... колко? Седемдесет?

— Там някъде. — Той продължаваше да стиска ръката ми. Хватката му беше силна, но въпреки това усещах слабо треперене. — А как е Хю Йейтс? Още ли работиш за него?

— Да, още. Той е добре. Ако в съседната стая падне игла, ще чуе.

— Великолепно. *Великолепно*. — Най-сетне пусна ръката ми. — Ал, ние с Джейми имаме да си кажем доста неща. Би ли ни донесъл две лимонади? Ще бъдем в библиотеката.

— Нали няма да се преуморяваш? — Стампър ме гледаше с недоверие и неприязън. „*Ревнува* — помислих си. — *След последното турне Джейкъбс му е принадлежал изцяло и той държи това да не се променя.*“ — Нуждаеш се от сили, за да работиш.

— Ще се оправя. Няма нищо по-тонизиращо от срещата със стар приятел. Ела с мен, Джейми.

Той ме поведе по главния коридор, покрай дългата като спален вагон трапезария вляво и трите дневни вдясно. Във втората дневна висеше огромен полилей, който приличаше на изоставен реквизит от филма „Титаник“ на Джеймс Камерън. Минахме през ротонда, където полираната дървесина се смени с полиран мрамор, по който кънтяха стъпките ни. Въпреки топлия ден вътре беше приятно хладно. Долових тихото бръмчене на климатиците и се зачудих колко ли ще струва охлаждането на къщата през август, когато навън ще е жега. Но щом си спомних работилницата в Тулса, реших, че разноските ще са някаква смешна сума.

Библиотеката се оказа кръглото помещение, долепено към къщата. На извитите рафтове бяха наредени хиляди книги, но недоумявах как е възможно някой да чете тук, когато пред очите му се разкрива такава красота. Западната стена беше изцяло остъклена и през нея се виждаше ширналата се долина с проблясващото кобалтовосиньо на река Хъдсън в далечината.

— Чудодейните изцеления явно вървят по висока тарифа. — Сетих се за игрището за голф в богатия курорт „Козя планина“, което беше оградено, за да не го сквернят хора от простолюдието като Мортънови. Някои гледки са достъпни само ако имаш много пари.

— Самата истина — съгласи се той. — Излишно е да те питам чист ли си. По кожата ти личи, че не използваш наркотици. И по погледа ти. — Така Джейкъбс ми напомни, че съм му длъжник, и ме покани да седна.

Сега, след като действително бях отишъл при него, нямах представа как и откъде да започна. Нито пък исках да ни чуе Ал Стампър — съвместяващ функциите на негов личен асистент и иконом, — който всеки момент трябваше да донесе лимонадите. Но проблемът се разреши от само себе си. Преди да измисля някаква безобидна тема за убиване на времето, бившият вокалист на „Ел-крушките“ се появи, по-сърдит от всякога. Сложи подноса с безалкохолното на масичката от черешово дърво.

— Благодаря ти, Ал — каза му Джейкъбс.

— Моля. — Говореше на шефа си, като се правеше, че не ме вижда.

— Готини панталони — подхвърлих. — Връщат ме назад във времето, когато „Би Джийс“ зарязаха трансценденталните послания и преминаха на диско. Трябват ти обаче и обувки с дебели подметки.

Той ми хвърли един поглед, който не бе твърде задушевен (или твърде християнски, ако държим на точността) и си тръгна. Няма да преувелича, ако кажа, че Стампър изтропа до вратата^[4].

Джейкъбс вдигна чашата си и отпи от лимонадата си. Съдейки по плаващите на повърхността парченца лимон, тя бе домашно приготвена. Съдейки по изтракването на ледените кубчета, когато той остави чашата, не бях сбъркал за паралитичното треперене на ръката му. Шерлок би ме похвалил.

— Държа се грубо, Джейми — упрекна ме Джейкъбс, обаче в гласа му се долавяха весели нотки. — Особено за неканен гост. Лора щеше да се срамува от теб.

Пропуснах покрай ушите си името на майка ми — очевидно споменато нарочно.

— Неканен или не, ти май ми се зарадва.

— Разбира се. Че защо не? Пийни си лимонада. Изглежда, ти е горещо. И малко си притеснен, ако съм откровен.

Вярно беше, но поне вече не се страхувах. Изпитвах гняв. Седях в огромна къща, разположена на голяма площ, където вероятно имаше обширен плувен басейн и игрище за голф — твърде буренясало за игра, но все пак част от имота. Луксозно пристанище за експерименти с електричеството, придобито от Чарлс Джейкъбс към края на жизнения му път. А някъде далеч Робърт Ривард се беше сврял в ъгъла, вероятно с памперс, защото ходенето до тоалетна напоследък го вълнуваше по-малко от всякога. Вероника Фриймонт пътуваше до работа с автобус, защото не смееше да седне зад волана, а Емил Клайн си похапваше пръст за десерт. Да не забравяме Кати Морс — малката хубавица от Оклахома, която сега лежеше в гроба.

„Кротко, бялото ми момче — сякаш ми пошепна Бри. — Кротко и ще се оправииш.“

Отпих глътка лимонада и оставих чашата на подноса. Не исках да разваля лака на скъпото черешово дърво — проклета масичка, сигурно беше антикварна! Добре де, може би все още мъничко се страхувах, но поне кубчетата лед не изтракаха зловещо в *моята* чаша.

Междувременно Джейкъбс кръстоса десния си крак върху левия и ми направи впечатление, че си помогна с ръце.

— Артрит ли?

— Да, но не особено сериозен.

— Изненадан съм, че не си го излекувал със свещените пръстени. Или това ще се квалифицира като злоупотреба със служебно положение?

Той извърна поглед към изумителната гледка, без да ми отговаря. Рунтавите сиви вежди се съединиха над пронизващите сини очи.

— А може би се боиш от страничните ефекти? Това ли е причината?

Той вдигна ръка, за да ме спре:

— Стига инсинуации. Между нас те не вършат работа, Джейми. Съдбите ни са тясно преплетени.

— Вярвам в съдбата не повече, отколкото ти в Бог.

Той се обърна към мен и пак ми се озъби в усмивка, лишена от топлота.

— Повтарям: стига. Обясни ми защо дойде, а аз ще ти кажа защо се зарадвах да те видя.

Принудих се да изплюя камъчето:

— Дойдох да ти кажа, че трябва да престанеш с изцеляванията.

Той отпи още малко от лимонадата.

— Защо да преставам, Джейми, когато те донесоха добро на толкова хора?

„Знаеш защо съм тук — помислих си. Тогава с тревога осъзнах: — Чакал ме е.“

Прогоних тази мисъл.

— Не на всички са донесли добро. — Окончателният списък беше в задния ми джоб, но нямаше нужда да го вадя. Бях запомнил наизуст имената и страничните ефекти. Започнах с Хю и призматиката, по-конкретно с пристъпа му на събора в окръг Норис.

Джейкъбс нехайно сви рамене:

— Било е от стрес. Имало ли е втори път?

— Не ми е споменавал.

— Мисля, че е щял да ти каже, щом сте били заедно по време на последния му пристъп. Уверен съм, че Хю е добре. А ти как си, Джейми? Някакви оплаквания?

— Кошмарни сънища.

Той насмешливо изсумтя.

— Присънват се на всекиго, включително на мен. Но вече нямаш бели петна в паметта, нали? Не повтаряш зациклено една и съща фраза, не правиш миоклонични движения, не бодеш с нещо бицепса си?

— Не.

— Ето на. Казах ли ти? Не е по-лошо от изтръпнала ръка след ваксинация.

— О, струва ми се, че страничните ефекти на част от твоите пациенти са малко по-сериозни. Например Робърт Ривард. Спомняш ли си го?

— Името ми е някак си познато, но аз съм изцелил толкова много хора.

— Едно момче от Мисури? С мускулна дистрофия? Видеоето е качено в уебсайта ти.

— А, да, сещам се. Родителите му направиха щедро пожертвование.

— Момчето се излекувало от мускулната дистрофия, но едновременно с това загубило разсъдъка си. Сега е в болница, която понякога наричат „зеленчукова нива“.

— Много ми е мъчно да го чуя. — С тези думи Джейкъбс отново се загледа в пъстрия пейзаж — природата на щата Ню Йорк се готвеше за зимата.

Разказах му за другите изцелени, макар вече да беше ясно, че информацията ми не е новост за него. Изненадах го само веднъж — накрая, когато му съобщих за смъртта на Кати Морс.

— Боже! — възкликна той. — Момичето с разгневения баща.

— Струва ми се, че разгневеният баща този път няма само да те удари в челюстта. Ако му паднеш, разбира се.

— Може би, Джейми, но ти не гледаш мащабно на нещата. — Джейкъбс се приведе напред, стиснал длани между костеливите си колене, гледайки ме в очите. — Аз съм изцелил много клетници. Една част, тези с психо-соматични заболявания, всъщност се излекуваха сами, както ти чудесно знаеш. Но други оздравяха благодарение на тайното електричество. Макар че заслугата за това, естествено, се приписва на Господ.

Безрадостната му усмивка приличаше на болезнен спазъм.

— Да си представим следната ситуация. Аз съм неврохирург и ти идваш при мен със злокачествен мозъчен тумор. Отстраняването му е възможно, но доста сложно. И доста рисковано. Да речем, че шансовете ти да умреш на операционната маса са... ммм... примерно двайсет и пет процента. Няма ли въпреки това да се съ согласиш на операция, при положение че алтернативата е период на страдания, последван от сигурна смърт? Ще се съ согласиш, и още как! Даже ще ме молиш да те оперирам!

Замълчах, защото логиката му беше желязна.

— Кажи ми според теб колко хора съм излекувал чрез електрическа интервенция?

— Не знам. С помощничката ми отсяхме само безспорните случаи. Списъкът е съвсем кратък.

— Добре сте се потрудили — кимна той.

— Радвам се, че одобряваш.

— Аз имам свой списък, който е значително по-дълъг. Защото, разбираш ли, усещам кога се случва. Кога се получава. Без капка съмнение. По мои данни само при малка част от излекуваните впоследствие се проявяват неблагоприятни последици. При три процента или, да кажем, пет. По примера с мозъчния тумор, който ти дадох, бих оценил шансовете за успех като страхотни.

Порази ме фразата „по мои данни“. Аз разполагах единствено с Бриана. Той разполагаше със стотици или дори хиляди последователи, които с радост са държали под око изцелените. Била е достатъчна само една негова дума.

— Като изключим Кати Морс, ти знаеше за въпросните случаи, нали?

Джейкъбс не отговори. Само ме гледаше. На лицето му не се четеше колебание, единствено желязна увереност.

— Естествено, че си знаел. Понеже ги водиш на отчет. За теб те са лабораторни плъхове, а на кого му дреме, ако няколко плъха се разболеят? Или пък умрат?

— Ужасно несправедлив си.

— Не мисля така. Служиш си с маската на религията, защото ако провеждаше опитите си открито в някоя лаборатория — каквато непременно си оборудвал в „Ключалките“ — ФБР щеше да те арестува

за експерименти с хора... и за убийството на част от тях. — Наведох се напред, гледайки го право в очите. — Вестниците щяха да те кръстят доктор Менгеле.

— Кой ще нарече един неврохирург доктор Менгеле само защото е загубил част от пациентите си?

— Те не идват при теб с мозъчни тумори.

— Идвали са и такива и днес много от тях продължават да живеят и да се радват на живота, вместо да лежат в земята. Дали не показвах фалшиви тумори, докато обикалях по събори? Да, и не се гордея, но беше необходимо. Няма как да покажа нещо, което е изчезнало. — Той се замисли. — Не е лъжа, че повечето хора, които идваха под шатъра ми, не бяха *неизлечимо* болни, но в известен смисъл техните физически недъзи бяха по-страшни. Те ги обричаха на дълъг живот, изпълнен с болки и страдания. В определени случаи — на агония. А ти си седнал тук да ме съдиш. — Джейкъбс скръбно поклати глава, но в очите му не се четеше скръб. В тях пламтеше гняв.

— Кати Морс не беше болна и не излезе на сцената доброволно. Ти я избра, защото беше готина. Зрителите щяха да си изплакнат очите.

Също като Бри преди няколко месеца Джейкъбс изтъкна, че Морс може да си е посегнала по друга причина. Шестнайсет години не били малко. Всичко можело да се случи за толкова време.

— Сам знаеш, че не е така — възразих му.

Той отпи от чашата си и я остави, при което ръката му видимо трепереше.

— Този разговор не води доникъде.

— Понеже ти няма да престанеш ли?

— Понеже престанах. Ч. Дани Джейкъбс никога вече няма да разпъне Господния шатър. Точно сега в интернет текат дискусии и се пускат слухове за този тип, но това няма да трае дълго. Скоро вниманието към него ще секне.

Ако ми казваше истината, излизаше, че съм блъскал на отворена врата. Вместо да ме успокои, тази мисъл засили тревогата ми.

— След шест месеца, може би след година, на сайта ще излезе съобщение, че пастор Дани се е оттеглил поради здравословни проблеми. После и сайтът ще бъде закрит.

— Защо? Защото си готов с изследванията ли? — Не вярвах, че изследванията на Чарли Джейкъбс изобщо някога ще приключат.

Той отново се загледа в необятния пейзаж. Накрая стана, като се подпря на страничните облегалки на стола.

— Да се върнем назад, Джейми. Искам да ти покажа нещо.

* * *

Ал Стампър — лоена бъчва в диско панталони от седемдесетте — седеше на кухненската маса. Сортираше пощата. Пред него беше поставена чиния с купчина гофрети, обилно полети с масло и сироп. До чинията имаше картонена кутия от бутилка джин. До стола му бяха поставени три пластмасови кошчета с емблемата на Американските пощи, натъпкани догоре с писма и пакети. Пред очите ми Стампър разкъса един кафеникав плик и изтръска от него написано на ръка писмо, снимка на момче в инвалидна количка и банкнота от десет долара. Той пусна десетачката в кутията от джин и хвърли поглед на писмото, докато дъвчеше гофрета. До него Джейкъбс изглеждаше още по-слаб. Този път си помислих не за Адам и Ева, а за Джек Спрат и жена му от детското стихне.

— Шатърът може да е сгънат — отбелязах аз, — но волните пожертвования очевидно не секват.

Стампър ме изгледа със злобно равнодушие — ако въобще е възможно такова нещо — и продължи да се занимава с пощата. И най-вече с гофретите.

— Четем всяко писмо — увери ме Джейкъбс. — Нали така, Ал?

— Да.

— А на всяко ли отговаряте? — попитах.

— Така е редно — обади се Стампър. — Във всеки случай такова е моето мнение. Щяхме да се справяме, ако разполагах с помощник. Един човек ще е достатъчен, ако си осигурим компютър вместо този, който пастор Дани пренесе в работилницата си.

— Ал, вече го обсъждахме — намеси се Джейкъбс. — Започнем ли кореспонденция с хората, които ни молят...

— Няма отърване, знам. Просто ми е любопитно какво е станало с Божието дело.

— Ти го осъществяваш — отвърна Джейкъбс с благ глас. В очите му обаче играеха весели огънчета: така човек гледа куче, което изпълнява трик.

Стампър замълча и отвори следващия плик. От него не изпадна снимка: само писмо и петарка.

— Хайде, Джейми — повика ме Джейкъбс. — Да не му пречим.

* * *

От алеята стопанските пристройки ми се бяха сторили спретнати и поддържани, но отблизо видях, че тук-там дъските са се напукали и корнизът се нуждае от освежаване. Бермудската трева, през която газехме — без съмнение основен разход при последното озеленяване на имението, — трябваше да се окоси. Иначе в най-скоро време двата акъра морава щяха да се превърнат в ливада.

Джейкъбс се спря.

— Как мислиш, къде е лабораторията ми?

Посочих обора. Това беше най-голямата пристройка, горе-долу с размерите на магазина за авточасти в Тулса.

Той се усмихна.

— Знаеш ли, че броят на учените в проекта „Манхатън“ непрекъснато намалявал до първото изпитание на атомна бомба на полигона Уайт Сандс?

Поклатих глава.

— Към момента на ядрения взрив няколко общежития, построени за персонала, пустеели. При научните изследвания важи едно малко известно правило: с приближаването към крайната цел нуждата от техническо подсигуряване на проекта намалява.

Той ме поведе към най-обикновена барака за инструменти, извади халка с ключове и отвори вратата. Очаквах вътре да е горещо, само че беше прохладно както в къщата. До лявата стена беше поставена работна маса, върху която имаше само няколко тетрадки и включен „Макинтош“ — за скрийнсейвър му служеше снимка на коне, увлечени в безкраен галоп. Пред компютъра имаше офис стол, който изглеждаше удобен и скъп.

Върху рафтовете вдясно бяха подредени кутии, които приличаха на посребрени пачки цигари... само дето пачките цигари не бръмчат като усилватели в режим на готовност. На пода стоеше сандък, боядисан в зелено, голям колкото хотелски минихладилник. Върху него беше поставен телевизионен монитор. Джейкъбс леко плесна с ръце, мониторът просветна и на него се появи поредица от червени, сини и зелени колони, които се надигаха и спускаха, сякаш изобразяваха дишане. Това зрелище едва ли щеше да измести „Биг Брадър“ от върха на развлекателната индустрия.

— Значи тук работиш?

— Да.

— А къде е апаратурата? Приборите?

Той първо ми посочи макинтоша, после монитора.

— Там и там. Най-важното обаче... — насочи пръст към слепоочието си като дуло на пистолет — ... е тук. Намираш се в най-авангардния институт по електроника в света. Откритията на Едисон в Менло Парк бледнеят пред откритията, направени в тази стаичка. Те ще променят света.

Но дали щяха да го променят към по-добро? Не ми хареса отнесеното изражение на Джейкъбс, който гордо оглеждаше тези предмети без особена стойност. Все пак не можех да отхвърля думите му като празно бълнуване. В сребристите кутии и в зеления сандък с размери на минихладилник се долавяше някаква сила. Да стоиш в тази барака, беше като да си твърде близо до електроцентра, работеща на пълна мощност, където от високото напрежение прехвърчат искри и усещаш статичното електричество чак в пломбите си.

— Сега произвеждам електричество с помощта на геотермалната енергия. — Джейкъбс поглади зеленото сандъче. — Това е геосинхронен генератор. Той е свързан с кладенец посредством тръба, каквато се използва в някои мандри. На половин мощност обаче този генератор произвежда достатъчно прегрята пара, за да захрани не само „Ключалките“, но и цялата крайречна долина. На пълна мощност сладурчето ми може да свари всички подземни води като чайник. Само че не това е целта на занятието. — Джейкъбс се засмя от сърце.

— Не е възможно — не повярвах аз. Но също толкова невъзможно бе със свещени пръстени да премахваш мозъчни тумори и да ускоряваш зарастването на счупени гръбначни прешлени.

— Уверявам те, че не си прав, Джейми. С малко по-голям генератор, сглобен от части, каквито лесно ще си изпиша по пощата, мога да захранвам с електричество цялото Източно крайбрежие. — Той не се хвалеше, а най-спокойно констатираше факт. — Не съм го направил, защото производството на електроенергия не ме интересува. Нека светът си сърба попарата — според мен нищо друго не заслужава. Но се боя, че за моите цели геотермалната енергия води до задънена улица. Не е достатъчна. — Той мрачно погледна конете, галопиращи върху компютърния екран. — Очаквах повече от това място, особено през лятото, но... карай да върви.

— Подразбирам, че тук нищо не се захранва от традиционното електричество?

Той ме изгледа с унищожителна ирония.

— Разбира се, че не.

— Захранва се от *тайно* електричество.

— Да. Така го наричам.

— Вид електричество, което никой друг не е открил след времето на Скрибоний. Докато не се появяваш ти. Свещеник, чието хоби беше изработването на детски играчки с батерии.

— О, за това електричество се знае. По-точно се е знаело. Към края на петнайсети век Лудвиг Прин пише за него в *De Vermis Mysteriis*. Нарича го *potestas magnum universi* — силата, движеща света. Прин всъщност се позовава на Скрибоний. След като напуснах Харлоу, търсенето на *potestas universum*, стремежът да я подчиня, се превърна в смисъл на живота ми.

Искаше ми се да вярвам, че той се заблуждава, обаче чудодейните изцеления и триизмерните потрети, които правеше в Тулса, говореха за обратното. Може би нямаше значение. Може би беше важно дали Ч. Дани Джейкъбс наистина е посипан с нафталин и прибран в шкафа. Ако беше приключил с евангелистките събори, мисията ми беше изпълнена. Или се лъжех?

Той заговори с назидателен тон:

— За да разбереш как стигнах толкова далеч и открих толкова много без чужда помощ, имай предвид, че в много отношения науката е като модата — увлича се по крайности. Първото изпитание на ядрено оръжие е през 1945 в Уайт Сандс. След четири години руснаците взривяват своята първа атомна бомба в Семипалатинск. През 1951 в

Арко, Айдахо, за пръв път е произведено електричество чрез процеса на ядрено делене. Оттогава за петдесет години електричеството се превърна в грозничката слугиня. Никой не я забелязва, защото всички се превъзнасят по красивата принцеса — ядрената енергия. Скоро ядреното делене ще заеме мястото на слугинята, а студеният синтез — мястото на принцесата. Щом въпросът опре до изследвания в теорията на електричеството, спонсорство и субсидии вечно няма. По същественото е, че няма *интерес*. Сега на електричеството се гледа като на отживелица, макар че *всеки* модерен източник на енергия трябва да бъде превърнат в амperi и волтове!

В тона му вече се долавяше ярост.

— Въпреки огромните възможности на електричеството да убива и да изцелява, въпреки че е променило живота на всеки човек на планетата, въпреки че естеството му *все още не е докрай разбрано*, на научните изследвания в тази област се гледа със снизходително презрение! Неутроните са секси! Електричеството е бита карта — прашен склад, от който е изнесено всичко ценно и са останали само безполезни вехтории. Само че складът не е опразнен. В дъното му има скрита врата, водеща към подземни съкровищници, изпълнени с неземни богатства, които малцина са виждали. Тези съкровищници нямат край.

— Започваш да ме плашиш, Чарли. — Уж го казах на шега, а прозвуча напълно сериозно.

Той не ми обърна внимание и закуцука между масата и рафтовете, докосвайки зеления сандък при всяко минаване, сякаш държеше да се увери, че той още е на мястото си.

— Да, други вече са посещавали тези съкровищници. Не съм първият. В частност Скрибоний. Или Прин. Но повечето с никого не са споделили своите открития, точно като мен. Защото силата е огромна. По характера си — непознаваема. Ядрена енергия ли? Пфу! Вятър работа! — Той опря длан в зеления сандък. — Ако това тук се свърже с достатъчно силен източник, ще превърне ядрената енергия в детски пистолет, който стреля с тапа.

Съжалих, че не си бях взел лимонадата, защото гърлото ми беше пресъхнало. Трябваше да се изкашлям, преди да заговоря.

— Чарли, да предположим, че всичко, което казваш, е истина. Разбираш ли с какво си се захванал? Механизма му?

— Добър въпрос. Позволи ми аз да ти задам друг. А *ти* разбираш ли какво се случва, когато натиснеш ключа за осветлението? Можеш ли да изброиш поредността на събитията, които завършват с това, че в стаята светва крушка, която разпръсква тъмнината?

— Не.

— Затваряш ли електрическа верига с онова щракване, или я отваряш?

— Нямам представа.

— Но това никога не ти е попречило да включваш осветлението, нали? Или електрическата си китара, когато трябва да свириш?

— Вярно, обаче никога не съм я включвал в усилвател, който може да захрани цялото Източно крайбрежие.

Джейкъбс ме погледна с подозрителност, граничеща с параноя.

— Ако това е обяснение, смисълът ми убягва.

Видях, че казва истината, и може би тъкмо това беше най-страшното.

— Няма значение. — Хванах го за раменете, за да го задържа, и изчаках да ме погледне в очите.

— Чарли, щом си престанал да лекуваш хората и щом не искаш да сложиш край на енергийната криза, какво целиш?

Отначало той нищо не каза. Сякаш бе изпаднал в транс. После се издърпа от мен и отново закрачи, продължавайки с лекцията:

— Предавателните устройства, които използвам върху хора, претърпяха редица изменения. При лечението на Хю Йейтс от глухотата му използвах големи пръстени с покритие от злато и паладий. Сега те ми се струват нелепо старомодни — като видеокасети в епохата на компютърните файлове. Слушалките, които използвах върху теб, бяха по-малки и по-мощни. Когато ти се появи при мен с хероинова зависимост, бях заменил паладия с осмий. Осмият е поевтин — това е плюс за човек с ограничен бюджет, — а слушалките бяха ефективни, но не биха изглеждали добре на евангелистка сбирка, нали? Исус носил ли е слушалки?

— Вероятно не, но същото може да се каже за венчалните халки — нали е бил ерген.

Джейкъбс пропусна последното покрай ушите си. Разхождаше се напред-назад като затворник в килия. Или като параноик, каквито има

във всички големи градове — онези хора, на които вечно говорят за ЦРУ, ционисткия заговор и тайните на розенкройцерите.

— Затова се върнах на пръстените и съчиних история, която... да съответства... на вкуса на последователите ми.

— С други думи — малко реклама.

Това го отрезви. Той се усмихна и за миг се превърна в преподобния Джейкъбс от моето детство.

— Да, реклама. По онова време използвах сплав от рутений и злато, съответно пръстените вече бяха много по-малки. И много мощни. Да си тръгваме ли, Джейми? Изглеждаш ми пообъркан.

— Така е. Може и да не разбирам твоето електричество, но го усещам. Сякаш пуска мехурчета в кръвта ми.

Джейкъбс се засмя.

— Точно! Може да се каже, че тук атмосферата е *наелектризирана*! Ха! На мен ми харесва, но все пак съм свикнал. Хайде да излезем на чист въздух.

* * *

Чистият въздух никога не ми се беше струвал така сладък, както по пътя към централната къща.

— Ще ми отговориш ли на още един въпрос, Чарли? Ако нямаш нищо против.

Той въздъхна, но без недоволство. Щом излязохме от малката барака, която предизвикваше клаустрофобия, отново изглеждаше психично здрав.

— С удоволствие, стига да мога.

— Разказваш на баламите, че жена ти и синът ти се удавили. Защо лъжеш? Не виждам какво постигаш с това.

Той спря и сведе глава. Когато я вдигна, видях, че ведрата му нормалност е заминала на кино, сякаш никога не я е имало. Яростта, изписана на лицето му, беше толкова всепоглъщаща, че неволно отстъпих назад. От вятъра оредялата му коса беше нападала по челото. Той я отметна и притисна длани към слепоочията си, сякаш го измъчваше ужасно главоболие. Ала когато заговори, гласът му

прозвуча глухо и безизразно. Щях да реша, че това е гласът на разума, ако не беше гримасата му:

— Те не заслужават истината. Ти ги нарече балами и си абсолютно прав. Те са отхвърлили здравия разум — а повечето са доста интелигентни — и са повярвали в лъжите на мощното застрахователно дружество, наречено религия. То им обещава вечна радост в другия живот, ако изживеят настоящия по определени правила, и много от тях се опитват, но и това е малко. Когато се появи болката, те жадуват за чудо. За тях не съм нищо друго освен шаман, който ги докосва с вълшебни пръстени, вместо да тръска над тях дрънкалка от кости.

— Никой от тях ли не е осъзнал истината? — Проучванията с Бри ме бяха убедили, че Фокс Мълдър е прав за едно: истината е някъде там и в нашия век, когато почти всички живеем в стъклени къщи, всеки може да я открие чрез компютър, свързан с интернет.

— Чу ли ме изобщо? Такива хора не заслужават истината и това е естествено, защото тя не им е нужна. — Той се усмихна, оголвайки стиснати зъби. — Не са им нужни и блаженствата, описани в Песен на песните. Искат единствено да оздравеят.

* * *

Стампър не вдигна поглед, докато минавахме през кухнята. Две пощенски кошчета бяха опразнени и той се занимаваше с последното. Кутията от джин се беше напълнила до половината. Тук-там се виждаше по някой чек, но преди всичко беше пълна със смачкани банкноти. Спомних си сравнението на Джейкъбс с шамана. В Сиера Леоне клиентите му щяха да се наредят на опашка пред вратата, носейки подаръци като плодове, зеленчуци и заклани и оскубани пилета. И в двата случая ставаше дума за едно и също: „зелено“. Печалба. Мекото на баницата.

Щом се върнахме в библиотеката, Джейкъбс се отпусна в креслото с болезнена гримаса и допи лимонадата си.

— Сега цял ден ще ходя до тоалетна — оплака се той. — Проклятието на старостта. Много ти се зарадвах, Джейми, понеже искам да те наема.

— Искаш какво?

— Чу ме. Ал скоро ще напусне. Това май още не му е ясно, обаче аз съм решил. Той не желае да има нищо общо с научната ми работа. Знае, че тя е в основата на моя лечебен метод, но я смята за мерзост.

За малко да кажа: „Ами ако е прав?“

— Ти можеш да поемеш неговите задължения — ежедневно да преглеждаш пощата, да каталогизираш имената на подателите и жалбите им, да прибираш пожертвованията и веднъж седмично да пътуваш до Лачмор, за да осребряваш чековете. Ще проучваш посетителите — вече не са толкова много, но всяка седмица пристигат към десетина — и ще ги отпращаш.

Джейкъбс се обърна и ме погледна в очите.

— Можеш да вършиш и това, което Ал отказва — да ми помагаш в последните етапи към целта ми. Много съм близо, но вече нямам сили. Един помощник ще бъде неоценим, а ние добре се бяхме сработили. Нямам представа колко ти плаща Хю, но ще ти давам двойно, даже тройно повече. Какво ще кажеш?

Загубих дар-слово. Толкова бях смаян.

— Джейми? Чакам.

Взех лимонадата и този път топящите се кубчета лед *изтракаха*. Отпих глътка и оставих чашата.

— Говориш за цел. Обясни ми каква е тя.

Той се замисли. Или си даде вид, че мисли.

— Рано е още. Поработи при мен, за да опознаеш по-добре мощта и красотата на тайното електричество. Тогава може би ще ти я споделя.

Изправих се и му подадох ръка.

— Беше ми приятно отново да се видим. — Тази фраза често се произнася само от вежливост, но ми се удаде много по-трудно от лъжата, че той изглежда фантастично. — Грижи се за себе си. И внимавай.

Той се изправи, но не стисна ръката ми.

— Ти ме разочарова. И честно казано, ядоса ме. Бил си толкова път, за да четеш конско на един изморен старец, който навремето ти спаси живота.

— Чарли, ами ако това тайно електричество се изплъзне от контрола ти?

— Няма.

— Обзалагам се, че виновниците за аварията в Чернобил също са мислели така.

— Ти премина всякакви граници. Пуснах те в дома си, защото очаквах благодарност и разбиране. Виждам, че жестоко съм грешал. Ал ще те изпрати. Трябва да си полегна. Много се уморих.

— Чарли, аз *искрено* съм ти благодарен. Ценя всичко, което направи за мен. Обаче...

— Обаче. — Лицето му се вкамени и посивя. — Винаги има „обаче“.

— Дори да не беше тайното електричество, не мога да работя за човек, който си откъщава на отчаяни хора, защото не може да отмъсти на Господ за убийството на жена си и детето си.

От сиво лицето му стана бяло.

— Как смееш? Как *смееш*?

— Може би изцеляваш някои от тях — продължих аз, — но съсипваш всички. Тръгвам си. Не е необходимо господин Стампър да ме изпраца.

Отправих се към входната врата. Вече пресичах ротондата и стъпките ми отекваха по мраморните плочи, когато чух гласа му, усилен от акустиката на празното пространство:

— Не сме приключили с теб, Джейми. Обещавам ти. Хич не се и надявай.

* * *

С портата се справих и без Стампър: тя автоматично се разтвори, когато се приближих с колата. При изхода за шосето спрях, видях, че имам пропуснати повиквания на мобилния си телефон, и позвъних на Бри. Тя вдигна веднага и преди да успея да продумам, ме попита добре ли съм. Отговорих положително и ѝ разказах, че Джейкъбс ми е предложил работа.

— Ти сериозно ли?

— Да. Отказах му...

— По дяволите, как няма да откажеш!

— Но това не е най-важното. Той твърди, че се е отказал от евангелистките сборове и вече не лекува. Съдейки по цупенето на господин Ал Стампър, бивш вокалист на „Ел-крушките“ и настоящ помощник на Чарли, не ме е излъгал.

— Значи всичко е свършило?

— Както Самотния рејнджър казваше на верния си приятел, индианеца: „Тонто, нямаме повече работа тук.“ — *Стига той да не взриви планетата с тайното си електричество.*

— Обади ми се, когато се прибереш в Колорадо.

— Обещавам ти, сладката ми. Как е Ню Йорк?

— Супер! — В гласа ѝ се долавяше такъв ентузиазъм, че се почувствах много по-възрастен от своите петдесет и три години.

Побъбрихме си за живота ѝ в големия град, после завих на шосето и поех обратно към летището. Бях изминал няколко километра, когато погледнах в огледалото за обратно виждане и забелязах оранжевия сателит отзад.

Бях забравил да дам на Чарли тиквата.

---

[1] В медицината — болен, от когото тръгва епидемия. — Б.пр. ↑

[2] Ал Джолсън (1886–1950) — американски певец и комичен актьор, за времето си най-ярката звезда на Бродуей. „Почакайте, почакайте, още нищо не сте чули“ е негова реплика от филма „Джазовия певец“, която днес се възприема като символ на прехода от нямото към озвученото кино. — Б.пр. ↑

[3] Планина в щата Ню Йорк. — Б.пр. ↑

[4] Игри на думи. *Soulful* — задушевен, е свързано с музикалния жанр *soul* (соул), в който героят се е изявявал. *Stamper* пък е свързано с глагола *to stamp*, който има значение „тропам, стъпквам с крака“. — Б.пр. ↑

Х

СВАТЪБЕНИ КАМБАНИ. КАК ДА СВАРИМ ЖАБА. ПРАЗНИК У ДОМА. „В ТВОЙ ИНТЕРЕС Е ДА ГО ПРОЧЕТЕШ“

През следващите две години често се чувах с Бри, но отново я видях едва на 19 юни 2011 година, когато тя стана Бриана Донлин-Хюз в една църква на Лонг Айланд. Главна тема на телефонните ни разговори беше Чарлс Джейкъбс и неговите зловещи изцеления — попаднахме на още пет-шест случая, при които вероятно се отнасяше за странични ефекти, — но с течение на времето все повече обсъждахме работата ѝ или Джон Хюз, с когото Бри се запознала на едно парти и при когото скоро се пренесла да живее. Той се оказа влиятелен корпоративен адвокат, афроамериканец, който току-що беше навършил трийсет. Не се съмнявах, че майката на Бри е много доволна... доколкото може да е доволна самотна майка с единствено дете.

Междувременно уебсайтът на пастор Дани беше закрит и потокът от дискусии в интернет по негов адрес беше изтънял до струйка. Витаеха предположения, че или е умрял, или е постъпил в частна клиника, вероятно под фалшиво име, за да се лекува от Алцхаймер. Към края на 2010 разполагах само с две сигурни сведения — и двете любопитни, но не особено полезни. Ал Стампър беше издал компактдиск с госпъл песни, озаглавен „Благодаря ти, Исусе“ (сред гостуващите артисти бе включен идолът на Хю Йейтс — Марвин Стейпълс), а „Ключалките“ отново се даваше под наем на „сериозни лица или организации“.

Чарлс Даниел Джейкъбс беше изчезнал от радара.

* * *

За сватбата Хю Йейтс нае един гълфстрийм и качи на борда всички служители от „Вълчата глава“. На бракосъчетанието Муки Макдоналд отсрами шейсетте, като се появи по вталена шарена риза с широки ръкави, панталони кюнци, велурени бийтълсови ботуши и хипарска кърпа за глава. Майката на булката събра погледите с оригинална рокля на Ан Лоу^[1], купена специално за случая, а при размяната на клетвите напои корсажа си със сълзи. Женихът приличаше на герой от роман на Нора Робъртс: висок и мургав красавец. С него приятелски си поговорихме, преди тържеството да започне неизбежния преход от пиански приказки към пианско кълчене по дансинга. Явно Бри беше премълчала, че аз съм таратайката с ръждясали прагове, на която се е учила, макар да бях сигурен, че някой ден ще му се изповяда — най-вероятно в леглото след особено хубав секс. Това чудесно ме устройваше, понеже нямаше да съм там да си мерим пишките — в преносния смисъл, де.

Групата от Недърленд се върна в Колорадо с полет на „Америкън Еърлайнс“, защото наетият от Хю Гълфстрийм щеше да откара младоженците на меден месец в Хавай. Когато той обяви подаръка си по време на поздравичите, Бри записка като деветгодишно момиченце, подскочи и му се хвърли на шията. Сигурен съм, че в онзи момент напълно беше забравила за Чарлс Джейкъбс — така и трябваше. Но той винаги присъстваше в моите мисли.

Към полунощ видях, че Муки си шепне с фронтмена на групата — нелоша рок и блусбанда със силен вокалист и голям запас от стари хитове. Фронтменът кимна и ме попита не искам ли да се включа с китарата за една-две песни. Действително исках, но здравомислието победи и аз отказах. За рокендрола старостта не съществува, но професионалните навици се позагубват с годините и вероятността да станеш за смях пред публиката се увеличава.

Смятах, че още има хляб в мен, но не бях свирил на живо повече от година. Даже в студийни записи участвах едва три-четири пъти, и то защото замествах по спешност. Във всеки случай не се представих на ниво. Докато прослушвахме един запис, барабанистът направи кисела физиономия. Забеляза погледа ми и каза, че басът изфалшивил на едно място. Не беше така и ние добре го знаехме. Ако е абсурдно петдесетгодишен мъж да има любовница, която може да му бъде дъщеря, точно толкова абсурдно е да свири на китарата „Мръсни води“

на „Стендълс“ и да отмерва с крак ритъма. Все пак с копнеж и носталгия гледах как тези момчета се развихрят.

Някой ме хвана под ръка и когато се обърнах, видях Джорджия Донлин.

— Колко силно ти липсва свиренето, Джейми?

— Толкова, че от уважение към него да си седя тук — отговорих аз. — Бива си ги момчетата.

— А теб не те ли бива?

Неволно си спомних деня, в който влязох в спалнята на Кон и чух как акустичната му „Гибсън“ ми шепне примамливо. Шепне ми, че мога да изсвирия „Чери, Чери“.

— Джейми? — Тя щракна с пръсти пред лицето ми. — Върни се, Джейми.

— Достатъчно ме бива да дрънкам за удоволствие — казах, — но времето, когато излизах пред публиката с китара в ръка, е отминало.

Както се изясни, грешах.

* * *

През 2012 навърших петдесет и шест. Хю и дългогодишната му приятелка ме заведоха на ресторант. На връщане към къщи си спомних една стара история — може би сте я чували — как да свариш жаба. Слагаш я в тенджерата със студена вода и включваш котлона. Ако нагриваш постепенно, глупавата жаба не се сеца да изскочи. Не знам доколко е истина, но каква по-добра метафора за остаряването?

Като пубер гледах на хората над петдесет със съжаление и безпокойство. Те вървяха много бавно, говореха много бавно, гледаха телевизия, вместо да отидат на кино или на концерт, представата им за добро изкарване беше да поканят съседите на задушено с картофи и да си легнат след новините в единайсет. Само че когато ми дойде редът, подобно на мнозинството петдесет-шейсет, седемдесетгодишни хора в относително добро здраве, не се уплаших кой знае колко от възрастта си. Защото мозъкът не старее, въпреки че закостенява в представите си за света, а устата все я тегли да се наприказва колко по-хубаво е било всичко в доброто старо време. (Поне второто ми беше спестено, защото през „доброто старо време“ бях отчаян наркоман.) Струва ми

се, че след петдесет повечето хора започват да разбират колко кухи са представите им за живота. Времето лети, болестите се умножават, движението се забавя, но има и плюсове. Със спокойствието се заражда благодарност и в моя случай — решимост да бъда най-голям праведник за дните, които ми остават. По-конкретно, веднъж седмично започнах да разсипвам супа в приют за бездомници в Боулдър и да помагам в кампаниите на трима-четирима политици, които изповядваха радикалната идея, че не бива цяло Колорадо да се залее с бетон.

От време на време се срещах с жени. Все още играех тенис два пъти седмично и изминавах с колелото си поне десет километра дневно — за плосък корем и прилив на ендорфини. Вярно, докато се бръснех, забелязвах нови линии около устата и очите, но като цяло смятах, че съм си все същия. Това, разбира се, е безобидната илюзия на старческите години. Трябваше да отида в Харлоу през 2013, за да ми се отворят очите: бях поредната жаба в тенджерата. Добрата новина беше, че засега котлонът е включен на умерена степен. А лошата — че температурата тепърва се покачва. Трите истински възрасти на мъжа са младост, зрялост и кога, по дяволите, остарях?

* * *

На 19 юни 2013, две години след като Бри се омъжи за Джордж Хюз и година след раждането на първото им дете, се прибрах вкъщи след един не особено сполучлив ден в звукозаписното студио и намерих в пощенската си кутия плик, украсен с шарени балончета. Адресът на подателя беше познат: Мейн, Харлоу, Методист Роуд, В плика имаше собственоръчно направена покана със снимка на семейството на брат ми Тери и следният надпис: „ДВАМА СА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН. ЕЛА НА ПРАЗНИК!“

Не я разгърнах веднага — разгледах побелялата коса на Тери, коремчето на Анабел и тримата младежи, в които се бяха превърнали децата им. Момиченцето с торбести гащи като на Смърфиета, което веднъж, кикотейки се, беше преминало през поляната, докато пръскачката работеше, сега беше хубава млада жена с бебе на ръце —

малката Кара Лин. Единият ми племенник, мършавият, приличаше на Кон. Якият имаше удивителна прилика с баща ми... и с мен. Горкият!
Разгърнах поканата.

ДА ОТПРАЗНУВАМЕ ЗАЕДНО

ДВЕ ГОЛЕМИ СЪБИТИЯ НА 31 АВГУСТ 2013!

35-ТА ГОДИШНИНА ОТ СВАТБАТА НА

ТЕРЪНС И АНАБЕЛ!

ПЪРВИЯТ РОЖДЕН ДЕН НА КАРА ЛИН!

ВРЕМЕ: ОТ ОБЕД ДО?
МЯСТО: ПЪРВО У НАС, ПОСЛЕ В ЮРИКА
ГРЕЙНДЖ
ХРАНА: В ИЗОБИЛИЕ!
ГРУПА: „ЗВЕЗДИТЕ НА КАСЪЛ РОК“
ПИЕНЕ: НЕ НОСЕТЕ СВОЕ!
ЩЕ СЕ ИЗЛЕЯТ РЕКИ ОТ БИРА И ВИНО!

Отдолу брат ми беше драснал писъмце. Въпреки че само след няколко месеца навършваше шейсет, Тери беше запазил почерка си от началното училище, заради който учителката веднъж захвана с кламер към годишното му свидетелство следната бележка: *„Терънс ТРЯБВА да пороботи над краснописа си!“*

Хей, Джейми! Ще дойдеш ли на партито, а? Не ми се оправдавай — имаш 2 м-ца да си наредиш графика. Щом Кони може да дойде от Хавай, значи и ти можеш от Коло! Затъжихме се за теб, братле!

Пуснах поканата в кошчето зад кухненската врата. Бях си кръстил кошчето „Някой друг път“, защото беше пълно с писма, на които се канех да отговоря някой друг път... което, преведено на нормален език, означава „никога“. Казах си, че изобщо не ми се ходи в Харлоу, и вероятно беше точно така, но усещах силата на семейството. В една песен Спрингстийн неслучайно прославя кръвта, която вода не става.

Веднъж седмично идваше да ми помага жена на име Дарлийн — обираше с прахосмукачка, бършеше праха и ми сменяше спалното бельо (изпитвах угризения, че съм възложил на чужд човек тази работа, понеже от малък са ме учили да я върша сам). Дарлийн беше намръщена старица и аз се стараех да не се засичам с нея. Един ден се прибрах вкъщи, след като тя беше чистила, и открих, че е извадила поканата от кошчето и я сложила на кухненската маса. До този момент не беше правила подобно нещо и аз го възприех като знак. Онази вечер седнах на компютъра, въздъхнах и пуснах на Тери имейл от две думи: „Очаквайте ме.“

* * *

Почивните дни след Деня на труда преминаха отлично. Забавлявах се много и не ми се вярваше, че едва не отказах да отида... или че щях да оставя писмото без отговор, което окончателно щеше да прекъсне и бездруго изтънелите ми семейни връзки.

В Нова Англия беше горещо и приземяването на самолета на летището в Портланд в петък следобед мина с необичайно друсане. Пътуването на север до окръг Касъл продължи дълго, ала не заради трафика. Взирах се в познатите места — фермите, каменните зидове, магазин „Брауни“, сега затворен и тъмен — и се удивявах. Сякаш детството ми все още беше тук, затулено под прозрачно парче пластмаса, което с времето се беше надраскало и покрило с прах.

В шест и половина пристигнах в родния си дом — къщата беше пристроена и сега беше станала почти два пъти по-голяма. На алеята беше паркирана червена мазда, очевидно наета от летището (както моето мицубиши „Еклипс“), а на тревата беше спрял камион с логото на „Течни горива «Мортън»“. Камионът беше украсен с купища цветя

и хартиени гирлянди, все едно щеше да участва на парад. На предните му колела беше подпрян голям плакат: „РЕЗУЛТАТЪТ Е ТЕРИ И АНАБЕЛ — 35, КАРА ЛИН — 1! ПЕЧЕЛЯТ И ДВАТА ОТБОРА! ПРАЗНИКЪТ Е ТУК! ЗАПОВЯДАЙТЕ!“ Паркирах, застанах до вратата и щях да почукам, но си помислих: „По дяволите, израснах тук!“ и влязох.

За момент сякаш се пренесох назад във времето, когато можех да назова годините си с една цифра. Близките ми бяха насядали около масата в трапезарията също като през шейсетте — надвикваха се, смееха се, караха се, подаваха си свинските пържоли, картофеното пюре и голям поднос, покрит с влажна кърпа: след като опечеше царевичите, мама ги покриваше, за да се задушат.

Отначало не познах представителния беловлас мъж в края на масата, а тъмнокосият симпатяга до него ми беше напълно непознат. Щом ме зърна, моят „почетен професор“ се изправи със светнало лице и аз осъзнах, че това е брат ми Кон.

— *ДЖЕЙМИ!* — извика той и светкавично се спусна към мен, като едва не събори Анабел от стола. Стисна ме в мечешка прегръдка и ме обсипа с целувки. Засмях се и го затупах по гърба. Тогава Тери също се хвърли да ни прегръща и ние тромаво заскачахме по пода, сякаш танцувахме мицва. Видях, че Кон плаче, в моите очи също напиреха сълзи.

— Престанете, момчета! — скара ни се Тери, въпреки че той самият тропаше усърдно с крака. — Ще продъним пода!

Продължихме да подскачаме още известно време. Явно имахме нужда. Така трябваше. Така беше добре.

* * *

Кон представи симпатягата, който беше с двайсетина години помлад от него, като свой „добър приятел от Катедрата по ботаника на Хавайския университет“. Подадох му ръка, чудейки се дали са наели отделни стаи в хотела. Едва ли — живеем в друго време. Не помня кога разбрах, че Кон е хомосексуалист — вероятно е завършвал висшето си образование, а аз още съм свирел „Страна на хиляда танца“ с група „Къмбърландс“ в Мейнския университет. Родителите ни със сигурност

са се досетили по-рано. Доколкото не му придаваха голямо значение, не му придавахме и ние. Струва ми се, че за децата негласният пример е много по-важен от всякакви поучения.

Чух татко да намеква за сексуалните предпочитания на втория си син само веднъж, в края на осемдесетте. Явно ми е направило силно впечатление, защото малко си спомням от онзи период (непрекъснато ми се губеше време) и гостувах вкъщи крайно рядко. Исках татко да знае, че още съм жив, но всеки път се страхувах, че по гласа ми ще отгатне близката ми смърт, с чиято неизбежност се бях примирил.

— Моля се за Кони всяка вечер — каза той по време на онзи разговор. — Проклетият СПИН. Май нарочно го оставят да пламне.

Кон не се беше разболял от СПИН и сега изглеждаше невероятно здрав, но му личеше, че не е в първа младост, особено до приятеля му от Катедрата по ботаника. Изведнъж пред погледа ми премина картина: Кон и Рони Пакет седят рамо до рамо на дивана в дневната и пеят „Къщата на изгряващото слънце“ с напъни за хармония... обречени да останат напъни.

Изглежда, Кон отгатна мислите ми, защото се усмихна, избърса очи и рече:

— Отдавна мина времето, когато се карахме чий ред е да свали прането на мама от простора, а?

— Отдавна — съгласих се и отново се сетих за глупавата жаба, която не усеща, че водата в тенджерата-езерце се сгорещява.

Доун, дъщерята на Тери и Анабел, дойде при нас с Кара Лин на ръце. Очите на мъничето бяха в онзи цвят, който мама наричаше „мортъновско синьо“.

— Здравей, чичо Джейми. Ето я твоята внучка-племенница. Утре навършва годинка и ѝ никне ново зъбче.

— Голяма сладурана е. Може ли да я подържа?

Доун срамежливо се усмихна на непознатия, когото беше видяла за последно като девойка със скоби на зъбите.

— Опитай, но тя обикновено се скъсва от рев, ако не познава човека.

Взех момиченцето, готов при първия писък да го върна на майка му. Само че то не заплака. Кара Лин ме погледна, протегна ръчичка и ме ошипа по носа. После се засмя. Роднините ми завикаха одобрително и заръкопляскаха. Момиченцето изумено завъртя глава и

после пак впери очи в мен — готов бях да се закълна, че това са мамините очи.

И отново се засмя.

* * *

В истинското тържество на следващия ден участваше същият състав, но с повече второстепенни герои и масовка. Някои познах веднага. Други ми се струваха бегло познати и аз съобразих, че те са деца на хората, които навремето са работили при баща ми, а сега работят при Тери, чиято империя се беше разраснала. Освен търговията с горива той притежаваше верига от магазини „Напазарувай бързо при Мортън“, която обхващаше цяла Нова Англия. Грозният почерк не му беше попречил да преуспее.

Персоналът на фирмата за кетъринг от Касъл Рок се трудеше на четири скари — раздаваше хамбургери и хотдози — и предлагаше умопомрачителен избор от салати и десерти. Бирата се лееше от метални кегове, а виното — от дървени бъчонки. Докато бях в задния двор и дъвчех калорийна бомба, заредена с бекон, един от продавачите на Тери — пийнал, весел и разговорлив — ми каза, че освен другото брат ми притежавал аквапарк във Фрайбург и състезателна писта в Литълтън, Ню Хемпшир. *„Пистата не му носи никакъв приход — информира ме човекът, — но нали го знаеш Тери — луд е по скоростите и колите.“*

Спомних си как Тери и татко се трудеха в гаража над различни превъплъщения на „Ракетата на колела“ — и двамата с изцапани с масло тениски и провиснали комбинезони — и неочаквано осъзнах, че моят тих и кротък брат съвсем не е беден. Може би дори беше богат.

Всеки път, когато Доун минаваше наблизо с Кара Лин, малката протягаше ръце към мен. Получи се така, че през по-голямата част от следобеда я гушках, докато накрая тя заспа на рамото ми. Тогава баща ѝ ме освободи от бремето.

— Потресен съм — каза той, докато я слагаше на едно одеяло под сянката на най-голямото дърво в двора. — Никога не се е привързвала така.

— Поласкан съм — признах и целунах спящото дете по зачервената бузка.

Имаше много спомени за едно време — разговорите на тази тема са изумително интересни за очевидците и невероятно скучни за всички останали. Аз не пиех алкохол, затова, когато настана време тържеството да се премести на шест километра по-нататък, в Юрика Грейндж, ме определиха за шофьор на огромен пикап „Кинг Каб“, който принадлежеше на петролната фирма. От трийсет години не бях шофирал автомобил с механична предавка, а моите пийнали пътници — сигурно десетина с тези в каросерията — се заливаха от смях всеки път, когато дърпах лоста и в резултат пикапът се накланяше. Цяло чудо бе, че никой не падна.

От фирмата за кетъринг ни бяха изпреварили и покрай дансинга, който добре си спомнях, бяха наредени маси с храна. Загледах се в ламперията от полирано дърво, докато Кон не стисна рамото ми.

— Нахлуват спомени, а, братле?

Сетих се как за пръв път излязох на сцената, уплашен до смърт и вонящ на пот, която се лееше от мишниците ми. Как мама и татко танцуваха под нашето изпълнение на „Кой ще спре дъжда?“.

— Даже не можеш да си представиш.

— Мисля, че мога. — Той ме прегърна. И отново повтори, вече шепнейки, в ухото ми: — Мисля, че мога.

* * *

На обяда в къщата имаше може би седемдесет души. В седем часа в Юрика Грейндж № 7 се бяха събрали два пъти повече. Магическите климатици на Чарли Джейкъбс тук щяха да си бъдат точно на мястото: вентилаторите на тавана едва помръдваха. Взех си купичка с десерт, който все още минаваше за специалитет на Харлоу — лаймово желе с парченца консервирани плодове — и излязох на улицата. Завих на ъгъла, загребвайки с пластмасова лъжичка от желето, и се озовах до аварийното стълбище, под което за пръв път бях целунал Астрид Содърбърг. Спомних си как качулката с кожена подплата обрамчваше идеалния овал на лицето ѝ. Спомних си ягодовия вкус на червилото ѝ.

„Не беше ли добре?“ — попитах я, а тя ми отговори: „Целуни ме пак и ще ти кажа.“

— Хей, заек — изрече някой точно зад мен и аз подскочих. — Искаш ли да посвирим тази вечер?

Отначало не го познах. Дългокосият дангалак, който ме беше завербувал да свиря на ритъм китара в „Стоманени рози“, беше пуснал корем, който преливаше над стегнатия му колан, беше оплешивял на темето и побелял над ушите. Така го зяпнах, че желето за малко да се разлее от хартиената формичка.

— Норм? Норм Ървинг?

Той широко се ухили и в устата му проблеснаха златни зъби. Хвърлих желето и го прегърнах. Той се засмя и също ме прегърна. Казахме си, че изглеждаме фантастично. Казахме си, че много отдавна не сме се виждали. И, разбира се, припомнихме си едно време. Хети Гриър забременяла от Норм и той се оженил за нея. Бракът им продължил само няколко години, но когато страстите около развода поутихнали, те заровили томаховката и останали приятели. Дъщеря им Дениз скоро щяла да навърши четирийсет и притежавала фризьорски салон в Уестбрук.

— При това се е издължила напълно на банката. Имам две момчета от втората си жена, но между нас казано, Дийни ми е любимка. Хети има син от втория си съпруг. — Той се приведе към мен и с мрачна усмивка нагласи една рима: — Ту влиза, ту излиза от затвора — бас държа, че искат да го гръмнат много хора.

— Какво става с Кени и Пол?

Нашият басист Кени Локлин също се беше оженил за приятелката си от времето на „Стоманени рози“ и двамата все още бяха заедно.

— Собственик е на застрахователна компания в Луистън. Върви му. Тук е тази вечер. Още ли не си го видял?

— Не. — Не беше изключено просто да не съм го познал, както и той мен.

— А Пол Бушар... — Норм поклати глава. — Беше на скално катерене в национален парк „Акадия“ и падна. Живя два дена и умря. През деветдесета година. Може би така е по-добре. Докторите казаха, че е щял да остане парализиран от шията надолу. Терминът е тетраплегия.

За миг си представих какво щеше да е, ако нашият барабанист беше оцелял. Щеше да е на легло с апарат за командно дишане и да гледа пастор Дани по телевизията. Прогоних тази мисъл.

— Ами Астрид? Знаеш ли къде е?

— Някъде в Мейн. Кастийн? Рокланд? — Той поклати глава. — Не помня. Знам, че прекъсна следването, за да се омъжи, и родителите ѝ се отчаяха. Отчаяха се окончателно, когато тя се разведе. Мисля, че държи малко ресторантче — от тези капанчета за омари и морски дарове, но не съм сигурен. Вие доста дълго ходихте, а?

— Да — потвърдих. — Доста.

Норм кимна:

— Първа любов. Нищо не може да се сравнява с нея. Не бих искал да видя Астрид сега, защото навремето беше маце и половина. Маце *трепач!* Нали?

— Да. — Сетих се за полуразрушената хижа край Върха в небето. И железния стълб. Как се оцветяваше в огненочервено, щом го удареше мълния. — Така си беше.

Умълчахме се, после той ме тупна по рамото.

— Е, какво ще кажеш? Ще свириш ли с нас? По-добре да се съгласиш, защото каква група ще е това без теб?

— *Ти* ли си в групата? В „Звездите на Касъл Рок“? И Кени ли?

— Естествено. Вече не свирим — не и както едно време, — но не можехме да откажем на това предложение.

— Брат ми Тери ли е инициаторът?

— Може и да си е помислил, че ще излезеш за една-две песни. Обаче просто искаше група от старите времена, а ние с Кени май сме единствените, които още сме живи, още стоим в глухата провинция и още свирим. Нашият ритъм китарист е строителен работник от Лизбън Фолс — миналата сряда паднал от един покрив и си счупил краката.

— Олеле!

— За него — олеле, но за мен — ура — възрази Норм Ървинг. — Щяхме да се представим като трио, което, знаеш, е пълна тъпня. Три от четирите „Стоманени рози“ — не е никак зле, имайки предвид, че за последно свирихме заедно преди трийсет и пет години на танците на Полицейската асоциация. Хайде, съгласи се. Турне по случай обединението и тъй нататък.

— Норм, аз даже не си нося китара.

— Имам три в пикапа — отвърна ми той. — Избери си която искаш. Запомни едно: започваме с „Дръж се, Слупи“.

* * *

Излязохме на сцената под възторжените аплодисменти на разгорещената от алкохола публика. Кени Локлин, мършав като преди, но сега с няколко грозни черни бенки на лицето, нагласи ремъка на бас китарата си и ме потупа по рамото. Не нервничех за разлика от първия път, когато стоях на тази сцена с китара в ръка, но имах усещането, че всичко е изключително ярък сън.

Както винаги Норм нагласи микрофона си и се обърна към публиката, очакваща нетърпеливо да чуе стари рокендрол парчета:

— Хора, на барабаните пише „Звездите на Касъл Рок“, но тази вечер на ритъм китарата ще свири специален гост и следващите няколко часа отново ще сме „Стоманени рози“. Давай, Джейми!

Сетих се за целувките с Астрид под аварийното стълбище. За ръждивия микробус на Норм, за баща му Цицерон на изтърбушения диван в старата каравана — Цицерон, който си свиваше джойнт в цигарена хартийка и ме съветваше да се подстрижа, ако искам да взема шофьорския изпит от първи опит. За свиренето по училищни забави и как не спирахме, когато започваха традиционните сбивания между момчетата от „Едуард Литъл“ и „Лизбън Хай“ или „Луистън Хай“ и „Сейнт Дом“, а усилвахме звука. Сетих се какъв беше животът, преди да осъзная, че съм жаба в тенджерата.

— *Едно... две... и-и-и... групата заби!* — извиках аз.

И забихме.

Ми мажор.

Цялата дрисня започва с ми мажор.

* * *

Някога сигурно щяхме да свирим до един през нощта — комендантският час, но седемдесетте бяха останали в миналото и в единайсет от нас се лееше пот и едва се държахме на крака. Нямаше

нищо страшно: по нареждане на Тери бирата и виното бяха прибрани в десет и без „огнена вода“ тълпата бързо оредя. Повечето гости, които останаха, седнаха по масите: не им беше до танци, но бяха готови да послушат.

— Много си се ошлайфал, заек — отбеляза Норм, докато прибирахме инструментите си.

— Ти също. — Което беше нагла лъжа от рода на „изглеждаш фантастично“. На четиринайсет за нищо на света нямаше да повярвам, че един ден ще бъда по-добър китарист от Норм Ървинг, но този ден бе дошъл. Той се усмихна, давайки ми да разбера, че знае какво е премълчано. Към нас се присъедини Кени и тримата живи членове на „Стоманени рози“ се вкопчиха в прегръдка, която в гимназията бихме нарекли „педалска“.

Дойде Тери с най-големия си син — Тери младши. Брат ми изглеждаше уморен, но ужасно щастлив.

— Слушай, Кон и приятелят му взеха няколко гости, които са доста пийнали и не могат сами да се приберат в Касъл Рок. Ще закараш ли и ти едни хора до Харлоу с пикапа, ако ти дам Тери младши за навигатор?

Отговорих, че няма проблем, и след като си взех довиждане с Норм и Кени (с вялото и влажно ръкостискане, присъщо на музикантите), събрах своите пияници и потеглих. Отначало моят племенник ми показваше пътя, от което нямах нужда дори в тъмното, но после млъкна. След като разтоварих последните две-три двойки на Стакпоул Роуд, се обърнах и видях, че спи дълбоко, долепил лице в стъклото на задната врата. Събудих го, когато се върнахме на Методист Роуд. Тери младши ме целуна по бузата (което ме разчувства повече, отколкото той би могъл да предположи) и се прибра в къщата, за да си легне и да си отспи чак до обяд, както е свойствено на младостта. Зачудих се дали не живее в старата ми стая, но реших, че най-вероятно е настанен в пристройката. Времето всичко променя и може би така трябва.

Оставих ключовете от пикапа на закачалката в коридора и тръгнах към моето мицубиши, но забелязах, че в хамбара свети. Приблжих се, надникнах и видях Тери. Той се беше преоблякъл и сега носеше работен комбинезон. Най-новата му играчка — шевролет

SS от края на шейсетте или началото на седемдесетте — проблясваше под лампите като син диамант. Тери го лъскаше с восък.

Вдигна поглед, когато влязох.

— Още не ми се спи. Голямо вълнение, голямо нещо. Полирам този бонбон и после си лягам.

Прокарах длан по покрива на шевролета.

— Прекрасен е.

— Такъв е *сега*, но да го беше видял на търга в Портсмут! Повечето купувачи го отписаха като купчина старо желязо, обаче аз реших, че мога да го възстановя.

— Да го възкресиш — подхвърлих. Всъщност не говорех на Тери.

Той замислено ме погледна и вдигна рамене.

— Вероятно и така може да се каже, а когато сменя трансмисията, ще стане почти като нов. Не си прилича особено с нашите стари „Ракети на колела“, нали?

Разсмях се.

— Помниш ли как Ракета номер едно се преобърна на ралито?

Той завъртя очи.

— На първата обиколка. Кретенът Дуюейн Робишо! Навярно си е купил шофьорската книжка от супермаркета.

— Още ли е жив?

— Не, има десет години, откакто умря. Минимум десет. Мозъчен тумор. Когато му поставиха диагнозата, горкият вече беше пътник.

„*Да речем, че съм неврохирург* — беше казал Джейкъбс онзи ден в «Ключалките». — *Да речем, че вероятността да умреш на операционната маса е двацет и пет процента. Няма ли въпреки това да се съгласиш на операция?*“

— Тъжна работа.

Тери кимна.

— Помниш ли как се забавлявахме като деца? „Кое е тъжно? Животът. А какво е «Животът»? Списание. То колко струва? Петнайсет цента. Аз имам само десет. Това е тъжно. Кое е тъжно?“ И така до безкрай.

— Как да не помня! Тогава си мислехме, че е закачка. — Поколебах се. — Често ли си спомняш за Клеър, Тери?

Той хвърли в една кофа парцала, с който полираше, и отиде да се измие. Някога от умивалника течеше само студена вода, а сега имаше батерия с кранчета за студена и за топла. Тери развъртя двете и започна да се сапунисва. До лактите, както ни учеше татко.

— Всеки Божи ден. Спомням си и за Анди, но по-рядко. Смъртта му беше част от естествения ход на нещата, но все си мисля, че щеше да поживее повечко, ако не се трудеше толкова с ножа и вилицата. Клеър обаче... смъртта ѝ беше ужасно *несправедлива*. Разбираш ли?

— Да.

Той разсеяно се подпря на шевролета.

— Спомняш ли си колко беше красива? — Тери бавно поклати глава. — Нашата красива сестра. Онзи никаквец — онзи *звяр* — ѝ отне всички години, в които би могла да разцъфне, и сам си би шута като пълен страхливец. — Той прокара длан по лицето си. — Не бива да говорим за Клеър. Всичко ми се обръща.

На мен също. Клеър, която беше достатъчно голяма, за да ми е втора майка. Клеър, нашата красива сестра, която през живота си не беше наранила никого.

Прекосихме двора, заслушани в песента на щурците сред избуялата трева. В края на август и началото на септември те винаги пеят най-силно, сякаш знаят, че лятото свършва.

Тери спря до стълбището и видях, че в очите му блестят сълзи. Денят беше великолепен, но дълъг и изпълнен с напрежение. Не биваше накрая да бъркам в стара рана.

— Остани да пренощуваш, братле. Диванът се разтяга.

— Не — отвърнах. — Сутринта съм на закуска в хотела с Кони и партньора му.

— *Партньор* — повтори Тери и забели очи. — Няма що, добре се е подредил.

— Терънс, какви са тези вехти разбирания? Още утре могат да се оженят в десетина щата, ако пожелаят. Включително в този.

— О, кой за когото иска да се жени, безразлично ми е, само че този мъж не е *партньор*, независимо какво си мисли Кони. Отдалеч надушвам изпълзвачите. За Бога, та той е два пъти по-млад от Кон!

Сетих се за Бриана, която беше *повече* от два пъти по-млада от мен.

Прегърнах Тери и го целунах по бузата.

— До утре. Ще обядваме заедно, после поемам към летището.

— Разбрахме се. И, Джейми... Тази вечер беше велик с китарата!

Благодарих му и се отправих към колата си. Вече отварях вратата, когато той ме повика. Обърнах се.

— Помниш ли последната проповед на преподобния Джейкъбс? Която после кръстихме „Страшната“?

— Да — рекох аз. — Много добре.

— Тогава всички бяхме толкова шокирани, че си я обяснихме с болката му от загубата на жена му и детето му. Но знаеш ли какво? Като си помисля за Клеър, ми иде да намеря този човек и да му стисна ръка. — Ръцете на Тери — яки като татковите — бяха скръстени на гърдите. — Защото сега мисля, че е постъпил смело, изричайки онези неща. И че всяка дума е била абсолютна истина.

* * *

Тери може и да беше забогатял, но си беше останал спестовен и в неделя на обяд доядохме каквото беше останало от вчерашното угощение. Почти цялото време Кара Лин седеше на коленете ми и аз я хранех. Дойде време да си вървя и я подадох на Доун, но малката се протегна към мен.

— Не, миличка — казах, целувайки невероятно гладкото челце. — Трябва да тръгвам.

Кара Лин знаеше само десетина думички — сред тях сега се включваше и моето име — но съм чел, че малките деца разбират много повече, и тя явно разбра какво ѝ казвам. Личицето се набръчка, ръчичките отново се протегнаха и сълзи напълниха сините очички — сини като мамините, сини като на покойната ми сестра.

— Тръгвай бързо — посъветва ме Кон, — иначе ще трябва да я осиновиш.

И аз тръгнах. С колата стигнах до Портланд, оттам взех самолета за Денвър и накрая се върнах в Недърленд. Но продължавах да си мисля за протегнатите пухкави ръчички и за насълзените очи — Мортъновски сини. Тя беше точно на годинка, но не искаше да ме пусне. Според мен така разбираш, че си се прибрал у дома — и не е важно колко далеч си скитал или къде другаде си живял.

Домът е там, където ти се радват и искат да останеш.

* * *

През март 2014 — след като повечето готини скиорки си бяха тръгнали от Вейл, Аспен, Стиймбоут Спрингс и нашия курорт „Козя планина“ — метеоролозите предупредиха, че се задава страшна снежна буря. Прословутата студена вълна от Северния полюс не беше подминала и Грийли, затрупвайки го под сто и двацет сантиметрова снежна покривка.

Почти целия ден бях във „Вълчата глава“ — помагах на Хю и Муки да подготвят къщата и студиото за бурята, като ги заковат с дъски. Останах, докато вятърът не се засили и от оловносивото небе не се посипаха първите снежни парцали. После Джорджия излезе по топло яке, наушници и бейзболна шапка с емблемата на „Вълчата глава“. Настроението ѝ никак не беше добро.

— Пускай ги да се прибират — нареди тя на Хю. — Освен ако не искаш да заседнат на пътя до юни.

— Като групата на Донър^[2] — подхвърлих. — Обаче не бих изял точно Муки. Много е дърт.

— Прибирайте се, дим да ви няма — каза Хю. — Само проверете още веднъж вратите на студиото, като излизате.

Това и сторихме, а за всеки случай проверихме и конюшнията. Даже се позабавих малко да раздам парченца ябълка, въпреки че моят любимец Бартълби беше умрял преди три години. Докато закарам Муки до квартирата му, снегът валеше обилно, а вятърът достигаше скорост от петдесет километра в час. Центърът на Недърленд пустееше, мощните пориви разклащаха светофарите и навяваха снежни преспи пред вратите на магазините, днес затворени по-рано.

— По-скоро се прибирай! — изкрещя Муки, за да надвика воя на вятъра. Беше завързал каубойската кърпа над носа си и така приличаше на стар разбойник.

Послушах съвета му. По пътя вятърът настървено се опитваше да преобърне колата ми като някой хулиган. Връхлиташе ме с още по-голяма мощ, докато вървах по алеята, притиснал яка към лицето си —

избръснато и беззащитно пред развилнялата се колорадска зима. За да затвора вратата на фоайето, трябваше да натисна с две ръце.

Отключих пощенската си кутия и намерих едно-единствено писмо. Взех го и моментално разбрах от кого е. Почеркът на Джейкъбс се беше разкривил, но го познах. Изненада ме само обратният адрес: Мейн, град Мотън, до поискване. Не родното ми градче, но близо до него. Прекалено близо, за да се чувствам спокоен.

Почуках плика в дланта си и едва не се поддадох на желанието да го накъсам, да отворя вратата и да разпилея парченцата. Все още си представям, че го изхвърлям — всеки ден, понякога всеки час — и се питам как ли би се наредило всичко тогава. Вместо това обърнах плика. На обратната страна със същия разкривен почерк беше написано едно изречение: *„В твой интерес е да го прочетеш.“*

Съмнявах се, но все пак отворих плика. Извадих лист хартия, увит около друг, по-малък плик. Върху втория плик пишеше: *„Прочети писмото ми, преди да отвориш това.“* Подчиних се.

Господ да ми е на помощ, подчиних се.

4 март 2014

Скъпи Джейми,

Сдобих се с двата ти имейл адреса — за делова и лична кореспонденция (както знаеш, имам свои способности), — но сега съм старец със старчески навици и смятам, че е по-добре важните неща да се изложат в традиционно писмо, по възможност написано собственооръчно. Както виждаш, все още мога да пиша, но докога — не ми е известно. Есента на 2012 получих микроинсулт, а миналото лято — още един, много по-сериозен. Надявам се, че ще ме извиниш за отвратителните драскулки.

Има и друга причина да се обръщам към теб с писмо, написано на ръка и изпратено по обикновената поща. Много лесно е да изтриеш електронно съобщение, а да унищожиш писмо, за което някой се е потрудил с хартия и мастило, е малко по-сложно. Ще добавя един ред върху опаката на плика, за да увеличи шансовете си. Ако не

получа отговор, ще се наложи да търся пратеник, което не ми се иска, понеже няма време.

„Пратеник“. Думата не ми хареса.

При последната ни среща те помолих да ми станеш помощник Ти отказа. Отново те моля и този път съм уверен, че ще приемеш. Трябва да приемеш, тъй като работата ми е на финалния си стадий. Остава един последен експеримент Не се съмнявам в успеха му, но не смея да го извърша сам. Нужна ми е помощ и което за мен е не по-малко важно — свидетел. Повярвай ми, че твоята заинтересованост в експеримента почти не отстъпва на моята.

Смяташ да ми откажеш, но аз отлично те познавам, приятелю, и не се съмнявам, че щом прочетеш второто писмо, ще размислиш.

С най-добри пожелания,
Чарлс Д. Джейкъбс

Вятърът фучеше, снегът се сипеше и шумолеше като пясък по стъклата на вратата. Скоро щяха да затворят пътя за Боулдър, ако вече не го бяха затворили. Държах малкия плик и си мислех *нещо се случи*. Не исках да научавам какво, но чувствах, че няма връщане назад. Седнах на стълбището пред апартамента си, за да отворя плика, и в този момент един особено силен порив разтърси сградата. Почеркът беше неуверен като на Джейкъбс, редовете бяха неравни и изкривени, но аз веднага познах от кого е. И как не! Бях получавал любовни писма, някои от тях много страстни, написани от същата ръка. Прималя ми и се уплаших, че ще припадна. Наведох глава, притиснах до очите си свободната си ръка и разтърках слепоочията си. Когато ми поразмина, почти съжалих.

Прочетох писмото.

25 февруари 2014

Уважаеми пастор Джейкъбс,
Вие сте последната ми надежда.

Чувствам се глупаво, като го написах, но е истина. Обръщам се към Вас по настояване на моята приятелка Джени Ноултън. Тя е медицинска сестра и казва, че никога не е вярвала в чудодейните изцеления (макар че вярва в Бог). Преди няколко години отишла на един от Вашите събори в Провидънс, Роуд Айлънд, и Вие сте я излекували от артритата ѝ, който практически не ѝ позволявал да сгъва и разгъва ръцете си и тя била „зависима“ от оксиконтин. Каза ми: „Залъгвах се, че отивам само да послушам Ал Стампър, защото имах всичките му стари плочи с «Ел-крушките», но дълбоко в душата си знаех истинската причина, понеже когато той попита има ли жадуващи изцеление, се наредих на опашката.“ Джени ме увери, че щом сте опрели пръстените в слепоочията ѝ, изчезнала не само болката в ръцете, но и зависимостта ѝ от оксиконтин. Беше ми по-трудно да повярвам в последното, отколкото в излекуването на артритата, защото там, където живея, много хора приемат този препарат и ми е ясно колко е трудно „да се отървеш от навика“.

Пастор Джейкъбс, имам рак на белите дробове. Косата ми опада след облъчването, а от химиотерапията непрекъснато повръщах (отслабнах с трийсет килограма), но тези адски процедури не дадоха ефект. Сега лекарят предлага да изрежат половината ми бял дроб, но приятелката ми Джени ме дръпна да седна и каза: „Няма да те лъжа, миличка. Щом лекарите предлагат тази операция, обикновено е твърде късно и те го знаят, но нищо друго не могат да направят“.

Обърнах листа, чувствайки как главата започва да ме цепи. За пръв път от много години ми се прииска да се надрусам. Под въздействието на наркотика можех да погледна подписа долу, без да се страхувам, че ще запищя.

Джени е гледала клиповете Ви в интернет и твърди, че много от тях изглеждат достоверни. Знам, че вече не ходите на евангелистки обиколки. Може да сте се оттеглили в заслужена почивка, може да сте болен, може дори да сте мъртъв (моля се да сте жив — заради Вас и заради себе си). Но даже ако всичко с Вас е наред, може би просто не четете пощата си. Затова моето писмо е като съобщение в бутилка, която хвърлям в открито море, но нещо — не само Джени — ме подтиква да опитам. В края на краищата все някоя бутилка достига брега и друг човек прочита съобщението.

Отказах операцията. Вие действително сте последната ми надежда. Знам колко слабичка и даже глупава е тя, но в Библията е казано, че всичко е възможно за тогава, който вярва^[3]. Ще чакам отговор... или липсата на отговор. И в двата случая нека Господ ви благослови и съхрани.

С уважение и надежда,
Астрид Содърбърг

Морган Пич Роуд 17
остров Маунт Дезърт, Мейн 04660
Тел. (207) 555-6454

* * *

Боже милостиви! Астрид!

След толкова години — отново Астрид. Затворих очи и я видях под аварийното стълбище, видях красивото лице, оброчено от качулката с кожена подплата.

Отворих очи и прочетох бележката, която Джейкъбс беше добавил под адреса ѝ.

Видях медицинския ѝ картон и последните рентгенови снимки. Бъди сигурен, че не те лъжа — както вече посочих, имам свои способности. Облъчването и

химиотерапията са смалили тумора отляво, но не са го премахнали, а отдясно са се появили нови разсейки. Състоянието ѝ е тежко, но аз мога да я спася. В това също можеш да ми повярваш, обаче такива ракови образувания са като пожар в изсъхнал храсталак — разпространяват се бързо. Времето изтича и ти трябва да вземеш решение на мига.

„Ако остава толкова малко време — запитах се, — защо не ми се обади по телефона или не изпрати своето дяволско предложение по куриер?“

Обаче знаех отговора. Той искаше времето да е малко, защото не се тревожеше за Астрид. За него тя бе пешка. Аз, напротив, бях една от фигурите на задната редица. Нямах представа защо, но така беше.

Листът затрепери в ръката ми, докато дочитах последните редове.

Ако се съгласиш да ми помагаш през лятото, докато завърша работата си, твоята стара приятелка (и може би любовница) ще бъде спасена и завинаги ще се излекува от рака. Ако откажеш, ще я оставя да умре. Разбира се, това ти се струва жестоко, дори чудовищно, но ако осъзнаваше важността на делото ми, щеше да мислиш другояче. Да, дори ти! Отдолу прилагам телефонните си номера — домашен и мобилен. Сега, докато пиша, отстрани съм сложил листче с телефона на госпожица Содърбърг. Ако ми се обадиш — с положителен отговор, естествено — ще я потърся.

Решавай, Джейми.

Две минути седях на стълбището, дишах дълбоко и се опитвах да овладее сърцебиенето си. Спомних си как Астрид притискаше бедра в моите, как членът ми пулсираше, твърд като желязо, как тя ме галеше по врата, докато издишваше цигарен дим в устата ми.

Накрая станах и се качих до апартамента си, стискайки двете писма. Стълбището не беше нито дълго, нито стръмно, а карането на велосипед ми помагаше да поддържам форма, но въпреки това на два пъти спирах, за да си поема дъх, а ръката ми с ключа трепереше толкова силно, че се наложи да я придържам с другата, докато уцеля ключалката.

Заради бурята в апартамента беше тъмно и отвсякъде извираха сенки, но аз не включих осветлението. Налагаше се да действам бързо. Извадих телефона си от калъфчето на колана, отпуснах се тежко на дивана и набрах мобилния на Джейкъбс. Той отговори на първото позвъняване.

— Здравсти, Джейми.

— Ах, ти, нещастник! — не издържах аз. — Подла твар!

— И на мен ми е драго да те чуя. Какво реши?

Много ли беше научил за нас? Бях ли му разказвал нещо? А Астрид? Ако не, каква част беше изровил? Нито знаех, нито имаше някакво значение. По тона му разбрах, че знае отговора.

Казах, че ще пристигна час по-скоро.

— Ако ти се идва, разбира се. Ще се радвам да ми гостуваш, въпреки че не си ми нужен преди юли. Ако предпочиташ да не я виждаш... имам предвид в сегашното й състояние...

— Щом времето се оправи, се качвам на първия самолет. Ако можеш да направиш нещо преди идването ми... да я излекуваш... да я *изцелиш*... направи го. Но в никакъв случай не я пускай, преди да я видя. За нищо на света!

— Не ми се доверяваш, нали? — попита той, дълбоко наскърбен, но не му обърнах внимание. Джейкъбс беше манипулатор от висока класа.

— Защо да не ти се доверявам, Чарли? Виждал съм те в действие.

Той въздъхна. Вятърът фучеше под стрехите, нов порив разтърси сградата.

— Къде по-точно си отседнал в Мотън? — попитах, но и моят въпрос беше излишен. Животът е колело и винаги се връща в началната си точка.

[1] Ан Лоу (1898–1981) е първата афроамериканка, която пробива в света на модата. Уникатите ѝ са популярни сред дамите от висшето общество от 20-те до 60-те години на ХХ в. Жаклин Кенеди се жени с нейна рокля. — Б.пр. ↑

[2] Така е известна група американски заселници, които през 1846 потеглят за Калифорния с фургони. Поредица от злополучия ги забавя и те прекарват зимата в планинската верига Сиера Невада, попаднали в снежен капан. Гладът принуждава част от хората да ядат труповете на умрелите, за да оцелеят. — Б.пр. ↑

[3] Евангелие от Марка, 9:23. — Б.пр. ↑

XI

„КОЗЯ ПЛАНИНА“. ТЯ ЧАКА. ЛОШИ ВЕСТИ ОТ МИСУРИ

И така, малко повече от шест месеца след краткото прераждане на „Стоманени рози“ аз отново кацнах в Портланд и поех на север към окръг Касъл. Само че този път целта ми не беше Харлоу. На десет километра от родното ми градче взех отклонението от шосе № 9 за „Козя планина“. Денят беше топъл, ала неотдавна в Мейн също бе преминала пролетна буря и навсякъде весело ромоляха поточета. Покрай пътя нагъсто се редяха борове и смърчове с огънати от снега клони, но платното беше разчистено и влажно проблясваше, отразявайки лъчите на следобедното слънце.

Поспрях за кратко в парка „Лонгмедоу“, където всеки август нашата група от Братството на младите методисти идваше на пикник, и се застоях по-дълго на разклонението за Върха в небето. Нямах време да се отбия в порутената хижа, където с Астрид бяхме загубили девствеността си, но и да имах, не можех да стигна дотам. Черният път беше асфалтиран и почистен, но сега го преграждаше здрава дървена порта с резе, дебело колкото юмука на орк. За тези, които не разбираха от намек, беше поставена огромна табела с надпис: „ПРЕМИНАВАНЕТО ЗАБРАНЕНО“ и „НАРУШИТЕЛИТЕ СЕ НАКАЗВАТ С ЦЯЛАТА СТРОГОСТ НА ЗАКОНА“.

Изминах още километър и половина нагоре и се озовах пред входа на „Козя планина“. Пътят не беше преграден, но до караулната будка стоеше пазач с кафява униформа и светлоотразителна жилетка. Жилетката му беше разкопчана — може би защото денят бе топъл, може би за да видят всички преминаващи пистолета, стърчащ от кобура на бедрото му. Кобурът изглеждаше доста внушително.

Свалих стъклото, но преди пазачът да успее да попита за името ми, вратата на будката се отвори и отвътре излезе Чарли Джейкъбс. Обемистото му палто с кожена подплата не скриваше колко се е

смалил. При последната ни среща той беше слаб. Сега напомняше на призрак. Моят стари Пети силно куцаше и макар че вероятно искаше да ме посрещне с топла усмивка, лявата страна на лицето му остана почти неподвижна и се получи подигравателна гримаса. „*Инсултът*“ — помислих си аз.

— Джейми, радвам се да те видя! — Стиснах протегнатата ръка... макар и с известни резерви. — Очаквах те най-рано утре.

— В Колорадо бързо отварят летищата след буря.

— Щом казваш, щом казваш. Би ли ме взел със себе си? — Той кимна към пазача. — Сам ме свали с електромобила за голф, а в будката има реотанова печка, но сега много лесно измръзвам, даже в такъв пролетен ден. Помниш ли как наричахме пролетния сняг, Джейми?

— Торът на бедняка — отговорих аз. — Моля, настанявай се.

Залитайки, Джейкъбс заобиколи предницата на колата и когато Сам се опита да го подхване, енергично го отблъсна. Въпреки лицевата пареза и силното куцане той изглеждаше пъргав и бодър. „*Човек, изпълняващ мисия*“ — хрумна ми.

Той с облекчение се отпусна на седалката, включи парното и разтърка кокалестите си длани пред решетката, все едно се грееше на жив огън.

— Дано не възразяваш.

— Разполагай се както ти е удобно.

— Пътят не ти ли прилича на отбивната за „Ключалките“? — попита ме той, продължавайки да разтрива ръце. Звукът беше неприятен, като шумолене на хартия. — На мен — да.

— Ами... като изключим това. — Посочих вляво, където някога имаше ски писта със средна трудност, наречена „Мъгливата пътека“. Или май беше „Мъгливия завой“? Сега един от кабелите на лифта се беше скъсал и няколко кабинки се подаваха от голяма снежна пряспа, която вероятно нямаше да се стопи още пет седмици, освен, разбира се, ако времето не се задържеше топло.

— Безобразие — съгласи се Джейкъбс, — но няма смисъл да го ремонтирам. Ще наредя да демонтират всички лифтове, щом снегът се разтопи. Мисля, че дните ми на скиор са отминали безвъзвратно. Идвал ли си някога тук като малък, Джейми?

Бях идвал пет-шест пъти — мъкнех се с Кон, Тери и техните приятели от равнината, но в момента не ми беше до светски разговори.

— Тя тук ли е?

— Да, пристигна по обяд. Докара я приятелката ѝ Джени Ноултън. Надявали се да бъдат тук още вчера, но в Мейн бурята била много по-силна и ги забавила. И преди да си задал следващия си въпрос — не, не съм я излекувал. Клетницата е омаломощена. Утре ще има време и да я излекувам, и да се видите. Но ти можеш да я видиш още днес, ако пожелаеш, докато тя вечеря с жалките трохи, които е в състояние да преглътне. Ресторантът е оборудван със система за видеонаблюдение.

Щях да му кажа мнението си по въпроса, но той вдигна ръка:

— Мир, приятелю. Не аз поставих камерите: бяха тук, когато закупих комплекса. Предполагам, че с тях предишната администрация е следяла работата на персонала. — Сега кривата му усмивка стана ехидна. Може би само така ми се струваше, но едва ли.

— Тържествуваш ли? — попитах го аз. — Доволен ли си, че насила ме доведе тук?

— Разбира се, че не. — Той извърна поглед към топящите се преспи от двете страни на пътя. После се обърна към мен. — Впрочем... не е изключено. Мъничко. Последния път ти се държа толкова надут. Толкова *високомерно*.

Сега не чувствах никаква надутост или високомерие. Чувствах се хванат в капан. В края на краищата бях тук заради една жена, която не бях виждал от четирийсет години. Жена, която сама беше избрала съдбата си, купувайки я кутия по кутия от близкия магазин. Или в аптеката на Касъл Рок, където можеше да си купиш цигари от предния щанд. Ако наистина ти трябваха лекарства, трябваше да се разходиш чак до дъното. Пълна подигравка! Представих си как оставям Джейкъбс пред хотела, след което обръщам колата и просто си отивам. Тази мисъл криеше някаква извратена привлекателност.

— Наистина ли би допуснал тя да умре?

— Да. — Той продължаваше да се грее на решетката. Въображението ми рисува друга картина: хващам ръката му и чупя сгърчените пръсти, все едно са солети.

— Защо? Защо, по дяволите, така си се вкопчил в мен?

— Защото си моя съдба. Мисля, че го разбрах още първия път, когато ти си играеше на двора и строеше хълм от пръст. — Той говореше с търпеливата интонация на истински вярващ. Или на лунатик. Кой знае, може и да няма разлика. — Окончателно се убедих, когато ти се появи в Тулса.

— С какво се занимаваш, Чарли? За какво съм ти нужен през лятото? — Не за пръв път го питах, но имаше други въпроси, които не се решавах да задам. *Колко е опасно? Знаеш ли? Вълнува ли те?*

Той сякаш обмисляше дали да ми отговори, или не... но всъщност никога не ми е било ясно какво се мъти в главата му. Тогава се показва курортът „Козя планина“ — по-голям от „Ключалките“, но модернистично ъгловат и грозен. Осакатен Франк Лойд Райт^[1]. На богатшите, идвали тук през шейсетте да се развличат, навярно е изглеждал модерен и дори футуристичен. Сега комплексът приличаше на кубистичен динозавър със стъклени очи.

— Ах! — възкликна Джейкъбс. — Ето че пристигнахме. Ти сигурно искаш да се освежиш и да си починеш. На мен малко почивка няма да ми навреди. Гостуването ти, Джейми, ме радва, но и ме уморява. Наредих да ти приготвят луксозния апартамент на третия етаж. Руди ще те заведе.

* * *

Руди Кели се оказа мъж-канара в избелели джинси, свободна сива риза и бели обувки с мека каучукова подметка, с каквито ходят медицинските сестри и болногледачите. Той ми обясни, че всъщност е болногледач, както и личен асистент на господин Джейкъбс. Съдейки по габаритите му, Кели беше и негов телохранител. Ръкостискането му определено не беше умряла работа като при музикантите.

Като дете бях влизал във фойето на хотела, един път дори обядвах тук с Кон и семейството на един негов приятел (непрекъснато се страхувах, че ще объркам вилниците или че ще се накапя), но не се бях качвал на горните етажи. Асансьорът се оказа скрибуцащо ведро — раздрънкана антика от тези, които в романите на ужасите винаги засядат между етажите — и аз реших, че докато съм тук, ще ползвам само стълбището.

Сградата се отопляваше добре (благодарение на тайното електричество на Чарли Джейкъбс, нямаше никакво съмнение) и тук-там видях следи от подобрения, но си личеше, че е ремонтирано на парче. Всички лампи светеха и паркетът не скърцаше, но във въздуха витаеше усещане за запустение. Моят апартамент се намиреше в края на коридора и от просторната дневна се откриваше почти толкова импозантен изглед, колкото от Върха в небето, само че на тапетите бяха избили мокри петна, а вместо миризмата на восък и прясна боя, която долових във фоайето, тук се прокрадваше лек дъх на мухъл.

— В шест часа господин Джейкъбс ви кани да заповядате на вечеря в неговия апартамент — съобщава Руди. Тонът му беше мек и почтителен, но самият той приличаше на затворник от някой екшън — при това не героят, който планира бягството, а биячът, който надупчва на решето пазачите, изпречили се на пътя им. — Удобно ли ви е?

— Напълно — отвърнах и щом си тръгна, заключих вратата.

* * *

Взех душ — горещата вода дойде веднага и в изобилие — и си извадих чисти дрехи. Свърших тази работа и понеже до вечеря имаше още време, се тръснах направо върху кувертюрата на грамадното легло. Миналата нощ бях спал лошо, а в самолет никога не мога да заспя, така че една дрямка би ми дошла добре, но не ме унасяше. Непрекъснато си мислех за Астрид — каква беше и в какво ли се е превърнала. Астрид, която се намиреше в същата тази сграда три етажа по-долу.

Когато Руди лекичко почука на вратата в шест без две, аз бях напълно готов. На предложението ми да слезем по стълбището той реагира с пренебрежителна усмивка.

— Асансьорът е абсолютно безопасен, сър. Господин Джейкъбс лично ръководеше отделни ремонти, а асансьорната кабина му беше приоритет.

Не заспорих. Мислех си как моят стар Пети персонаж вече не беше „отчето“, „преподобният“ или „пасторът“. В края на живота си той бе най-обикновен господин, а един болногледач, който приличаше на Вин Дизел след неуспешен фейслифтинг, му измерваше кръвното.

Апартаментът на Джейкъбс се намираше в западното крило на първия етаж. Той се беше преоблякъл в тъмен костюм с бяла риза, отворена на шията. Изправи се да ме поздрави с кривата си усмивка.

— Благодаря ти, Руди. Би ли предал на Норма, че може да сервира след петнайсет минути?

Руди кимна и излезе. Джейкъбс усмихнато се обърна към мен и отново потърка ръце, издавайки онзи неприятен звук като шумолене на смачкана хартия. От прозореца се виждаше стръмен склон със ски писта — без осветление и скиори, които да отъпчат пролетния сняг; път към нищото.

— Боя се, че ще трябва да се задоволим единствено със супа и салата. Преди две години се отказах от месото. От него в мозъка се образуват мастни отлагания.

— Супа и салата ме устройват.

— Ще има и хляб, Норма го пече сама. Превъзходен е.

— Колко апетитно. Бих искал да видя Астрид, Чарли.

— Към седем Норма ще сервира на Астрид и приятелката ѝ Джени Ноултън. Когато се нахранят, госпожица Ноултън ще даде на Астрид обезболяващо и ще ѝ помогне с вечерния тоалет. Предложих ѝ Руди да помага при тези задачи, но тя не искаше и да чуе. Уви, по всичко личи, че Джени Ноултън е престанала да ми се доверява.

Спомних си писмото на Астрид.

— Въпреки че точно ти си я излекувал от артритата?

— О, тогава аз бях пастор Дани. След като реших да мина без религиозните финтифлюшки — почувствах, че им дължа обяснение, — госпожица Ноултън е станала подозрителна. Така е то, Джейми. Истината прави хората подозрителни.

— А Джени Ноултън страда ли от някакви странични ефекти?

— Не. Просто ѝ е неловко, че не може да се осланя на чудо и че е повярвала в разни тинтири-минтири. Но щом повдигаш темата, хайде да отидем в кабинета ми. Искам да ти покажа нещо, а има още време до вечеря.

Кабинетът се оказа една ниша в дневната. Компютърът беше включен и отново видях конете, увлечени в безкраен галоп. Джейкъбс седна, намръщи се от болка и натисна един клавиш. Конете изчезнаха, огромният екран стана син и на него се появиха две папки, означени с буквите „А“ и „Б“.

Джейкъбс кликна върху „А“ и се показа списък с имена и адреси, подредени по азбучен ред. Той щракна с мишката и текстът започна да се превърта на средна скорост.

— Знаеш ли какво е това?

— Предполагам, че изцеления.

— Потвърдени изцеления, всички до едно предизвикани от въздействие върху мозъка с електрически ток — макар и не с този, познат на електротехниците. Общо над три хиляди и сто. Ще повярваш ли на думата ми?

— Да.

Той се обърна да ме погледне, въпреки че движението очевидно му причиняваше болка.

— Честно?

— Честно.

С доволен вид той затвори папка „А“ и отвори „Б“. Нови имена и адреси, също подредени азбучно, само че този път текстът се превърташе бавно и успях да забележа няколко познати имена. Стивън Дрю с маратонските преходи, Емил Клайн — дегустаторът на почва, Патриша Фармингдейл, която сипала сол в очите си. Този списък беше далеч по-кратък от първия. Към края му зърнах името на Робърт Ривард.

— Това са тези, при които са се проявили сериозни странични ефекти. Общо осемдесет и седем. Ако не се лъжа, последния път ти обясних, че това са по-малко от три процента от всички излекувани. Отначало в „Б“ фигурираха над сто и седемдесет души, но при много от тях проблемите изчезнаха — на медицински език, наблюдава се липса на патологии. Както в твоя случай. Преди осем месеца престанах да следя изцелените, но съм сигурен, че в момента списъкът е още по-кратък. Способността на организма да се възстановява от травми е изключителна. При правилно въздействие с новото електричество върху кората на главния мозък и нервните разклонения тази способност е практически безгранична.

— Кого се опитваш да убедиш? Мен или себе си?

Той възмутено изсумтя.

— *Опитвам се* да те успокоя. Бих предпочел да имам помощник, който ми помага с желание, а не насила.

— Аз съм тук. Ще изпълня каквото съм обещал... ако излекуваш Астрид. Толкова стига.

На вратата тихо се почука.

— Влез — каза Джейкъбс.

Появи се закръглена жена в семпла черна рокля — досущ добрата баба от приказките, само че с кръгли лъскави очички като на детектив в универсален магазин. Тя остави един поднос на масата в дневната и почтително застана в очакване. Джейкъбс се надигна с нова гримаса и залитна. Първото ми действие като негов помощник — в този нов етап от нашите отношения — беше да го хвана под ръка и да му помогна да запази равновесие. Той ми благодари и излязохме от кабинета.

— Норма, бих искал да се запознаеш с Джейми Мортън. Той ще остане с нас поне до утре на закуска, а през лятото ще се върне за по-дълго.

— Приятно ми е — рече тя и ми подаде ръка. Поех я.

— Ти нямаш представа каква победа представлява за Норма това ръкостискане — обади се Джейкъбс. — От ранно детство тя изпитвала силно отвращение към физическия контакт с други хора. Нали така, скъпа? Забележи, в случая не се отнасяло за физически проблем, а за психически. Но ето че я излекувах. Намирам го за любопитно, а ти?

Казах на Норма, че и на мен ми е приятно, и нарочно задържах ръката ѝ малко по-дълго. Усетих нарастващата неловкост на жената и я пуснах. Излекувана, ала може би *не напълно*. Това също беше любопитно.

— Госпожица Ноултън каза, че днес малко по-рано ще доведе пациентката ви на вечеря, господин Джейкъбс.

— Добре, Норма. Благодаря.

Тя си отиде. Ние вечеряхме. Яденето беше леко, но въпреки това в стомаха ми се настани някаква тежест. Нервите ми се изостриха и сякаш прогаряха кожата ми. Джейкъбс се хранеше бавно, сякаш издевателстваше над мен, но накрая отмести празната си купичка. Канеше се да си вземе още една филия хляб, но погледна часовника си и вместо това стана от масата.

— Ела с мен — каза той. — Време ти е да видиш старата си приятелка.

* * *

На вратата от другата страна на коридора висеше табелка: „САМО ЗА СЛУЖИТЕЛИ“. Джейкъбс ме преведе през голям кабинет, обзаведен с голи бюра и празни шкафове. Вратата във вътрешната част на кабинета бе заключена.

— Освен пазачите, които охранителната фирма ми осигурява денонощно, персоналът се състои само от Руди и Норма — обясни той. — Имам доверие и на двамата, но предпочитам да не ги изкушавам. А изкушението да наблюдаваш тези, които нищо не подозират, е силно, нали?

Не казах нищо. Не бях уверен, че ще мога. Устата ми беше пресъхнала като стар килим. Във вътрешната стая имаше дванайсет монитора, разположени в три реда — по четири на ред. Джейкъбс натисна копчето на този с надпис „РЕСТОРАНТ КАМЕРА 3“.

— Струва ми се, че тъкмо този ни трябва — бодро отбеляза той. Все едно гледах кръстоска между пастор Дани и водещ на телевизионно шоу.

Сякаш мина цяла вечност, преди на екрана да се появи черно-бяла картина. Ресторантът беше голям, с минимум петдесет маси, но само една беше заета. На нея седяха две жени, но първо видях само Джени Ноултън, понеже Норма закри другата, когато се наведе да сервира супа. Джени се оказа хубава брюнетка на около петдесет и пет години. Забелязах как раздвижи устни, за да благодари. Норма кимна, изправи се, отдръпна се от масата и тогава видях какво беше останало от моята първа любима.

Ако това беше любовен роман, можех да напиша нещо от рода на: „Въпреки че годините и жестоката болест я бяха белязали с печата си, красотата ѝ не беше помръкнала.“ Мъчно ми е, че не мога да го напиша — но ако сега започна да лъжа, всичко разказано до момента губи смисъл.

В инвалидна количка седеше грохнала вещица с бледо изопнато лице и безжизнени тъмни очи, които равнодушно се взираха в супата. Компаньонката на Астрид беше нахлупила на главата ѝ голяма плетена шапка — нещо като барета с помпон, — която се беше кривнала настрана, оголвайки плешив череп с бели мъхчета.

Астрид взе лъжицата с изпосталяла ръка — сухожилията болезнено изпъкнаха — и пак я остави. Брюнетката започна да я увещава нещо. Бледото същество кимна. От движението баретата изцяло се изхлузи от главата ѝ, но Астрид сякаш не забеляза. Тя загреба лъжица супа и бавно я поднесе към устата си. Разтегли устни, както правеше покойният Бартълби, за да вземе парченцето ябълка от ръката ми, и всмука от лъжицата малкото, което ѝ се беше удало да не разлее.

Краката ми се подкосиха. Ако пред мониторите нямаше стол, щях да се строполя на пода. Джейкъбс стоеше до мен, сключил възлестите си длани зад гърба, и се полюшваше напред-назад с лека усмивка.

И доколкото това е правдив разказ, а не любовен роман, съм длъжен да призная, че изпитах тайно облекчение. Нямаше да ми се наложи да изпълня своето обещание, защото жената в количката по никакъв начин не можеше да оздравее. Ракът, този питбул на болестите, беше забил в нея челюсти. И нямаше да я пусне, докато не я разкъса на парчета.

— Изключи го — прошепнах аз.

Джейкъбс се наведе към мен:

— Какво, какво? Слухът ми не е остър както едно...

— Ти прекрасно ме чу, Чарли. *Изключи го.*

Той изключи монитора.

* * *

Целувахме се под аварийното стълбище на Юрика Грейндж №7, докато снежинките се въртяха във въздуха и падаха. Астрид пускаше цигарен дим в устата ми и игриво плъзгаше връхчето на езика си по горната ми устна, после под нея, милвайки венците ми. Стисках в шепа гърдата ѝ, въпреки че дебелото палто ми пречеше да усетя нещо.

„Целувай ме до безкрай — мислех си. — Целувай ме до безкрай, за да не виждам как са ни поразили годините и в какво си се превърнала.“

Обаче нито една целувка не продължава до безкрай. Астрид се отдръпна и аз видях пепелявото лице, обрамчено от кожената обшивка

на качулката, мътните очи и отпуснатата уста. Езикът, милвал устните ми, беше почернял и разложен. Бях целувал труп.

А може би не, понеже на лицето изгря усмивка.

— Нещо стана — каза Астрид. — Нали, Джейми? Нещо стана и Мама скоро ще бъде тук.

* * *

Сепнах се и се събудих. Бях си легнал по тениска и слипове, а сега стоях гол в ъгъла. В дясната си ръка стисках химикалката от нощното шкафче и я забивах в лявата си предмишница, където се разрастваше малко съзвездие от сини точки. Пуснах химикалката на пода и несигурно отстъпих назад.

„От стреса е — помислих си. — От стрес Хю получи призматично видение на събора в окръг Норис, а тази вечер аз преживях силен стрес. При това не съм си сипал сол в очите. Нито съм излязъл навън, за да се натъпча с пръст.“

Беше четири и петнайсет, онзи ужасен предутринен час, когато е твърде късно да заспиш отново и е твърде рано да станеш. Бях дошъл с две чанти багаж — извадих книга от по-малката, седнах до прозореца и я разгърнах. Очите ми поглъщаха думите точно както устата ми беше погълнала супата и салатата на Норма: без да усещам вкуса им. Накрая оставих книгата и се взрях в тъмнината, чакайки пукването на зората.

Почаках доста.

* * *

Закусих в апартамента на Джейкъбс... ако препечена филийка и половин чаша чай могат да се нарекат закуска. Затова пък Чарли видя сметката на една плодова салата, порция бъркани яйца и голяма чиния с пържени картофи. Да се чудиш къде слага толкова много храна, като е кльоцав. На масата до вратата имаше махагонова кутия. В нея, каза ми той, били лечебните му прибори.

— Вече не използвам пръстени. Артистичната ми кариера приключи, тъй че не се нуждая от тях.

— Кога ще започваш? Искам да се приключи, за да си тръгна оттук.

— Съвсем скоро. Старата ти приятелка дреме по цял ден, но почти не мигва нощем. Изминалата нощ сигурно ѝ се е сторила особено мъчителна, защото поръчах на госпожица Ноултън да не ѝ дава обезболяващи в полунощ — те потискат мозъчните импулси. Ще свършим всичко в Източната стая. По това време на деня тя ми е любима. Ако ние с теб не знаехме, че Бог е доходен и самодостатъчен проект на световните църкви, утринната светлина би могла отново да ни превърне във вярващи.

Той се приведе напред и сериозно ме погледна.

— Изобщо не си длъжен да участваш във всичко това. Забелязах колко се разстрои вчера. Твоята помощ ще ми е нужна през лятото, но тази сутрин ми стигат Руди или госпожица Ноултън. Защо не заминеш някъде до утре? Прескочи до Харлоу. Навести брат си и семейството му. Мисля, че като се върнеш тук, ще видиш една съвсем различна Астрид Содърбърг.

В известен смисъл тъкмо от това се страхувах, защото, след като напусна Харлоу, Чарли Джейкъбс беше превърнал в свой занаят фокусничеството и измамите. Пастор Дани показваше свински черен дроб и го представяше за изваден тумор. Такава служебна биография не вдъхва доверие. Можех ли да съм абсолютно сигурен, че изтерзаната жена в инвалидната количка действително е Астрид Содърбърг?

Сърцето ми шепнеше „да“, мозъкът предупреждаваше сърцето да е бдително и да не приема нищо на вяра. Тази Ноултън можеше да се окаже съучастница — на панаирен жаргон „помагачка“. Следващия половин час ми предстоеше нелеко изпитание, обаче не смятах да изклинча и да позволя на Джейкъбс да инсценира изцеление. Разбира се, за да успее, му трябваше истинската Астрид, но след като дълги години беше разработвал рентабилен отрасъл като евангелистките събори, беше напълно възможно да е нагласил нещата, особено ако моята приятелка на стари години се беше оказала в затруднено финансово положение.

Естествено, горният сценарий беше малко вероятен. Главното беше, че се чувствах длъжен да доведа до край (без съмнение печален) започнатото.

— Ще остана.

— Както искаш. — Въпреки че едното ъгълче на устата му както и преди не се повдигна, този път в усмивката му нямаше и помен от насмешка. — Приятно ще ми бъде отново да поработим заедно. Както в добрите стари времена в Тулса.

На вратата тихо се почука. Беше Руди.

— Жените са в Източната стая, господин Джейкъбс. Госпожица Ноултън казва, че те са готови. И че колкото по-рано започнете, толкова по-добре, понеже госпожа Содърбърг е много зле.

* * *

До Източното крило вървах по коридора рамо до рамо с Джейкъбс, носейки под мишница махагоновата кутия. Пред стаята самообладанието ми изневери и аз пропуснах Джейкъбс напред.

Той не забеляза, че останах на прага. Цялото му внимание — както и значителното му обаяние — бе насочено към жените.

— Джени и Астрид! — сърдечно ги поздрави той. — Двете мои любими дами!

Джени Ноултън едва-едва докосна протегнатата му ръка — точно колкото да видя, че пръстите ѝ са прави и без видими следи от артрит. Астрид не се и опита да му подаде ръка. Тя седеше изгърбена в инвалидната количка и го гледаше със зажумели очи. Кислородната маска закриваше долната половина на лицето ѝ, на количката до нея беше поставена кислородна бутилка.

Джени каза нещо на Джейкъбс, но толкова тихо, че нищо не разбрах, и той енергично закима:

— Да, не бива да губим време. Джейми, би ли... — Огледа се, забеляза моето отсъствие и нетърпеливо ми махна да вляза.

До центъра на стаята, залята от ярка слънчева светлина, имаше не повече от десетина крачки, но те ми струваха огромно усилие. Сякаш крачех под вода.

Астрид ме погледна с безразличието на човек, който изразходва всичките си сили, за да се справи с болката, и отново заби очи в скута си. С нищо не показа да ме е познала и за момент изпитах облекчение. После тя рязко надигна глава и устата под прозрачната маска се

отвори. Астрид закри лицето си с ръце и маската се изкриви настрана. Струва ми се, че го направи не толкова от изумление, колкото от ужас, че я виждам в такова състояние.

Сигурно щеше да продължи да крие лицето си, но нямаше сила и ръцете ѝ се отпуснаха. Тя плачеше. Сълзите измиха очите ѝ, върнаха им младостта. Всичките ми съмнения изчезнаха. Разбира се, че това беше Астрид! Младото момиче, което бях обичал, сега живееше в съсипаното тяло на болна старица.

— Джейми? — Гласът ѝ беше сипкав като на гарга.

Паднах на коляно като влюбен, който ще прави предложение.

— Да, мила. Аз съм. — Взех ръката ѝ, обърнах я и целунах дланта. Тя беше студена.

— Трябва да се махнеш. Не искам ти... — Астрид хрипливо си пое въздух — ... да ме виждаш такава. Не искам никой да ме вижда такава.

— Всичко е наред. — Канех се да добавя, че Чарли ще ѝ помогне, но се отказах. Защото вече никой не можеше да помогне на Астрид.

Джейкъбс тактично беше отвел Джени встрани и разговаряше с нея, давайки ни възможност да се видим насаме. Най-страшното на Чарли беше, че понякога умееше да ти бръкне в душата.

— Цигари — рече тя с този сипкав птичи глас. — Какъв глупав начин да се убиеш. А най-тъпото е, че знаех, че са вредни. *Всички* го знаят. Да ти кажа ли нещо забавно? Все още ми се пуши. — Тя се засмя, но смехът ѝ премина в раздираща кашлица, която очевидно ѝ причини болка. — Тайно си донесох три пачки. Джени ги намери и ги прибра. Сякаш още има някакво значение.

— Ш-ш-ш-т — казах аз.

— Спрях ги. За седем месеца. Ако бебето беше оживяло, вероятно щях да ги откажа завинаги. — Нещо... — Дъхът ѝ изсвистя. — Нещо ни погажда номера. Убедена съм.

— Толкова е хубаво да те видя.

— Ти си великолепен лъжец, Джейми. С какво те шантажира?

Замълчах.

— Е, не е важно. — Астрид сложи ръка на тила ми както някога, когато се натискахме, и за миг с ужас си помислих, че ще се опита да

ме целуне с тази умираща уста. — Не си оплешивял. Косата ти е хубава и гъста. Моята опада. От химиотерапията.

— Пак ще ти порасне.

— Няма. Това... — Тя обгърна с поглед стаята. Дъхът ѝ свистеше като детска пищялка. — Глупаво усилие. И аз съм глупава.

Джейкъбс се върна с Джени.

— Време е да свършим работа. — Той се обърна към Астрид: — Няма да продължи много, скъпа, и няма да боли. — В един момент ще загубиш съзнание, но даже няма да усетиш кога.

— С нетърпение очаквам момента, когато завинаги ще загубя съзнание — каза Астрид с посърнала усмивка.

— А, не, без такива! Никога не давам абсолютна гаранция, но съм убеден, че скоро ще се почувстваш много по-добре. Да започваме, Джейми. Отвори кутията.

Послушах го. Вътре в специални отделения с кадифена подплата имаше две къси стоманени лостчета с черни пластмасови крайници и бял пулт с плъзгащ превключвател. Превключвателят досущ приличаше на онзи, който Джейкъбс беше използвал в деня, когато ние с Клеър заведохме Кон при него. Промъкна ми се мисълта, че от четиримата души в тази стая трима са кръгли идиоти, а един е луд за връзване.

Джейкъбс извади лостчетата от кутията и притисна един към друг черните крайници.

— Джейми, вземи пулта и съвсем леко плъзни превключвателя. Буквално с милиметър. Ще чуеш изщракване.

Изпълних нареждането и той раздалечи лостчетата. Между тях прескочи ослепителна синя искра и се чу кратко, но мощно бучене. Звукът не дойде от лостчетата, а от другия край на стаята — уподобих явлението на странен електрически вентрилоквизъм.

— Отлично — каза Джейкъбс. — Може да започваме. Джени, сложи ръце върху рамене на Астрид. Тя ще получи гърчове, а не е желателно да се свлече на пода, нали?

— Къде са свещените пръстени? — попита Джени. Беше очевидно, че съмненията ѝ се засилваха с всяка изминала секунда.

— Това е по-добро от пръстените. Много по-мощни. По-свещени, ако искаш. Ръцете на раменете ѝ, моля.

— Да не я убиеете с ток!

Със своя сипкав като на гарга глас Астрид се обади:

— Ако не това, другото ще ме убие, Джен.

— Изключено — заяви Джейкъбс с лекторския тон на пътуващ проповедник. — Просто е *невъзможно*. При електроконвулсивната терапия — масово известна като електрошок — лекарите използват напрежение до сто и петдесет волта, за да предизвикат голям припадък от типа на епилептичните. — Но *този прибор...* — той почука лостчетата едно в друго — дори работещ на максимална мощност едва ще помръдне стрелката на амперметъра. Енергията, към която възнамерявам да се включа — енергия, която присъства в тази стая и ни заобикаля в момента, — не може да бъде измерена чрез обичайните уреди. По характера си тя е непознаваема.

„Непознаваема“ не беше думата, която исках да чуя.

— Моля ви се, започвайте — простена Астрид. — Много съм уморена, а в гърдите ми се е заселил плъх. Който гори в адски огън.

Джейкъбс погледна Джени. Тя се поколеба.

— На Господните сбирки всичко беше по-иначе. *Абсолютно всичко*.

— Може — съгласи се Джейкъбс, — само че на *тази* сбирка действително ще присъства Господ. Ще видите. Хвани раменете ѝ, Джени. Бъди готова да я удържиш. Няма да я заболи.

Джени направи каквото се искаше от нея.

Джейкъбс се обърна към мен:

— Когато поставя лостчетата върху слепоочията на Астрид, плъзни превключвателя. Брой изщракванията. На четвъртото спри и чакай допълнителни инструкции. Готови? Начало.

Той долепи крайниците в ямките на слепоочията, където пулсираха нежни сини венички.

— Много ми е приятно, че се виждаме отново, Джейми — каза Астрид като някоя благовъзпитана малка госпожичка и затвори очи.

— Ще започне да се тресе, така че бъди готова да натискаш — напомни Джейкъбс на Джени. — Давай, Джейми.

Приплъзнах превключвателя. Щрак... щрак... щрак... щрак.

* * *

Нищо не стана.

„Старческо бълнуване — реших аз. — И да е умеел нещо, всичко вече е минало-зами...“

— Приплъзни го още два пъти, моля. — Тонът на Джейкъбс беше сух и уверен.

Изпълних командата. Пак нищо. С ръцете на Джени върху раменете си Астрид изглеждаше по-прегърбена от всякога. Дъхът ѝ така свистеше, че беше мъчително да я слушаш.

— И още един път.

— Чарли, аз почти съм на края на...

— Не разсъждавай, а изпълнявай!

Плъзнах превключвателя, който отново щракна. Този път бученето в другия край на стаята беше много по-силно: от „мммм“ прерасна в „МММАУУУ“. Не последва ослепителен проблясък (във всеки случай не си спомням), но за момент нещо ме ослепи. Сякаш в недрата на мозъка ми беше избухнала дълбочинна бомба. Струва ми се, че Джени Ноултън извика. Смътно видях как в инвалидната количка Астрид се отгласна с такава сила, че блъсна Джени (която далеч не беше някоя вейка) и едва не я събори. Краката на Астрид — тънки като клечки — рязко се изпънаха, отпуснаха се и отново се изпънаха. Разнесе се воят на алармената инсталация.

Руди се втурна в стаята, следван от Норма.

— *Казах ти да изключиш проклетата сирена, преди да започнем!* — изкрещя Джейкъбс на Руди.

Астрид високо изпъна ръце и едва не удари в лицето Джени, която отново я беше хванала за раменете.

— Извинявайте, господин Джейкъбс...

— *ИЗКЛЮЧИ Я, идиот такъв, покана ли чакаш!*

Чарли изтръгна от ръката ми пулта и върна превключвателя в изходна позиция. Астрид издаваше бълбукащи звуци.

— *Пастор Дани, тя ще се задуши!* — извика Джени.

— Не ставай глупава! — сопна ѝ се Джейкъбс. Страните му бяха зачервени, очите му пламтяха. Сякаш се беше подмладил с двайсет години. — Норма! Обади се на охраната! Кажим им, че тревогата е фалшива!

— Аз...

— Върви! Какво се мотаеш! *БЯГАЙ*, дяволите да те вземат!

Тя хукна.

Астрид отвори очи, само дето това *не* бяха очи, а обещени белтъци. Тя отново се загърчи в миоклонични конвулсии, после се плъзна напред, ритайки с крака. Размахваше ръце като удавник. Воят на алармата не секваше. Хванах я за бедрата и я избутах обратно в количката, преди да се е изсулила на пода. Анцугът ѝ беше потъмнял на слабините и в носа ме удари остра миризма на урина. Вдигнах поглед и установих, че в едното ъгълче на устата ѝ е избила пяна. Тя се стичаше от брадичката ѝ по яката на блузата и там също се разстиляше тъмно петно.

Алармата млъкна.

— Да се благодарим на Господ — възкликна Джейкъбс. Той се беше привел напред, опирайки ръце върху коленете си, и наблюдаваше конвулсиите на Астрид с любопитство, но без тревога.

— *Нужен ни е лекар!* — закрещя Джени. — *Не мога да я удържам!*

— Глупости — отсече Джейкъбс. На устните му трепкаше половин усмивка (цяла не му се получаваше). — Да не мислеше, че ще е лесно? Това е *рак*, за Бога! Дай ѝ минутка и тя ще...

— В стената има врата — каза Астрид.

Хрипът беше изчезнал от гласа ѝ. Очите ѝ се върнаха в нормалното си положение... но не едновременно, а едно по едно. Когато се наместиха в очниците, те се спряха на Джейкъбс.

— Вие не я виждате. Тя е малка и обрасла с бръшлян. Мъртъв бръшлян. Тя чака от другата страна — над разрушения град. Над хартиеното небе.

Кръвта не може да се смрази в жилите, ала моята явно беше решила да направи изключение от правилото. „*Нещо стана — помислих си аз. — Нещо стана и Мама скоро ще бъде тук.*“

— Коя? — попита Джейкъбс и улови Астрид за ръката. Вече не се усмихваше. — Коя чака?

— Да. — Тя не изпускаше Джейкъбс от очи. — Тя.

— Коя, Астрид, *коя?*

Отначало тя мълчеше. После устните ѝ се разтегнаха в страшна усмивка, която оголи всичките ѝ зъби.

— Не тази, която *ти* искаш да видиш.

Той ѝ залепи един шамар. Главата на Астрид се люшна встрани. Полетя слюнка. Извиках от удивление и го улових за ръката, когато той я вдигна за нов удар. Едва успях да го озаптя. Той се оказа много посилен, отколкото предполагах. Такава сила придава само истерията. Или необузданата ярост.

— *Не смей да я биеш!* — кресна Джени, пусна Астрид и заобиколи количката, за да се изправи срещу Джейкъбс. — *Психопат такъв, да не си я...*

— Престани — каза Астрид. Тихо, но ясно. — Престани, Джени.

Джени се обърна. От видяното очите ѝ се окръглиха: бледите страни на Астрид се бяха обагрили в нежна руменина.

— Защо му крещиш? Да не е станало нещо?

„*Да* — помислих си аз. — *Нещо стана. Нещо определено стана.*“

Астрид се завъртя към Джейкъбс:

— Кога ще започвате? По-добре побързайте, защото болката е много... много...

Тримата се втренихме в нея. Грешка, всъщност бяхме петима. Руди и Норма се бяха върнали в Източната стая и се блещеха от прага.

— Почакайте — рече Астрид. — Я почакайте малко!

Тя опипа гърдния си кош. Обхвана с шепи увисналите си и съсухрени гърди. Натисна корема си.

— Вече сте свършили, нали? Досетих се, защото не чувствам никаква болка! — Астрид дълбоко си пое въздух и недоверчиво се засмя. — *А аз мога да дишам! Джени, аз отново мога да дишам!*

Джени Ноултън падна на колене, вдигна ръце и зарецитира „Отче наш“ с такава скорост, сякаш плоча от 45 оборота беше пусната на 78 оборота. Към молитвата се присъедини още един глас: Норма. Тя също бе коленичила.

Джейкъбс ми хвърли замислен поглед, който лесно разчетох: „*Виждаш ли, Джейми? Аз върша всичката работа, а похвалите ги обира Големия шеф.*“

Астрид се опита да стане от количката, но съсипаните ѝ крака не я държаха. Подхванах я, преди да забие нос в пода, и я прегърнах.

— Рано е, мила — казах. — Още си много слаба.

Докато я настанявах в количката, тя не спря да се кокори. Кислородната маска се беше смъкнала и безполезно висеше отляво на

шията ѝ.

— Джейми? Ти ли си? Какво правиш тук?

Погледнах Джейкъбс.

— След лечение често се наблюдава краткотрайна загуба на паметта — обясни той. — Астрид, можеш ли да ми кажеш кой е президент?

Тя изглеждаше обърквана от въпроса, но отговори без колебание:

— Обама. А Байдън е вицепрезидент. Наистина ли съм здрава? Напълно ли?

— Наистина и напълно, но сега е важно друго. Кажи ми...

— Джейми? Ама ти ли си? Косата ти е побеляла!

— Да — съгласих се аз — и ще става все по-бяла. Чуй какво те пита Чарли.

— Бях луда по теб — призна тя, — но въпреки че можеше да свириш, не те биваше в танците, освен когато се напушеше. Бяхме на вечеря в „Старланд“ след абитуриентския бал и ти поръча... — Астрид се запъна и навлажни с език устните си. — Джейми?

— Слушам те.

— Мога да дишам. Отново *дишам* свободно! — Тя се разплака.

Джейкъбс щракна с пръсти пред лицето ѝ като професионален хипнотизатор.

— Съсредоточи се, Астрид. Кой те доведе тук?

— Дж... Джени.

— Какво вечеря снощи?

— Слупа. Слупа и салатата.

Той отново щракна с пръсти пред блуждаещите ѝ очи. Астрид примигна и се отдръпна. Струваше ми се, че мускулите под кожата ѝ укрепваха и се възстановяваха буквално пред погледа ми. Беше чудесно и в същото време страшно.

— Супа. Супа и салатата.

— Много добре. Какво е вратата в стената?

— Врата ли? Не...

— Ти каза, че е обрасла с бръшлян. И че от другата страна има разрушен град.

— Аз... не си спомням.

— Каза, че тя чака. Каза... — Джейкъбс забеляза недоумението, изписано на лицето ѝ, и въздъхна. — Няма значение. Трябва да си

почиваш, скъпа.

— Вероятно — съгласи се Астрид, — но всъщност ми иде да танцувам. От радост.

— Всяко нещо с времето си. — Джейкъбс я потупа по ръката. Усмиваше се, но аз долових колко е разочарован, че Астрид не успя да си спомни вратата и града. За разлика от мен. Не исках да науча какво е видяла, когато тайното електричество на Чарли е проникнало в незнайни кътчета на мозъка ѝ. Не исках да науча какво чака зад тайната врата, за която беше говорила, но се боях, че се досещам.

Майка.

Над хартиеното небе.

* * *

Астрид спа цялата сутрин и по-голямата част от деня. Когато се събуди, заяви, че има вълчи апетит. Това зарадва Джейкъбс и той нареди на Норма Голдстоун да донесе на „нашата пациентка“ топъл сандвич със сирене и малко парче кейк без глазура. Според него глазурата можела да се окаже твърде тежка за отвикналия ѝ от богата храна стомах. Пред очите ни Астрид изяде целия сандвич и половината кейк, после остави вилцата.

— Искам да го доям — обяви тя, — но не мога повече.

— Не бързай — каза Джени. Тя беше разгънала салфетка върху коленете ѝ и непрекъснато я оправяше. Погледът ѝ не се застояваше върху Астрид и напълно отбягваше Джейкъбс. Идването им тук беше по нейна идея и не се съмнявах, че се радва на неочакваното оздравяване на приятелката си, но случилото се в Източната стая дълбоко я беше потресло.

— Искам вкъщи — призна Астрид.

— О, миличка, дали...

— Чувствам се достатъчно добре. Честна дума. — Астрид се извини с поглед на Джейкъбс. — Аз, разбира се, съм ви много благодарна — цял живот ще има да ви споменавам в молитвите си, — но вкъщи си е най-добре. Освен ако вие не смятате, че...

— Не, не — отвърна Джейкъбс. Подозирах, че след като работата е свършена, иска час по-скоро да се отърве от Астрид. — Няма по-

добро лекарство от съня в собственото легло и ако побързаш, можеш да се прибереш у вас малко след мръкване.

Джени не възрази повече и пак започна да оправя салфетката. Но преди да наведе глава, забелязах на лицето ѝ облекчение. Тя не по-малко от Астрид искаше да се махне оттук, макар и по съвсем други причини.

Руменината на Астрид беше само част от невероятната промяна, настъпила в нея. Тя седеше изправена в количката; погледът ѝ беше станал ясен и жив.

— Не знам как да ви се отблагодаря, господин Джейкъбс, и дали изобщо е възможно, но ако някога се нуждаете от нещо, само кажете и ще направя каквото зависи от мен.

— Всъщност нещата са няколко. — Той ги отброи със сгърчените пръсти на дясната си ръка. — Ядене. Сън. Физическо натоварване, за да възстановиш силите си. Ще се справиш ли?

— Твърдо да. И никога повече няма да запаля цигара.

Той махна с ръка.

— Няма и да поискаш. Прав ли съм, Джейми?

— Най-вероятно — потвърдих аз.

— Госпожице Ноултън?

Джени подскочи, все едно я беше ощипал по задника.

— Астрид трябва да си намери физиотерапевт — може ти да ѝ намериш, вместо тя да се занимава. Колкото по-рано стане от проклетата количка, толкова по-добре. Прав ли съм? Или както казвахме едно време, „Ясно ли е както две и две“?

— Да, пастор Дани.

Той се намръщи, но не я поправи.

— Има още нещо, което вие, любезни дами, може да направите за мен, и то е крайно важно: *в никакъв случай не споменавайте моето име*. В близките месеци ми предстои много работа и не желая да ме обсадят орди от болни хора, надяващи се на изцеление. Разбирате ли?

— Да — каза Астрид.

Джени кимна със сведен поглед.

— Астрид, когато отидеш на лекар и той изрази смайването си — непременно ще е смаян, — кажи му, че си се молила за ремисия и молитвата ти се е сбъднала. Неговата вяра или неверие в ефективността на молитвата нямат никакво значение. Така или иначе

ще бъде принуден да повярва на снимките от ядрено-магнитния резонанс, а най-доброто доказателство ще бъде твоето щастливо и усмихнато лице. Щастливо, усмихнато и здраво.

— Да, добре. Както кажете.

— Тогава ще те откарам в апартамента — обади се Джени. — Ако ще си тръгваме, трябва да събера багажа. „Искам да се махна оттук“ — подтекстът беше ясен както две и две. Тук между нея и Чарли цареше единодушие.

— Добре. — Астрид свенливо ме погледна. — Джейми, ще ми донесеш ли една кока-кола? Искам да си поговорим.

— Разбира се.

Джейкъбс наблюдаваше Джени, която буташе количката на Астрид през пустия ресторант към вратата в дъното. Щом излязоха, се обърна към мен:

— И така. Договорката остава?

— Остава.

— И няма да отпердашиш на Юг?

На панаирен жаргон „да отпердашиш на Юг“ означава да си вдигнеш гълъбите и да се покриеш някъде.

— Не, Чарли. Няма да отпердаша на Юг.

— Чудесно. — Той гледаше вратата, през която бяха излезли жените. — Госпожица Ноултън не е във възторг от мен, след като напуснах Христовото войнство, нали?

— Плашиш я, това е всичко.

Той нехайно сви рамене. Подобно на усмивката му, движението се получи накриво.

— Преди десет години нямаше да мога да излекувам нашата госпожица Содърбърг. Преди пет години — също. Но сега напредвам с невероятни темпове. Това лято...

— Какво през лятото?

— Кой знае? — отвърна той. — Кой знае?

„*Ти знаеш* — помислих си. — *Ти, Чарли.*“

* * *

— Виж, Джейми — каза Астрид, когато ѝ донесох безалкохолното.

Тя стана от инвалидната количка и направи три неуверени стъпки до стола под прозореца. Хвана се за облегалката му, завъртя се и се отпусна в него с въздишка на облекчение и удоволствие.

— Не е Бог знае какво, но...

— Шегуваш ли се? Това е поразително! — Подадох ѝ кокаколата, в която плаваха кубчета лед. Даже бях украсил чашата с резенче лайм — за разкош. — С всеки изминал ден ще се подобряваш.

Освен нас в спалнята нямаше никого. Джени се беше извинила, че трябва да стегне куфарите, макар да подозирах, че целият багаж отдавна е събран. Палтото на Астрид беше метнато върху леглото.

— Струва ми се, че съм ти задължена толкова, колкото и на господин Джейкъбс.

— Не е вярно.

— Не лъжи, Джейми, че носят ти ще порасне. Дори и сега той сигурно получава хиляди писма с молби за помощ. Не мисля, че е отговорил на моето по чиста случайност. Ти ли се занимаваш с пощата му?

— Не, това беше задължение на Ал Стампър, стария идол на приятелката ти Джени. Чарли по-късно се свърза с мен.

— И ти дойде. След толкова години ти дойде. Защо?

— Защото не можех иначе. Нямам друго обяснение, освен че някога ти беше всичко за мен.

— Нали не си му обещавал нищо? Не е имало никакво... как се казваше... танто за танто?

— Не — отсякох, без да ми мигне окото. Като наркоман се бях научил да лъжа, а тъжната истина е, че такива умения не се забравят цял живот.

— Ела тук. Застани до мен.

Подчиних се. Без ни най-малко колебание или смущение тя сложи ръка на чатала ми.

— Ти беше нежен — промълви Астрид. — Малко момчета биха се държали така на твоето място. Нямаше опит, но умееше да бъдеш нежен. Ти също беше всичко за мен. — Тя отпусна ръка и ме погледна. Очите ѝ вече не бяха мътни от болка. Сега искряха от жизненост. И тревога. — *Обещал* си ми нещо. Знам. Няма да питам какво, но ако

поне малко си ме обичал, внимавай с него. Дължа му живота си, но колкото и ужасно да прозвучи, мисля, че този човек е опасен. Вероятно ти също мислиш така.

Значи не бях чак толкова изпечен лъжец. А може би след *изцелението* тя виждаше повече?

— Астрид, няма за какво да се притесняваш.

— Чудех се... може ли да ме целунеш, Джейми? Докато сме сами? Знам, че приличам на плашило, но...

Паднах на коляно — отново като влюбен от роман — и я целунах. Да, сега тя не беше красавица, но в сравнение с тази сутрин изглеждаше зашеметяващо. Но целувката беше механична. Нямаше жар, не премина искра. Поне аз не усетих. Въпреки това бяхме свързани един с друг. Възелът беше Джейкъбс.

Тя ме помилва по главата.

— Косата ти все още е прекрасна, нищо че е побеляла. Животът ни взима толкова много — но ето че ти е оставил поне това. Сбогом, Джейми. И благодаря.

* * *

На излизане се спрях да поговоря с Джени. Държах да се информирам далече ли живее от Астрид и може ли да се грижи за нея, докато тя се възстановява.

Тя се усмихна.

— Ние с Астрид сме разведени и така се сближихме. Запознахме се, когато пристигнах в Рокланд и започнах работа в болницата. Оттогава минаха десет години. Когато Астрид се разболя, се преместих да живея при нея.

Дадох ѝ номера на мобилния си телефон и на телефона в ранчото.

— Може да се проявят странични ефекти.

Тя кимна:

— Пастор Дани ме предупреди. Тоест — господин Джейкъбс. Не мога да свикна с новото име. Той каза, че не е изключено Астрид да ходи насън, докато мозъчните ѝ вълни не влязат в норма. Рисковият период продължавал между четири и шест месеца. Наблюдавала съм

подобно поведение у своите пациенти, които злоупотребяват с приема на сънотворни като амбиен и лунеста.

— Да, ходене насън. — Но също така се срещаха ядене на пръст, компулсивно ходене, синдром на Туре, клептомания и призматиката на Хю Йейтс. Доколкото знаех, сънотворните не даваха такива странични ефекти. — Но ако изникне нещо друго... позвънете.

— Какво по-точно ви безпокои? — попита тя. — Какво да очаквам?

— Не мога да кажа какво точно — най-вероятно всичко с Астрид ще бъде наред. — Както с повечето изцелени, ако се вярваше на Джейкъбс. Колкото и да не му вярвах, ми оставаше само да се осланям на думата му — за друго беше късно.

Джени се изправи на пръсти и ме целуна по бузата.

— Тя е *по-добре*. Това е Божия милост, Джейми, каквото и да си мисли господин Джейкъбс. Без нея — без *него* — Астрид щеше да умре след шест седмици.

* * *

Астрид слезе по инвалидната рампа с количката си, но се качи в субаруто на Джени без чужда помощ. Джейкъбс само ѝ помогна да затвори вратата. Астрид го улови за ръката през сваленото стъкло и още веднъж му благодари.

— За мен беше удоволствие — каза той. — Не забравяй какво ми обеща. — Джейкъбс освободи ръката си и опря пръст в устните ѝ. — Никому нито дума!

Наведох се да я целуна по челото.

— Яж — посъветвах я аз. — Почивай си. Прави физиотерапия. И се радвай на живота!

— Рапорт даден, рапорт приет! — Надникна зад гърба ми, видя как Джейкъбс бавно се изкачва по стъпалата на верандата, погледна ме в очите и повтори: — *Внимавай*.

— Не се притеснявай.

— Изключено. — Гледаше ме с дълбока тревога. И тя като мен остаряваше, но сега, когато болестта не разяждаше тялото ѝ, отново виждах момичето, което заедно с Хети, Карол и Сузан танцуваше пред

сцената, докато „Стоманени рози“ изпълняваха „Чукай на дърво“ или „Град Нътбуш“. Момичето, което бях целунал под аварийното стълбище. — Ще се притеснявам.

Качих се при Чарли Джейкъбс на верандата и заедно изпратихме с поглед малкото субару на Джени Ноултън, което се спусна към портата. Времето беше приятно и топло, снегът се беше поразтопил и тревата зеленееше. *„Торът на бедняка — помислих си. — Така наричахме пролетния сняг.“*

— Ще си държат ли езика зад зъбите? — попита Джейкъбс.

— Да. — Може би не завинаги, но във всеки случай докато той завърши изследванията си, ако краят им наистина се виждаше. — Обещаха.

— А ти, Джейми? Ще изпълниш ли обещанието си?

— Да.

Изглежда, отговорът ми го успокои.

— Защо не останеш да пренощуваш?

Поклатих глава.

— Резервирах стая в „Ембаси Суитс“. Полетът ми е рано сутринта.

„Освен това нямам търпение да се махна оттук, точно както нямах търпение да се махна от «Ключалките».“

Не го изрекох на глас, но съм сигурен, че той чудесно го знаеше.

— Добре. Бъди готов, когато ти позвъня.

— Какво искаш, Чарли? Клетвена декларация? Като съм казал, че ще дойда, значи ще дойда.

— Прекрасно. С теб кажи-речи цял живот отскачаме един от друг като две билиардни топки, но скоро всичко ще свърши. В края на юли — най-късно в средата на август — отношенията ни ще приключат.

Той се оказа прав. Прав беше, да му помага Господ.

При условие че Той съществува, разбира се.

* * *

Въпреки прекачването в Синсинати кацнах в Денвър на другия ден малко преди 13 часа — пътуването на запад с реактивен самолет е

пътуване във времето. Включих мобилния си телефон и видях, че имам две съобщения. Едното беше от Джени. Пишеше, че преди да си легне, е заключила спалнята на Астрид, но бейбифонът не издал и звук, а когато Джени се събудила в шест и половина, Астрид още спяла като заклана.

„На закуска изяде рожко сварено яйце и две препечени филийки. А видът ѝ... непрекъснато си повтарям, че всичко това не е илюзия.“

Това беше добрата новина. Лошата дойде от Бриана Донлин — понастоящем Бриана Донлин-Хюз. Беше пуснала съобщението няколко минути преди моето приземяване. *„Робърт Ривард е мъртъв, Джейми. Не знам подробности.“* Но до вечерта ги беше научила.

Една медицинска сестра беше казала на Бри, че влезеш ли в „Гадс Ридж“, няма излизане, и пророчеството ѝ определено се беше сбъднало за момчето, което пастор Дани беше излекувал от мускулна дистрофия. Намерили го в стаята му — полюшвало се в примка, която измайсторило от джинсите си. Оставило писмо: *„Постоянно виждам прокълнатите. Редицата им няма край.“*

---

[1] Франк Лойд Райт (1867–1959) е най-знаменитият американски архитект. — Б.пр. ↑

XII

ЗАБРАНЕНИТЕ КНИГИ. МОЯТ ПРЕСТОЙ В МЕЙН. ПЕЧАЛНАТА УЧАСТ НА МЕРИ ФЕЙ. РАЗРАЗЯВА СЕ БУРЯ

След около шест седмици получих имейл от някогашната си сътрудничка в проучванията.

До: Джейми
От: Бри
Тема: За сведение

В имейла след гостуването си в нюйоркското жилище на Джейкъбс ми писа, че той споменал книгата „*De Vermis Mysteriis*“. Запомних заглавието вероятно защото с гимназиалните си познания по латински можах да си го превода — означаваше „Загадките на червея“. Май е трудно да се откажа от навика да изследвам житието и битието на Джейкъбс, защото веднага направих справка. Разбира се, тайно от съпруга си, който смята, че завинаги съм затворила тази страница.

Накратко, добрах се до интересна информация. Според католическата църква „*De Vermis Mysteriis*“ е сред шестте така наречени „Забранени книги“, известни като гримоари^[1]. Останалите са „Книга на Аполон“ (той е бил лекар по времето на Исус) „Книга за тайните“ от Алберт Велики (магии, талисмани, разговори с мъртвите), „Лемегетон“ или „Малкият ключ на Соломон“ (уж написана от цар Соломон) и „Гримоар на Пикатрикс“. Навярно последната и „*De Vermis Mysteriis*“ са вдъхновили Лъвкрафт при съчиняването на „Некрономикон“.

Оказа се, че могат да се намерят всички „Забранени книги“ С ИЗКЛЮЧЕНИЕ НА „*De Vermis Mysteriis*“. Според Уикипедия до началото на двайсети век тайните пратеници на Католическата църква (за това е писал и Дан Браун!) са изгорили почти всички екземпляри от въпросната творба (впрочем папската армия отказва да признае съществуването ѝ). Съдбата на оцелелите шест-седем екземпляра е неизвестна — предполага се, че са били унищожени или че са притежание на частни колекционери.

Джейми, всички Забранени книги описват МОГЪЩЕСТВОТО и как да го придобиеш с помощта на алхимията (която сега наричаме „наука“), математиката и зловещи окултни ритуали. Мисля, че са бабини деветини, но все пак нещо ме тревожи — ти сподели с мен, че Джейкъбс е посветил живота си на изучаване на електричеството, и ако се съди по успехите му в лечението с електрически ток, сега той притежава страховита сила, неописуемо могъщество. Което ми напомни онази стара поговорка: „Който хване тигър за опашката, не смее да го пусне.“

И още два факта за твое сведение.

Номер едно: до средата на седемнайсети век Католическата църква наказвала с отлъчване всеки, дръзнал да изучава *potestas magnum universum* (силата, която движи света).

Номер две: в Уикипедия се твърди (без да се излагат доказателства, признавам), че най-прочутото двустиие в „Некрономикон“ е преписано от екземпляр на „*De Vermis Mysteriis*“, до който Лъвкрафт е имал достъп (със сигурност не го е притежавал, бил е твърде беден, за да си купи толкова рядка книга). Ето цитата: „*Не е мъртво онова, що лежи във вечността; в небивали еони ще умре дори смъртта.*“ От него сънувах кошмари. Честна дума.

Понякога ти наричаше Чарлс Джейкъбс „моя някогашен пети персонаж“. Дано най-сетне си приключил с него, Джейми. Навремето нямаше да приема насериозно

тези дивотии, но навремето си мислех, че чудодейните изцеления — тези циркове, устройвани от евангелистите — са само въдица за баламите.

Обади ми се някой път, става ли? Успокой ме, че житието и битието на Джейкъбс вече не те вълнуват, че този човек е останал в миналото ти.

С обич (както винаги)
Бри

Разпечатах имейла и го прочетох още два пъти. После направих справка в Гугъл за „*De Vermis Mysteriis*“ и намерих всичко, което ми беше написала Бри, плюс още нещо. В блог за антикварни книги, наречен „Тайни тонове за магии & заклинания“ някой беше нарекъл забранения гримоар на Лудвиг Прин „най-опасната книга, писана някога“.

* * *

Излязох от жилището си, разходих се до най-близката будка и за първи път след краткия флирт с тютюна в университета си купих пакет цигари. В жилищната ми сграда пушенето беше забранено, затова седнах на стъпалата пред входната врата и запалих. При първото дръпване се закашлях, зави ми се свят и си помислих: „*Тези проклетии щяха да погубят Астрид, ако Чарли не се беше намесил.*“

Да. Чарли и чудотворните му изцеления. Чарли, който беше хванал за опашката тигър и не искаше да го пусне.

„*Нещо стана* — каза Астрид в съня ми, хилейки се зловещо — нямаше й следа от предишната й чаровна усмивка. — *Нещо стана и Майка скоро ще дойде.*“

Помня и какво каза, след като Джейкъбс й пусна в главата тайното си електричество:

— *В стената има врата, покрита с бръшлян. Мъртъв бръшлян. Тя чака.*

А когато бившият пастор я попита коя е „тя“, Астрид изломоти:
— Не е онази, която очаквате, която **ви** трябва.

„Мога да наруша обещанието си — казах си и хвърлих цигарата. — Няма да ми е за пръв път.“

Да, наистина. Но тъкмо това обещание трябваше да спазя.

Влязох в жилищната сграда, смачках пакета с цигари и го запратих в кошчето за смет под пощенските кутии. Качих се в апартамента си и позвъних на Бри по мобилния; бях подготвен да ѝ оставя съобщение, обаче тя се обади. Благодарих ѝ за имейла и добавих, че не възнамерявам повече да се срещам с Чарлс. Излъгах без капчица колебание и без да изпитам угризение. Съпругът ѝ имаше право: крайно време беше тя да приключи с житието и битието на Джейкъбс. А настъпеше ли моментът да се върна в Мейн и да изпълня обещанието си, щях да излъжа и Хю Йейтс... поради същата причина.

Някога, много отдавна, между момиче и момче пламнаха силни чувства; двамата се влюбиха един в друг с пламенността, на която са способни само хлапетата на тази възраст. След няколко години се любиха в порутена хижа под грохота на гръмотевиците и проблясващите мълнии — като в романче от Виктория Холт. С течение на времето Чарлс Джейкъбс попречи и на двамата да станат жертви на лошите си навици. Бях му двойно задължен. Сигурно разбирате, че можех да спра дотук, обаче така щях да пропусна много по-важно откровение: бях *и любопитен*. Искях да видя как той отваря кутията на Пандора и наднича вътре.

* * *

— Да не си решил да се пенсионираш и те е шубе да ми кажеш, та затова увърташ? — подхвърли Хю, обаче тревогата в погледа му противоречеше на шеговития му тон.

— Не, разбира се. Моля те за два месеца отпуска. Може да отсъствам и само шест седмици. Искам да се видя с близките си в Мейн, че току-виж е станало твърде късно. Вече не съм първа младост.

Отново излъгах. Нямах да припаря до семейството си — къщата беше прекалено близо до Козя планина.

— Хлапак си още — кисело промърмори той. — А моите годинки през есента ще станат колкото тромбоните в оная песен на Мередит Уилсън^[2]. Пролетта Муки ритна камбаната. Ако и ти ме

зарежеш, май ще се наложи да спусна кепенците завинаги — добави и тежко въздъхна. — Поне да имах наследници, че да ме заместят, ама тия неща рядко се случват в живота. Тъкмо се надяваш да поемат юздите на семейния бизнес, те ти изтърсват: „Съжалявам, татко, но с онова наркоманче, дето го мразеше, защото ходех с него в гимназията, заминаваме за Калифорния да правим дъски за сърф, снабдени с уайфай.“

— Ако си си излял душата, ще ми кажеш ли...

— Да, да, непременно се върни към корените си. Играй на „пържоли“ с малката си племенница и помогни на брат си да стегне передния „класически“ автомобил. Знаеш как е тук лете.

Знаех — беше мъртъв сезон. През лятото дори най-скапаните групи са затрупани с участия и докато свирят в барове и на петдесетина фестивала в Колорадо и в Юта, не им е до студийни записи.

— Джордж Деймън сто на сто ще те посети — казах. — Върна се на сцената с гръм и трясък.

— Да, бива си го — кимна Хю. — Единственият в Колорадо, дето може да докара „Ще те виждам“^[3] да звучи като „Бог да благослови Америка“.

— Може би е дори единственият в света — отбелязах. — Имал ли си отново призматични видения?

Хю озадачено ме изглежда:

— Не. Откъде ти хрумна да ме питаш?

Свих рамене.

— Нищо ми няма — добави той. — Само дето нощем ставам по няколко пъти да пусна една вода — толкова малко, че ще се побере в кафена чашка, — ама това си е от възрастта. Въпреки че... искаш ли да чуеш нещо смешно? Всъщност за мен е доста страшничко.

Не знаех дали искам, обаче реших, че трябва. Беше началото на юни и макар Джейкъбс още да не се беше обадил, знаех, че ще позвъни.

— Много често сънувам едно и също — заразказва Хю. — Не съм тук, а в родната си къща в Арведа. Някой потропва на вратата. Не, не потропва, а удря по нея. Не искам да отворя, понеже знам, че е майка ми, а тя е мъртва. Глупаво е, защото тогава тя беше здрава като бик, обаче аз знам, че не е жива. Неохотно се затъртям по коридора —

не искам да се доближа до вратата, обаче краката ми се движат — знаеш как е в сънищата. Майка ми вече с все сили блъска с юмруци и аз се сецам за един разказ на ужасите, който четохме в гимназията в час по литература. Май се казваше „Августовска жега“.

„Грешиш — помислих си. — Казва се «Маймунска лапа». В този разказ блъскат по вратата.“

— Посягам към дръжката и се събуждам плувнал в пот. Според теб какво означава този кошмар? Дали подсъзнанието не ме подготвя за слизането ми от сцената?

— Нищо чудно — промърморих машинално, защото се бях отплеснал. Мислех за друга врата. Малка, обвита с мъртъв бръшлян.

* * *

Джейкъбс се обади на първи юли. Бях в едно студио и обновявах програмата на „Епъл Про“. Като чух гласа му, седнах пред пулта и се загледах през стъклото в звукоизолираната репетиционна, в която имаше разглобен комплект барабани.

— Наближава моментът да си изпълниш обещанието — каза, леко заваляйки думите, сякаш беше пьян... макар никога да не го бях виждал да пие нещо по-силно от черно кафе.

— Добре — отвърнах спокойно. И защо не? Нали очаквах обаждането. — Кога искаш да съм там?

— Утре. Най-късно вдругиден. Предполагам, че няма да искаш да останеш с мен в курорта... поне отначало...

— Позна!

— ... обаче искам да си наблизю. И като те повикам, да пристигнеш максимум до един час.

Думите му ме подсетиха за още един разказ на ужасите, озаглавен „О, свирни и при теб ще дойда аз!“^[4].

— Дадено. Само още нещо, Чарли.

— Да?

— Отпускам ти два месеца, нито ден повече. Каквото и да се случи, след Деня на труда ще се разделим.

Джейкъбс не отговори веднага, обаче чувах затрудненото му дишане, което ми напомни за Астрид в инвалидната количка.

— Ами... шъгласен съм.

„Шъгласен?“

— Добре ли си? — попитах.

— Пак получих инсулт. — („Иншулт“). — Може да говоря неясно, но те уверявам, че мисълта ми е ясна като преди.

„Пастор Дани, изцели себе си“ — помислих си за пореден път.

— Държа да те информирам, Чарлс: Робърт Ривард е мъртъв. Сещаш ли се кой е? Онова момче от Мисури. Обеси се.

— Много съжалявам — промърмори той, но гласът му не издаваше съжаление, пък и не си направи труда да ме попита за подробностите. — Обади се, като пристигнеш, за да знам къде си. И запомни — искам да си на час път от мен.

— Добре. — Прекъснах връзката.

Няколко минути останах в необичайно тихото студио, взирайки се в рамкираните обложки от плочи на стените, после набрах номера на Джени Ноултън в Рокланд. Тя отговори още на първото позвъняване.

— Как се чувства нашата приятелка? — попитах.

— Отлично. Сложи някое и друго килце и извървява по километър и половина на ден. Изглежда с двайсет години по-млада.

— Имаше ли странични ефекти?

— Не. Нито припадъци, нито сомнамбулизъм, нито амнезия. Спомените ѝ за събитията в курорта „Козя планина“ са доста оскъдни, което според мен е чудесно. Права ли съм?

— А ти добре ли си, Джени?

— Да, но е време да тръгвам. Днес в болницата е много натоварено. Слава богу, че скоро излизам в отпуска.

— Нали няма да оставиш Астрид сама? Не бива да...

— Не, разбира се, откъде ти хрумна? — възрази тя, но ми се стори изнервена от нещо. — Джейми, търсят ме по пейджъра. Тръгвам си.

Останах пред пулта още малко. Взирах се в обложките от плочи... всъщност вече бяха компактдискове, големи колкото пощенски картички. Спомних си нещо, което се случи малко след като получих за рождения си ден първия си автомобил — форд „Галакси“, модел 66-та. Бях зад волана, Норм Ървинг седеше до мен и ме подкочоросваше да дам газ до дупка на трикилометровата отсечка от

шосе №9, която наричахме „пистата“, за да видим колко ще издаяни возилото. Като вдигнах сто и двайсет, предницата се затресе, обаче не исках Норм да ме помисли за шубе (когато си на седемнайсет, е адски важно да не те вземат за шубе), затова продължих да натискам газта. При сто и трийсет вибрациите престанаха. При сто и петдесет усетих как колата придобива опасна лекота, сякаш щеше да полети, и разбрах, че всеки момент ще загубя контрол над волана. Съобразих и не ударих спирачки (татко ме беше научил, че при висока скорост това неминуемо води до катастрофа), само леко отпуснах газта и автомобилът започна да забавя.

Де да можех и сега да направя същото.

* * *

След чудотворното изцеление на Астрид си бях взел стая в хотел „Ембаси Суитс“ до аерогарата, който се оказа доста приличен, затова отново се регистрирах там. Мина ми през ума да изчакам обаждането на Джейкъбс в „Касъл Рок Ин“, обаче рискът да се натъкна на стар познайник (например на Норм Ървинг) беше твърде голям. Който и да ме видеше, на бърза ръка щеше да информира брат ми Тери. Той пък щеше да ме попита какво ме води в Мейн и защо не му гостувам — въпроси, на които не исках да отговоря.

Времето минаваше. На Четвърти юли наблюдавах фойерверките от портландския крайбрежен булевард заедно с хиляди други хора, възторжено възкликаващи, когато в небето над тях избухваха макове, хризантеми и диадеми, отразяваха се в залива Каско и се полюшваха с вълните. През следващите дни посетих зоопарка в Йорк, Музея на трамваите в Кенебънкпорт и фара на нос Пемакид. Разгледах портландския Музей на изкуствата, където бяха представени творбите на три поколения от фамилията Уайът, и гледах дневното представление на „Историята на Бъди Холи“ в театър „Оганкит“ — човекът в главната роля играеше и пееше добре, но в никакъв случай не беше Гари Бъзи, изпълнил ролята на Бъди в едноименния филм. Тъпках се с омари, докато стигнах дотам да не искам да видя омар до края на живота си. Правих си дълги разходки по каменистия бряг. Два пъти седмично посещавах „Милион книги под един покрив“ в

мейнския търговски център и си купувах романчета, с които вечер се приспивах. Не се разделях с мобилния си телефон, обаче Джейкъбс не се обаждаше. Няколко пъти се изкуших аз да му позвъня, после си казах, че сигурно съм откачил. Защо да дразня лъва, когато спи?

Времето беше прекрасно като в рекламен туристически клип: ниска влажност, небе, синьо като невинни очи, температура, която не надвишаваше двайсет и пет градуса... и така ден след ден. Имаше и кратки превалявания от дъжд, но предимно нощем. Една вечер чух по телевизията как метеорологът Джо Купо ги нарече „съобразителни дъждове“, после добави, че за трийсет и пет години в занаята не е виждал по-прекрасно лято.

Мачът на всички звезди се изигра в Минеаполис, редовният бейзболен сезон започна и с приближаването на август започнах да се надявам, че ще се върна в Колорадо, без да се срещна с Чарли. Хрумна ми, че може да е получил четвърти инсулт, този път фатален, затова редовно преглеждах страницата с некролозите в „Портланд Прес Хералд“. Не че се надявах да е мъртъв, обаче.

О, кого залъгвам! *Надявах се, и то с цялото си сърце.*

На 25 юли в края на новинарската емисия Джо Купо с прискърбие съобщи на мен и на другите зрители от Южен Мейн, че както обикновено се случва в живота, хубавите неща рано или късно свършват и че жегата, която вече измъчва жителите на Средния запад, през уикенда ще се настани и в Нова Англия. През цялата последна седмица на юли температурата щяла да е около трийсет и пет градуса, през август — поне в началото — също се очаквали горещини.

— Уверете се, че климатиците ви са в изправност, приятели — добави Купо. — Ненаправно наричат тези дни „горещници“.

Същата вечер Джейкъбс ми се обади.

— В неделя — каза лаконично. — Ела в девет сутринта. Не закъснявай.

Обещах, че ще отида.

* * *

Джо Купо позна за жегите. Горещата вълна обхвана Мейн в събота следобед, а когато в седем и половина сутринта в неделя седнах

зад волана на колата, взета под наем, вече беше задушно. Шосетата бяха пусти и аз бързо стигнах до „Козя планина“. По пътя към портала забелязах, че отклонението към Върха в небето отново е отворено — портата от солидно дърво зееше гостоприемно.

Охранителят Сам ме чакаше, но вече не беше с униформа, а с джинси; беше отворил задната врата на пикапа, седеше на капака и похапваше геврек. Като ме видя, внимателно го уви в хартиена салфетка и се приближи до колата ми:

— Здравейте, господин Мортън. Подранили сте.

— Движението не беше натоварено — обясних.

— Да, през лятото най-добре се пътува по ранина. Автоджигитите ще спинкат до късно и после ще се юрнат към плажовете. — Погледна небето, където синевата постепенно избледняваше до бяло. — Нека се пекат, докато си докарат рак на кожата. Аз ще съм си у дома, ще се разхлаждам на климатика и ще гледам мача на „Сокс“.

— Скоро ли ти свършва смяната?

— Няма да има повече смени. Щом съобщя на господи Джейкъбс, че сте пристигнали, работата ми тук приключва. Не само моята, а на всички охранители.

— Да си изкараш хубаво остатъка от лятото. — Подадох му ръка.

Сам стисна дланта ми и попита:

— Случайно да знаете какво е намислил? Не бойте се, няма да кажа на никого — обвързан съм с договор.

— Представа си нямам.

Той ми намигна, за да покаже, че не е вчерашен, и ми махна да мина през портала. Преди първия завой надникнах в огледалцето за обратно виждане и видях как взе геврека, затвори задната врата на пикапа и седна зад волана.

„Край. Приключих тук.“

Де да можех и аз да кажа същото.

* * *

Джейкъбс слезе бавно и предпазливо по стъпалата на верандата, за да ме посрещне. Забелязах, че се подпира на бастун и че устата му

се е изкривила още повече. На паркинга имаше само една кола и аз веднага познах компактната „Субару Аутбек“ с лепенка на задната броня. Надписът гласеше: „АКО СПАСИШ ЕДИН ЖИВОТ, СИ ГЕРОЙ. АКО СПАСИШ ЖИВОТА НА ХИЛЯДИ, СИ МЕДСЕСТРА.“ Сърцето ми се сви.

— Джейми! Радвам се, че дойде! — Произнесе „се“ като „ше“.
— Подаде ми дясната си ръка (с другата държеше бастуна), което явно го затрудни, обаче аз най-безсърдечно отказах да се ръкувам с него.

— Ако Астрид е тук, искам веднага да си тръгне! — заявих. — Не се шегувам и ще ти го докажа.

— Не се горещи, Джейми. Астрид е на петстотин и шейсет километра отук в симпатичното си гнезденце северно от Рокланд и бързо се възстановява. Тук е приятелката ѝ Джени, която любезно се съгласи да ми помогне да довърша работата си.

— Съмнявам се, че го е направила от любезност. Поправи ме, ако греша.

— Заповядай, влез, че жегата вече е нетърпима. После ще закараш колата си на паркинга.

Заизкачва се по стъпалата, но макар да се подпираше с бастуна, често залиташе и се налагаше да го придържам за измършавялата ръка. Едва дишаше, когато най-сетне стъпихме на верандата.

— Ще си почина малко — изпъхтя и се отпусна на един от люлеещите се столове, подредени до стената.

Седнах на перилото и го изгледах:

— Къде е Руди? Мислех, че той се грижи за теб.

Отново видях особената му усмивка, само дето сега беше толкова разкривена, че приличаше на гримаса.

— Малко след сеанса с госпожица Содърбърг в Източната зала Руди и Норма напуснаха. В наше време е много трудно да намериш добри помощници, Джейми. Присъстващите правят изключение, разбира се.

— Аха. Затова си назначил Ноултън.

— Да. И извадих късмет. Тя е отлична медицинска сестра — Руди Кели не може да ѝ стъпи на малкото пръстче. Подай ми ръка, ако обичаш.

Помогнах му да стане и влязохме в прохладния коридор. Той добави:

— Отбий се в кухнята и се подкрепи с плодов сок и с кифлички, после ела в дневната.

Кифличките не ме съблазниха, но си налях малко портокалов сок от бутилката в хладилника. Върнах я на полицата и огледах наличните запаси — храната щеше да стигне за десет дни. Максимум за две седмици, ако я икономисваме. Дали това означаваше, че престоят ни тук ще продължи само толкова, или с Джени щяхме да се редуваме да пазаруваме от Ярмут, навярно най-близкия град със супермаркет?

Сам вече не работеше тук. Джейкъбс беше назначил нова медицинска сестра (което не беше изненадващо предвид все по-нестабилното му душевно състояние), но не и икономка, което освен всичко друго означаваше, че Джени му готви и може би го пере. В къщата бяхме само тримата — така си мислех тогава.

Оказа се, че сме четирима.

* * *

Северната стена на просторната дневна беше от стъкло и оттам се разкриваше гледка към Лонгмедоу и към Върха в небето. Хижата не се виждаше, но зърнах железния стълб, извисяващ се в замъгленото от маранята небе. Загледах го и най-после в ума ми парченцата от мозайката започнаха да прилягат на местата си... но бавно, пък и Джейкъбс криеше най-важния елемент, който щеше да изясни докрай загадката. Може би ще ме упрекнете, че е трябвало да прозра истината още тогава, обаче бях китарист, а не детектив, и бях гола вода по отношение на логичното мислене.

— Къде е Джени? — попитах. Джейкъбс се настани на канапето, аз седнах срещу него на кресло с висока облегалка, което се опита да ме погълне.

— Заета е.

— С какво?

— Не ти влиза в работата, но само засега. — Приведе се и като го гледах как се е вкопчил в дръжката на бастуна, внезапно ми заприлича на хищна птица. На престаряла хищна птица, която скоро няма да може да лети. — Искаш да ми зададеш куп въпроси. Познавам те по-добре, отколкото предполагаш, Джейми, и знам, че до голяма

степен любопитството те подтикна да дойдеш тук. Ще отговоря на въпросите ти, но не днес.

— А кога?

— Засега не мога да ти кажа, обаче ще е скоро. Междувременно ще ни готвиш и ще идваш, когато те повикам. — Показа ми кутия, подобна на онази, която бях използвал в Източната зала, само че тази беше с бутон, а не с плъзгач, и отгоре беше написано названието на фирмата-производител — „Нотифлекс“. Щом натисна бутона, зазвъняха камбанки и звънът отекна във всички стаи на долния етаж. — Няма да те карам да ме водиш до тоалетната — засега се справям сам, — обаче се боя, че ще се наложи да стоиш близо до мен, когато съм под душа. В случай, че се подхлъзна. Предписаха ми гел, с който два пъти дневно ще разтриваш гърба и бедрата ми. И още нещо — ще ми носиш храната в стаята. Не съм нито мързелив, нито искам да те превърна в прислужник — истината е, че бързо се уморявам. Предстои ми още едно дело — мащабно, жизненоважно, — ето защо се налага да си пазя силите.

— С удоволствие ще готвя и ще ти сервирам храната, Чарли, обаче масажите с гел май са по частта на Джени Ноултън, затова...

— Вече ти казах, че е заета, затова ще изпълняваш и нейните задължения... защо ме гледаш така?

— Сетих се как се запознахме. Бях само на шест, но споменът е много ясен. Бях направил планина от пръст...

— Точно така. И аз си го спомням отлично.

— ... и си играех с моите войничета. Върху мен падна сянка. Вдигнах очи и видях теб. Тъкмо това си мислех преди малко — че сянката ти пада върху мен през целия ми живот. Знаеш ли какво трябва да направя? Незабавно да се махна от тук и да се отърва от нея!

— Само че няма да го направиш.

— Не, няма. Но чуй какво ще ти кажа. Помня и някогашния Чарлс Джейкъбс, помня как коленичи до мен, за да разгледа „планината“. Помня усмивката ти. Вече не се усмихваш, а правиш грозна гримаса. Вече не разговаряш човешки, а нареждаш: „Направи това, направи онова, после ще ти обясня защо.“ В какво си се превърнал, Чарли?

Той с усилие се надигна от канапето и ме отпъди с ръка, когато понечих да му помогна.

— Щом ми задаваш този въпрос, значи умното шестгодишно хлапе е станало глупав мъж. Поне в едно те превъзхождам — след като загубих съпругата и сина си, не започнах да вземам наркотици.

— Имаше си тайното електричество. То беше *твоят* наркотик!

— Благодаря за интересния разбор на поведението ми, но тъй като този разговор е безсмислен, предлагам да го приключим, ако не възразяваш. Няколко стаи на втория етаж са готови за гости. Все някоя ще ти допадне. За обяд искам яйчена салата, чаша обезмаслено прясно мляко и курабийки от овесено брашно със стафиди. Казаха ми, че храната, съдържаща фибри, е полезна за червата.

— Чарли...

— Нито дума повече. — Той закуцука към асансьора. — Скоро ще научиш всичко. Дотогава ми спести буржоазните си разсъждения. Обядвам в дванайсет. Донеси ми храната в апартамент „Купър“.

Проследих го с поглед, но не продумах. От изумление бях загубил дар-слово.

* * *

Изминаха три дни.

Жегата навън беше непоносима, хоризонтът непрекъснато беше замъглен от маранята. В хотела обаче беше прохладно и приятно. Готвех за двама ни с Джейкъбс и макар че втория ден благоволи да вечеря с мен, през другото време носех храната в стаята му. Всеки път чувах как телевизорът гърми, което означаваше, че и слухът на бившия пастор вече не е наред. Изглежда, най-много му допадаше каналът с прогнозата за времето. Винаги изключваше телевизора, преди да ми разреши да вляза.

През тези три дни направих първите си стъпки в трудната професия на медицинска сестра. Джейкъбс още можеше сам да се съблече и да пусне душа — придвижваше се под водата с инвалидната си количка, насапунисваше се и се изплакваше. Седях на леглото му и чаках да ме повика. Спирах душа, помагах на Чарли да стане от количката и хубаво го избърсвах с голяма хавлиена кърпа. Беше станал кожа и кости — жалко подобие на някогашния методистки свещеник, по-късно преквалифицирал се в панаирджийски фокусник. Хълбоците

му стърчаха като костите на пуйка, опечена по случай Деня на благодарността, ребрата му се брояха, задните му части се бяха смалили и приличаха на големи курабии. След инсулта все залиташе надясно, когато го водех обратно до леглото.

Разтривах го с волтарен гел, за да облекча бележките му, после му давах таблетките, подредени в чантичка с толкова много отделения, че приличаше на класьор за монети. Докато изгълташе сутрешната си доза, волтаренът започваше да му действа и той се обличаше сам. Не можеше да се справи само с десния си чорап и аз му го обувах, обаче винаги го изчаквах да нахлузи боксерките си. Нямах желание пред лицето ми да се мандахерца старческата му патка. Щом нахлузех чорапа, той ме побутваше встрани:

— Достатъчно. Оттук насетне ще се справя сам. Благодаря, Джейми.

Винаги ми благодареше и винаги включваше телевизора, след като излезех от стаята.

Тези три дни ми се сториха безкрайни. Водата от басейна беше източена, а в тази жега разходките бяха невъзможни. За щастие имаше фитнесзала и когато не четях (в хотела имаше библиотека за общо ползване, която беше пълна скръб — заредена беше най-вече с романчета от Ърл Стенли Гарднър и Луис Л'Амур и със стари томчета на „Рийдърс Дайджест“), тренирах, разполагайки с всички уреди в този климатизиран рай. Изминавах километри по бягащата пътечка и с велотренажора, стягах мускулите си чрез степера, вдигах гирички.

Телевизорът в стаята ми приемаше само една станция — Канал 8 от Поланд Спринг, при това образът беше в „снежинки“ и гледането беше невъзможно. Същото се отнасяше и за грамадния, монтиран на стената телевизор в салон „Залез“. Навярно някъде имаше сателитна антена, но само приемникът на Чарли Джейкъбс беше свързан с нея. Възнамерявах да го помоля да включи и моя апарат, обаче се отказах. Можеше да се съгласи, а пък аз не исках повече подаръци от него. На всеки беше окачено етикетче с цената.

Да, тренирах като побъркан във фитнесзалата, обаче спях много лошо. Завърна се едновременният кошмар, който не ме беше спохождал от години: близките ми са у дома, насядали са около масата, на която има плесенясала торта, гъмжаща от грамадни насекоми.

* * *

На 30 юли малко след пет сутринта ме събуди някакъв шум на долния етаж. Реших, че сигурно съм сънувал, отново се отпуснах в леглото и затворих очи. Тъкмо се унасях, отново чух звука — напомняше тихо тракане на тенджери.

Станах, обух си джинсите и бързо слязох на долния етаж. В кухнята нямаше никого, но през прозореца видях как някой слиза по стълбите откъм товарителната площадка. Затичах се и стигнах тъкмо когато Джени се качваше в количка за голф с надпис „КУРОРТ «КОЗЯ ПЛАНИНА»“. На съседната седалка беше оставила купа с четири яйца.

— Джени! Почакай!

Тя се стресна, но като ме видя, се усмихна. Щях да ѝ пиша шестица за старанието, ако усмивката ѝ не беше толкова престорена. От последната ни среща се беше състарילה с десет години, тъмните сенки под очите ѝ подсказваха, че и тя като мен не спи добре. Беше престанала да си боядисва косата и сред лъскавата ѝ черна грива се виждаха побелелите корени.

— Аз те събудих, нали? Извинявай, обаче ти си виновен. На сушилото беше струпана цяла камара тенджери и тигани и аз неволно ги блъснах с лакът. Майка ти не те ли е учила да използваш съдомиялната?

Отговорът беше отрицателен, понеже ние така и не си купихме такава помощничка на домакинята. Мама ме беше научила да оставям съдовете на сушилото, стига да не са прекалено много. Така или иначе тази тема не ме вълнуваше — за друго исках да поговорим.

— Какво търсиш тук? — попитах.

— Дойдох за яйца.

— Не се прави, че не ме разбираш.

Джени извърна поглед.

— Обещах да не ти казвам — промърмори. — Всъщност подписах договор — добави и тъжно се засмя. — Надали ще е валиден в съда, но все пак възнамерявам да го спазя. И аз като теб съм задължена някому. Пък и скоро ще научиш всичко.

— Никакви такива! Искам още сега да разбера какво се случва.

— Не бива да оставам повече тук, Джейми. Той ще се разгневи, ако ни види да разговаряме. Отскочих само за няколко яйца. До гуша ми дойде да се тъпча с мюсли, макар и от различни марки.

— Хм. Можеше да отидеш до Ярмут и да си купиш храна... освен ако акумулаторът на колата ти не е паднал.

— Нямам право да напускам курорта, докато тази история не приключи. Същото се отнася и за теб. Не ме разпитвай повече. Дала съм дума и ще я удържа.

— Заради Астрид.

— Ами... той ми плаща щедро да си изпълнявам задълженията като медицинска сестра, така че старините ми са осигурени, но да, главната причина е Астрид.

— Кой ще се грижи за нея, докато си тук? Дано не си я зарязала на произвола! Не знам какво ти е казал Чарли, но понякога лечението му предизвиква странични ефекти, които са...

— Бъди спокоен, за нея се грижат добре. Имаме... верни приятели.

Този път усмивката ѝ беше по-естествена, по-непринудена, и поне една загадка ми се изясни.

— С нея сте любовници, нали?

— *Партньорки*. Малко след като щатът Мейн легализира гей браковете, с нея насрочихме дата за венчавка. Обаче тя се разболя. Нищо повече няма да ти кажа. Тръгвам. Не бива да отсъствам дълго. Оставих ти доста яйца, не бой се.

— Защо не бива да отсъстваш дълго?

Тя поклати глава, извърна очи и повтори:

— Тръгвам.

— Беше ли тук, когато разговаряхме по телефона?

— Не... обаче знаех, че *ще* бъда.

Загледах се подир количката за голф, която трмаво се спускаше по хълма и оставяше дири по тревата, обсипана с диаманти от роса. Нямахме да се задържат дълго — въпреки че още беше рано, пот беше избила по челото и под мишниците ми. След малко количката се изгуби сред дърветата. Знаех, че някъде там има пътека, водеща към хижа. Същата хижа, в която в друг живот с Астрид Содърбърг бяхме лежали голи един до друг.

* * *

Малко след десет четях „Аферата в Стайлс“ (една от любимите книги на покойната ми сестра), когато от първия етаж зазвъняха камбанки — Джейкъбс ме викаше. Качих се по стълбището и влязох в апартамент „Купър“, надявайки се Чарли да не е паднал и да лежи на пода със счупена бедрена кост. Тревогата ми се оказа напразна. Той вече се беше облякъл и стоеше до прозореца, подпирайки се на бастуна си. Обърна се и забелязах, че очите му сияят.

— Мисля, че настъпи най-важният ден — каза ми. — Бъди готов.

Само че предсказанието му не се сбъдна. Не ми отвори, когато му занесох вечерята — супа от ечемик и сандвич, — телевизорът не работеше. Почуках още веднъж, тогава също като капризно дете Джейкъбс ми кресна да се махам.

— Трябва да се храниш, Чарли.

— Трябват ми тишина и спокойствие. Остави ме на мира!

Върнах се към десет с намерението да проверя дали телевизорът е включен. Тогава щях да попитам Джейкъбс дали да му донеса поне една препечена филийка. Телевизорът не работеше, обаче Чарли беше буден и викаше като всички глухи хора, когато разговарят по телефона:

— Не бива да си отиде, преди да съм готов! *Ти ще я задържиш!* Затова ти плащам, върши си работата!

В първия момент си помислих, че работата на човека от другата страна на линията е да попречи на Джени да си тръгне. Сигурно ѝ е писнало и е решила да си замине — най-вероятно да се върне у дома при Астрид. После ми хрумна, че може би Джейкъбс разговаря с нея. Какво означаваше това? Единственото, което ми дойде наум, беше смисълът, който възрастните хора като Чарли влагат в глагола „отивам си“.

Отдалечих се от апартамента му, без да почукам.

Онова, което очакваше той... което всички очаквахме, се случи на следващия ден.

* * *

Позвъни ми в един часа, малко след като му занесох обяда. През отворената врата на апартамента чух как поредният клоун-метеоролог описва колко е затоплена водата в Мексиканския залив и какво означава това за приближаващия сезон на ураганите. Някакво бръмчене заглуши гласа му. Влязох в стаята и видях в долната част на екрана движеща се червена лента с надпис. Изчезна много бързо, но и без да прочета текста, знаех, че е предупреждение за рязко влошаване на времето.

Рязката промяна на времето след продължителни горещини означаваше избухване на гръмотевични бури, те пък означаваша падане на мълнии, а за мен светкавиците означаваша само едно — Върха в небето. Готов бях да се обзаложа, че и за Джейкъбс символизируют същото.

Той отново се беше облякъл.

— Днес няма да има фалшива тревога, Джейми. Сега буреносните облаци са над северните райони на щата Ню Йорк, обаче се придвижват на изток и продължават да се сгъстяват.

Бръмченето отново се чу и този път прочетох текста на екрана:

„ВНИМАНИЕ! РЯЗКО ВЛОШАВАНЕ НА ВРЕМЕТО в Йорк, Къмбърланд, Андроскогин, Оксфорд и в Касъл, което ще продължи до 2 август. 90% опасност от силни гръмотевични бури, които най-вероятно ще бъдат придружени от проливен дъжд, усилване на вятъра и градушка с големината на топка за голф. ПРЕПОРЪЧВАМЕ ДА НЕ НАПУСКАТЕ ДОМОВЕТЕ СИ.“

„Не думай, тъпако!“ — помислих си.

— Буреносните облаци не се разсейват и не променят посоката на движението си — невъзмутимо отбеляза Чарли: така спокойно говорят безумците или хората, уверени в твърдението си. — *Невъзможно е.* Тя няма да издържи дълго, а пък аз съм прекалено стар и болен, за да започна отново с друго. Докарай една количка за голф при товарната рампа и бъди готов да потеглиш веднага щом ти кажа.

— Към Върха в небето, нали?

Лицето му отново се изкриви в странното подобие на усмивка:

— Тръгвай и не ми пречи. Следя изкъсо тези бури. В момента в района на Олбани за час падат повече от сто мълнии. Какво великолепиe!

Не бих използвал тъкмо тази дума. Забравил бях колко волта произвежда един разряд, както ме беше осведомил навремето, обаче знаех, че са много.

Милиони.

* * *

Чарли ми позвъни отново малко след пет следобед. Отзовах се на повикването — надявах се да го заваря обезсърчен и ядосан, същевременно изгарях от любопитство. По всичко личеше, че то скоро ще бъде удовлетворено, защото небето на запад бързо притъмняваше и се чуваше боботенето на гръмотевици — все още бяха далеч, но приближаваха. Като армия в небето.

Джейкъбс все така се накланяше надясно, когато се движеше, обаче толкова се вълнуваше, че ми се стори подмладен. Кутийката от махагон стоеше на масичката. Телевизорът не работеше, но той беше включил лаптопа си.

— Погледни, Джейми! Красота!

На екрана се виждаше картата на Националната служба по метеорология и океанография, показваща стесняващ се оранжево-червен конус, преминаващ над окръг Касъл. Според специалистите бурята щеше да ни връхлети между седем и осем вечерта. Погледнах си часовника — беше пет и четвърт.

— Красиво е, нали? Нали?

— Щом казваш...

— Седни, но първо ми дай чаша вода, ако обичаш. Искаше обяснения, сега ще ги чуеш — мисля, че имаме достатъчно време. Въпреки че скоро ще потеглим на път. Ще вдигнем гълъбите, както се изразяват общите работници по панаирите — добави и се изкиска.

Извадих от хладилника бутилка и налях вода в кристална чаша (гостите в апартамент „Купър“ се радваха на невиджан лукс). Джейкъбс отпи и доволно премлясна — гледка, без която спокойно

можех да мина. Избоботи гръмотевица. Той се извърна по посока на звука и се усмихна като човек, очакващ среща с вярна приятелка, после отново насочи вниманието си към мен:

— Започвам. Слушай внимателно. Както ти е известно, натрупах доста пари, докато играех ролята на пастор Дани. Само че не ги пръснах за пътувания с частен самолет, за къщички за кучета с електрическо отопление и за позлатени кранове в банята. Инвестирах спечеленото в две неща. Първо, в спокойствие и в право на личен живот — до гуша ми бяха дошли езичниците, които с цяло гърло славят Христа; тези гледки ще ми държат влага до края на живота. Второ, в дузина частни детективски фирми (най-добрите, разбира се), намиращи се в най-големите градове на Америка. Възложих им да открият местонахождението на хора със сравнително редки заболявания. Общо осем на брой.

— Болни хора ли? Защо ми каза, че си издирвал излекуваните от теб?

— Не те излъгах. Моите хора откриха и такива, нещо като представителна извадка (не само ти се интересуваше от страничните ефекти), но основната им задача беше друга. През последните десет години издириха неколкостотин страдалци и редовно ме информираха за състоянието им. Данните се съхраняваха в картотека, за която отговаряше Ал Стампър; след напускането му аз се занимавам с досиетата. Мнозина нещастници вече не са между живите, замениха ги други. Нали знаеш, че хората се раждат за болести и за скърби?

Не продумах, вместо мен отговори гръмотевица. Небето на запад вече беше добило зловец черен цвят.

— Докато напредвах с изследванията...

— Момент! Тези проучвания бяха ли свързани с книгата „*De Vermis Mysteriis*“, Чарли?

Той се сепна, после се поусмихна:

— Браво на теб! Да, проучванията ми не само бяха свързани с въпросната книга, а се основаваха на нея. Известно ли ти е, че Прин полудял? До края на дните си живял в замък в Германия, изучавал висшата окултна математика и се хранил с бръмбари. Пуснал си дълги нокти, една нощ разкъсал с тях гърлото си и умрял на трийсет и седем, пишейки с кръвта си уравнения по пода на стаята.

— Сериозно?

Джейкъбс повдигна рамо, устните му отново се разтегнаха в крива усмивка:

— Кой знае? Доста поучителна история, ако е вярна, само че авторите на тези жития правели всичко възможно никой да не тръгне по стъпките на тези пророци. Повечето били вярващи хора, агенти на Небесната застрахователна компания. Но май се отплеснах. Друг път ще поговорим за Прин.

„Съмнявам се“ — казах си.

— Изследователската ми работа напредна, тогава моите детективи започнаха да пресяват болните. Стотиците страдалци бяха сведени до няколко дузини. В началото на годината останаха само десет души. През юни вече бяха само трима. — Той се приведе към мен. — Търсех онзи, когото мислено наричах пациент Омега.

— Последният, когото ще излекуваш.

Забележката ми сякаш го развесели:

— Хм, може да се каже и така. Защо пък не? И ето че стигнахме до тъжната история на Мери Фей. Имаме време колкото да ти я разкажа, после ще отидем в работилницата. — Засмя се дрезгаво и хрипливият му глас ми напомни за Астрид, преди да я излекува. — Май е правилно да я наричам „работилница Омега“. Тази обаче е и отлично оборудвана болнична стая.

— Където се разпорежда медицинската сестра Джени.

— О, тя е истинска находка, Джейми! Руди Кели нямаше да се справи... или щеше да побегне, квичейки като кученце с оса в ухото...

— Разказвай — подканих го. — Искам да знам в какво се забърквам.

Той се облегна назад:

— През седемдесетте някой си Франклин Фей се оженил за някоя си Джанис Шели. Двамата завършили магистратура в Катедрата по английски език към Колумбийския университет и започнали да преподават в едно и също учебно заведение. Франклин бил поет с няколко публикувани стихосбирки — чел съм ги и смятам, че са доста добри. С течение на времето е щял да се нареди сред най-великите майстори на мерената реч. Съпругата му написала дисертация върху Джеймс Джойс и преподавала английска и ирландска литература. През 1980 им се родила дъщеря.

— Мери.

— Точно така. През 1983 в рамките на двугодишна програма за обмен на кадри им предложили да преподават в Американския колеж в Дъблин. Следиш ли мисълта ми?

— Да.

— През лятото на 85-та, докато ти си свирил по участия, а пък аз баламосвах селяндурите с моите „портрети с мълнии“, семейство Фей решили да обиколят Ирландия, преди да се върнат в Щатите. Взели под наем кемпер (наричан „каравана“ от нашите британски и ирландски братовчеди) и потеглили на път. Веднъж спрели да обядват в крайпътен ресторант в графство Офали; няколко минути по-късно се сблъскали челно с фермерски камион. Господин и госпожа Фей загинали на място. Дъщеричката им, която седяла отзад на специално детско столче, била тежко ранена, но останала жива.

Пътният инцидент много приличаше на онзи, при който бяха убити съпругата и момченцето му. Тогава си мислех, че той го осъзнава, сега обаче не съм толкова сигурен. Понякога линиите на съдбите ни твърде много се сближават.

— Кемперът се движел по дясното платно вместо по лявото. Предполагам, че Франклин е попрекалил с бирата или с виното и е забравил, че в Ирландия движението е обратно. Мисля, че същото се е случило с един американски актьор... не се сещам за името му.

Аз го знаех, но не си направих труда да му го кажа.

— В болницата на няколко пъти прелели кръв на Мери. Сещаш ли се накъде бия? — попита и като поклатих глава, обясни: — Кръвта била заразна, Джейми. С прион — патологична белтъчна молекула, — причиняващ болестта на Кройцфелд-Якоб, наричана още „луда крава“.

Отново се чу гръм. Този път не приличаше на заплашително мърморене, а беше доста силен.

— Мери била отгледана от леля си и чичо си. Завършила гимназия с отличие, започнала работа като помощничка в адвокатска кантора, записала се в колежа, за да учи право, но след два семестъра напуснала и се върнала в кантората. Било през две хиляди и седма. Мери била заразна, но болестта се развила едва през миналото лято, когато се появили симптоми, наблюдавани при наркоманите и при страдащите от нервно разстройство. Мери напуснала работа и, разбира се, закъсала с парите. През октомври 2013 започнали физическите отклонения — миоклония^[5], атаксия^[6], припадъци. Прионът вече

разяждал мозъка ѝ. Едва след като ѝ направили лумбална пункция и ядрено-магнитен резонанс, се изяснило кой е виновникът.

— Господи! — изпъшках. Спомних си някогашна новинарска емисия, която бях гледал в мотел по време на поредното си турне, и кадрите се бяха запечатели в паметта ми: разкрячена крава лежи в мръсен обор, главата ѝ е клюмнала, очите ѝ са забелени, тя жално мучи, защото не може да се изправи.

— Господ не може да помогне на Мери Фей — промълви Джейкъбс.

— Ти обаче можеш.

Чарли само ме изгледа (погледът му ми се стори някак особен), после обърна глава и се втренчи в притъмняващото небе:

— Помогни ми Джейми. Няма да пропусна срещата си с мълнията. Чакам я цял живот. — Посочи махагоновата кутия и добави: — Вземи я. Вътре има нещо, което ще ми потрябва.

— Вълшебни лостчета вместо вълшебни пръстени.

Той поклати глава:

— Не и този път.

* * *

Взехме асансьора. Джейкъбс доуцука до фоайето, отпусна се на стол до незапалената камина и ми нареди:

— Отиди в склада в дъното на коридора в източното крило. Там ще намериш нещо, което досега избягвах.

„Нещото“ се оказа старомодна инвалидна количка с плетена седалка и с метални колела, които пищяха като прокълнати души. Докарах я във фоайето и помогнах на Чарли да се качи на нея. Той протегна ръце за махагоновата кутия; дадох му я, макар и доста неохотно, и видях как я притисна до гърдите си, сякаш беше бебе. Хванах ръчките на инвалидната количка и докато я прекарвах през ресторанта на път към кухнята, Джейкъбс поднови разказа си. Всъщност първо ми зададе въпрос:

— Знаеш ли защо госпожица Фей се е отказала от следването?

— Защото се е разболяла.

Той неодобрително поклати глава:

— Явно не си слушал внимателно. По това време болестта още не се била развила.

— Може би е решила, че правото не ѝ допада. Или се е издънила на изпитите.

— Нито едното, нито другото. — Той се обърна към мен и ми намигна като дърт развратник. — Мери Фей е съвременна героиня, самотна майка. Сега синът ѝ Виктор е на седем години. Не съм го виждал — тя не ми позволи, — обаче ми показа негови снимки, докато разговаряхме за бъдещето. Напомни ми за моето момченце.

Стигнахме до вратата към товарната рампа, обаче аз не я отворих.

— Детето също ли е болно? — попитах.

— Не. Не още.

— Ще се разболе ли?

— Не може да се каже със сигурност. Кръвните проби са отрицателни. Поне засега. — Отново избоботи гръмотевица. Усилващият се вятър разтърси вратата и засвири в стрехите. — Хайде, Джейми. Нямаме време за губене.

* * *

Дори да си помагаше с бастуна, Чарли не можеше да слезе по стръмните стълби на товарителната площадка, затова го свалих на ръце. Бях поразен — беше станал лек като перце. Настаних го на дясната седалка на количката за голф и седнах зад кормилото. В момента, в който се отклонихме от чакълената пътека и излязохме на наклонената поляна зад хотела, чухме поредния гръм. Загледах се в облаците на запад, напомнящи на лилаво-черни камари, и видях как мълнии прорязаха на три места подутите им търбуси. Беше ясно, че бурята няма да ни отмине, и когато връхлетеше, щеше да разтърси света ни.

Чарли промърмори:

— Помниш ли как преди много години ти разказах, че железният стълб на Върха в небето привлича мълниите?

— Да.

— Идвал ли си някога тук, за да видиш това чудо с очите си?

— Не — излъгах без капчица колебание. Случилото се през 1974 засягаше само двама ни с Астрид. Може би щях да разкажа на Бри, ако ме беше попитала за първата жена, с която съм спал, но не и на Чарли Джейкъбс. За нищо на света!

— В „*De Vermis Mysteriis*“ Прин разказва за „грамадния механизъм, задвижващ вселената“ и за реката от енергия, която го хранва. Нарича я...

— *Potestas magnum universum* — казах.

Джейкъбс ме изгледа и бухлатите му вежди политнаха към мястото, където навремето е била линията на косата му:

— Виж ти! Май съм те подценил. Никак не си глупав!

Нов порив на вятъра разлюля отдавна некосената трева и по нея пробягаха вълнички. Въздухът още беше топъл. Знаех, че чак когато се разхлади, ще завали дъжд.

— Тази *potestas magnum universum* всъщност е мълния, нали? — попитах.

— Грещиш, Джейми — меко каза той. — Въпреки високото напрежение мълнията е само струйка енергия, една от многото, хранващи онова, което наричам тайно електричество. От своя страна, то, макар и грандиозно, е само приток, вливащ се в могъща сила, недостъпна за човешкия разум. Това е *potestas magnum universum*, за която пише Прин и която се надявам днес да впримча. Мълниите и това — той вдигна кутията, която стискаше в костеливите си пръсти, — са само средства за постигане на целта.

Навлязохме в гората и продължихме по пътеката, по която беше минала Джени след набега си в кухнята. Клоните се полюшваха над нас, листата, които скоро щяха да бъдат обрулени от вятъра и от градушката, водеха оживен разговор. Рязко отместих крак от педала и като всички задвижвани с акумулатор превозни средства количката веднага спря.

— Ако наистина си решил да се добереш до тайните на вселената, Чарли — промърморих, — предпочитам да пасувам. Изцеленията са достатъчно стряскащи. Доколкото разбирам, говориш за... не знам как да се изразя... за нещо като *врата*.

„*Малка врата* — помислих си. — *Вратичка, обвита с мъртъв бръшлян.*“

— Успокой се — промърмори той. — Да, има врата — Прин пише за нея, мисля, че и Астрид я описа, — но аз не искам да я отворя, а само да надникна през ключалката.

— *Защо*, за Бога?

Чарли ме изглежда с неописуемо презрение:

— Дали все пак не си кръгъл глупак? Как се нарича вратата, която е затворена за цялото човечество?

— Защо не ми кажеш?

Той въздъхна, сякаш се беше уверил, че съм безнадежден случай.

— Тръгвай, Джейми.

— Ами ако откажа?

— Ще вървя пеш, а когато краката престанат да ми се подчиняват, ще пълзя.

Разбира се, блъфираше. *Не можеше* да продължи без мен. Само че тогава не го знаех, затова отново потеглих.

* * *

Хижата, в която се бях любил с Астрид, вече я нямаше. На мястото на някогашната порутена къщурка с продънен покрив и със стени, нашарени с графити, беше построена кокетна бяла къщичка със зелени врати и прозорци. Пред нея се простираше квадратна морава, имаше и няколко лехи с красиви цветя, които до вечерта щяха да са унищожени от бурята. На изток от къщичката асфалтираното шосе се превръщаше в черен път, по който преди безброй години с Астрид отивахме до Върха в небето и който свършваше до стръмната гранитна скала с железния стълб, устремен към черното небе.

Джени (с блуза на цветя и с белия панталон от сестринската униформа) стоеше на площадката пред входната врата, беше скръстила ръце на гърдите си и с длани обхващаше лактите си, сякаш й беше студено. На шията й висеше стетоскоп. Спрях пред къщичката, сляхох и заобиколих количката, за да помогна на Джейкъбс да слезе. Джени се приближи до нас.

— Слава богу, че дойдохте! — изкрещя, опитвайки се да надвика вихъра, който превиваше клоните на боровете и на елите. — Помислих

си, че сте се отказали! — Проблесна мълния, последвана от гръм, и Джени потрепери.

— Влез вътре! — извиках ѝ. — Веднага! — Вятърът беше станал леденостуден и потната ми кожа като термометър отбеляза промяната в температурата. Бурята щеше да ни връхлети след броени минути.

Хванахме от двете страни Джейкъбс и го затърсихме нагоре по стъпалата. Вятърът ту развяваше жалките останки от косата му, ту ги сплъстяваше върху главата му. Той държеше бастуна и притискаше до гърдите си махагоновата кутия. Чух силно шумолене, погледнах към Върха в небето и видях как по полегатата скала се търкалят отломки от гранита, отчупили се при други бури, и падат във водата.

Най-сетне се озовахме в антрето; Джени се опита да затвори вратата, но не можа. Побързах да ѝ помогна, обаче и аз едва се справих. След това воят на вятъра стихна. Чувах скърцането на дървения скелет на къщичката, ала тя изглеждаше доста солидна и не вярвах вихърът да я отнесе. А железният стълб щеше да служи като гръмоотвод и да ни предпази от мълниите. Поне така се надявах.

— В кухнята има половин бутилка уиски. — Джейкъбс се задъхваше, но изглеждаше спокоен. — Освен ако не си я довършила, госпожице Ноултън.

Тя поклати глава. Беше бледа като платно, очите ѝ блестяха — не защото се беше просълзила, а от страх. Подскачаше като ужилена при всяка гръмотевица.

— Налей ми мъничко — нареди ми Джейкъбс. — Един пръст, не повече. Налей и на себе си, и на госпожицата. Ще вдигнем тост за успеха на начинанието ни.

— Не искам нито питие, нито тостове — промърмори Джени. — Единственото ми желание е този кошмар да свърши по-бързо. Как можах да се забъркам?

— Иди в кухнята, Джейми! — повтори бившият ми пастор. — Донеси три питиета и побързай. Времето лети.

Бутилката беше на шкафа до умивалника. Извади от шкафа три чаши за сок и налях във всяка по малко уиски. Избягвах да пия, защото се страхувах, че алкохолът ще събуди някогашния ми глад за наркотици, ала тази вечер нямаше да мина без питие. Върнах се в дневната, обаче Джени я нямаше. Мълния озари в синьо прозорците, лампите примигнаха за миг, но не угаснаха.

— Отиде при нашата пациентка — обясни Джейкъбс. — Ще изпия и нейната дажба. Освен ако ти не я искаш.

— Знам защо ме изпрати в кухнята, Чарли! — сопнах се. — За да поговориш насаме с нея.

— Глупости! — Той се усмихна... половинчато. Засегнатата от инсульта половина от лицето му остана сериозна и напрегната, сякаш казваше: „*Знаеш, че лъжа, но вече няма връщане назад. Нали така?*“

Подадох му чашата, а онази, която беше за Джени, оставих на масичката до канапето, върху която артистично бяха подредени списания, оформящи ветрило. Хрумна ми, че може би за пръв път бях обладал Астрид на същото място, на което сега стоеше масичката. „*Чакай, миличък, не мърдай* — каза ми тогава, след малко добави: — *Прекрасно е!*“

Джейкъбс вдигна чашата:

— Да пием за...

Глътнах на един дъх уискито, преди Чарли да довърши тоста.

Той укоризнено ме изгледа и изпи чашата почти до дъно — само една капка се стече от парализираната страна на устата му.

— Отвращавам те, нали? Много съжалявам. Дори не подозираш колко много.

— Не изпитвам отвращение, а страх. Страхувам се от всеки, който заиграва с непонятни за него сили.

Той взе напитката, предназначена за Джени. Вдигна я да отпие и стъклото увеличи като лупа парализираната половина от лицето му.

— Мога да поспоря, но вече е безсмислено. Бурята скоро ще ни връхлети, а когато небето отново се проясни, взаимоотношенията ни ще са приключили. Но бъди мъж и признай, че те изгаря любопитство. До голяма степен тъкмо то те подтикна да дойдеш тук. Искаш да *знаеш*. Също като мен. И като Прин навремето. Против волята си тук е само горката Джени. Тя плаща дан на любовта си. Присъствието ѝ е продиктувано от благородство — нещо, с което ние с теб не можем да се похвалим.

Вратата зад него се отвори. Лъхна ме миризмата на болнична стая — на урина, лосион за тяло, дезинфектант. Джени затвори вратата и изтръгна чашата от ръката на Джейкъбс. Изгълта уискито, направи гримаса и сухожилията на шията ѝ се изпънаха.

Чарли се приведе над бастуна и се втренчи в нея:

— Нима...

— Да. — Избумтя гръмотевица, Джени изпищя и изпусна празната си чаша, която се изтъркала по килима.

— Върни се при нея. След малко ще дойдем и ние с Джейми.

Тя се върна в болничната стая, без да продума. Джейкъбс се обърна към мен:

— Слушай внимателно. Като влезем, вляво ще видиш бюро. В най-горното чекмедже е револверът, който ми намери Сам. Надали ще се наложи да го използваш, но ако възникне необходимост... не се колебай нито за миг.

— Да му се не види, какво очакваш да...

— Помниш, че говорихме за една малка врата. Вратичка, която води към смъртта. Рано или късно всеки от нас се смалява, докато накрая остават само разумът и духът му — така смалени минаваме през отворената вратичка, а телата ни остават като захвърлени ръкавици. Понякога смъртта е естествена и проявява милосърдие, слагащо край на страданията ни. Твърде често обаче е като убиец — жесток, безчувствен, без капчица състрадание. Убиец, който покоси жена ми и момченцето ми при нелепа катастрофа. Който отне и живота на сестра ти. Те са само трима от милиони други. През целия си живот се опълчвах срещу всички, опитващи се да оправдаят безсмислието на преждевременната смърт с абсурдни обяснения за вярата в Бог и с детски приказки за рая. Нелепи аргументи, които не ме утешаваха, не са утешавали и теб, предполагам. И все пак... там има *нещо*.

„Да — помислих си в мига, в който стъклата на прозорците задрънчаха от поредната силна гръмотевица. — *Зад вратата има нещо и нещо ще се случи. Ще е много страшно. Освен ако не го предотвратя.*“

— По време на експериментите си се натъквах на намеци за „нещото“. Виждах смътните му очертания във всяко изцеление с помощта на тайното електричество. Дори страничните ефекти, които си забелязал, донякъде ме убедиха в съществуването му. Те са откъслечни фрагменти от неизвестното, съществуващо отвъд пределите на живота ни. Няма човек, който понякога да не се е питал какво има зад стената на смъртта. Днес, Джейми, ще го видим с очите си. Искам да разбера какво се е случило с жена ми и със сина ми.

Искам да разбера какво ни е подготвила вселената след края на земния ни път. И ще го науча!

— Не ни е дадено да го видим! — изхриптях; толкова бях потресен, че гласът ми изневеряваше, но въпреки воя на вятъра Джейкъбс ме чу.

— Нима не мислиш за Клеър всеки ден? Нима не се питаш дали още *съществува* някъде? — Той кимна, сякаш бях отговорил утвърдително. — Разбира се, не отричай. Скоро ще научим отговорите. Ще ги научим от Мери Фей.

— Какви ги говориш? — Устните ми бяха изтръпнали, но не от алкохола. — Как ще ти каже какво има отвъд, ако я излекуваш?

Джейкъбс ме изгледа така, сякаш се питаше как е възможно да съществува толкова глупав човек.

— Няма да я излекувам. Осемте заболявания, които споменах, бяха избрани тъкмо защото тайното електричество *не може* да ги изцели.

Шумът на вятъра прерасна във вой, първите капки дъжд затрополиха по западната стена на къщичката толкова силно, все едно някой я замеряше с шепи камъчета.

— Госпожица Ноултън е изключила апарата за командно дишане, докато с теб пътувахме насам. Мери Фей е починала преди петнайсет минути. Кръвта ѝ изстива. Компютърът в главата ѝ, повреден от болестта, но все още превъзходен, вече не работи.

— Намислил си... наистина ли си намислил... — Не можах да довърша изречението. Бях потресен.

— Да. Посветих дълги години на проучванията и на опитите, за да стигна дотук, обаче ще направя онова, което не посмя да изречеш. Мълниите ще са пътят ми към тайното електричество, а то ще е моят проводник към *potestas magnum universum* и аз ще върна Мери Фей към живота... най-малкото към някакво подобие на живот. Ще науча какво има отвъд вратата към Царството на смъртта. Ще ми го разкаже човек, който е бил там.

— Ти си луд! — Тръгнах към вратата. — Отказвам да участвам в това безумие.

— Не мога да ти попреча, щом си решил да си тръгнеш — спокойно отбеляза Джейкъбс, — въпреки че е безразсъдно да си на открито в такава буря. Ще размислиш ли, ако ти кажа, че ще продължа

и без теб, излагайки на риск не само живота на госпожица Ноултън, но и моя? Каква печална ирония на съдбата ще бъде, ако тя загине малко след спасяването на Астрид, нали?

Обърнах се, без да пусна валчестата дръжка на вратата, разтърсвана от поривите на вятъра. Дъждът валеше като из ведро, поредната мълния за миг очерта на килима яркосин правоъгълник.

— А ти ще разбереш какво се е случило с Клеър.

— Гласът му беше тих, убедителен — гласът на пастор Дани, омайващ публиката на панаирджийските представления. Гласът на дявол изкусител. — Вероятно ще си поговориш с нея... ще чуеш как ти казва, че те обича. Няма ли да е прекрасно? Разбира се, при условие, че тя още е разумно същество. *Не искаш ли да разбереш истината?*

Отново проблесна светкавица и от процепа в закопчалката на махагоновата кутия се промъкна зеленикавопурпурна светлинка — мярна се за миг и угасна.

— Ще ти кажа още нещо, за да успокоя съвестта ти — Мери Фей даде писменото си съгласие за този експеримент. Документацията е изрядна, разполагам и с подписано от госпожица Фей разрешение по свое усмотрение да прекратя извънредните мерки за поддържане на живота ѝ. В замяна на възможността да използвам за кратко и с необходимото уважение тленните ѝ останки, ще преведа щедра сума в попечителския фонд на сина ѝ — парите ще му стигнат да живее охолно дълги години. Няма да има жертви, Джейми.

„Така твърдиш ти — казах си. — Но дали да ти вярвам?“

Блесна светкавица, разнесе се силен гръм. Миг преди това чух тихо щракане. И Джейкъбс го чу.

— Настъпи моментът, Джейми. Какво решаваш — идваш ли с мен, или си тръгваш?

— Ще дойда — прошепнах. — И ще се моля опитът да е неуспешен. Защото това не е експеримент, Чарли, а дяволско дело.

— Мисли си каквото щеш и се моли колкото си искаш. Може пък молитвите да ти помогнат повече, отколкото помогнаха на мен навремето... макар че е малко вероятно.

Отвори вратата и аз го последвах в стаята, в която беше умряла Мери Фей.

[1] Книги, даващи указания за призоваване на ангели и демони и за придобиване на просветление и магически сили, разпространявани в Европа през Средновековието. Църквата преследвала магьосниците, затова дневниците им се пазели в тайна, за да не бъдат изгорени. — Б.пр. ↑

[2] „Седемдесет и шест тромбона“ — най-известната песен от мюзикъла „Музикантът“ (1957), заснет като телевизионен сериал през 2003. Често се изпълнява от военни оркестри. — Б.пр. ↑

[3] Популярна песен, написана от Сами Фейн през 1938 и впоследствие изпълнявана от редица прочути певци, сред които са Рей Чарлс, Сара Вон, Нийл Седака, Уили Нелсън и много други. — Б.пр. ↑

[4] Заглавието на разказа от М. Р. Джеймс, написан през 1908, е и заглавие на стихотворение от Робърт Бърнс. — Б.пр. ↑

[5] Бързи свивания на мускули или на мускулни групи (главно на крайниците.) — Б.пр. ↑

[6] Неспособност за координиране на волевите мускулни движения. — Б.пр. ↑

XIII

ВЪЗКРЕСЯВАНЕТО НА МЕРИ ФЕЙ

Големият прозорец в стаята, в която беше умряла Мери Фей, гледаше на изток, но бурята вече бушуваше с пълна сила и през стъклото се виждаше само тъмносребрифта завеса от дъжд. Светлината на нощната лампа не прогонваше сенките, загнездили се в помещението. Неволно се блъснах в писалището, което беше споменал Джейкъбс, обаче не се сетих за револвера в най-горното чекмедже. Вниманието ми беше приковано към мъртвата жена на болничното легло. Виждах я добре, защото мониторите бяха изключени и стойката за системите беше преместена в ъгъла.

Мери беше красива. Смъртта беше заличила следите от болестта, поразила мозъка ѝ, и лицето ѝ — бяло като алабастър, оброчено от разкошна тъмнокестенява коса — беше като релефно изображение върху камей. Очите ѝ бяха затворени, гъстите мигли докосваха страните ѝ. Беше завита до раменете с чаршаф, ръцете ѝ бяха скръстени отгоре на гърдите ѝ. Строфи от стихотворение, изучавано в час по литература в дванайсети клас, мелодично отекнаха в ума ми: „*Косата ти — от хиацинт, лицето ти — божествено... подобно статуя стоиш...*“^[1]

Джени Ноултън стоеше до вече ненужния апарат за командно дишане и кършеше ръце.

Пак блесна светкавица и за миг освети железния стълб, забит в гранитната скала преди бог знае колко време, за да отправял предизвикателства към бурите.

Джейкъбс ми подаде кутията:

— Помогни ми, Джейми. Не бива да губим нито миг. Вземи кутията и я отвори. Останалото е моя работа.

— Недей — промълви Джени. — Остави я да почива в мир, за Бога!

Може би Чарли не я чу заради барабаненето на дъжда и воя на вятъра. Аз пък се престорих, че не съм я чул. Тъкмо така се обричаме

на проклятие — правим се, че не чуваме гласа, който ни моли да престанем. Докато не е станало прекалено късно.

Отворих кутията. Вътре нямаше нито лостчета, нито пулт, а метална диадема, тясна като каишката на официална момичешка обувка. Джейкъбс я извади внимателно, почти благоговейно, и леко раздалечи краищата ѝ. Видях я да се разтяга, а при следващата светкавица, отново предшествана от тихо изпукване, по диадемата пробяга зелена светлина и за миг мъртвото парче метал заприлича на нещо друго. Може би на змия.

— Госпожице Ноултън, вдигни главата на Мери — нареди Джейкъбс.

Джени поклати глава — толкова силно, че косата ѝ се разпиля.

Той въздъхна:

— Тогава ти го направи, Джейми.

Приближих се до леглото, чувствайки се като човек, който сънува. Мислех си за Патриша Фармингдейл, която си сипала сол в очите, за да се ослепи. За Емил Клайн, който ял пръстта от двора на къщата си. За Хю Йейтс, наблюдаващ как на мястото на вярващите в църковния шатър на пастор Дани се появили грамадни мравки. „*Всяко изцеление си има цена*“ — казах си.

Поредно изпукване, поредна мълния, последвана от гръм, който разтресе къщичката. Нощната лампа угасна. За миг стаята потъна в мрак, после забуча генератор.

— Побързай! — с треперещ от болка глас извика Чарли. Дланите му бяха изгорени от диадемата, но не я пускаше. Беше последният му проводник, последният му канал към *potestas magnum universum* и бях сигурен (и тогава, и сега), че нямаше да я пусне дори ако загине от токов удар. — Повдигни главата ѝ, преди мълнията да удари железния стълб!

Подчиних се. Кестенявата ѝ коса сякаш се стече от съвършеното (и съвършено неподвижното) ѝ лице и образува тъмно езерце върху възглавницата. Джейкъбс застана до мен и се наведе, задъхвайки се от вълнение. От устата му лъхаше мирис на старост и на болест. Хрумна ми, че ако беше изчакал няколко месеца, лично щеше да изследва отвъдното. Само че желанието му беше друго. Всяка утвърдена религия се основава на свещена загадка, която поддържа вярата и заради която фанатично вярващите са готови да загинат от

мъченическа смърт. Искаше ли Джейкъбс да разбере какво има зад вратата към Царството на смъртта? Да. Но (вярвам го с цялото си сърце) имаше и друго, още по-силно желание — да оскверни загадката. Да я извади на светло, пред очите на всички и да закрещи: „Вижте за какво са били кръстоносните ви походи и убийствата в Божието име! Хубавичко я разгледайте! Е, харесва ли ви?“

— Косата... повдигни косата й. — Той се обърна към жената, трепереща в ъгъла, и гневно й кресна: — Да му се не види, казах ти да я острижеш!

Джени не отговори.

Повдигнах косата на Мери Фей. Беше мека и тежка като коприна и аз разбрах защо Джени не я е отрязала — сърце не й е давало.

Джейкъбс сложи тънкия метален обръч на челото на Мери така, че да прилепне до слепоочията й, изправи се и промърмори:

— Дотук добре.

Внимателно отпуснах на възглавницата главата на мъртвата, вгледах се в тъмните мигли, докосващи страните й, и ми хрумна нещо успокояващо: експериментът ще се провали. Едно е да лекуваш болни хора, съвсем друго — да възкресиш жена, която е починала преди петнайсет минути... не, преди половин час. Беше невъзможно! Дори ако под въздействието на високото напрежение главата й помръднеше или пръстите й потрепераха, това нямаше да означава нищо повече от потръпването на жабешко краче при опитите с галваничен ток. Какво се надяваше да постигне лудият пастор? Дори ако мозъкът на Мери не беше разяден от болестта, вече се разлагаше. Мозъчната смърт е необратима — дори аз знаех този факт.

Отдръпнах се от леглото и попитах:

— А сега какво, Чарли?

— Ще чакаме. Няма да е дълго.

* * *

След трийсетина секунди лампата на нощното шкафче отново угасна, но повече не се включи; сега вятърът бучеше толкова силно, че заглушаваше бученето на генератора. След като сложи металната лента на челото на Мери Фей, Джейкъбс сякаш загуби интерес към нея.

Приблужи се до прозореца, сложи ръце зад гърба си и се загледа навън, както капитан, застанал на мостика, се взира в хоризонта. Плътната завеса на дъжда закриваше железния стълб, но щяхме да го видим, когато го удареше мълния. Ако го удареше. Още не се беше случило. „*Може би все пак има Бог — помислих си — и днес не е на страната на Чарлс Джейкъбс.*“

— Къде е пултът за управление? — попитах. — Къде е проводникът към стълба?

За пореден път той ме изгледа така, както хората гледат малоумните:

— Невъзможно е да управляваш енергията, предизвикваща мълниите. Напрежението е толкова високо, че ще овъгли дори пулт от титаний. А проводникът... *си ти, Джейми.* Не се ли досети защо си тук? Нима си въобразяваше, че съм те повикал, за да ми *готвиш*?

Идваше ми да се плесна по челото — как не се бях сетил досега? През цялото време тайното електричество е било в мен, като и в другите изцелени от пастор Дани. Понякога то спеше като болестта, притаявала се толкова дълго време в мозъка на Мери Фей. Друг път се събуждаше и принуждаваше хората да ядат пръст, да изсипват сол в очите си или да се обесят на панталона си. Вратичката се отключваше с два ключа. Мери Фей беше единият.

Другият бях аз.

— Чарли, прекрати това безумие!

— Да го прекратя ли? Май безумецът си ти!

„*Не, ти си — казах си. — Аз вече разсъждавам трезво. Дано само не е твърде късно.*“

— Чарли, чуй ме. Отвъд дебне нещо. Астрид го нарече Майката. Надали ще пожелаете да я видите. Аз не искам.

Наведох се да махна от челото на Мери металната лента. Джейкъбс ме сграбчи и ме дръпна назад. Би трябвало с лекота да се изтръгна от измършавелите му ръце, но не можах... поне в първия момент. Лудостта му беше вдъхнала нечовешка сила.

Заборичкахме се в полумрака, изпълнен с призрачни сенки. Внезапно вятърът стихна. Дъждът отслабна. През прозореца отново се виждаха железният прът и дъждовните рекички в бръчките на изпъкналото гранитно чело, наречено Върха в небето.

„*Слава Богу — помислих си. — Бурята преминава.*“

Престанах да се дърпам тъкмо когато бях на косъм да се изтръгна от хватката на Чарли и така пропуснах възможността да предотвратя ужасното деяние. Оказа се, че бурята само си е поемала дъх, преди да предприеме решителното нападение. Вятърът отново задуха (вече беше ураганен) и секунда преди проблясъка на поредната мълния се почувствах като през онзи далечен ден, когато бях тук с Астрид — косата ми настръхна, въздухът се сгъсти и сякаш се превърна в наелектризирано моторно масло. Този път обаче нямаше пукот, а ТРЯСЪК, все едно някой стреля с малокалибрена пушка. Джени ужасено изпищя.

Назъбена огнена стрела изскочи от облаците, удари железния стълб и го оцвети в синьо. В главата ми зазвуча страховит хор от нечовешки вопли и аз разбрах, че чувам гласовете на изцелените от Чарлс Джейкъбс и на онези, на които беше правил „портрети с мълнии“. Пищяха не само пострадалите от страничните ефекти на лечението, а всички... и бяха хиляди. Ако воплите бяха продължили още десетина секунди, щях да полудея, но те стихнаха в мига, в който електрическият огън около стълба изчезна и металът се обагри във вишневочервено.

Гръм разтресе небето, дъждът се усили, западаха едри парчета град.

— *Господи!* — изкрещя Джени. — *Господи, погледнете!*

Металният обръч около главата на Мери Фей пулсираше с ярка зелена светлина. Виждах я не само с очите си. Тя сияеше и в дълбините на мозъка ми, защото бях контактът. Бях проводникът. Тъкмо когато светлината започна да избледнява, още една мълния удари железния стълб. Хилядите гласове отново застанаха. Обръчът вече не беше зелен, а искрящо бял, и светлината беше толкова ярка, че щеше да ме ослепи. Стиснах клепачи и с длани затулих ушите си. В мрака пред мен остана послеобразът на диадемата, вече обагрена в небесносиньо.

Писъците в главата ми стихнаха. Отворих очи и видях, че сиянието около металния обръч постепенно избледнява. Джейкъбс като омагьосан се взираше в трупа на Мери Фей. От изкривената му от инсулта уста се стичаше слюнка.

Градушката удари като за последно и спря. Дъждът вече не се лееше като из ведро. Мълния удари дърветата отвъд Върха в небето, но

бурята се отдалечаваше на изток.

Джейни избяга от стаята. Чух как се блъсна в нещо, докато прекосяваше дневната, чух и трясъка на външната врата, която при отварянето се блъсна в стената. Госпожица Ноултън си беше отишла.

Джейкъбс дори не забеляза, че я няма. Наведе се над мъртвата, чиито очи бяха затворени и тъмните мигли докосваха страните ѝ. Сега диадемата беше само парче метал — сиянието беше изчезнало. Не знаех дали челото на Мери е изгорено, защото ако имаше рана, тя беше под обръча. Всъщност надали се беше случило, иначе щях да усетя миризмата на изгоряла плът.

— Събуди се! — заповяда Джейкъбс. Мери не отвори очи и той изкрещя: — Събуди се! — Разтърси я за рамото — отначало леко, после силно. — Събуди се! Събуди се, мамка ти, събуди се! — Докато я разтърсваше, главата ѝ клюмаше ту наляво, ту надясно, като че ли в знак на отрицание. — СЪБУДИ СЕ, ГАДИНО, СЪБУДИ СЕ!

Ако продължаваше така, щеше да събори мъртвата на пода; не биваше, не можех да допусна поредната гавра с мъртвата. Хванах го за рамото и го дръпнах. Политнахме назад, сякаш бяхме непохватни танцьори, и се ударихме в бюрото.

Той се обърна към мен, лицето му беше изкривено от гняв и безсилие:

— *Пусни ме! Пусни ме! Спасил ти жалкия животец и настоявам да...*

После се случи нещо.

* * *

От леглото се чу мърморене. Отслабих хватката си. Мъртвата лежеше в същата поза, само ръцете ѝ се бяха разперили, докато Чарли я разтърсваше.

„Вятърът е“ — помислих си. Ако разполагах с време, сигурно щях да си внуша, че съм чул само шума на вятъра, но преди да се замисля, звукът се повтори: жената на леглото тихичко мърмореше.

— Съживява се — промърмори Чарли. Очите му бяха изскочили от орбитите като на жаба, стисната в юмрука на жестоко дете. — Връща се при нас. *Жива е.*

— Не е! — възкликнах.

Дори да ме чу, той не ми обърна внимание. Интересуваше го само мъртвата, чието бледо лице сякаш плаваше сред сенките, превзели стаята. Пристъпи към нея като капитан Ахав на палубата на кораба „Пекуд“, влачейки болния си крак. Прокарваше език по устните си и се задъхваше.

— Мери! — извика. — Мери Фей!

Отново мърморене — тихо и приглушено. Очите на мъртвата останаха затворени, но аз изтръпнах от ужас, като видях как се движат под клепачите ѝ сякаш тя сънуваше.

— Чуваш ли ме? — попита Джейкъбс с почти похотливо нетърпение. — Дай знак, ако ме чуваш.

Мърморенето продължи. Чарли сложи длан на лявата гърда на жената и ме погледна. Не можах да повярвам на очите си — той се усмихваше. В полумрака ми се стори, че гледам ухилен череп.

— Сърцето ѝ не бие — каза ми. — Обаче е жива. *Жива е!*

„Грешии — помислих си. — Тя чака. Но чакането е към края си.“

Джейкъбс отново се обърна към леглото и се наведе така, че наполовина парализираното му лице почти се допираше до лицето на мъртвата — Ромео с неговата Жулиета.

— *Мери!* Мери Фей! Върни се при нас и ни разкажи какво видя!

Трудно ми е да мисля за всичко, което се случи после, камо ли да го опиша, обаче съм длъжен да го сторя — най-малкото като предупреждение към всеки, наумил си подобен сатанински експеримент; надявам се, че разказът ми ще го накара да се откаже.

Тя отвори очи.

Мери Фей отвори очи, но те вече не бяха очи на човешко същество. Мълнията беше разбила ключалката на врата, която никой не бива да отваря, и Майката мина през нея.

* * *

Отначало очите бяха сини. Светлосини. И празни. Взираха се в тавана през лицето на Джейкъбс, изкривено от нетърпение, взираха се през тавана и през небето, покрито с облаци над него. После се

обърнаха към Чарли. Забелязаха го и в тях се появи някакво разбиране... някакво осъзнаване. Тя отново промърмори, макар че нито веднъж не си беше поела въздух. И как да си поеме, като беше мъртва? Живи бяха само нечовешките втречени очи.

— Къде беше, Мери Фей? — Гласът на Чарли трепереше. Слюнката продължаваше да капе от изкривената му уста и оставяше мокри петна по чаршафа. — Къде беше и какво видя? Какво ни чака след смъртта? *Какво има отвъд?* Каж ми!

Главата ѝ запулсира, сякаш мъртвият мозък се беше уголемил и разпъваше черепа. Очите ѝ започнаха да потъмняват — добиха цвета на лавандула, станаха виолетови, след това — индиговосини. Тя се усмихна, после устните ѝ се разтегнаха в грозна гримаса, оголваща зъбите ѝ. Ръката ѝ като паяк пропълзя по завивката и сграбчи китката на Джейкъбс. Той се стресна, като усети студените ѝ пръсти, и опитвайки се да запази равновесие, замахна със свободната си ръка. Хванах я и така ние тримата — двама живи и една мъртва — се съединихме. Главата на Мери пулсираше. Уголемяваше се. *Разплуваше се.* Тя вече не беше красива; дори вече не беше човешко същество.

Стаята не изчезна, обаче разбрах, че е илюзия. Илюзия бяха къщичката, гранитната скала с железния стълб, курортът. Светът на живите беше илюзия. Онова, което смятах за действителност, беше параван, тънък като износен найлонов чорап.

Истинският свят беше зад него.

Базалтови колони се извисяваха към черно небе, надупчено с виещи звезди. Навярно колоните бяха останки от някогашен грамаден град сред пустиня. Пустиня, която не беше пуста. През нея се точеше широка и наглед безкрайна колона от голи човешки създания, които вървяха с наведени глави и често залитаха. Кошмарната процесия се простираше докъдето поглед стига. Съпровождаха я същества, подобни на мравки, повечето бяха черни, някои — тъмночервени като венозна кръв. Щом някой човек паднеше, мравкоподобните се нахвърляха върху него, хапеха го и го блъскаха, докато нещастникът (или нещастницата) се изправеше. Видях младежи и възрастни жени. Видях момичета и момчета в юношеска възраст с бебета на ръце. Видях деца, които се опитваха взаимно да си помагат. Лицата на всички в процесията изразяваха неописуем ужас.

Вървяха под виещите звезди, падаха, мравкоподобните ги хапеха и ги принуждаваха да се изправят — по ръцете, краката и гърдите им зееха безкръвни рани. Безкръвни, защото всички бяха мъртви. Глупавият мираж на земния живот беше изчезнал и вместо рая, обещан им от проповедниците от всички вероизповедания, след смъртта ги чакаха останките от мъртъв град под небе, представляващо параван. Звездите всъщност не бяха звезди, а дупки, и воят, разнасящ се от тях, идваше от действителната *potestas magnum universum*. Пространството отвъд небето беше обитавано от същности — живи, всемогъщи, безумни.

Чарли беше казал, че страничните ефекти са останки от неведома същност отвъд пределите на човешкия живот; тази същност беше наблизо в това стерилно място — призматичен свят на налудничава истина, която би отнела разума на всеки, успял да я зърне. Мравкоподобните се подчиняваха на същностите също както маршируващите голи мъртъвци се подчиняваха на мравкоподобните.

Може би това не беше град, а подобие на мравуняк, в който всички мъртви човеци бяха поробвани, преди да бъдат изядени. Дали след това умираха окончателно? Надали. Против волята си си спомних куплета, който Бри беше цитирала в имейла си: „*Не е мъртво онова, що лежи във вечността; в небивали еони ще умре дори смъртта.*“

Сред маршируващите в кошмарната процесия бяха Патси Джейкъбс и Мори Марката... също и Клеър, която заслужаваше да отиде в рая, а беше попаднала в този стерилен свят под празните звезди, в царството на мъртвите, в което мравкоподобните стражи ту пълзяха, ту вървяха изправени и лицата им имаха ужасяваща прилика с човешките. „*Този кошмар е задгробният живот, отреден не само на грешниците, но на всеки от нас*“ — помислих си.

Почувствах, че разумът ме напуска. Испитах облекчение и за малко не позволих на безумието да ме завладее. Хрумна ми мисъл, която тогава ми помогна да съхраня разума си и в която се вкопчвам и сега: „*Може би този кошмарен пейзаж е илюзия.*“

— *Не!* — извиках.

Маршируващите мъртъвци ме чуха и се обърнаха към мен. Мравкоподобните също се извърнаха — челюстите им скърцаха, противните им (но *интелигентни*) очи злобно се взираха в мен. Разнесе се страховит трясък, небето над нас започна да се разтваря.

През процепа се промуши грамаден черен крак, обрасъл с бодливи косми и завършващ с нокти, всеки от които беше човешко лице. Нещото, на което принадлежеше кракът, искаше само едно: да заглуши гласа на отрицанието.

Това беше Майката.

— Не! — извиках отново. — *Не, не, не, не!*

Видението беше породено от връзката ни с възкресената мъртва — разбрах го, въпреки че страхът замъгляваше разума ми. Джейкъбс стискаше дланта ми като с клещи. За щастие ме държеше с болната си лява ръка, иначе нямаше да се освободя навреме. С всички сили задърпах дланта си тъкмо когато чудовищният крак се протегна към мен; още миг и нокътят от лица на пищящи хора щеше да се забие в мен и да ме отнесе в неведомата и ужасна вселена отвъд небето от черна хартия. През прореза в него зърнах безумна светлина и цветове, които не бива да види нито един смъртен. Цветовете бяха живи. Чувствах как пропълзват върху мен.

След още едно силно дръпване се освободих от хватката на Чарли и политнах назад. Пустинната местност, останките от разрушения град, ноктите на хищна птица — всички те изчезнаха. Отново се намирах в спалнята в къщичката и лежах на пода. Моят Пети персонаж стоеше до леглото. Мери Фей... или чудовищното същество, вселило се в трупа ѝ чрез тайното електричество, държеше ръката му. Главата на Мери представляваше пулсираща медуза, върху която беше изобразено подобие на човешко лице. Очите ѝ бяха потъмнели и безжизнени. Усмивката ѝ, ще кажете, че е невъзможно някой да е усмихнат до уши, но мъртвата, която вече не беше мъртва, наистина се усмихваше така. Долната половина на лицето ѝ представляваше пулсираща черна яма.

Очите на Джейкъбс сякаш щяха да изскочат от орбитите. Лицето му беше станало жълтеникавобяло.

— Патриша? Патси? Къде си? Къде е Мори?

Съществото проговори за пръв и за последен път:

— *Отидоха в Нищото, за да служат на Великите. За тях няма смърт, няма светлина, няма отдих.*

— Не! — Той се разрида и отново изкрещя: — *Не!*

Опита се да се освободи. Жената — *съществото* — не го пускаше.

През зейналата уста на трупа се подаде черен крак, завършващ с извити нокти... Те бяха живи... представляваха човешко лице. Познах го. Беше Мори Марката, който пищеше. Чух зловещо шумолене, когато кракът се промуши между устните на мъртвата (още го чувам в кошмарите си). Ноктите застъргаха по завивката като пръсти без кожа, оставяйки дири, от които се виеха струйки дим. Черните очи на съществото, в което се беше превърнала Мери Фей, изскочиха от орбитите, стекоха се към носа и се превърнаха в едно грамадно око, взиращо се в нас с глуповато любопитство.

Главата на Чарли се отметна, нещо загъркори в гърлото му. Изправи се на пръсти, сякаш така щеше да се освободи от хватката на съществото, опитващо се да проникне при нас от света на мъртвите, намиращ се толкова близо, както научих през онази нощ. После падна на колене, политна напред и челото му се допря до леглото, сякаш той се молеше.

Съществото го пусна и насочи вниманието си към мен. Отметна завивката и се опита да стане; косматият крак на насекомо продължаваше да стърчи от отворотелната му паст. Сега освен Мори видях и Патси. Лицата им се сливаха и се гърчеха.

Изправих се, като опрях гръб на стената и се отгласнах с краката си. Подпухналото, пулсиращо лице на Мери Фей потъмня, сякаш съществото в гърлото ѝ я душеше. Единственото черно око се втренчи в мен и ми се стори, че в него се отразяват колоните на разрушения град и безкрайната процесия от мъртъвци.

Не помня кога съм отворил чекмеджето на бюрото; знам само че изведнъж оръжието се озова в ръката ми. Мисля, че ако беше автоматик със спуснат предпазител, щях да натискам блокирания спусък, докато чудовището не прекосеше стаята и не ме хванеше. Щеше да ме натика в устата си и в онзи друг, кошмарен свят, където ме очакваше ужасно наказание, задето бях дръзнал да произнеса една-единствена дума: „*Не!*“

Обаче оръжието беше револвер. Стрелях пет пъти, четири куршума попаднаха в съществото, което се опитваше да стане от смъртния одър на Мери Фей. Знам точно колко куршума изстрелях — чувах трясъка от изстрелите, виждах проблясъците в мрака, усещах как оръжието подскача в дланта ми, — но ми се струваше, че това се случва с друго. Съществото размаха ръце и падна обратно на

леглото. Устата на слетите лица зейнаха и закрепяха. Спомням си, че си помислих: „*Майката куршуми не я ловят, Джейми! Не можеш да я убиеш.*“

Обаче нещото не помръдваше. Косматата гадост, която се беше подала от устата му, лежеше на възглавницата. Лицата на съпругата и сина на Джейкъбс вече избледняваха. Закрих с длани очите си и закрепях. Кресях, докато не ми остана глас. Когато отпуснах ръце, косматият крак с хищните нокти го нямаше. И Майката беше изчезнала.

Чувам ви как скептично промърморвате „Ако изобщо я е имало“ и не ви обвинявам: ако не бях в онази стая, и аз нямаше да повярвам. Но бях там. И *мъртвите* бяха. Също и *Майката*.

Сега на леглото беше само Мери Фей — мъртвата, чийто покой беше нарушен от четири куршума, изстреляни в тялото ѝ. Лежеше напърно на кревата, косата ѝ беше разпиляна, устата ѝ — широко отворена. В нощницата ѝ се виждаха две дупки от куршуми, други две — по-ниско, в чаршафа, усукан около бедрата ѝ. Виждаха се и следите, прогорени от хищните нокти.

Джейкъбс бавно започна да се накланя наляво. Понечих да го хвана, но не успях (ръката ми сякаш се движеше като насън). Той падна по хълбок на пода. Очите му бяха отворени, но вече се замъгляваха. Лицето му беше изкривено от неописуем ужас.

„*Чарли, приличаш на човек, ударен от силен ток*“ — помислих си и се разсмях. О, как се разсмях! Наведох се и се подпрях на коленете си, за да не падна. Смеех се беззвучно — бях загубил гласа си, докато кресях, — но искрено. Защото наистина беше комично. Електрически шок! Шокиращ развой на събитията! Какъв майтап!

И все пак докато се превивах от смях, не откъсвах поглед от Мери Фей — очаквах косматият крак отново да се подаде от устата ѝ и да видя пищящите лица.

Най-накрая залитайки излязох от стаята на мъртвата. На килима настъпих счупени вейки, навярно влетели в дневната, когато Джени беше отворила външната врата. Захрускаха като кости под краката ми, предизвиквайки у мен желание отново да закрепя, но вече няха сили. Бях като пребит.

Буреносните облаци се придвижваха на изток, мълниите вече проблясваха наредко. Скоро улиците на Брънскуик и на Фрийпорт

щяха да се наводнят, защото едрите парчета град временно щяха да запушат канализацията, но между черните облаци и мястото, на което стоях, сега се извиваше многоцветна дъга. Имаше ли дъга в деня, в който с Астрид бяхме тук?

„И Бог даде на Ной поличбата на дъгата“ — пеехме в четвъртъците на сбирките на Братството на младите методисти, Патси Джейкъбс се поклащаше на столчето пред пианото, конската ѝ опашка се полюшваше. Дъгата се смята за добър знак, защото бележи края на бурята, но докато гледах тази, отново изпитах ужас и отвращение, защото ми напомни за Хю Йейтс. За Хю, който също беше видял съществата, подобни на мравки.

Притъмня ми. Разбрах, че ще загубя съзнание, и се зарадвах. Може би като дойдех на себе си, умът ми щеше да е блокирал кошмара. Което щеше да е още по-радостно. Дори лудостта беше за предпочитане... стига Майката да не присъстваше в нея.

Но истинското избавление щеше да е смъртта. Знаел го е Робърт Ривард; Кати Морс също го е знаела. Изведнъж си спомних револвера. Разбира се, в барабана беше останал куршум и за мен, само че това не беше решение. Не и след като бях чул какво каза Майката на Джейкъбс:

— *За тях няма смърт, няма светлина, няма отдих. Отидоха в Нищото* — добави.

Краката ми се подкосиха, свлякох се на пода, облегнах се на вратата и загубих съзнание.

---

[1] „На Елена“ — стихотворение, което Едгар Алан По е посветил на майката на приятел от детинство. Предполага се, че той прави алюзия с дъщерята на Зевс и Леда — неземно красивата Елена, станала причина за Троянската война. — Б.пр. ↑

XIV

СТРАНИЧНИ ЕФЕКТИ

Оттогава изминаха три години. Сега живея в Кейлуа — живописно крайбрежно градче на Големия остров^[1], — близо до брат си Конрад. Къщата на Онеава Стрийт е далеч от плажа и кварталът далеч не е моден, но апартаментът ми е просторен и (според местния стандарт) евтин. А най-важното е, че е близо до Куулей Роуд. На тази улица се намира Центърът по психиатрия на Брандън Л. Мартин, където моят психотерапевт има частен кабинет.

Едуард Брейтуейт твърди, че е на четирийсет и една години, но според мен изглежда на трийсет. Установих, че когато човек е на шейсет и една (ще ги навърша през август), всеки мъж или жена между двайсет и пет и четирийсет и пет му се струва трийсетгодишен. Трудно е да приемаш насериозно хора, изглеждащи така, сякаш наскоро са излезли от „ужасните двайсет“^[2] (поне за мен е трудно), но аз се старая да преодоля скептицизма си спрямо Брейтуейт, защото той много ми помогна... макар че (в интерес на истината) антидепресантите ми помогнаха повече. Знам, че мнозина не ги харесват; твърдят, че хапчетата замъгляват ума и притъпяват чувствата, което — знам от опит — е напълно вярно.

И слава Богу!

Свързах се с Ед чрез Кон, който се отказа от китарата заради спорта, а от спорта — заради астрономията... въпреки че още е цар на волейбола и е доста добър тенисист.

Разказах на доктор Брейтуейт всичко, което вече прочетохте. Не премълчах нищо. Разбира се, той не ми хвана вяра за всичко (кой нормален човек би повярвал?), но аз изпитах неописуемо облекчение, сякаш се освободих от тежко бреме.

Все пак някои моменти от историята накараха Брейтуейт да се замисли, защото подлежат на проверка. Например пастор Дани. Дори сега, ако потърсите информация за него в Гугъл, ще получите близо

един милион резултата — направете го, ако не ми вярвате. Спорен е въпросът дали наистина е изцелявал хората, но същото се отнася и за папа Йоан Павел, за когото се твърди, че приживе е излекувал от болестта на Паркинсон някаква френска монахиня, а шест години след смъртта си — жена от Коста Рика с аневризъм. (Страхотен фокус!) Случилото се с повечето изцелени от Чарли — онова, което причинили на себе си и на другите, — също е факт, а не предположение. Ед Брейтуейт смята, че съм вплел тези факти в разказа си, за да му придам достоверност. Преди година ми го каза завоалирано, цитирайки Юнг:

— Най-блестящите събеседници ще намериш в лудниците.

Не съм затворен в лудница; след всеки лечебен сеанс в Центъра по психиатрия мога да се върна в своя тих, слънчев апартамент. Благодарен съм на съдбата за тази възможност. Благодарен съм и задето съм жив за разлика от много пациенти на пастор Дани. От лятото на 2014 до есента на 2015 имаше вълна от самоубийства. Живота си отнеха десетки, може би дори стотици — не знам точната бройка. Против волята си си представям как съживените се събуждат в другия свят, как вървят голи под виещите звезди и как страховитите мравки-воини безмилостно ги хапят навсякъде, и се радвам, че не съм сред тях. Според мен благодарността за живота, каквото и да я е породило, доказва, че до голяма степен съм съхранил разума си. Казвам „до голяма степен“, защото част от него загубих завинаги (все едно ми ампутираха ръка или крак) след видяното в стаята на мъртвата Мери Фей — факт, с който съм се примирил.

Всеки вторник и четвъртък от два часа до три без десет аз говоря.

И то как!

* * *

Сутринта след бурята се събудих на канапе във фойето на хотела в „Козя планина“. Носът ме болеше, пикочният ми мехур заплашваше да се пръсне, но не исках да използвам мъжката тоалетна срещу ресторанта. Там имаше огледала и се страхувах, че без да искам ще зърна в някое отражението си. Излязох навън да се облекча и видях количка за голф, забита във верандата. Седалката и таблото бяха

изцапани с кръв. Също и ризата ми. Избърсах с ръка подпухналия си нос и по пръстите ми полепнаха тъмночервени люспици. Изглежда, бях дошъл дотук с количката за голф, бях се блъснал във верандата и си бях разбил носа, само че не помнех нищичко.

Нямах никакво желание (меко казано) да се върна в къщичката до Върха в небето, обаче се налагаше. Качването на количката за голф не ме затрудни; трудно беше придвижването през гората и след всяко слизане да преместя встрани счупените клони, ми ставаше все по-непосилно да продължа. Носът и главата ми пулсираха от болка.

Вратата на къщичката още беше отворена. Паркирах, слязох от количката, но не влязох веднага, заопипвах подутия си нос, докато отново не прокърви. Беше прекрасен слънчев ден — бурята беше прогонила жегата и задуха, — но знаех, че стаята на Мери Фей е като тъмна пещера.

„Не бой се — казах си. — Нищо няма да ти се случи. Кошмарът свърши.“

Ами ако не беше? Ами ако *нещо* още се случваше? Ако тя ме чакаше, готова да вкопчи в мен ноктите-човешки лица?

Насилих се да се изкача по стъпалата, спирайки на всяко, а когато в гората дрезгаво заграчи врана, машинално се приведох, изкрещях и сложих ръце на главата си. Изгарях от желание да побягна, но устоях на изкушението, защото знаех, че ако не надникна вътре, споменът за стаята със смъртния одър на Мери Фей ще ме преследва до края на живота ми.

Нямаше пулсиращо еднооко страшилище.

Пациентката Омега, както я беше нарекъл Чарли, продължаваше да лежи напреки на кревата, на нощницата ѝ пак се виждаха две дупки от куршуми, още две чернееха в чаршафа, усукан около бедрата ѝ. Устата ѝ беше отворена и макар да нямаше и следа от гнусния космат крак, дори не се опитах да си внуша, че е бил плод на въображението ми. Глупаво беше да се залъгвам.

Обръчът, който сега представляваше само парче метал, още беше на челото ѝ.

Джейкъбс обаче не беше на предишното място. Вече не лежеше по хълбок до кревата, а седеше от срещната страна, облегал гръб на бюрото. В първия момент си помислих, че е бил жив, когато избягах;

от ужаса на случващото се е получил още един инсулт, който не го е убил веднага. Свестил се е, допълзлял е до бюрото и там е умрял.

Предположението ми може да беше вярно, опровергаваше го само револверът в ръката на мъртвеца.

Дълго се взирах в оръжието, напругайки се да си спомня поне някаква подробност. Не можах, а по-късно отказах предложението на Ед Брейтуейт да ме подложи на хипноза, за да отключи блокираните ми спомени. Отчасти защото се страхувах какво може да излезе наяве от скришните кътчета на разума ми, но най-вече защото предполагам какво се е случило.

Извърнах се от Чарли (ужасът завинаги се беше отпечатал на лицето му) и се загледах в Мери Фей. Сигурен бях, че стрелях пет пъти, но само четири куршума я бяха улучили, а единият беше минал край нея. Не беше учудващо предвид състоянието, в което се намирах. Само че на стената до леглото имаше две дупки.

Дали снощи не съм отишъл до хотела, а после не съм се върнал тук? Беше възможно, но надали съм имал смелост да го сторя, въпреки че бях в състояние на умопомрачение. Следователно инсценировката беше мое дело. Едва след това съм потеглил обратно към хотела, катастрофирал съм с количката, някак си съм се изкачил по стъпалата на верандата и съм заспал на канапето във фоайето.

Чарли не е допълзлял до отсрещната страна на стаята, аз съм го завлякъл там. Подпрял съм го на бюрото, сложил съм револвера в ръката му, насочил съм го към стената и съм натиснал спусъка. Може би ченгетата, които рано или късно щяха да се натъкнат на грозната сцена, нямаше да изследват за следи от барут ръката на Джейкъбс, но ако случайно им хрумнеше, тестът щеше да е положителен.

Искаше ми се да покрия лицето на Мери Фей, обаче не биваше да размествам нищо, пък и най-силното ми желание беше да се махна от стаята с мъртвите. Все пак останах още малко. Клекнах до човека, когото наричах своя Пети персонаж, и докоснах костеливата му китка:

— Трябваше да се откажеш, Чарли. Трябваше да се откажеш много отдавна.

Но дали щеше да се откаже? Лесно беше да си отговоря утвърдително и така да стоваря вината върху него. Само че тогава беше редно да обвиня и себе си, понеже и аз не се бях отказал. Любопитството е нещо ужасно, но е присъщо на хората.

Да, присъщо е.

* * *

— Не съм бил там — обясних на доктор Брейтуейт. — Реших да поддържам тази версия и само един човек можеше да докаже обратното.

— Медицинската сестра — промърмори Ед. — Джени Ноултън.

— Смятах, че няма избор и че ще ми помогне. Трябваше да си помогнем взаимно: да кажем, че сме си тръгнали заедно „Козя планина“, когато Джейкъбс е пожелал да бъдат изключени животоподдържащите системи на Мери Фей. Сигурен бях, че тя ще се съгласи дори само за да си осигури мълчанието ми за нейната роля в драмата. Не знаех номера на мобилния ѝ, обаче знаех, че Чарли го има. Намерих бележника му (беше го оставил в апартамент „Купър“) и, разбира се, номерът беше записан там. Позвъних, обаче се включи гласовата поща. Оставих съобщение с молба да ми се обади. Номерът на Астрид също беше записан в бележника, затова телефонирах и на нея.

— И отново се е включила гласова поща.

— Да. — Притиснах длани до лицето си. По това време Астрид вече не е могла да отговори на нито едно обаждане. — Да. Точно така.

* * *

Ето какво се е случило. С количката за голф Джени се е върнала в курорта, седнала е зад волана на субаруто и е шофирала до вкъщи, без да спре нито веднъж. Жадувала е за домашен уют. Тоест за Астрид. И тя наистина я е очаквала. Открили труповете им в антрето до входната врата. Вероятно Астрид е забила касапския нож в гърлото на партньорката си в мига, в който онази е прекрачила прага. После си прерязала вените. На кръст — доста необичайно, но пък разрезите били дълбоки, чак до костта. Представям си как са лежали в локви от засъхваща кръв... първо е зазвънял телефонът на Джени, който е бил в чантата ѝ, после — телефонът на Астрид, оставен на кухненския плот

до поставката с ножовете. Не искам да си го представям, но картината непрекъснато ми се натрапва.

* * *

Не всички излекувани от Джейкъбс се бяха самоубили, но през следващите две години мнозина посегнали на живота си. Не всички вземали със себе си любимите си същества, обаче над петдесет души избрали да го сторят; информацията събрах от проучванията си и я споделих с Ед Брейтуейт. Той е склонен да обяви, че става въпрос за съвпадение. Само че няма да може, макар разпалено да оспорва заключението ми от този парад на лудост, самоубийства и убийства: Майката иска жертвоприношения.

Зрението на Патриша Фармингдейл, която си сипала сол в очите, се оправило дотолкова, че тя да се добере до леглото на възрастния си баща, да го удуши и после да си пръсне мозъка с ругера на мъжа си. Емил Клайн, който се хранел с пръст, застрелял жена си и сина си, след това отишъл в гаража, залял се с бензина за моторната косачка и се подпалил. Алис Адамс, излекувана от рак в Кливланд, взела автоматичната пушка на гаджето си, открила огън в супермаркет и убила трима души. След като изпразнила пълнителя, извадила от джоба си трийсет и осемкалибров револвер и се простреляла в небцето. Маргарет Тримейн, излекувана от пастор Дани в Сан Диего (страдала от болестта на Крон), хвърлила бебето си от балкона на семейното жилище на деветия етаж и скочила след него. Свидетели разказали, че докато падала, не издала нито звук.

Да не пропусна Ал Стампър. Вероятно сте чували за него — името му беше на първите страници на всички таблоиди. Поканил на вечеря двете си бивши съпруги, но едната — май беше втората — за късмет попаднала в улично задръстване и закъсняла. Като пристигнала в Уестчестър, вратата на къщата била отворена. Тя влязла и заварила съпруга номер едно завързана за стол в трапезарията и с разбита глава. Бившият вокалист на „Ел-крушките“ излязъл от кухнята, размахвайки окървавена бейзболна бухалка с полепнали по нея косми. Съпруга номер две запищяла и побягнала, Стампър хукнал след нея по улицата,

но паднал на тротоара, поразен от масивен инфаркт. Не било изненадващо, защото бил много пълен.

Предполагам, че не открих всички пациенти на Джейкъбс, превърнали се в чудовища — случаите бяха разхвърлени из цялата страна и погребани сред зачестилите прояви на безсмислено насилие, което вече е ежедневие в живота на американците. Бри сигурно щеше да намери и други, обаче нямаше да ми помогне дори да не беше омъжена и още да живееше в Колорадо. Напоследък Бри Донлин Хюз упорито ме избягва и аз не я обвинявам.

Малко преди миналата Коледа Хю позвънил на майката на Бри и я поканил в кабинета си в голямата къща. Обещал ѝ изненада и не я излъгал. Удушил с шнур от лампа бившата си любовница, занесъл я в гаража и я сложил на предната седалка на скъпия си линкълн „Континентал“. Седнал зад волана, включил двигателя, настроил радиото на станция за рокендрол и се задушил от изгорелите газове.

Бри знае, че обещах да не припарвам до Джейкъбс... знае и че излъгах.

* * *

— Да предположим, че всичко, което ми разказа, е вярно — каза Ед Брейтуейт на един от последните ни сеанси.

— Колко си великодушен!

Той се усмихна, но не се отклони от темата.

— От това не следва, че светът отвъд смъртта *наистина* съществува. Знам, че видението не ти дава покой, Джейми, но помисли за всички, включително за Йоан Богослов, автор на „Откровение“, които казват, че са видели рая и ада. Старци... старици... дори деца твърдят, че са надникнали зад завесата. В „Раят съществува“ са описани виденията за отвъдното на момченце, което едва не умира на четири годинки...

— Колтън Бърпо — прекъснах го. — Чел съм книгата. Малчуганът говори за конче, което само Исус можел да язди.

— Подигравай се колкото искаш. — Брейтуейт сви рамене. — Лесно е да се присмиваш, но щом си чел книгата, знаеш, че в рая малкият е видял мъртвородената си сестричка, за която родителите му

не му били споменавали. Това наричам информация, подлежаща на проверка. Също като онези убийства и самоубийства.

— Много убийства и самоубийства, а Колтън е видял само една сестричка — отбелязах. — Разликата е в количеството. Знам го, въпреки че не съм изучавал статистика.

— Готов съм да приема, че твърденията на момченцето не отговарят на истината; това само подкрепя тезата ми, че разрушеният град в пустошта, съществата, подобни на мравки, и небето от черна хартия, които си видял, също не са истински. Разбираш накъде бия, нали?

— Да. И съм готов да ти повярвам. На драго сърце.

Разбира се, че бях готов. Всеки би повярвал. Защото всеки от нас ще умре, а мисълта, че ще отида в онзи кошмарен свят, не само тровеше живота ми, а го обезсмисляше. Не, не само моя живот, а живота на всички хора на земята. Ето защо съм се вкопчил в една мисъл. Тя е моята мантра, първото, което си казвам при събуждане, и последното, с което заспивам.

Майката излъга.

Майката излъга.

Майката излъга.

Понякога почти го вярвам... но има причини, които възпират безрезервната ми вяра.

Знаци.

* * *

Преди да се върна в Недърленд (където щях да науча, че Хю се е самоубил, след като е удушил майката на Бри), отидох в Харлоу. Имах две причини да посетя родния си град. След като полицаите намереха мъртвия Джейкъбс, може би щяха да се свържат с мен и да ме разпитат за престоя ми в Мейн. Струваше ми се важно (въпреки че никой не ме потърси), но другата причина беше по-важна: изпитвах необходимост от утехата на родния дом и на хората, които ме обичат.

Не я получих.

Нали помните племенницата ми Кара Лин? Същата, която през 2013 носих на ръце на празника по случай Деня на труда, докато не

заспа на рамото ми. Същата, която все искаше да я гушкам. Като влязох в родния си дом, Кара Лин седеше между родителите си, покачена на старомодно високо столче (нищо чудно да беше моето от едно време). Щом ме видя, запищя и се замята толкова силно, че щеше да падне, ако баща ѝ не я беше хванал. Тя притисна глава до гърдите му и продължи да пици като заклана. Престана едва когато дядо ѝ Тери ме заведе на верандата.

— Да се чудиш и да се маеш — подхвърли уж на шега. — При последното ти гостуване тук не можехме да я откъснем от теб. Какво ли ѝ става?

— Не знам — излъгах. Възнамерявах да остана тук поне ден-два и да се захраня с голяма доза нормалност, както вампирът се храни с кръв, само че плановете ми бяха осуетени. Не знаех какво почувства Кара Лин в мен, но повече не исках да видя как личицето ѝ се изкривява от ужас.

Казах на Тери, че съм се отбил съвсем за малко и че дори няма да остана за вечеря, защото бързам да хвана самолета от Портланд. Добавих, че идвам от Луистън, където съм записвал групата, препоръчана от Норм Ървинг. Брат ми отбеляза, че според него момчетата са много талантиливи и заслужават да пробият на национално ниво.

— Наистина ли ги бива? — попита.

— Не бих казал. Доста ниска топка са. — Демонстративно си погледнах часовника.

— Стига с този самолет! Ще вземеш следващия полет. Ела да вечеряш със семейството си, малко братче. Кара ще се успокои.

„Друг път“ — помислих си. Казах на Тери, че имам важни клиенти във „Вълчата глава“ и не бива да отсъствам. Добавих, че друг път ще се възползвам от поканата. Той разпери ръце и аз здраво го прегърнах — може би никога повече нямаше да го видя. Тогава още не бях научил за убийствата и самоубийствата, обаче знаех, че в мен е загнездено нещо отровно и че вероятно няма да се отърва от него до края на живота си. Само това липсваше — да заразя любимите си хора.

На път към колата, взета под наем, се спрях и се загледах в пътеката между моравата и Методист Роуд. Улицата отдавна беше асфалтирана, но отгпканата пътека беше като по времето, когато си играех там с войничетата, подарени ми от Клеър по случай шестия ми

рожден ден. Бях коленичил и си играех с тях през онзи есенен ден на 1962, когато върху мен падна сянка.

Сянката още тегне върху мен.

* * *

— Ти убил ли си някого? — често ме пита Ед Брейтуейт. Ако не се лъжа, този подход се нарича инкрементално или постепенно повторение. Винаги се усмихвам и отговарям отрицателно. Да, прострелях с четири куршума горката Мери Фей, обаче тя вече беше мъртва, а Чарлс Джейкбс почина от поредния, фатален инсулт. Ако не се беше случило тогава, щеше да стане друг ден, най-вероятно преди края на годината.

— Не си убил никого и очевидно не си се самоубил — добавя Ед и се усмихва на духовитата си забележка. — Освен ако не халюцинирам.

— Не халюцинираш.

— И не изпитваш желание да отнемеш живота си.

— Не.

— Дори когато съществува теоретична възможност, така ли? Да речем, когато нощем те измъчва безсъние.

— Не!

Напоследък животът ми никак не е розов, но антидепресантите са голяма работа — отново чувствам почва под краката си. Самоубийството не влиза в плановете ми. Пък и като знам какво ме очаква след смъртта, ще направя всичко възможно да удължа живота си. Има и още нещо. Чувствам — със или без основание, — че съм длъжен да изкупя много свои грехове. Тъкмо затова се опитвам да бъда за пример и да върша добри дела. Често готвя в кухнята за бедни на Аупуру Стрийт. Два пъти седмично давам дежурства в благотворителната организация „Гудуил“ намираща се до пекарната „Хавайска гъска“ на Кеолу Драйв. Мъртвият не може да изкупи греховете си, нали?

— Ще те питам още нещо, Джейми — защо се различаваш от другите леминги и не изпитваш потребност заедно с тях да се хвърлиш от скалата^[3]? Защо си „имунизиран“ от желанието за самоубийство?

Не му отговарям, само се усмихвам и вдигам рамене. Дори да му кажа, няма да ми повярва. Мери Фей беше вратата, през която Майката влезе в нашия свят, обаче аз бях ключът. Стреляйки в труп, не убиваш никого (не че безсмъртно същество като Майката може да бъде убито), но моята стрелба заключи вратата. Казах „*Не!*“ и по-друг начин освен с думи. Ако признаех на психотерапевта, че същество от друг свят, принадлежащо към Великите, ме беше пощадило, за да му послужи като оръдие за последното му грандиозно отмъщение, той щеше да се замисли дали не е време да ме изпрати в лудницата. Не искам това да се случи, понеже имам още едно задължение, много по-важно от дежурствата ми в кухнята за бедни и в благотворителната организация.

* * *

След всеки сеанс връчвам чек на секретарката на Ед. Мога да си позволя посещенията при психотерапевт, защото аз, пътуващият музикант, станал впоследствие звукорежисьор, сега съм богат. Каква ирония, нали? Хю Йейтс почина бездетен и според завещанието значителното му състояние, натрупано от баща му, дядо му и прадедо му, трябваше да се раздели между двама ни с Джорджия Донлин. (За Малкълм — Муки — Макдоналд и за Хилари Кац бяха предвидени малки суми.) Предвид факта, че Хю със собствените си ръце беше убил Джорджия, адвокатите, отговарящи за изпълнение на завещанието, щяха да си осигурят работа (и тлъсти хонорари) за двайсет години напред; но след като никой не оспори последната воля на богатата (аз нямах подобно намерение), въпросът се разреши без скандали и без циркове. Адвокатите на Хю се свързали с Бри и я уведомили, че има право да заведе дело за парите, завещани на покойната й майка.

Бри обаче отказала. Адвокатът, занимаващ се с моите дела, ми каза, че тя нарекла „прокълнати“ парите на Хю. Може и да беше права, обаче аз щях да ги взема без капчица угризение. Отчасти защото не бях участвал в изцелението на Хю, но най-вече защото самият аз се чувствах прокълнат, а да си прокълнат богаташ е за предпочитане, отколкото да си прокълнат и беден. Нямам представа какво се случи

със седемте милиона, полагащи се на Джорджия, и нямам желание да науча. Вече знам, че прекалено големите познания са вредни.

* * *

След всеки сеанс чинно връчвам чека си и напускам приемната на Ед Брейтуейт. Отвън има широк, застлан с мокет коридор, от двете му страни са кабинетите на други лекари. Ако завия надясно, ще се озова във фойето и след няколко секунди ще бъда на Куулей Роуд. Само че аз завивам наляво. Всъщност попаднах при Ед съвсем случайно — първото ми посещение в Центъра по психиатрия беше по друг повод.

Тръгвам по коридора, прекосявам прекрасната градина, която е зеленото сърце на психиатричния център. На скамейките седят пациенти и разговарят под неизменно присъстващото хавайско слънце. Някои са напълно облечени, други — по пижами или по нощници, неколцина (вероятно наскоро постъпили) носят болнични халати. Някои разговарят — или с другите пациенти, или с невидими събеседници. Други, с очи, замъглени от силните лекарства, мълчат и тъпо се взират в цветята. Двама-трима са съпроводени от надзиратели, които ги предпазват да не се самонаранят или да наранят „колега по участ“. Надзирателите свойски ме поздравяват. С тях вече сме стари познайници.

Отвъд открития атриум се намира „Косгроув Хол“ — един от трите павилиона за стационарни пациенти. В другите настаняват наркомани и алкохолици, чийто престой в болницата обикновено продължава около двайсет и осем дни. „Косгроув“ е за пациенти, които не могат да бъдат излекувани толкова бързо. Ако изобщо се излекуват.

И тук коридорът е широк и застлан с мокет. И тук климатиците работят на пълни обороти. Само че на стените няма картини и не звучи „асансьорна музика“, защото някои пациенти чуват в нея гласове, бълващи цинизми, или даващи им зловещи заповеди. В коридора в главния корпус някои врати са отворени. Не и тук. Брат ми Кондард е в „Косгроув“ почти две години. Тукашните администратори и лекуващият го психиатър настояват да бъде прехвърлен в друга болница, където изпращат безнадеждните случаи (препоръчват ми

„Алоха Вилидж“ на остров Мауи), обаче засега се въздържам. Тук, в Калиуа, мога да го посещавам след сеансите с Ед и благодарение на щедростта на Хю да плащам за престоя му.

Признавам обаче, че за мен преминаването по коридора в „Косгроув Хол“ е ужасно изпитание. Опитвам се да вървя с наведена глава, без да поглеждам нито наляво, нито надясно. Обикновено не се затруднявам, понеже знам, че разстоянието между атриума и стаята на Кон е точно сто четирийсет и две стъпки. Само понякога чувам как някой шепне името ми, обаче се старая да не му обръщам внимание.

Помните партньора на Кон, нали? Широкоплещестият мъжага от катедрата по ботаника на Хавайския университет. Не споменах името му, няма да ви го кажа и сега, въпреки че щях да го сторя, ако той поне веднъж беше посетил Кони. Обаче той не стъпва в болницата. Сигурно ако го попитат за причината, той ще отвърне:

— *Да му се не види, защо да навещавам човека, който се опита да ме убие?*

Хрумват ми две причини.

Първо, брат ми не е бил с всичкия си... меко казано. След като с нощната лампа ударил по главата партньора си, той се заключил в банята и изгълтал шепа таблетки валиум — *непълна* шепа. По някое време специалистът по ботаника дошъл в съзнание (главата му била разцепена и по-късно се наложило да му направят няколко шева, но иначе му нямало нищо) и се обадил на 911. Полицаите пристигнали и разбили вратата на банята. Кон бил заспал във ваната и блажено хъркал. Парамедикът го прегледал и дори не си направил труда да му промие стомаха.

Втората причина е, че Кон не направи сериозен опит да убие партньора си и да се самоубие. Разбира се, той беше сред първите излекувани от Джейкъбс. Може би дори първият. В деня на заминаването си от Харлоу пасторът ми каза, че на практика Кон сам се е излекувал, а останалото било ловък трик „*Научих го в семинарията, само че там го наричат «подклаждане на вярата».* Открай време съм умел в този номер.“

Само че излъга. Вече знам, че изцелението беше истинско като състоянието, напомнящо кататония, в което сега се намира брат ми. Чарли излъга мен, и то неведнъж. От друга страна, може би трябва да сме благодарни на съдбата. Конрад Мортън дълги години се любува на

звездите през своя телескоп, преди да събудя Майката. Освен това положението му не е безнадеждно. Той играе тенис (въпреки че никога не говори) и както вече споменах, е цар на волейбола. Лекарят твърди, че започва да наблюдава у него все повече отпавени навън реакции (каквото и да означава това), медицинските сестри и санитарите все по-рядко го заварват леко да си удря главата в стената, заврян в някой ъгъл. Според Ед Брейтуейт има вероятност след време брат ми напълно да оздравее, да възкръсне. Иска ми се да вярвам, че ще се случи. Хората казват, че докато си жив, има надежда, и аз охотно се съгласявам, но вярвам и в обратното.

Надежда има, затова оставам жив.

Два пъти седмично след сеансите с Ед, на които говоря предимно аз, сядам с брат си в стаята му и продължавам да говоря. Разказвам му случки, повечето от които са истински (скандалът в Харбър Хаус, когато се наложи намесата на полицията, необичайно голямото количество почти нови дрехи, подарени на благотворителната организация, и как най-после ми се удаде възможност да изгледам петте сезона на сериала „Подслушването“), а други са измислени, като например любовните ми срещи с продавачка от пекарната „Хавайска гъска“ и дългите разговори по Скайп, които провеждам с Тери. Както вече споменах, той не говори, затова се налага да си измислям, за да запълня с нещо безкрайните си монолози. Реалният ми живот не е интересна тема, понеже напоследък е оскъдно мебелиран като стая в евтин мотел.

Преди да си тръгна, винаги скастриям Кон, че е прекалено кльощав, съветвам го да се храни по-добре и му казвам, че го обичам.

— А ти обичаш ли ме? — питам го.

Засега не ми отговаря, но понякога леко се усмихва. Кое е почти отговор, нали?

* * *

В четири следобед свиждането приключва; минавам обратно по коридора и се връщам в атриума, където сенките на палмите, авокадата и на голямото бананово дърво в центъра вече са започнали да се удължават.

Броя стъпките си и само от време на време поглеждам вратата в дъното на коридора, иначе вървя с наведена глава. Освен когато някой прошепне името ми.

Понякога се преструвам, че не го чувам.

Друг път не мога.

Понякога против волята си вдигам поглед и вместо стената, боядисана в успокояващо пастелножълто, виждам сивкава зидария, обвита с бръшлян. Бръшлянът е мъртъв и клонките приличат на хищни костеливи ръце. Астрид имаше право — вратичката в стената не се вижда, обаче я има. Гласът шепти иззад нея, чувам го през ръждясалата ключалка.

Продължавам да вървя напред. Нямам избор. Зад вратата се крият невъобразими страхотии. Там не е само Царството на смъртта, а и страната отвъд пределите му, изпълнена с безумни цветове, безумни фигури и с бездънни бездни, където Великите водят вечния си, извънземен живот, и в умовете им витаят безкрайни, зли мисли.

Зад вратичката е Нищото.

Упорито вървя напред и си мисля за двустишието в последния имейл на Бри: *„Не е мъртво онова, що лежи във вечността; в небивали еони ще умре дори смъртта.“*

Джейми — шепне глас на старица през ръждясалата ключалка на вратичката, която виждам само аз. — *Ела. Ела при мен и ще живееш вечно.*

Не! — казвам ѝ като предишния път. — *Не!*

И... засега устоявам. Само че нещо ще се случи. Рано или късно ще се случи. Тогава...

Тогава ще отида при Майката.

6 април — 27 декември 2013

---

[1] Другото название на остров Хавай, най-големия от Хавайския архипелаг в Тихи океан. — Б.пр. ↑

[2] Перифраза на термина „ужасните две“, означаващ кризата на двегодишните, когато детето често изпада в лошо настроение и в пристъпи на гняв. Според речника на жаргона „ужасните двацет“ е периодът, през който младежите на възраст 22–29 години са лишени от предпазната мрежа на училището и на родителите и сблъсъкът с

трудностите предизвиква у тях страх, разочарование и депресия. — Б.пр. ↑

[3] Обсъждайки преосмислянето на идеи като тази за прираста, Ноам Чомски казва: „Продължим ли да се домогваме към доминиращите модели, ще заприличаме на леминги, хвърлящи се от скала.“ Затова приканва членовете на движението „Окупирай“ да пропагандират „различния начин на живот“. — Б.пр. ↑

ОТ АВТОРА

ЧЪК ВЕРИЛ е моят литературен агент. Той продаде настоящата книга, а докато я пишех, се стараше да ми помага във всяко отношение.

ПАН ГРЕЪМ редактира текста — благодаря ѝ за острия поглед и за още по-острия молив.

РЪС ДОР, моят неуморен помощник в проучванията, винаги ми осигуряваше необходимата информация. Ако някъде съм сгафил, то е защото не съм доразбрал написаното от Ръс. В тези случаи вината е изцяло моя.

СЮЗАН МОЛДОУ винаги ми вдигаше телефона (дори когато се държах като задник) и ме окуражаваше да продължавам напред.

МАРША ДЕФИЛИПО и ДЖУЛИ ЮГЛИ се занимават с ежедневните ми проблеми, позволявайки ми да живея във въображаемия си свят.

ТАБИТА КИНГ, моята съпруга и най-строга критичка, ми посочи грешките и ме убеди да ги поправа. Така и сторих... доколкото ми позволяваха възможностите. Много я обичам.

Благодаря на всички ви и най-вече на момчетата от „Рок Ботъм Римейндърс“, които ме научиха, че никога не си твърде стар за рокендрол и да забиваш под звуците на „В среднощния час“ — в ми мажор, разбира се. *Цялата дрисня започва с ми мажор.*

Бангор, Мейн

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.